

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

“Stanisic, uçurumun kıyısında dans eden olağanüstü yetenekli,
şeytani bir zekâya sahip.”

The Los Angeles Times

SAŠA STANIŠIĆ ŞENLİK TEN ÖNCE

ROMAN

Çeviri: MEHMET ALI SEVGİ

POLTO

PALTO

hepimiz gogol'ün palto'sundan çıktık!

www.paltoyayinevi.com

Palto Yayınevi 64
Çağdaş Dünya Edebiyatı 1

ŞENLİKTEN ÖNCE

Saša Stanišić

1. Basım: Kasım 2017

ISBN: 978-605-82074-0-0

Yayıncı Sertifika No: 35173

Genel Müdür: Serkan Binay

Genel Yayın Yönetmeni: V. Hüseyin Kaya

Editör: Umut Burgaz

Çeviri: Mehmet Ali Sevgi

Kapak Tasarım: Hüseyin Özkan

Mizanpaj: Özlem Özkan

© 2017; bu kitabın yayın hakları Palto Yayınevi'ne aittir.
Türkçe yayın hakları Kalem Ajans aracılığı ile alınmıştır.

Palto Yayınevi

Merdivenköy Mah. Özlem Sokak.

Sabit Bey Apt. No: 11/A

Kadıköy-İstanbul

Tel: 0216 467 00 01

Palto Yayınevi, Bir Binay Grup Şirketidir.

www.paltoyayinevi.com

bilgi@paltoyayinevi.com

facebook.com/PaltoYayinevi

twitter.com/PaltoYayinevi

Baskı ve Cilt

Ertem Basım Yayın Dağıtım

Eskişehir Yolu 40. Km.

Organize Sanayi Bölgesi

22. Cad. No:6

Maliköy-Sincan-Ankara

Matbaa Sertifika No: 16031

ŞENLİK TEN ÖNCE

SAŞA STANIŠIĆ

Almanca aslından çeviren:
Mehmet Ali Sevgi

SAŠA STANIŠIĆ

Saša Stanišić, 7 Mart 1978'de Višegrad'da (Bosna), doğdu. 14 yaşındayken Bosna Savaşı sırasında mülteci olarak Almanya'ya göç etti. Almanca yayınlanan, *Asker Gramofonu Nasıl Tamir Eder?* isimli ilk romanı çok ses getirdi. Kitap, Almanya'da ve yurt dışında birçok ödül kazandı ve 35 dile tercüme edildi. Yazarın diğer romanları da yayınevimizin yayın programındadır.

Katja için

*Zamanın başlangıcından beri milyarlarca yıldır
Atalarının her biri hayatta kaldı
Anne ve baba tarafından tek tek her kişi
Seni kolladı ve sana hayat verdi
Nedir bunun ihtimali?*

The Streets: On the Edge of a Cliff

I

Kederliyiz. Artık kayıkçı yok. Kayıkçı öldü. İki göl var ama kayıkçı yok. Artık adaya ancak bir sandalın varsa ulaşabilirsin. Ya da kendin bir sandalsan. Ya da yüzersen. Ama dalgaların içindeki küçük buzullar rüzgâr çanları gibi binlerce sopasıyla sana vururken yüzmeyi dene bakalım.

Teorik olarak mümkün, gölün etrafında kıyı boyunca yürüyebilirsin. Gerçi biz patikayı biraz ihmal ettik. Zemin bataklık ve rezil bir halde. Çalılıklar her yeri sarmış durumda ve patikada göğüs hizasına kadar geliyorlar.

Doğa kendisine ait olan şeyleri geri alır. Başka bir yerde olsa böyle derlerdi. Ama biz demiyoruz. Çünkü bu saçmalık. Doğa tutarsızdır. Doğaya güvenemezsin. Güvenemediğin bir şey üzerine de atasözleri falan inşa edemezsin.

Önceki köy Schielkes'in yıkıntılarının altından, gölün kara yolunu şefkatle okşadığı yerden, birisi ev eşyalarının yarısını çıkarmış. Bir buzdolabı çamurlu zemine saplanmış haldeymiş ve içinde hâlâ bir tonbalığı konservesi varmış. Kayıkçı anlattı bize. Ve buna çok öfkeliydi. Bu atıklara değildi öfkesi, özellikle tonbalığıydı.

Şimdi kayıkçı öldü. Ve kıyıya nelerin saklandığını bize kim anlatacak bilmiyoruz. Kim böyle güzel anlatacak: "Gölün kara yolunu şefkatle okşadığı yerde" ve "Bu Norveç'in uzak denizlerinden gelen tonbalığıydı". Böyle cümleleri sadece kayıkçı milleti kurabilir.

Dönüm noktası olan o günden beri iyi bir atasözü bulmaya çalışmadık. Kayıkçı iyi bir hikâyeciye. Ama bu zayıflık ânında kayıkçı olmadan artık daha da derinleşen Derin Göl'e nasılsın diye

sorduğumuzu sanmayın. Ya da kayıkçıyı boğan Büyük Göl'e sebebini.

Kayıkçının nasıl boğulduğunu kimse görmedi. Böylesi daha iyi. Boğulmanın nesini görmek istiyorsun? Güzel bir görüntü değil. Akşam gölün üzerinde sis varken açılmış olmalı. Gölün üzerinde gezinen boş ve faydasız bir sandal. Karşılıklı olmayan bir veda gibi.

Dalgıçlar geldiler. Bayan Schwermuth onlara kahve yaptı, kahvelerini içtiler ve göle baktılar ve sonra göle daldılar ve kayıkçıyı çıkardılar. Sarışın ve az konuşan, sadece emir kipleri kullanan iri adamlar kayıkçıyı yüklendiler. Dar kıyafetleriyle siyah ve dik bir ünlem işareti gibi kıyıda durdular. Ölüye hürmetten ağırbaşlılıkla. Üzerlerinden sular damlarken vejetaryen ekmeklerini yediler.

Kayıkçı defnedildi ve zangoç görevini zamanında yerine getirmede, çanlar bir buçuk saat sonra çaldı. O sırada herkes cenaze yemeği için Peron 1 Kafe'deydi. Zangoç birisinin yardımı olmadan basamakları zor çıkar. Geçenlerde on ikiyi çeyrek geçe çanları on sekiz kez çaldı ve omzu çıktı. Ama otomatik ses sistemimiz ve cıvıracı Johann da var. Zangoç ikisini de pek sevmiyor.

Doğanlardan çok ölenler oluyor. Yaşlıların yalnızlaştığını duyuyoruz. Gençlerin bir hedeflerinin olmadığını görüyoruz. Ya da buradan uzaklaşmak gibi hedeflerinin olduğunu. Baharda saat başı gelen 419'u kaybettik. İnsanlar buranın artık daha fazla devam etmeyeceğini söylüyor. Belki birkaç nesil daha diyorlar. Biz inanıyoruz: devam edecek. Bir şekilde hep devam etti. Veba ve savaş, salgın ve açlık, yaşam ve ölüm: hepsinden sağ kurtulduk. Bir şekilde devam edecek.

Yalnız kayıkçı öldü. Ulli onları kapı dışarı ettiğinde ayyaşlar kime gidecek? Büyükşehir Berlin'den gelen misafirler için adada sonunda hiçbir şey bulunmayacak olan hazine avını kim bu kadar iyi organize edecek? Ya ardından feribotta sessiz sessiz ağlayan

çocuklar ve kibarca kayıkçıya şikâyet eden anneler ve bütün gün nerede hata yaptık diye kara kara düşünen babalar? Bunlar genelde yeni eyaletlerden gelen, erkekliklerinin sorgulandığını düşünen ve karaya iner inmez bir elma yiyip kırgın bisikletlerine binip Baltık Denizi'ne doğru yola koyulan ve bir daha geri gelmeyen adamlar olur. Bütün bunları şimdi kim yapacak?

Kayıkçı öldü ve diğer ölümler bir kayıkçı toprak altında ne yapar diye şaşırıyorlar. Bir kayıkçı gibi gölün üzerinde kalmalıydı.

Kimse ben yeni kayıkçıyım demiyor. Bizim mutlaka yeni bir kayıkçıya ihtiyacımız olduğunu anlayan az sayıdaki kişi de kayık kullanmayı bilmiyor. Ya da suyu nasıl dizginleyeceklerini. Ya da çok yaşlılar. Diğerleri ise sanki bir kayıkçımız hiç olmamış gibi davranıyor. Üçüncü kısım ise şöyle diyor: Kayıkçı öldü, yaşasın sandal kiralama işi.

Kayıkçı öldü ve kimse sebebini bilmiyor.

Kederliyiz. Artık bir kayıkçımız yok. Ve göller yine vahşi ve karanlık ve etrafına bakınıyorlar.

Benzin istasyonu kapandı, benzin almak için Woldegk'e gitmen lazım. O zamandan beri ortalama daha az kişi köyün içinde daireler çiziyor ve Theodor Fontane'i ezberden bilenler Fontane okuyarak dosdoğru Woldegk'e gidiyor. Ortalama yaşlılardan ziyade gençler benzin istasyonunu özlüyor. Benzin yüzünden değil. KitKat, elde bira ve 100 ml'sinde 32 mg kafein ile **Doğu Almanya benzin istasyonlarını fetheden Orange Inferno** aromalı **Unforgiving** enerji içeceği yüzünden.

Lada, insanlar ona Lada diyorlar, çünkü on üç yaşındayken büyükbabasının Lada marka arabası ile Danimarka'ya gitti. Üç ay içinde üç defa Golf'ünü Derin Göl'e park etti. Bunun benzin istasyonu ile bir alakası var mı? Hayır. Bunun Lada ile bir alakası var. Teorik olarak 200 km hız yapmaya müsait sahil yolu ile alakası var.

Göl fokurdadı. Johann ve dilsiz Suzi kıyıda bunu önce komik buldular ama sonra o kadar da komik bulmadılar. Bir dakika geçti. Johann saç bandını çıkardı ve daldı ve üçünün içinde en kötü yüzücü o. En genci de. Adamlar arasındaki genç. Nafile. Lada tek başına daldı. İzmarit hâlâ dudaklarının arasında. Sonra Johann'a bir ip atıp onu kurtarmak zorunda kaldı.

Fürstenfelde. Nüfus: tekil. Mevsimler: ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış. Yaz burnumuzun dibinde. Yazlarımız nadiren Akdeniz'den kötü olur. Akdeniz yerine bizim göllerimiz var. Bahar alerjisi olanlar için ve baharda depresif olan Halkevi'nden Bayan Schwermuth için iyi değil. Sonbahar, erken sonbahar ve geç sonbahar diye ikiye ayrılır. Geç sonbaharda tarım makineleri turizmi

yapılır. Şehrin babaları geceleri oğullarını tarım makinalarına bakmaya getirirler. Oğullar: Devasa çarkların, reflektörlerin ve şamatanın karşısında heyecandan ve şoktan bir uyuşukluk hali. İki göllü köyde kışın hikâyesi göller donduğunda başlar, buzlar çözüldüğünde biter.

“Yük arabasını ne yapacaksın?” diye soruyor Johann Lada’ya ve gölden araba çıkarıp onları çalışır hale getirme işinde acemi olmayan Lada şöyle diyor: “Bir gün gidip getireceğim.”

Dilsiz Suzi oltasını yine çıkarıyor. Lada’nın talihsizliği yüzünden kısa bir ara veriyor. Suzi balık tutmayı seviyor. Eğer dilsiz doğduysan, oltalar bir şekilde kaderinde yazılıdır. Bununla birlikte dilsiz ne demek? Politik olarak doğrusu şu: Larenksleri çalışmıyor.

Johann kalçasında dikkatle bir ritim çaldı. Yarın zangoçluk sınavı var. Festival için özel küçük bir melodi besteledi ve bunu çanlarla çalacak. Çanları sallamak yerine onlara vurarak yapacak bunu. Lada ve Suzi’nin bundan haberi yok. Böylesi daha iyi, yoksa yine saçma sapan konuşurlar.

Üçü de iç çamaşırlarına kadar soyundular. Johann ve Lada elbiseler kurusun diye, Suzi de dayanışmanın hatırına. Lada’nın kusursuz kas sistemi, Suzi’nin kusursuz kas sistemi, Johann’ın kaburgaları. Suzi saçlarını hep geriye tarar, tırağı hep yanında, nesli tükenmeye yüz tutmuş bir hareket. Ejderhanın kuyruğu altında, heybetli ejderhanın bedeni Suzi’nin ensesinde, ejderhanın ateş saçan kafası kürek kemiklerinde. Suzi ellilerdeki İtalyan filmlerinin artistleri gibi yakışıklı. Suzi’nin annesi hep onları izler ve sürekli ağlar.

Çekirgeler. Kırlangıçlar. Eşekarıları. Hepsi çok yorgun, çok. Sonbahar geldi.

Bugün yılın son sıcak günüydü. İç çamaşırların ile güzelce çimlere uzanabilmen için son gün. Böceklerin arazideki doğal engellermişsin gibi -aslına bakarsan öylesin de- üstüne tırmanmaları için son gün. Buradan yola çıkarsan böyle şeyleri bilirsin: Bu son sıcak gün. Kırlangıçlar ya da telefonundaki hava durumu uygulamaları yüzünden değil. Biliyorsun, çünkü soyunmuşsun ve uzanmışsın, eğer bir kızsan ayak parmakların kuma gömülüdür. Eğer kız değilsen, ayak parmaklarınla bir şey yapmamışsındır, sadece uzanmışsındır. Ve öyle uzanarak gökyüzüne bakarsın ve çok net anlarsın: Bugün son sıcak gün. Bir mucize olur da bir tane daha gelirse bile bir şey ifade etmez. Bugün sonuncusuydu.

Lada ve Johann Suzi'yi seyrettiler, ona ipuçları verdiler, çünkü bir şey yakalayamadı. Dişbudak ağacının altını dene, balık tutmak için çok sıcak, bunun gibi şeyler işte. Suzi oltayı bacaklarının arasına aldı ve el kol hareketleri yaptı. Lada Suzi'nin dilini çok iyi anlıyor. Aslında onu çok kötü anlıyor ama dilsiz Suzi'yi uzun zamandır tanıyor. "Vaktimiz var" deyip Johann için tercüme etti Lada. Johann ona anlamamış bir şekilde baktı. Lada omuzlarını silkti, göle tükürdü. Kıyıdan Anna bisikletiyle geldi. Askılı elbise gibi bir şey. Johann istemsizce göz kırptı, erkek sonuçta. Anna önüne baktı.

"O nasıl göz kırpmak öyle?" dedi Lada Johann'ın omuzuna bir yumruk atarak. Gölün üzerinde bir gezinti teknesi pat pat etti. "Bak şimdi," dedi Lada. Lada keskin bir ısıklık çaldı. Turist şapkalarında bir hareketlenme oldu. Lada göz kırptı, turistler de ona göz kırptı. Turistler fotoğraf çekti. Sonra da Lada turistlere orta parmağını gösterdi.

"Bu sayılmaz, onlar turist, her türlü göz kırparlar zaten," dedi Johann.

Lada ona bir daha yumruk attı. Lada'nın omuzunda bir kurt dişlerini gösteriyor. Lada'nın sırtında şöyle yazıyor: THE LEGEND.

“Ne bakıyorsun?”

“Ben de dövme yaptıracağım.”

“Duydun mu Suzi? Bu mal dövme yaptırmak istiyormuş. Harika.”

Johann Lada ile ilgili bir şeyi iyi öğrendi. Sinirlerine hâkim olmak. Dayanmak. Tahrik olmak: zayıflık.

“Bir anlamı var mı?” diye sordu. Suzi'nin de baldırında kurt var.

Lada gözlerinin içine baktı. Yandan tükürdü. “Kurtlar geri geliyor.” Çok yavaş konuşuyordu. “Almanya, kurtlar ülkesi. Polonya'dan, Rusya'dan, binlerce kilometre uzaktan geliyorlar. Şahane hayvanlar. Avcı. Kurt sürüsü de bakalım!”

“Kurt sürüsü.”

“Dehşet, değil mi? Bir kelimedede böyle bir güç! Suzi ile ben kurtların yandaşlarıyız.” Lada Johan'ı ensesinden kavradı. “Bu aramızda kalacak, anlaşıldı mı? Kurtları buraya getirdik. Lausitz'den. Çünkü önceden burada da kurtlar vardı. Annene sor. Zerveliner Heide'de, füze üssünün orada. Onları serbest bıraktık.”

Sakin ol. Sorular sor. Bazen Johann'ı korkutmak için Lada böyle saçmalar. Suzi onlara dönüp dikkat kesildi. Johann boğazını temizledi.

“Peki. Kaç tane?”

“Komik. Kesin *nasıl yani* diye sorar demiştim. Dört. İki yavru kurt, iki yetişkin. Bana bak moruk. Şaka yapmıyorum. Çenenin sıkı tutacaksın, anlaştık mı?”

“Tabii.”

“Güzel.”

Suzi’nin kancasında bir şey vardı. Kısa bir direniş. Küçük bir sazan balığı. Suzi onu tekrar serbest bıraktı.

Lada ayağa kalktı. “Beyler, hadi bakalım, Ulli’ye. Suzi ısmarlıyor.” Ve öyle de oldu. Çünkü Lada sözünün eridir.

Sazan, yiyeceğini kıskanabilir. Balıklar beslenirken, o da gelir. Sonbaharda, su sıcaklığının düşmesiyle, daha az besine ihtiyaç duyar.

Erkek eşekarıları kraliçe arıları döller ve itinayla ölürlür. Kraliçe arılar bahara kadar yosunların altında, çürümüş odunların içinde, yusufçukların kâbuslarında beklerler.

Kiecker Ormanı'nda, eski ormanda, ağaçkakan faniliğimizin misanilerini oyuyor.

Sonbahar geldi işte.

Kurt sürüleri uyandı.

Şimdi tam bir yıl oldu, son festivalden bir gün önceydi. Ulli garajını düzenledi, bir oturma grubu ve beş masa, ortaya bir soba koydu, tek pencerenin önüne kırmızı sarı tül den bir perde astı, motosikletlere dayanmış Polonyalı kadınların olduğu bir takvimi hem ironiden hem de estetik kaygılardan duvara astı. Bir Sternie¹ seksen sent, bir Stieri² doksan sent, bir bardak bira ile komposto bir avro elli sent ve hafta sonları futbol izlenebilir ve bunların hepsi kimse söylemese de bütün erkekler tarafından takdir edilir.

Ulli'nin garajında içiyoruz. Çünkü başka bir yerde oturma imkânı, yalan söyleme ve buzdolabı ve böyle bir araya gelip erkeklerin birbirleriyle ve alkolle böyle güzel ve aynı zaman da o kadar da güzel olmama ihtimali yok. Hiçbir yerde, evin olmayan hiçbir yerde, üstte bir çatı, elinin altında bira ve *Sky Bundesliga*, sigara ve mahremiyet yok.

Peron 1 büyük lüks. Ama Peron 1'de kafayı çekmek istemezsin. Bir akşam yemeği için, mesela yıl dönümü falan, gidersen iyidir. Çünkü sana plastik çiçekler ve bisikletli turistler bakarken iç bakalım. Veronika bazen gerçek lale getirir. Gerçek laleler sana bakarken iç bakalım.

Ulli'nin garajı çok hoş motor yağı kokar. Kapısı eski motosiklet plakaları, bira reklamları ve üzerinde DEUTSCHES KAISER-REICH³ yazan imparatorluğun kartal ambleminden bir levha ile süslüdür. Sadece erkeklerin geldiği doğrudur. Bazen gerginlik oluyor. O kadar kötü değil. Kin ve nefret yok. Bazen kendi

¹ Sternburs isimli biranın kısaltılmış söylenişi. Ç.N.

² Stier isimli Alman birası. Yazar kafiyeli olması için stieri olarak kullanmış. Ç.N.

³ Alman İmparatorluğu. Ç.N.

söylediğın sözü bile anlamıyorsun. Daha sonra bundan sen de memnun oluyorsun. Bazen birisi bir şey anlatır ve herkes dinler. Bu akşam son içkiler içilirken ihtiyar Imboden anlatacak. Normalde Imboden pek konuşmaz, dehşet içer. Üç yıl önce karısı öldü, ilk kez o zaman başladı. Ulli, ayık geçirdiğı yıllarla arayı kapatması lazım, diyor.

Garajda yarınki festival yüzünden daha önceki festivallerden konuşuldu ve tabii ki daha önce çok daha iyi kutlandığından. Mesela kimse yetişkin erkekler arasında şöyle güzel ve doyurucu bir kavga hatırlayamadı. Önceden olurdu ya da olma ihtimali vardı. Bugünlerde sadece oğlanlar dövüşüyor. “Ve iğrenç dövüşüyorlar,” diye güldü Lada ve başka da kimse gülmedi.

Evet. Şimdi Imboden ayağı kalkıyor ve önce işemeye gidiyor. Ama odadan çıkmadan önce -bu arada garajda tuvalet yok ama levhaların önünde ağaç gibi bir şey var- şöyle diyor: “Bir saniye ya. Bu böyle olmaz.”

Birkaç haftadır buzdolabında renkli bir fotoğraf asılı. Ulli’nin torunu Rike bir süreçten geçiyor. Resimde Ulli ve Rike küçük bir dikdörtgenin içinde. Burası garaj. Ulli bu resmi asarken, çıplak Polonyalı kadınları indirdi. Sonuç olarak erkekler birkaç gün boyunca Ulli’ye dede diye seslendiler. Sonra bunu unuttular ve Ulli’ye tekrar Ulli dediler.

Ulli’nin orda herkes içebilir, hatta içebildiğinden fazlasını. Ama birisi tutunmadan duramayacak hale gelirse ve birini yere sermek istediğinde, bu gibi ıvır zıvır işleri halletmek için Ulli Lada’ya bir göz kırpar ve Lada bu kişilere dışarıya kadar eşlik eder ya da onları taşır.

Herkes Ulli’de başka yerde olduğundan daha çok konuşabilir ve söylemek istediğinden daha fazla şey söyleyebilir. Ama yine de birisi söylemek istediğinden daha fazla konuşursa, Ulli’nin canına tak ederse, Ulli Lada’ya göz kırpar.

Ulli'de başka yerde olduğundan daha az hesap ödersin. Ama birisi bir ay boyunca hiç ödeme yapmazsa, o zaman Ulli Lada'ya göz kırpar.

Herkes Ulli'de milletin komik bulmadığı fıkralar anlatabilir. Ama birisi kimsenin komik bulmadığı ciddi bir şey söylerse, o zaman Ulli Lada'ya göz kırpar.

Herkes Ulli'nin orda ağlayabilir, hatta sesli de ağlayabilir. Ama Ulli'nin orada kimse ağlamaz.

Herkes Ulli'nin orda eskilerden bir hikâye anlatabilir, diğerleri de çoğu zaman onu dinler.

Imboden işemekten döndü ve Imboden anlatmaya başladı.

.

Eski Orman'ın kıyılarında, bir kayın ağacının altında, kurumuş yaprakların üzerinde dişi bir tilki sessizce uzanıyor. Oradan, ormanın tarlalarla birleştiği yerden, buğday, arpa, kanola tarlalarıyla, iki gölün arasında ince bir şerit gibi duran insan yapılarını seyrediyor. Sanki orada insanlar dizginlenemeyen arzularına rağmen kendileri için en rahat olan şeyi başarmışlar, sanki büyük bir gölü ikiye bölüp tam ortasında, verimli ve kullanışlı iki kıyının üzerinde, kendileri ve oğulları için kullanışlı, verimli bir toprak elde etmişler. Nadiren terk ettikleri sağlam yollar yapmak için, besinlerini, taşlarını, metallerini ve başka bir yığın şeylerini koymak için bir yer.

Tilki daha göllerin bile var olmadığı ve hiçbir insanın burada arazisinin olmadığı zamanları sezebiliyor. Yeryüzünün yatay bir düzlemde buz taşıdığı zamanlardaki buzları hissedebiliyor. Buz karaları itip taşları getirdi, toprağı oydu, on binlerce tilki yılı sonra, bugün bile hâlâ dalgalanan tepeler oluştu. İki göl toprağın kucağında sallanıyor, toprağın göğüslerinde eski ormanın kökleri saklıdır. Eski ormanda tilkinin yuvası vardır, bir tünel, o kadar da derin değil ama porsuklardan korunaklıdır, iki yavrusu oradadır -en azından öyle ummaktadır- ve geçen seferki gibi tekrar sadece böcek getirebildiği zamanki gibi dışarıda sitemkâr beklemiyorlardır. Atmaca havada daireler çizerek uçtu.

Yavrularının postunun topraklı balını binlerce aromanın arasından fark edebilir; bugün bile, ters esen rüzgârlara rağmen, ormanın derinliklerinde bile bu tatlılığı kesin bir şekilde fark edebilir. Açlık da kesindir, sürekli ve güçlü bir açlık. Bir yavru, hastalıklı geldi dünyaya, ölüp gitti. Diğer ikisi böceklerle ve haşaratla kurnazca hayatta kaldı. Ama farelere atlamak -bulunduğun yerden

havada dikey olarak- onlar için hâlâ bir oyun: Çoğu zaman av unutuluyor.

Dişi tilki kafasını kaldırıyor. İnsanların kokusunu arıyor. Yakında kimse yok. Binalarından odunu hatırlatan bir sıcaklık yükseliyor. Orada ölü bitkilerin de kokusunu alıyor dişi tilki, iyi beslenmiş kedileri ve köpekleri, cezalı kuşları ve sınıflandıramadığı birçok şeyi. Bazıları ondan korkuyor. Bazıları utanıyor. Çoğunun umurunda değil. Sonra gübre, sonra yün, sonra fermentasyon ve tavuk ve ölüm.

Tavuk! Tahta sandıklarda arkası örülmüş metal kablolar: Tavuk! Bu gece oraya, tavuklara gitmek istiyor dişi tilki. Yavrularının yuvadan gittikçe uzaklaştığını hissediyor. Dişi tilki bu geceki avın aç yavruları için son av olacağını hissediyor. Yakında ayrılacaklar ve kendi bölgelerini arayacaklar. Veda etmek için onlara güzel bir şey, özel bir şey götürmek istiyor. Böcek veya solucan, insanların bıraktıkları yarım meyveler değil. Yumurta! Çünkü lezzetli ve ince bir kabuktan daha iyi aroması olan bir şey yoktur. Çünkü koyu tatlı yumurta sarısından tadı daha iyi olan bir şey yoktur.

Tavuk kümesine girmek kolay değildir. Köpekler gözetlemese de, insanlar uykuda da olsa. Tavukların pençeleri onu korkutmuyor. Ama yumurtaları taşımak neredeyse imkânsız. Son denemeleri hazin bir şekilde sonlanmıştı. Hem de lezzetli bir şekilde. Bu sefer gagasını yavrularıyla oynarken yaptığı gibi çok dikkatli kullanacak. Bu sefer iki tanesini aynı anda almayacak. İkincisi için geri gelecek.

Bir dişi porsuk çalılıkların arasında usulca çıkıyor. Tilki onun frene bastığını ve korktuğunu hissediyor. Ne için korkuyor? Yarasalar kafalarının üzerinde mermi gibi uçuyor. Ketum yaratıklar, şakalaşmak için çok hızlılar, üzerinde gergin gergin uçuşurlar. Ormanın köşesinde bir yaban domuzu güruhu av toplantısı yapıyor. Sağı solu belli olmayan komşular, kızdırması kolay, ama

ihtiyatlı. Bataklık, kükürt, çimen ve inatçılık kokuyorlar. Şimdi de hararetle tartışıyorlar, iğrenç dilleriyle kulakları tırmalayan sesler çıkarıyorlar, birbirlerine tosluyorlar, toynaklarıyla eşiniyorlar.

Onların huzursuzluğu dişi tilkiye de bulaşıyor. Oradan hemen sığılıyor, bu huysuzluğu hemen arkasında bırakmak istiyor.

Yukarıda gök gürüldüyor. Dişi tilkinin böyle yollarda olması onun hoşuna gitmiyor. Tilkiyi uyarıyor. Tehdit ediyor.

Eskiden Doğu Almanya Halk Ordusu'nda yarbay, sonra orman-cı, şimdi de emekli ama geçinemediği için Von Blankenburg Ziraat Araçları'nda kaçak işçi olan Bay Schramm, *Sport 1* kanalında bir spor programını seyrediyor. Martina (19 yaşında, Çek) spor yapıyor. Martina bilardo oynuyor. Bay Schramm eleştirel bir adam. Yayınlanan programa itirazları var. Martina'nın bilardo oynayışını beğenmiyor. Martina hiç düşünmeden topa vuruyor. Martina hiçbir topu deliğe sokamıyor ve bu Bay Schramm'ı sinir ediyor. Ama deliğe sokamayınca Martina gülüyor. Martina bilardo sopasıyla dans ediyor ve bu hiç yakışık almıyor, dans etmesi yakışık almıyor, masanın üstüne oturup kalçasıyla topları ittirilmesi yakışık almıyor ve tek başına oynaması yakışık almıyor. Çünkü tek başına oynuyorsan çok net bir hedefin olmalı. Topları içeriye sokmak. Kişinin yenmeyi en çok isteyeceği rakip, Bay Schramm buna çok net inanıyor, kendisidir.

Tabii ki, Martina her vuruştan sonra elbiselerinden birini çıkarmak zorunda, bunda sorun yok. Ama bunu başka bir yerde de gayet güzel yapabilirdi. *Sport 1*'in onu bilardo masasına koymasına gerek yoktu. Martina'yı daha iyi bildiği mekânlarda tutabilirlerdi. Bay Schramm her insanın iyi olduğu bir şeyin olduğuna inanıyor. Martina için neyin iyi olabileceğini tahmin etmeye çalışıyor. Göstergeler çok da iç acıcı değil. Göğüsleri dolgun, parmakları kısa, tırnakları parlak. Bay Schramm yeteneğe inanır ve Bay Schramm yeteneğe bayılır. Bay Schramm insanların yeteneklerine dikkat eder: Esas duruşu, duruş bozukluğu, boş nikotin sakızı kutusu.

Martina'yı gönülsüzce izliyor. Martina'nın üzerinde hâlâ külotu var. Siyah ve önünde beyaz bir dairenin içinde 8 var. Bay

Schramm bunu komik buluyor. Ama bunun k lotla alakası yok. Martina'nın rezil bir  eklide oynamasıyla ve kuralları bilmemesiyle alakalı.  nce kurallar gelir. Ait olmadığı bir yerde birisine ilk öğretilmesi gereken şeyler.

Bay Schramm tanımadıklarıyla konuşmaktan kaçınan bir adamdır ve tanıdıklarıyla da daha çok u aksavarlardan, yarasalardan ve tüm zamanların en yetenekli kayak ısı, eski kayakla atlamacı Jens Weissflog'dan konuşmayı sever.

Masaya doğru iyice e ildi i zaman Martina'nın baldırlarını iyi buluyor. Ama külotunu çıkarıp sopasının ucuna koyup topa vurunca ve üzerine de kıkır kıkır gülünce Bay Schramm daha fazla dayanamıyor.

 Yeter ama,  diyor Bay Schramm.

Televizyonu kapatıyor.

Alman ev hayatında uzaktan kumandadaki ortalama bakteri sayısı klozetteki bakteri sayısından daha fazladır. Bay Schramm  ortalama  kelimesi üzerine düşünüyor. Nispet ile alakalı. Klozetler uzaktan kumandalardan daha büyük. Bay Schramm kendi ev hayatında kendisi ile ilgili ortalama hayal kırıklıklarının d n ya ile ilgili olanlardan fazla olduğunu düşünüyor.

Oturduğu kanepeden bir inleme ile kalkıyor ve aynı hareket esnasında i   ama ırını ayak bileklerinden yukarıya çekiyor. Diğer kıyafetleri banyoda duruyor. Ceplerindeki bozuk paralar bir paket için yeterli mi diye bakıyor. Evet.

Bay Schramm  nce Golf' nde biraz oturuyor. Esas duruşu ve duruş bozukluğu olan uzun bir adam düşünüyor: Martina (19,  ek). Yarasalar ba  a a ı duruyorlar, çünkü bacakları çok zayıf. Mesela kazlar gibi koşarak uçup gidemezler.

Torpedo gözünde tabanca duruyor.

Bay Schramm'ın geçmişte içgüdülerine dayanarak yaptığı, bu-
gün pişmanlık duyduğu bir sürü şey var. Bay Schramm'ın eski-
den gayet iyi yaptığı şey Baskı. Baskıya dayanmak ve uygulamak.

Arabayla basıp gidiyor. Belki sigara makinasına, belki on yedi yıl
görev yaptığı terk edilmiş Uçaksavar Füze Bataryası 123 Weg-
nitz'e. Sigara içmek ya da kafaya bir kurşun. Henüz karar ver-
medi.

Belki de Martina'nın tırnaklara yeteneği vardır. Neydi onun adı?

Wilfried Schramm'ın ev hayatında yaşamak için sigara içmemek
için olduğundan ortalama daha az sebep bulunuyor.

Memnunuz. Anna yakılacak. Yarın akşam festivalde hüküm infaz edilecek. Çocuklar buzağılarla birlikte samanlıkta yatırılacaklar, ama uyumayacaklar. Uykularında korkmak istedikleri tahtaların arasından gözetleyecekler ve alevlerin içinde artık haşlanan, tıslayan ve inleyen bir şey kalmayınca fırıncı kemanını seyyar hoparlöre takacak ve sonra keman çalınacak, şarkı söylenecek, ızgaranın üzerindeki yırtıcı güzelce kızaracak. Anna yakılacak ve bazı çiftler böyle ferahlamış bir gecede kıvılcımların, yıldızların ve alevler yangına dönüşmesin diye alınan güvenlik önlemlerinin altında dans edecekler.

Sonbahar artık geldi. Kargalar kış tohumlarını tarlalardan topluyorlar. Korkuluklara oturuyorlar, tüylerini düzeltiyorlar.

Festivalden önce daha vakit var. Geceyi atlatmak gerek, gündüz son hazırlıkları yapmak gerek. Köy yemek pişiriyor, cam temizleyicisi püskürtüyor, köy sokak lambalarını süslüyor. Odun yığınının statîği için marangozumuz çok uğraştı. Marangoz artık ölü. Berlin'den bir içmimar onun yerine teklifte bulundu ama eğer ona müsaade edersek bir sürü sorun çıkar diye düşündü köy. Mesele iyi bir görüntü için kanepeni nereye koyacağın değil, 1599'daki talihsizliğin yaşanmaması, dört evde yangın başlamış ve karışıklıkta kötü şöhretli iki haydut yakılarak idam edilmekten kaçmayı başarmış, yani şimdi Templin'den bir inşaat firması işi yapıyor.

Köyün her yerine sandalyeler konuyor. Oturma düzeni patlamaya hazır bir konu. Cesedin yakılmasından önce bira masasını ön tarafa kim getirecek? Alevlere yakın olmayı kim hak ediyor? Bu yıl hak etmenin tanımını kim yapıyor?

Köy camekânları siliyor. Köy jantları parlatıyor. Köy duş alıyor. Balıkçılar turna balığına çıkıyor, fırıncılar malzemedен kasmıyor. Bazı evler çifte doz insülin ile silahlanıyor.

Anneler kızlarını süslüyor, anneler göz kapaklarının altından damla damla gözyaşı döküyor, yorgun babalar pantolon askılarını bulamıyor. Kuaför hayatının cirosunu yapıyor, eğer bir kuaför varsa. Güya Woldegk'den birisi gelecek ama nasıl olacak? Perşembe günleri doktorun yaptığı gibi ev ziyaretleri mi yapacak, ortaya bir yere sandalye ve ayna mı koyacak? Bilemiyoruz.

Bayan Reiff, konukları açık kapı günlerinde çömlek atölyesine davet etti: Kahve, ballı sandviçler, konuşma. Ziyaretçiler *raku* tekniği ile kendilerine bira bardağı ya da bir vazo yapabilecekler. Daha sonra Stuttgart'dan Afrika müziği konseri var. Müzisyenler geldiler. Sürekli doğal güzelliği övüp duruyorlar, sanki bunu köy kendisi yapmış gibi.

Fırıncı Zieschke *Sanat Meraklıları* müzayedesini yine yönetecek. Geçen yıl bu işi pantolonun üzerinde sallanan gömleği ve bira şişesinden açık arttırma tokmağı ile yaptı. Elde edilen gelir *Halkevi* yararına kullanılacak. Bazı eşyalar çoktan ifşa edildi:

- Antika Küre (Prusya dahil): Başlangıç fiyatı 1 avro
- Kendi kendine yapışan silikon: Başlangıç fiyatı 2 avro
- İçinde ne olduğu bilinmeyen çamaşır sepeti: Başlangıç fiyatı 3 avro
- 1938 yıllı Prenzlau takvimi: Başlangıç fiyatı 6 avro
- Polis üniforması (şapkalı, giyilmiş): Başlangıç fiyatı 15 avro
- Bayan Kranz'ın yepyeni bir yağlı tablosu (festivalden önceki gece yapıldı): Başlangıç fiyatı belirtilmemiş

Yabancılar da teklif verecekler ve bazı müzayede eşyalarına gülecekler; en kötüsü de gülünecek bir şey olmadığında. Bazıları kendilerini hikâyeden daha akıllı sanınca böyle oluyor. İroniyi anlamamızı beklemiyorlar.

Anna Festivali. Neyi kutladığımızı kimse tam olarak bilmiyor. Hiçbir şeyin yıl dönümü değil, hiçbir şey bitmiyor ya da tam o gün hiçbir şey başlamıyor. Kutsal Anna⁴ yaz mevsiminde ve kutsallar bizim için artık kutsal değil. Belki de sadece böyle bir yerin olmasını kutluyoruzdur: Fürstenfelde. Ve ondan bize kalan hikâyeleri.

Vakit geldi. Köy televizyonlarını kapatıyor, köy yastıklarını kabartıyor, bu gece çok az cinsel ilişki yaşanıyor. Köy erkenden yatağa gidiyor. Rüya görenleri rahat bırakalım. Huzursuzlarla meşgul olalım:

Göllerimizle, onlar zaten uyumazlar.

Hayvanlarla, kavgaya tutuşuyorlar. Tilki karanlığın gölgesinde unutulmayacak bir ava çıkıyor.

Az sonra çanlarımızı çalıp festival gününün başladığını ilan edecekler ve bugün kim hâlâ bir zangoçla övünebilir ve yanına da bir çırac verilir?

Bay Schramm eliyle tabancayı tartıyor.

Bayan Kranz da hâlâ uyanık. Çok kötü değil mi? Bazı yaşlı kadınlar güzel güzel horlarken. Yola çıkmış, gece için kuşanmış: el feneri, yağmurdan korunmak için şapka, resim sehpasını omuzlamış, eski deri valizini tekerlekli arabayla arkasından çekiyor. Woldegk Kapısı'nın altında termos şişesinden bir yudum alıyor. İçinde sadece çay yok. Bay Kranz gerçekten iyi kuşanmış.

⁴ Kutsal (Aziz) Anna Hristiyanlık inancında Meryem'in annesi, İsa'nın büyükannesi. Ç.N

Ve Anna. Annamız. Yarın onun son günü. Karanlıkta uzanıyor, bir şarkı mırıldanıyor, pencere açık, basit bir melodi, gecenin serinliği yüzünü okşuyor. Anna yalnız. Geçen yıl Geher Çiftliği'nde daha da yalnızdı; kedilerin sayısız benekli nesillerini fırlattıkları Skoda'nın barakasında, vahşi araziye bakan pencerenin altında; ailesinin yıkık dökük geçmişiyile, büyükbabasının aletleri, Anna'nın ihmal ettiği, yaban domuzlarının dadandığı annesinin bahçesiyle kuşatılmış bir şekilde. Ve bu gece, böyle bir gecede, bir zamanlar dolu olan bir eve dair hatıralar ve on sekiz yıl boyunca bu evde iyi olan neydi sorusu var. Pazartesi evi boşaltmak için Lada gelecek ve baharda Berlinliler devralacak ve yalnız, yaşıtlarına karşı tuhaf bir ilgisizlikle Anna, lise diploması ve gemiciliğe olan aşkıyla Anna; büyükbabasının havalı tüfeğiyle banyo penceresinden bahçedeki yaban domuzlarına ateş eden, geceleri yürüyüşe çıkan Anna. Bu gece de bize gel: tarla boyunca, Kiecker Ormanı'ndan, göllerden, son kez o bütün eski yollardan geçerek, plan bu, yeni binalardan ve harabelerden gelen köyün gençleri olarak içimiz rahat, Anna yalnız değil, Anna bir şarkı mırıldanıyor, bir aşk, çocukça bir melodi, onun yanındayız.

Festivalden önceki gece tuhaf bir zaman. Eskiden buna *Kahramanların Zamanı* denirdi. Gerçi ağladığımız kurbanların sayısı kutladığımız kahramanların sayısından daha fazlaydı. Ama olsun, zararı yok, olumlu yönleri ön plana çıkaralım.

Ya karşı taraftaki fırınlar? Kucağında odun kütükleri olan kız? İçlerinde en küçüğü: ona kahraman deniyor. Henüz beş yaşında, önlüğünün pek çok yeri yamalı, üzerine büyük gelen bir gömlek içinde ve ayağında deriden paçavralar. Yanında erkek kardeşi, açık tenli ve kayın ağacı gibi cılız. Korkuyla ama gururla kız kardeşinin getirdiği odun kütüklerini ateşin içine atıyor. Bir fırında anne ketenleri kurutmak için seriyor, diğerinde de Anna Festivali için ekmek pişirmek istiyor. Savaş bizden çalıp çırpmayı, yiyip bitirmeyi ve öldürmeyi ve mahsuller tohumların sözünü tutuyor

diye köy kutlama yapıyor. Unutmadan söyleyelim, belediye başkanı ortalarda yok. Poppo von Blankenburg: kaba, cazgır, yasaları kendisine göre uyguluyor.

Köy dua ediyor. *Bir nebze de olsa* için. *En azından* için. Balıkların varlığının devamı için. Bizim varlığımızın devamı için. Küçük kız ve erkek kardeşi ve un eleyen iki çocuk — zaten başka çocuk da yok.

Bilmem hangi yılı sayıyoruz. Bayan Schwermuth bunu tam olarak bilirdi. Yani o, bizim tarihçimiz, arşivcimiz, hem de şifacımız, onu da uyku tutmuyor. Kucağında bir kase mini havuçla *Buffy The Vampire Slayer* dizisinin altıncı bölümünü izliyor, kesintisiz. Festivalin süslemeleri de onun eline bakıyor. Bayan Schwermuth elinde bir sürü iplik tutuyor.

Kız fırının etrafında erkek kardeşini kovalıyor. Anna, biz ona Anna diyelim. Fırınlr geçenlerde köyden surların dışına taşındı. Ateş kıvılcımları doğurmuş, kıvılcımlar da yangını, yeni doğan her şey gibi aç ve tıkmak istercesine ambarları ve ahırları yutmuş — iki koca çiftliği. Bu arada Rieders Çiftliği'ndeki yangının, millet öyle söylüyor, fırınlarla alakası yokmuş. Şeytanla alakası varmış. Riederslerin şeytanla bir olmasıyla ilgiliymiş ve şeytan iş birliğinin bir taksitini ödetmiş.

Anne ıslak bir çalı demetiyle geri geldi, koru çıkardı, somunu koydu; ihtiyatlı, bir çocuğu yatırır gibi. Ketenlere ve ekmeklere dikkat etmeli çocuklar diye uyardı anne. Birisi gelip kendisine ait olmayan bu şeyleri alıp götürürse bu ilk kez olmazdı. “Yabancıların geldiğini görürseniz, bize haber verin.”

Bırakalım bu resim böyle kalsın: Erkek kardeş parmaklarıyla Anna'nın sarı saçlarını tarıyor. Kız fırının yakınında duruyor, avuç içlerini ısınması için fırının ağzının önünde tutuyor. Anne köye doğru yola koyuluyor, bir şarkı mırıldanıyor.

Anna, bizim Anna'mız, dudağında aynı melodi var. Titriyor, gece serin.

Gel, seni de götürelim. Adaşına, başka insanlara, hayvanlara. Tilkiye, Bay Schramm'a. Yaşam sevincine, intihar eğilimine. Bayan Kranz'a, Bayan Schwermuth'a. Ekmek kokusuna, savaş kokusuna. İntikama ve aşka. Devlere, cadılara, cesurlara, ahmaklara. Ümitliyiz, sen makul bir kahraman olacaksın.

Kederliyiz, sevinçliyiz. Hükmümüzü verelim, hazırlanalım.

Bay Gölow festival için altı domuz bağışlıyor. Altı tanesinden bir tanesi hayatta kalacak. Kreştekiler sabah erkenden tesisleri gezirler. Bunu takiben çocuklar bir domuzun hayatını bağışlarlar.

Bu arada bağışlamak nedir?

Geriye kalan beş tanesi de odun yığınının⁵ arkasında şişe geçirecek. Çocuklar da ateşte onları çevirebilir. Sonuçta böyle şeyler ortamı neşelendirir.

Gölow Mülkü. Yetiştirme Tesisleri. Ürün Yelpazesi: Bal ve Domuz Eti.

Yazın kesim olduğu zamanlarda, bütün sesleri daha yüksek sesli hale getiren yaz sıcağında, domuzların çığlıklarını kilometrelerce uzaktan duyarsın. Yüzmeye gelen birçok misafir için rahatsızlık verici. Bazıları bu sesleri tanımıyorlar. Ne olduğunu soruyorlar ve onlar da bu sesleri sevmiyorlar ve bu soruyu sormuş olmaktan da hoşlanmıyorlar. Bizim için ölen domuzlar sorun değil. Ölen domuzlar zaten az olan sanayimizin bir parçası.

Olaf Gölow çiftlikte geziniyor. Barbara ve çocuklar uyuyorlar. Gölow da yatağına uzanmıştı ama düşünceleri kafasında dönmeye başladı: Barbara'nın yaklaşan ameliyatı, festival, kayıkçının ölümü, Hollandalıların tesislerin durumuyla ilgili bilgi alması.

Gölow kalktı, dikkatlice, Barbara'yı uyandırmamak için. Şimdi ahırda, domuzlarının klimalı tatlılığında, uykulu homurdanmalarında. Bir tane yakıyor, dumanı domuzlardan uzağa üfürüyor, havalandırmaya doğru.

⁵ Burada kastedilen insan yakmaya özgü hazırlanan odun yığını. Ç.N

Gölow şöyle bir adamdır, yeni nasıl desek, dürüst bir adam. Bazı anlar vardır, mesela yağmurlu bir günde ahırın önünde çamurda bir şey gördü. Eğilmenin böyle bedensel bir hususiyeti vardır, belki bir refleksi tetikler, eski bir refleks olabilir, seni düşündüren bir refleks hareketi. İşte bak birisi o refleksi kullanıyor ve eğiliyor. Böyle anlar vardır, çamurda bir şey vardır, bir eşya ve Gölow eğilir -geniş omuzlu, iş tulumlu, sol kulağında altın bir küpe- ve yerden alır. Ve yağmura rağmen buna vakit ayırması, iyice yakından ona bakması, biraz da şaşı bakması. Bu artık unutulmaya yüz tutmuş davranıştır: Domuzlarımın yanında duran şey ne? Bu da ne böyle? Altın külçesi mi, kalem mi? Kalem burada ne yapıyor? Böyle birisini zevkle seyrederiz ve şöyle düşünürüz: işte çocuklarına iyi ve adaletli davranan bir baba. Çamurlu kalemi böyle elinde tutar, yağmur bardaktan boşanırcasına üzerine yağarken çalışıyor mu diye bakar ve çalışıyordur ve Gölow onu cebine atar ve sonra Jürgen, Matze, Dilsiz Suzi, herkese aranızda kalem kaybeden var mı diye sorar.

Ya da: Kayıkçı Gölow'a borçludur. Çok değil. Gölow için çok değil. Muhtemelen kayıkçı için çok. Ve Gölow gider ve ona bir tabut alır. Kesinlikle *rahat* bir tabut alır. İki gece boyunca internette araştırır, Barbara sabırsızlanır: Neden illa ki rahat, ne fark eder ki? Gölow, kayıkçının sırtı arızalıydı, der. Kürek çekerken, halat çekerken yaptığı hareketlerden, olsun, yıllarca doğru ya da yanlış yaptıysan da en nihayetinde sana rahat bir tabut lazım.

Kayıkçıyı Gölow uzun zamandır, aslında kendini bildiğinden beri tanıyordu. Gölow hatırladığından beri hep yaşlı bir adam. Onunla son zamanlarda çocukları da alıp birçok kez açıldı. Nihayet onlara hemen ağlayıp sızlamadan ağır konulardan bahsedebileceğin yaşa geldiler ve kayıkçı anlattıklarıyla onları fena sarsıyordu. Çocuklar sarsılmaya bayılırlar.

Gölow sigarayı söndürüyor. Sigara içmeyi sevmiyor ve çok fazla sigara içiyor. Üzerinde Alaska logosu olan iş tulumunun önünde hep metal kutucuk, seyyar küllük. Ağılların önünde geziniyor. Not alıyor, Gölow not alıyor. Çamurdan aldığı kalem ile. En iyi altı domuzu seçtiğine inanıyoruz. Obama Şükran Günü'nde hep bir hindinin canını bağışlıyor.

Gölow onu pek sevmez, Obama'yı. Çenesi düşük. Onlardan sadece Clinton'ı sevmiştir. Ona bir keresinde bir mektup göndermişti. Yugolar, Barbara ve o. 95 yılıydı. Bir Bosnalı ve bir Sırp yanlarında çalışıyordu. Aradaki fark ne, hiçbir fikri yoktu. Ve sonra öğrendi ki onlar da bilmiyorlardı. İkisi de savaşı lanetliyordu. Bir kere konu kim suçlu meselesinden açıldı, çünkü her şeyde konu bir kere kim suçludan açılır; ama bunu barışçıl bir şekilde çözdüler ve sonra sadece Alman haberlerini seyretmeye karar verdiler, çünkü orada herkes aynı derecede suçluydu — Almanlar hariç. Onlar gelecek bin yılda artık başka bir suçun üstesinden gelemezler ve bu ikisi içinde iyi bir çözümdü.

Memleketlerinde ikisi de domuz çiftçisiymiş ve domuz bakımından iyi anlıyorlardı. En azından iş görüşmesinde öyle iddia ettiler. Çok geçmeden Gölow anladı ki hiçbir şeyden anladıkları yok ama ücret de adıldı, o zamanlar Gölow öyle fazla para veremiyordu. Kaçak. Tabii ki kaçak, yoksa olmazdı, vizeleri yüzünden, vizenin resmi adı tahammüldü, burada onlara tahammül ediliyordu.

O ikisi yıllardır Gölow'un aklına gelmemiştir, bu öyle bir gece işte. Neyse, Clinton'a mektup. O sıralar bütün zulümler ortaya çıkıyordu, toplu mezarlar, kamp yerleri. Ve sonra Sırp dedi ki bizi, Sırpaları bombalamaları lazım. Sadece korkuturlarsa bu iş bitmez. Ama sivilleri değil. Bombalanmış sivilleri kimse sevmez. Bosnalının bu fikre itirazı yoktu. O anda Gölow, başkana bir mektup yazalım diye bir teklifte bulundu. İkisi de bu fikri

beğendi, şaka olmasına rağmen. Sırp yazdırdı, Bosnalı daha iyi Almanca biliyordu ve tercüme etti, Gölow ne kastettiklerini tahmin etmeye çalıştı ve Barbara da İngilizce olarak temize çekti. Gece geç saatlere kadar sürdü, nihayet kucaklaşıldı, ağlandı ve mektup Beyaz Saray adresli gönderildi. Gönderen adresi olarak da ricayı daha da vurgulamak için Sırp'ın kaçmadan önceki adresi yazıldı. Ertesi gün bunun bir hata olduğunu, çünkü bunun bir Sırp'ın yazdığını görürlerse mektubu hemen parçalara ayıracaklarını söyledi.

Gölow mektubun okunduğunu düşünmüyordu. Ama çok geçmeden bombalamalar oldu ve ortalık yatıştı.

Yugoslavlarla durum iyi değildi. Duvarın yıkılmasından hemen sonra. İş sıkıntısı ve öfke ve onlara burada iş verdi. Şimdi kulağa öyle gelmeyebilir. Köy şaşırmıştı. Kendi babası, ihtiyar Gölow, eskiden domuz yetiştiricisi, toptan ve parkende, o da şaşırdı. Herkes Gölow'u yerel düşünen birisi olarak görürdü. Belki biraz *fazla* yerel düşündü. Kendine. Gerçi şimdi onun olduğu yerde kendisi var. On üç adam çalıştırıyor. Gölow'un işleri çoğunlukla iyi gidiyor.

Gölow büroda. Hava hep kirli çorap kokusu gibi. Altı numaralı notu Dilsiz Suzi'nin bölmesine koydu. Yarın çocuklar geldiğinde domuzları dışarıya çıkarabilir.

Kapıda Alaska'nın bir poster. Her şey mavi, mavi dağlar, gökyüzü, su, kutup ayıları. Gölow Alaska'ya gitmeyi çok isterdi. Para sorun değil de, hadi zaman bul bakalım. Hatta Barbara bile – belki böyle bir seyahat şu anda Barbara için iyi olmaz.

Alaska'da bir tesis, bu da fena olmazdı. Bugünkü klima sistemleriyle ayda bile olur. Kayak, somon balığı avı ve yansıtılabilecek ne varsa her şeyi olduğu gibi yansıtan karla kaplı dağlar. Mavi. Mavi yalnızlık ve huzur. Her şey çok güzel. Kızak köpekleri. Ama Gölow'u çeken bu değil. Bizim burada da kayak yapabilirsin. Başka

yansımalar var. Sazlıklar, sazlıklarda yansımalar var ve güneş yansı-
nığı bir yalnızlık ve huzur.

Onu çeken altın. Altına hücum. Yeni kaynaklar. Önce “Chicken”⁶ isimli eski bir altın arama köyü. Yankilerin eski diye ad-
landırdığı şey, bizim için bir şakadan ibaret. Tıpkı zenginlik
umutları gibi, Chicken’ın nesli tükendi. Yedi kişi yaşıyor orada,
neredeyse bir hayalet köy. Ve sonra bir Japon civarda yirmi ons-
luk bir altın buluyor.

Klondike Nehri’nde şapkalı bir altın avcısı olarak Gölow. Ço-
cukken Jack London’ı okudu. Tabii hepsi çocukluk işte. Orada
tesis kurmaya hiç kalkışmadı. Kiralar ve geçim giderleri bizden
çok daha yüksek. Hollandalılar Gölow’a yarım milyon teklif et-
tiler. Yıllardır okumaya vakit ayıramıyor.

Ölü hayvanlar için yas tutmayız.

Kaybedilen şanslar için hayıflanmayız. Olmayan şanslar.

Doktorlar Barbara’nın yüzde elli şansı olduğunu söylüyor.

Tesisleri devraldığından beri, 92’den beri, Gölow festivalden
önce hep bir domuzun hayatını bağışlıyor. Seçilen domuz sonra
da kesilmeyecek, doğal yollardan ölecek. Bu arada kesilmek için
beslenen bir domuz için doğal olan nedir? Sanki domuzlar suç-
luymuş gibi bağışlanmaktan bahsediyoruz. Durum tam tersi. Bir
hayvan, böyle düşünüyor Gölow, her zaman suçsuzdur, doğada
ceza anlayışı yoktur. Belki genel af.

Barbara peruğuyla biraz bu Alaska valisine benziyor. İkisinin de
yağlı bir cildi var. Gölow, Barbara’nın derisinin parlamasını sevi-
yor. Neden bunu düzeltmeye çalıştığını anlamıyor ama karışmı-
yor da. Parlayan saç güzel olarak addediliyor da neden parlayan
bir deri aynı şekilde görülüyor.

⁶ (İng.) Tavuk.

Domuzlar horluyor. Gölow yarınki açık arttırmaya seve seve başkanlık ederdi. Ama komitedekiler bunu anlamak istemiyorlar. Hep adam kayırmaca. Yıllardır bu iş Zieschke'nin ellerinde. Bu işi öyle çok kötü yapmıyor ama yine de komedi. Cazibeli, evet. Cazibeli ama edepsiz. Kadınlar, siyaset. Kendi aramızda böyle şakaları yapabilirsin ama misafirlerin önünde olmaz! Onların gülüşü iyi gülüş değil. Kendini üstün görenlerin gülüşü. Gölow bunu doğru bulmuyor. Bu espri anlayışını doğru bulmuyor.

Sırf bunu duvar yıkılmadan önceden beri yaptığı için. Tartışma konusu bile değil. Neden her şey gelenek olmak zorunda? Gölow on üç kişiye iş veriyor, Zieschke iki. Gölow yetiştiriyor, Zieschke eski ekmek tariflerini topluyor.

Gölow çiftlikte yürüyor, elleri çepçuruklarında. Gece sessiz, uzaktaki gök gürültülerinin sesleri hariç. Gölow sessiz Alaska Gecelerini hayal ediyor. Bu hayal bazen uyumasına yardım ediyor. Bugün değil.

Olaf Gölow'un açık arttırmaya yaptığı katkıdan dolayı mutluyuz. Her zaman bir sürpriz yapar. Geçen yıl gizlice mini domuzlar yetiştirdi. Çocuklarına birer tane verdi ama bir tanesini de açık arttırmaya koydu. Öyle tatlı bir şeydi ki millet kafayı yedi. üç yüz altmış avro ve alkış. Feldberg'den bir otel sahibine gitti. Bizimkiler yüz avrodan sonra pes ettiler.

Gölow Barbara'ya söylemek istiyor: iki haftalığına Alaska. Her şeyi o organize edecek. Uçak, iyi bir konaklama, dört çekerli bir cip. Biraz arabayla dolaşmak, biraz etrafa bakınmak, somon balığı yemek, kızak köpeklerini beslemek, altın aramak.

Gölow satmak istemiyor. Barbara yaşadığı müddetçe istemiyor. Hele Hollandalılara hiç.

Battaniyenin altına sokuluyor. Barbara nefes alıyor. Gölow'un düşünceleri mavi bir sessizlikte dönüyor, uykuda dönüyor.

Ve Bay Schramm, eskiden Doğu Almanya Halk Ordusu'nda Yarbay, sonra ormancı, şimdi de emekli ama geçinemediği için kaçak işçi, sigara makinasının üzerinde bozuk parayı ovuşturuyor, ondan öncekilerin ovuşturduğu gibi. Parmaklarını kokluyor, parmakları demir para kokuyor.

Bay Schramm parayı yukarıdan fırlatıyor, para aşağıdan çıkıyor. Makine, bej, büyük siyah düğmeleriyle *Pension Alpschnitter*'in önünde duruyor. Bu bina eskiden mandıraydı. Doksanlı yılların başında açık arttırmaya çıkarıldı. Bay Schramm teklifte bulunmayı düşündü. Ama turizm? Bu ona göre değildi. Misafirperverliği bazen kötü bazen iyi kotarıyordu, misafirine göre. Ev yapımı reçel kahvaltıda daha ziyade kötü. Alpschnitterlar buralı. Çalışkan insanlar. Rudi sigara içer. Bay Schramm zile basabilir aslında. Her yerde ışıklar kapalı.

Bay Schramm parayı yukarıdan fırlatıyor, para aşağıdan çıkıyor. Bay Schramm alnını siliyor. Siliyor. Rüzgârda terliyor.

Leipzig'82. Subaylık kursunun paydosundan sonra saunada. Armut likörü. Bir düzine subay sergiye dizilmiş armutlar gibi saunanın basamaklarında. Ve kimse tek kelime etmiyor. Zararsız konulardan konuşulabilirdi. Birisi çıkıp, "Tamamen kafayı bulmak için burada ne kadar tünemek lazım?" diye sorabilirdi.

Bay Schramm ceketinin cebinde bozuk para arıyor. İşaret parmağı ile parayı avucunun içinde bir ileri bir geri ittiriyor. Bu hareket onu üzüyor. Başka bir 1 avro ile deniyor. Yine aşağıdan çıkıyor.

Bay Schramm alnını makinaya dayıyor.

Saunadaki en büyük adam General Trunov'du. Dimdik oturan tek kişi, her yerini gösteriyordu, Özbek uzvu heybetli kıllarla bir çelenk gibi sarılmış. Çıplaktı. Üzerinde süvari palası takılı olan palaskası vardı. Jileti kalçasına değiyordu. Belki soğuk, belki sıcak. Yoğunlaşmış sudan kamçı izleri. Solgun benizli Yahudi emir subayı sıcak taşlara durmadan soğuk su ve likör döküyordu ve havluyla sıcak havayı odaya dağıtıyordu.

Bay Schramm sigara makinesine bir tekme atıyor.

“Ulan!” diyor Bay Schramm.

General Trunov savaş istiyordu. Çünkü savaş çarpışmayı gerektirirdi, çünkü çarpışma askerleri gerektirirdi, çünkü askerler çarpışmada zafere götüreceği onun gibi adamlar gerektirirdi. Trunov inançlı bir adamdı ve bunu pek de saklamıyordu. Ve her inançlı adam gibi neyin kendisine ait olduğunu neyin ait olmadığını biliyordu. Birini korumak istiyordu, diğerine sahip olmak.

General Trunov savaş istiyordu ama zamanın yöntemlerine ve metotlarına bakarsak barışseverdi. Nükleer silahlardan ve kimyasal savaştan tiksiniyordu, ağır toplar bile onun için rahatsızlık vericiydi, ama diplomasi de öyle. Açık alanda adam adama. Trunov bunu istiyordu. Kendi elleriyle denizaltını batırmak. Üsteğmen Schramm emindi, onu da yapabiliirdi.

Bay Schramm parayı yukarıdan fırlatıyor, para aşağıdan çıkıyor.

Saunada Trunov'un yanına oturmuştu. Kafasını çevirdiğinde, Trunov'un omuzlarının kokusunu duyabiliyordu. General Trunov'un omuzları üç kat büyük düşmana karşı bir köprünün başını savunmanın başarısı kokuyordu. Schramm bozkır kokusu aldı, atların yelelerinin kokusunu aldı, Afganistan'ın kokusunu aldı, Özbek köylü güzelleriyle dansın kokusunu aldı.

Bay Schramm parayı yukarıdan fırlatıyor, para aşağıdan çıkıyor. Bay Schramm arabadan tabancayı aldı.

On dakika sonra Yüzbaşı Karrenbauer ayağa kalktı ve çipil çipil terleyerek ağır adımlarla çıkışa yürüdü. Karrenbauer, odadaki en semiz adam. O yüzden kıvrıkcık saçlı. Cildi ve tırnakları o kadar bakımlı ki bakarken yorgun düşüyordun. Karrenbauer'in soluk alışları hâlâ ıslık tonlarında. Trunov ayağa fırladı, hemen eli pa-lasının kabzasında yüzbaşı ile çıkış kapısının arasına dikilmişti. Yahudi havluyu sıcak taşlara sokup çıkardı ve şiddetli darbelerle generalin üzerinde çalışmaya başladı.

"Nereye asker?" diye seslendi Trunov. Karrenbauer'e bakmıyordu. Karrenbauer'in iri yarı kafasının üzerinden saunanın duvar-larına, dinleme odalarına, Albertina'ya ve daha ileriye, Leipzig'e, dağlara, yaylalara bakıyordu ve o civarda bakışlarıyla bıçaklayıp öldürebileceği bir düşman olmadığı için en nihayetinde kendi acı vatanına baktı, pamuk tarları boyunca ata bindiği, Siriderya Nehri'nin vadilerinde, *Bütün Dualarım* isimli aygırının üzerin-de.

Karrenbauer gergin bir şekilde dışarıya çıkmak istediğini söyledi.

"Söyle bakalım asker, neden seni dışarıya çıkarayım?"

Karrenbauer kekeledi. "Be-ben daha fazla dayanamıyorum. Ka-kalbim. Aslında benim hiç..."

"Galbin? Ben sana sormadım anatomi. Ben sana sormadım sen neden kalmak istemiyor. Ben sana sordum neden gitmek istiyor. Bana acil duruma ikna et, asker!"

Bay Schramm esas duruşta, duruş bozukluğu olan bir adam. Bay Schramm tabanca şakağında makinaya dayanıyor.

Yeni eyaletlerde ortalama daha çok insan arızalı eşyalarını tamir etmeye meyilli, diğer taraftan eski eyaletlerde ilk olarak yenisini satın alma, daha sonra yetkili servise gitme, nadiren de elini sür-me eğilimi görülüyor.

Saunada bile Karrenbauer'in korkusunu herkes duyabiliyordu. Çünkü bu onlar kadar kötü, onlar kadar iyi bir adamın korkusuydu ve çünkü bu onun korkusuydu onların değil.

Karrenbauer dizlerinin üzerine çöktü.

Turnov palasını çekti.

Bay Schramm parayı pantolonunda kurutuyor. Bu şekilde kalıyor, bir eli tabancada bir eli paranın çentiğinde. Köy yoluna doğru bakıyor. Buradan on beş dakikada harici parametrelere varabilir. Uçaksavar Füze Bataryası 123 Wegnitz. On yedi yıl orada görevliydi. "Reçel fabrikasında". "Dokuma atölyesinde". "Süt konteynerinde".

Bir keresinde mantar toplayıcıları. Schramm gezintiyi yeni bitirmişti. Bahçenin çitlerinin orada duruyorlardı: Anne, baba, çocuk, bir çocuk daha, köpek, mantar sepeti, su geçirmez elbiseler. Uyarı levhalarını görmezden gelip saatlerce ormanda yasaklı bölgede nöbetçiler ya da devriyeler tarafından durdurulmadan dolaşmışlardı ve dik dik tesislere bakıyorlardı. Oradan atış mevzilerinin yarısını görebiliyordun. Uçaksavar bataryası. Fırlatma rampası. Teknoloji. Şaşırmışlardı. Kim şaşırmaz ki? Kestane toplamaya çıkıyorsun, roket birliği buluyorsun

Schramm yanlarına gitti. Vakit öğleden sonra. Aralarında çitler. Evet, şimdi ne diyeceksin?

"Sanırım biz yolumuzu azıcık şaşırdık," dedi baba.

Schramm üniformasından bir iplik çekti.

"Yol burada bitiyor galiba," dedi anne.

Schramm kaşlarını kaldırdı.

"Siz asker misiniz?" dedi küçük kız.

“Hayır, ben ormancıyım,” dedi Schramm ve parmağıyla kızın yanağına hafiften dostça vurdu ve kız çitlere tutundu.

“Yoldaş Ormancı, şuradaki roket mi?” diye sordu oğlan fırlatma rampasını göstererek.

Buyur bakalım, şimdi ne diyeceksin? “Rica ediyorum, Wegnitz Reçel Fabrikası’nın arazisinden uzaklaşın” mı diyeceksin?

Schramm bir daha böyle esaslı bir adamla karşılaşmadı. Kendisiyle ve dünyayla bu kadar barışık bir adamla. Omuzlarının kokusu. Trunov yüzbaşını dışarıya salmadı. Karrenbauer’in kalp atışlarıyla uyumlu bir şekilde arkasında dinleme odasının olduğu ahşap kirişlere palasıyla vuruyordu. “Söyle bana, senin hayatının ederi ne, asker!” Palayı yüzbaşının kulaklarının arkasında gezdiriyordu.

“Ama ben, ben yapamıyorum, Yoldaş General, lütfen...” Karrenbauer bayağı terliyordu, efsane terliyordu, Yahudi havluyu ona da salladı. Son günlerde herkes konferanstan önce, konferans sırasında, konferanstan sonra likör içiyordu, saunada da kendimizden geçiyorduk, ama şimdi Trunov palasıyla hızını almışken artık kimse sarhoş değildi. Schramm yerinden kalktı ve generalin gözüne yani sol gözündeki şişmiş damara baktı.

“Adamı rahat bırakın,” dedi. “Dizlerinin üzerine çökmüş birisinden bir şey öğrenemezsiniz.”

Bay Schramm üstten parayı atıyor. Makine tık sesiyle parayı alıyor. Biraz hazmetmeye çalışıyor, ekranda kredi ve şu uyarı çıkıyor: “Tütün Satışı Yaş Sınırı 18”.

Bay Schramm “Doğru ya,” diyor.

“Yaş doğrulaması gereklidir. Banka kartını yerleştiriniz,” diyor ekran.

“Hayır,” diyor Bay Schramm. “Hayır.”

Üsteğmen Schramm mantar toplayıcılara Dış Parametrelere kadar eşlik etti. Yolun kenarında çok sayıda mantar vardı ama şimdi toplamalarına müsaade var mı bilmiyorlardı. Neyse, ilk hamleyi Schramm yaptı ve bir taş mantarını kızın sepetinin içine koydu. Ve sonra taş mantarı yine gitti. Anne bir şey söylemeden çıkarıp aldı.

Karrenbauer sürünerek dışarıya çıktı ve Trunov bir kardeş gibi Schramm'ı dudaklarından öptü. Israrla onu birliğinde onu ziyaret etmek istedi ve onu roket birliğine yanına aldı. Resepsiyona bütün çalışanlar geldi. General ensesi açıkta olan herkesi ensesinden çimdikledi. Bayrak, milli marş ve mercimek güveci vardı. General seviyordu. General içiyordu. Uçaksavar Füze Bataryası 123 Wegnitz beş gün mercimek güveci yiyordu ve beş gün içiyordu. Roketler ve roket teknikleri generalin ilgisini çekmiyordu. Toprak çekiyordu onun ilgisini. Bir çukur kazdırdı, bir metre derinliğinde, toprağı kokladı, memnun bir halde çukurdan çıktı ve bir sebze bahçesi yapılmasını emretti. Biber, biber emretti. General Trunov'un kültür ilgisini çekmedi. Her akşam kültür isterdi. *Radar Combo II* dans müziğı çalardı. Turnov müzisyenlere Özbekistan'dan bir şarkı öğretmişti. Personel önce utangaç dansa başlıyor, sonra da şamata başlıyordu. Emir subayı kontrbas-tan solo bir parça çalıyordu. General şarkı söylüyordu. General Schramm ile dans ediyordu, Schramm'ın kulağına fısıldıyordu, aslında Trunov gerçek adı değildi ve hayattaki tek korkusu ismine bakılarak atamasının yapılmasıydı. Çizmeleriyle uyurdu ve o rüya görürken Yahudi onu tıraş ederdi. Füze Bataryası 123 ayık olmak nedir çoktan unutmuştu. Beşinci gece hava sıcaktı. Görevli muharebe alayı üstünü çıkardı. Fırlatma rampalarında dans ediliyordu. Batarya şefi ve topçu birliğinden birkaç kişi bir şeyler ateşlemek istedi, artık ne olursa, ama Schramm araya girdi ve Trunov herkesi tek tek tokatladı ve bir keresinde *Bütün Dualarım* isimli aygırıyla nasıl heybetli ve soğukkanlı Tanrı Dağları'na

atından inmeden tırmandığını anlattı. “Bunun için mi siz bana lazımsınız?” diye sordu roketlere ve “Hayır,” diye sızlandı Roketler ve askerlere hayatlarının ederi ne diye sordu ama kimse ne cevap vereceğini bilmiyordu. Şafak vakti general iki genç köylüyle beraber bir traktöre binip doğuya doğru giderken görüldü. Yahudi de römorkta kucağında daktilo, generalin her söylediğini yazıyordu, rüyasında söylediklerini de.

Bay Schramm üç adım geriye gitti ve sigara makinasına ateş etti.

Johann kapıyı çarptı. Evde kalmaya daha fazla dayanamıyordu, Anne yine dizisini izliyordu, gece yarısı dışarı çıkması gerektiğini söyleyince, çanları çalmak için, biraz sinirlendi.

Hava soğudu. Daha bugün göl kıyısında güneşte uzanıyorlardı, şimdi kış gelmiş. Acaba ustayı da mı alsa? Sürekli geç kalıyor. Aslında bir şekilde daha iyiydi, festival çanlarını gece yarısı tek başına çalmak.

Johann kulaklığını taktı (The Streets), eski demircinin önünden geçiyor. Eskiden onun atalarına aitmiş (Anne söyledi, köyün tarihinin patronu olarak böyle şeyleri bilir). Tam da uygun bir müzik, şarkı yani. Atalarla ilgili. Bazılarının yüzyıllardır hep hayatta kalması ne kadar da düşük bir ihtimal. Hayat vermesi ve senin bu hayatın bir parçası olman. Johann Schwemuth, 16, bakir (bunu değiştirmek için çalışmalara devam ediyor), stajyer (perakendecide satış elemanı, bir yıl daha var, sonra asgari ücret çalışani), Fantezi Oyunları, Çanlar, Hip-Hop.

Kilisenin önünde duruyor, düşünüyor, az sonra yukarıya çıkacak, biraz köyü seyredecek. Öyle müthiş bir şey değil, arazide birkaç ışık, gerisi karanlık: Kiecker Ormanı, tarlalar. En güzeli mesire yeri ve kayıkthane. Oralar biraz ıdıklı. Sonra büyük bir alanda bir şey yok, sonra da Weissenhagen ve Milbrandhagen'den gelen birkaç ışık. Aradaki siyahlık da göller. Dünya üzerinde iki delik (tehditkâr, orası kesin).

Herif dehşetti, kayıkçı. Ne bileyim bitik. Perperişan, terörist sakalları, tırnaklar falan. Ama tam da bitik değildi, en azından buradaki birkaç müşteri gibi değil. O bir şey söylediğinde, ya daha önce anlamadığın bir şeyi anlarsın ya da konuyu bile anlamazsın.

Lada böyle birisi şehirde köprü altında dilenirdi diyor. Burada gerçi köprü yok. İnsanlar onu hem sever hem de ondan korkardı. Özellikle yolcular. Yani bir şekilde buraya ait değildi. Köye değil, bu zamana ait değildi. Ortaçağ ona daha çok uyardı, şöyle deri zırhla, kılıç ya da büyü ile falan.

Neyse.

Acaba ataları neler yapıyordu? Kesin bu üzerine düşündüğü şarkı yapıyor bunu. Nelerden konuşuyorlardı, buraya kiliseye geldikleri zaman nasıl kıyafetler giiyorlardı. Kart oyununda bununla ilgili bazı resimleri var.

Johann kiliseleri tepelere yaptıklarını okumuştı. Çünkü Tanrı için yukarıya bakmaları gerekiyordu. Johann aşağıya bakmayı seviyor. Johann hiçbir şeye inanmıyor. Anne Vatikan'daki herkesin ateist olduğunu, yoksa bu kadar zengin olmalarının başka bir açıklamasının olmadığını söylüyor.

Ve 1740'daki Büyük Yangın. Atalarından biri hayatta kaldı, Mertens adında bir değirmenci. Yoksa her şey tutuşup gitmiş. Kilise de nasibini almış. Kaldırım taşından yapılmış bir şey nasıl yanar anlamıyordu ama neyse. Hemen tekrar yapılmıştı. 1740 yılına ait vakayinameleri Anne daktiloya çekti. Halkevi'nde hepsine bakılabiliyor. (Fantezi oyunu için harika; cadıları veya çocuk katillerini veya haydutları oyuna dahil etmek için.)

Kilise doksanlarda restore edildi. O zamandan beri her şey tuğladan. Tuğla nedense hiç kilisevari görünmüyor. Cidden: tuğladan şömine, tamam. Garaj, tamam. Hamburg, tamam (geçen yıl okul gezisi, ona rağmen bakire). Ama ibadethane? Anne doksanların müzik ve mimari konusunda berbat olduğunu söylüyor, o yıllara ait ne varsa her şey bir deliğe tıkılıp hapsedilmeli, *Nirvana* hariç.

Sırası gelmişken *Nirvana*. Kilisede bir tane Grüneberg orgu var. Zangoçluk sınavı için onu öğrenmesi gerekiyordu, oradan biliyor. Süper bir şey. Yani tam olarak anladığından değil de, bir şeyin ismine onu yapanın ismini verirlerse, Grünberg orgu gibi, ismi olmayan her şeyden daha iyidir. Bir Ronaldo serbest vuruşu esas olarak bütün serbest vuruşlardan daha dehşettir. Ronaldo kaleyi bulamasa bile.

Johann kiliseden, yukarıdan bir yerlerden odun kırılması gibi bir ses duyuyor. Sanki ses kuleden geliyor gibi. Çanlar sabırsız...

Yarınki sınav tam olarak resmi değil, çıraklık da resmi değil, meslek de tam olarak resmi değil ve Johann bunun için beş kuruş falan da almıyor ve bu işte “bir gelecek de yok” (diyor Anne. O yüzden demin öyle bağırdı). Ama bu onun (ya da ustanın) onları ciddiye almadığı anlamına gelmiyor. Çanlar anne karnındaki çocuk gibi. Çaldıkları zaman, diyor Anne, tekme atıyor. Öyle içinde işte. Bazıları için bu tren ya da eller (katiller için).

Teoriyi (Kilise ve çanlar tarihi, yapım, ton ve vuruş teknikleri) geçti. Pratikte ise saat on ikide ve altıda çanları çalmak var. O da sorun değil, zaten tek başına yapıyor, ustanın nadiren derman oluyorum. Saat on ikide ek olarak kendi kısa kompozisyonunu icra etmesi lazım. Öyle gelenek falan değil de usta seviyor işte. Doksan falan yaşında ve ona usta denmesi acayip hoşuna gidiyor (bunu asla itiraf etmez).

Johann soğuktan titriyor. Soğuk aslında iyidir, demir bedenler forumunda okudu. Kan akışını düzenliyor. Hobi olarak internet forumlarında gezinmeyi seviyor. Fantezi oyunu zaten en büyük hobisi. Birinci sırada açık ara Doğu Almanya Sığınakları Forumu var. Çevrede dolaşıp, sığınaklara bakan, resimler üzerine tartışan yüzlerce tip, süper. Çok yakında, Wegnitz’de eski roket üssünde iki tane var. Fürstenfelde’de huzurevinin hemen arkasında bir

tane daha var. Duvar kâğıtları huzurevindekilerle aynı. Sığınakta duvar kâğıtları!

Neyse.

Gök gürültüleri yaklaşıyor. Tüylar diken diken. Etrafta pek az ışık var. Papaz konutunda Hirtentäschel ot içmemekle meşgul. Sokaklar boş, sadece ressam var. Aşağıya göle iniyor. Bir keresinde Anne, onun kafa yerinde değil dedi.

Johann zangocu almak için yola koyuluyor. İnsanlık tarihinin başlangıcından beri, anne tarafından ya da baba tarafından bir atası hayatta kaldı ve hayat verdi ve sonbahar artık geldi ve Johann bir dahaki sefere çanları çaldığında, atalarının onları duyaçağına kesinkes inanacak.

Üç çan kullanıyoruz biz. Küçük olanların iki tanesi ikizler: *Bonifatius* ve *Bruno*. Johann onlara “arılar” diyor. Henüz genç, iki narin oyunbaz delikanlı, do diyez ve mi diyez tıngırdıyor. Savaştan on yıl önce çıkarılmak zorunda kalan iki bronz çanın yerine 1926’da döküldüler.

BIRAKIN UMUM KAFİRLER UĞULTUYLA İLERLESİN
KILIÇ VE ATEŞLE BANA DOĞRU YAKLAŞSIN

yazıyor *Bonifatius*’un metal kaplamasında.

BÖLÜN ONLARI BİNBİR PARÇAYA
Kİ BEN BUNU YAPARIM TANRININ ADIYLA

yazıyor *Bruno*’nunkinde.

Ana çanımızın Hristiyan bir ismi yok. Zangoç ona *Yaşlı Kadın* diyor. Devasa, nerdeyse tamamen siyah bir çan dili, yapım tarihi bilinmiyor.

İkizler en güzel beraber tıngırıyor. *Yaşlı Kadın* ise sessizlikle iyi geçiniyor. Bunu onda görebilirsin. Yarı karanlık çan odalarında nasıl kuluçkaya yattığını, nasıl miskin miskin sallandığını, nasıl kuru kuru hayatını idame ettirdiğini. Daha yüksek sesli olabileceğini sezinliyoruz, daha derin, daha. Ama bunun için gerekli olan topluluktan yoksun. Ya da geçerli bir sebepten. Ya da kuvvetten.

Süslü püslü değil, dökümcünün adı ya da hayır sahibinin adı yok ki bu bazen teamüldendir. Kaplamanın içinde gösterişsiz bir kitabe, harfler sanki çocuk yazısı gibi eşit olmayan büyüklüklerde şöyle diyor:

DERT ZAMANI SABIRLI OL

Zangoç ve Johann nadiren de olsa üçünü hep beraber simbal gibi çalmaya ikna ederler. Zangoç *Yaşlı*'yı ve *Bruno*'yu, çırak ise *Bonifatius*'u. *Yaşlı Kadın* bir başlarsa, bütün Fürstenfelde kulak kabartır. Bugün de bir şeyler oluyor, insanlar duyuyor.

Bayan Schwermuth *Yaşlı Kadın* hakkında iki hikâyeye anlatıyor. İlkinde bir gece yarısı kara çan çalmaya başlar, on altıncı yüzyılda bir tarih ve bir türlü de susmak bilmeyince, her geçen dakika kilisenin önünde daha fazla insan toplanmaya başlar. Ama zangoç orada değildir ve halatları çeken kimse yoktur. Halk canlanan çandan korkar ve aniden büyük bir fırtına köyü süpürür, evleri yıkar, insanlar ağaçların altına gömülür, bir sürü insan yaralanır. Kilisede bulunanlar zarar görmeden kurtulur.

İkinci hikâyeye ise şöyle: 1740'da bir gece yarısı siyah çan çalmaya başlar ve bir türlü susmak bilmeyince, her geçen dakika kilisenin önünde daha fazla insan toplanmaya başlar vs. İlk hikâyeyi köy çobanı hazırda bulunanlara anlatır; insanları çağıran kara çandan, Tanrı'nın evinde fırtınadan necat bulanları anlatır. Birden

dışarıdan çığlıklar duyulur, köy yanıyor diye! Bazıları geride kalanları kurtarmak için aceleyle dışarıya çıkar, çoğunluğu ise kilisede kalır ve denizin üzerinde alevlerden ırak olduklarını zannederler. Yangın her şeyi yok eder. Bir sürü ama bir sürü kişi ölür, kilisedekiler de. Kara çan enkazın üzerinde tahtında oturur, daha da kararır.

Bu sözü çok seviyoruz: “köy çobanı”.

Eski hikâyelere güveniyoruz ve bakırın kıymetine inanıyoruz.

Kaygısızız. El feneri, yağmurdan koruyan şapka, lastik çizmeler, şemsiyeli tuval: Bayan Kranz tam teçhizatlı. Küçük deri çantasında, yırtık pırtık, haşatı çıkmış, bin bir yürüyüş yaşında: suluboya renkleri, fırça, karıştırmak için eski bir porselen, tuvalet kâğıdı. Nevale: bir puro, biraz rezene çayı karıştırılmış bir termos rom, tereyağlı ekmek. Ressam sehпасı omuzlanmış, Lada bu geceye özel ona bir de el feneri ekleyiverdi. Böyle bir gecede resim yapmaya çıktığında ihtiyacın olan her şey. Yağmur vadediyor.

“Rezene çayında rom iyi oluyor mu?” Bu, gazeteci. Hafta içinde, hafta sonu ekindeki doksanıncı sütununda bir portre yazmak için Bayan Kranz’ı ziyaret etti. *Uckermark’dan Bizden Portreler: Gazeteniz Nordkurier sunar.* Başka heyecan verici sorular da sor-du. Ardı ardına bombaları patlattı. Köken, Memleket, Hobiler, Hitler, Umut, İşsizlik Maaşı, belirli bir mantıkla sıralanmadan. “Evet, maalesef fotoğraf gerekli, mecbur, güzel, ağacın önünde olmaz, hayır, arkası iyi çıkmadı, tabii ki meyve suyu iyi olur.”

Bayan Kranz bahçede çamaşırları asar, gazeteci çarşaplardan birini koklar.

“En baştan başlayalım. Anahtar kelimeler: Vatandan kaçış.”

“Aman Tanrım.”

“Savaşın kargaşasında o kadar gençken bütün Avrupa’yı nasıl geçtiğiniz benim ilgimi çekiyor.”

Bayan Kranz purosundan bir nefes alır, rezene çaylı romunu içer, küçük patlamalarla öksürür ve gazeteciyi evine davet eder. Her yerde tualler. Her yerde Fürstenfelde. Büyük, küçük, ciddi, gri, kahverengi, boş, savaş sonrası, şenlikli, müşterek, tadilat, inşaat,

bir keresinde, o zamanlar, birkaç yıl önce, bugün, her anma töreninde. Bayan Kranz 1945'den beri yalnızca Fürstenfelde ve çevresini resmediyor.

“*Paysage intime!*”. Greifswald'da iki sömestr sanat tarihi okur, bırakır, çünkü “fazla teoriktir”. Gazeteci meyve suyundan bir yudum alır ve yüzü değişir. “Aman da aman. Kendiniz mi yaptınız?”

“Mürver suyu bu.”

“Bunların aslı Tuna Svabya'sından gelir.”

“Biliyorum.”

“Daha doğru bir ifadeyle Yugoslavya Almanlarından.”

“Nereye varmak istiyorsunuz?”

“Biraz bundan konuşalım.”

“Doğduğun yerin tesadüf eseri olmasından mı?”

“Banat'tan konuşabiliriz. Fotoğraflara baktım. Uckermark gibi düz ve kırsal. Peyzajın benzerliği alışmanızda yardımcı oldu mu?”

“Hayır.” Bayan Kranz çok tatlı mürver suyu yapar.

“Güzel, geriye dönüp baktığınızda, bugün hâlâ memleket hasreti çekiyor musunuz?”

Bayan Kranz hiçbir şey söylemeden, bütün duvarı aydınlık bir şekilde zapt eden ve kanoladan⁷ başka bir şeyi resmetmeyen devasa bir tablonun asılı olduğu yatak odasına götürür. Gazeteci sorusunu unutur ve dalgın bir şekilde şu hükmü verir: “Tuvalet eldivenleri ne kadar da sarı, çok güzel, tabii.”

Nihayet Bayan Kranz'ın hemfikir olabileceği bir şey. Ona mürver suyu doldurur, istemediğini belirtmek için diğer eli geç kalır.

⁷ Türkçede rapiska ve kolza isimleriyle bilinen ve yağ üretiminde kullanılan sarı bir bitkidir. Ç.N.

Kaygılıyız. Bayan Kranz kararlı adımlarla aşağıya göle doğru iniyor. Bu gece şapkasının altına giydiği gece elbisesi hoşumuza gitmedi. Geceye uygun değil, işe uygun değil – Bayan Kranz fevkalade bir şekilde uygun.

Elbiseyi en son 77’de Schwerin’de giydi, sanatsal kazanımlarından dolayı Schwerin bölgesinde ödüllendirildiği zaman. Resim kategorisi, alt kategori toprak ve insan. Bayan Kranz podyuma ayak bastı ama konuşma yapmadı. Kötü bir Hırvatçayla bir şarkı söyledi, *Poljima i traktorima* (Tarlalara ve traktörlere övgü). Ve bir şey hemen net bir şekilde ortaya çıktı: Bayan Kranz iyi şarkı söyleyemiyor ama en yüksek perdeden söylüyor, hadi buna bir de çok yüklenilmiş koltukları ve protokole katlanamayanları ve kaba Hırvatçayla gittikçe daha da agresifleşen birkaç adamı da ekleyin ve yedi ya da sekiz dörtlükten sonra ki şarkının sonu bir türlü gelmiyordu, Bayan Kranz sahneden indirilmek istenir, ama diğer adamlar bu kaba davranışı hoş karşılamazlar ve onlar Bayan Kranz’ı korumaya çalışırlar, böylece uğultulardan sonra bir arbede başlar. Bütün bu olanları gözünün önüne getirdiğinde bile, Bayan Kranz için 1977’de Schwerin’deki o gecenin nasıl çılgın bir gece olduğunu hayal bile edemezsin. Belge mutfakta asılı, buhardan biraz sarardı.

Başka zaman 1. FC Fürstenfelde’nin antrenman formasıyla resim yapan Bayan Kranz, bu gece neden böyle giyinmiş? Kayıkhaneye gelince yükünü boşaltıyor ve suya bakıyor. Dişbudak ağaçları parfümünün kokusunu içlerine çekiyor. Onun kokusunu tanıyorlar. Bayan Kranz termosunun kapağını açıyor, terminale doğru kadeh kaldırıyor, içiyor ve gözlerini kapatıyor.

Imboden eskilerden bir hikâye anlatmak istemişti ama Garajdakiler onun sözünü kesince biraz bozuldu. Garajda sözüne birisi karşılık vermezse ciddiye alınmazsın. Evde, işte ve işsizlikte durum yeterince ciddi. Bir de alay edildi, olması gerektiği gibi ve Imboden onları bir güzel payladı, olması gerektiği gibi. Böylece barış yapıldı, saygılı, olması gerektiği gibi, genelde çok fazla konuşmayan yaşlı bir adam, elinde Sterni ile zevzekler güruhuna bir şey anlatsın diye. Şöyle başlıyor:

“Kavga bir festivali daha iyi hale getirmez. Tabii festivali kurtarmadıkça. Eskiden daha iyi kutlama yapıldığı da doğru değil. Sadece daha berbat zamanlardı. Zaman ne kadar berbatsa, kutlamalar da o kadar önemli hale gelir. Saç tıraşları ve kılık kıyafet çok net bir şekilde daha kötüydü ama çok daha iyi dans ediliyordu.”

Imboden -aslında herkes- *eskiden* diyerek duvar yıkılmadan önceki zamanı kastediyor. Teorik olarak eskiden diyerek karanlık Ortaçağı da kastediyor olabilirsin ama kesinlikle Gerhard Schröder’i değil.

Imboden kesin bir tarih olarak altmışların başındaki bir Anna Festivali’ni kastediyor. Tombalay, şarkıyı, çeşitliliği ve bunu takiben Blissau’un lokantasında yapılan dansı kastediyor. Blissau ne zaman kapanmıştı? Doksanların başında ne zaman olacak. Bugün Gitty’nin büfesinde olan şey o muydu, şu neon ışıklı reklam? O reklam değil, sadece *açık* yazıyor Gitty açık olduğunda. Gitty, Blissau’nun yeğeni. Gitty, Gitty, Gitty, neyin var onun? Dört çocuğu? Altı? Ağzında pek diş kalmadı ama birinci sınıf bir karakter. Evet, bir hikâyede hakkında biraz bir şeylerin bilindiği

birisinin ismi geçince garajda konunun nasıl saptırıldığını görüyorsun.

Imboden, Gitty ve Blissau ile alakalı her şey söylenene kadar umutla bekledi ve anlatmaya devam etti. Festivalden bir gün önce Bayan Zieschke'yi dansa davet etmişti. Memnuniyetle kabul etti, ederdi zaten. Imboden onun başka kimseyle dans etmek istemediğinden emindi. Belki Ditzsche hariç ama o da rakip sayılmazdı.

Garaj buna kadeh kaldırdı. Garajda senin kendini övmen lazım, bu hususta Garajda kimse yoluna taş koymaz.

"Elbisesinin kumaşını hâlâ hatırlıyorum. Yüz kumaş arasından onu ayırt edebilirim. Öyle bir kaşındırıyordu ki." Imboden gözlerini kapattı. Bayan Zieschke ile incelikle dans etti. Şarkısını mırıldandı. Bileğini kaşdı. Imboden'in eli Bayan Zieschke'nin belinde, Anna Festivali'nde, cayır cayır yanan alevler, nihayet kaldırılmış enkazlar.

Imboden Anna Festivali demedi. "Yoldaş Anuschka Festivali" dedi. Bugün biraz komik geliyor. Eskiden kime ne söylediğine dikkat etmen lazımdı. İnsanlar hemen rencide olup, kolay provoke oluyorlardı. Üstelik herkesi sürekli rencide etmek ve provoke etmek isterdin. Çünkü kendin de sürekli böyleydin: rencide olmuş ve provoke olmuş. Rencide olduğunda, söyleyecek bir sözün varsa adamın suratının ortasına geçirmek isterdin. "Konudan sapıyorum," dedi Imboden o sırada tüm dikkatini vermiş dinleyicilerine. Onlar için ortada yanlış bir şey yoktu: "Provoke", "söyleyecek sözü olmak" ve "suratın ortasına geçirmek" kelimelerini birleşimi çok şey vadeliyordu.

Dans henüz başlamıştı ki Prenzlau'dan mavi gömlekliler peyda oldu. FDJ⁸'nin reklamını yapmak istiyorlardı. Bir tanesi nere-

⁸ Özgür Alman Gençliği. Doğu Almanya'nın ve Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin resmi gençlik kolları. Ç.N.

deyse konuşma yapacaktı. Halk dans etmek istediğinde konuşma yapmazsın. Kayıkçı araya girdi. Zangoç ve birkaç kişi daha yanındaydı. Önce dansa devam edildi, konuşma olmadan.

“Onlar da dans etmek istiyorlardı. Bir tanesi Bayan Zieschke’yi ödünç almak istedi ve yemin ederim ben izin verirdim, herkes herkesle dans edebilir ama kız istemedi! Tabii ki istemedi. Çünkü – ne demiştim?” diye sordu Imboden ve Garaj retorik sorulara bayılır. Politikadan kendini uzak tutmuştu ama kendisine ve Bayan Zieschke’ye bunun yapılmasına müsaade edemezdi

Garaj bir daha kadeh kaldırdı. Bu âdettendi, birisi bir şeyin yapılmasına müsaade etmezse içilirdi.

Imboden önce herifi uyardı ama bu işe yaramadı, sonra olması gereken oldu: Onu dışarıya davet etti, yumruklar havada uçuşsun diye, dans salonu çok dardı. Ve yumruklar uçtu.

Birkaç gün sonra olması gereken oldu: Imboden Blissau’ya davet edildi. Bu sefer ki dans partnerleri bölge amirliğinden iki yoldaştı. Birisi ihbarda bulunmuştu: “Huzursuzluğa sebebiyet vermiştim ve FDJ ile Doğu Almanya Devletini itibarsızlaştırmıştım.”

Garaj bu yabancı kelimeye kadeh kaldırdı.

“Bu doğru değildi,” dedi Imboden ve bunu onlara da söylemişti: “İtibarsızlaştırma söz konusu değildi.” Evet, bir huzursuzluk olmuştu ve bu suçu üzerine alıyordu. Fikirlerle değil yumruklarla değiş tokuş yapılmıştı. Bu politika değildi, içgüdüydü, sırnaşık bir gençten bir hanımı korumaktı.

Ne olduğuyla hiç ilgilenmediler. Şahitlerin olduğunu söylediler, Prenzlau’dan dikkatli genç adamların açıkça ifade ettikleri gibi onun çibanbaşı olduğunu ve ilk vuranın kendisi olduğunu söylediler.

Sonra neden böyle bir tiyatro yaptıkları ortaya çıktı. Bir tanesi bana şöyle dedi: “Sen huzur bozucu ve fitneci bir adamsın, Imboden. Babası Waldheim’da oturan bir Nazi yavşasının oğlundan da başka bir şey beklenmez.”

Evet, tam orada Imboden yerinden fırlayıp ikisine de şöyle güzelce bir huzursuzluk bahşedecekti ama yumruklarından çıkacak huzursuzluk yerine ağzından bir özür çıktı.

Garaj biraz hayal kırıklığına uğradı.

Imboden birayı kafaya dikti. Imboden kafasını öne eğdi.

“Utaniyorum. Bugün bile babamı savunmadığım için utanıyorum. O sadece polis teşkilatındaydı ve kimseye bir şey yapmadı. Ama geri adım atmak en doğrusuydu. Yoksa olay herkes için kötü olabilirdi. O an için önce o iki partici Alman için. Sonra da sonsuza kadar benim için. Beni neyin durdurduğunu bilmek istiyor musunuz?”

Garaj bilmek istiyordu.

“Onlarla kavga etmiş olsaydım, aile hikâyem öyle kalmazdı, firari olurum ve babam gibi hiç bitmezdi. Bayan Zieschke’yi bir daha ya da yakın bir zamanda tekrar göremezdim. Ama bunu istiyordum. Hanımefendiyi bir daha görmek istiyordum ve onunla bir daha dans etmek istiyordum, elim belinde, başka bir kumaştan başka bir etek giyerdi. Öyle de oldu. Bir yıl sonra evlendik. Evet, iyi ve kötü zamanlarımız oldu ama en çok iyi. Yarın, yarın biz...”

Yaşlı adam sözünü kesti ve Garaj sözünü kesmedi. Ellerine baktı, parmaklarında derin bir şekilde kökleşmiş evlilik yüzüğüne.

“Millet,” dedi Imboden ve ayağa kalktı ve desteklenmeye ihtiyacı yoktu. Ulli yetiştirdi, finali önceden hissederek, hemen bir Sterni. Imboden onu garajda bıraktı. Diğer soytarılar da dans ediyor gibi hareket etmeye başladılar.

Dansa.

Huzur bozuculuğa.

Sterni'ye.

Garaj içti. Eskilerden birine, bizden birine, Burkhardt Imboden, yani Imboden'a.

Tilki, uzun yoldan çorak tarlanın olduğu taşlı yoldan gidiyor. Eski orman ile insan binalarının arasında, insanların o gürültülü ve kuvvetli kazma küreklerini kullanmadığı fazla bir toprak kalmadı. Çorak tarlada doğa başıbozukluk meydana getirmiş. Bitkiler, otlar, sert çalılar araziye saldırıyor, yüzlerce aromanın kokusu birbirine kabaca karışıp tilkinin burnunun ucundan geçip gidiyor, dikenler derisine işliyor. Bu şikâyet edilesi yolu seve seve kabul ediyor. İnsanlar buraya hiç uğramıyor ve bu sık çalılar ilk binaya kadar ona siper oluyor.

İnsan binalarının en yükseğinde demirler birbirine vuruyor, tekrar tekrar bütün arazinin üzerinde yankılanıyor. Tilki bu sesi tanıyor, bu düzenli ritmi. Orada yukarıda uyuyan güvercinler de bu sesi tanıyor. Küçük adam onları bazen besliyor bazen kovuyor.

Vuruşlar farklı çalıyor. Daha yüksek sesli ama hiç olmadığı kadar düzensiz. Demirler bir duraklıyor, bir keskinleşiyor. İşkence çekiyorlar. Tilki vücudunu yere bastırıyor, kendini küçültüyor. Yağmur değil, demir vuruşları değil, yukarıda kulenin, bulutların üzerinde bir şey pusuda bekliyor. İnsanlar eski ormanda hayvanlara böyle pusu kuruyor.

Son demir vuruşu toprağın üzerinde havada bir bulut gibi asılı duruyor, duruyor, duruyor. Rüzgâr tilkiye bir şey getirmiyor. Kokusu alınacak bir şey yok, böyle bir şeyi daha önce yaşamadı. Kokusu alınacak bir şeyin olmaması azami dikkati gerektiriyor. Hiçbir şeyin içine her şey saklanabilir.

Avını hatırlıyor, yavruları için duyduğu endişe tekrar devreye giriyor. Ayağa kalkmak istiyor, yapamıyor. Kafasını hareket ettiremiyor, kulaklarını bile dikemiyor. Son demir vuruşu yürüyüşünü

demir gibi ağırlaştırıyor. Yüzünden bir yağmur damlası süzülüyor. Damlalar böyle bir şey yapmaz. Böyle bir şeyi hiçbir şey yapmaz. Devam etmesi lazım ama bir şey onu engelliyor.

Bir şey dünyayı engelliyor.

-

O uzun demirli vuruş susuyor. Tilki o kadar sessiz ki sessizliğin kokusunu alıyor. Her şey sustuğunda, her şey gibi birden sessizliğin kokusu gelir. İşte! Yukarısı keskin ve parlak ve acayip yüksek sesli öyle aydınlık ve büyük bir ışık kemeri boşaltıyor ki tilki bütün gücünün pençelerine kadar karıncalandığını hissediyor. Bir inleme boşalıyor ve yağmur damlaları hızlanarak düşüyor.

Tilki arazi izin verdiği kadar hızlı bir şekilde kaçıyor. Ama içgüdü yavaş yavaş geri geliyor ve bir insanın kokusunu alıyor. Araziye en yakın, çoktandır tavukların ya da yiyecek bir şeyin olmadığı binada, aydınlatılmış açıklıkta bir insan bedeni dikiliyor. Tilki bu bedeni çocukluğundan beri tanıyor. Bu bedenden zarar gelmeyeceğini daha önce öğrendi. Tatlı bir ürkeklik kokuyor. Belki aşağıda gizli kalan o yukarıdaki şey hakkında bir şeyler biliyordur.

Tilki dönüp vahşi filizlerin altından insan ışıklarına doğru hızla ilerliyor.

Pencerede olan Anna'nın arazideki tilkiden haberi yok. Gök gü-rültüsü sessizliği kâğıt gibi yırtarken Anna pencerede. Şimşegin çakmasıyla tarla bir gözünü açtı ama Anna sakince bakmaya devam etti.

Pencereyi kapatıyor. Yağmur camı ıslatıyor. Tayt, rüzgârlık, kasket, kafa lambası. Anna son yürüyüşüne hazır. Nefesini tutuyor, gözlerini kapatıyor. Şimşegin ince dalları gözkapaklarında.

Gece üç üniforma giyiyor: Neydi, ne, ne olacak.

-

Spor sahasında, dernek binası ile artık kullanılmayan bowling pisti arasında bir taş duruyor. Fazlasıyla kare, fazlasıyla kullanışlı, iki metre yüksekliğinde. Anma levhası, özel olarak yapılmış. Bir sapkıntaş. Sapkıntaş anıtı. Sapkıntaş anıtı şu sıralar kimseyi anlamıyor. Son anma levhasından delikler kalmış. Bir tanesinde sigara izmariti sokulmuş.

Spor sahası, sapkıntaş anıtı gibi Ernst-Thälmann Caddesi'nde ve Ernst-Thälmann Caddesi'ndeki sapkıntaşta son anma levhası Ernst Thalman'ı anıyordu.

Oyun alanının üst tarafında Ulli'nin garajı var. Yarın için milleti erkenden dışarı attı. Lada ortalığın toparlanmasına yardım etti. Ulli ona bir içki ısmarladı. Şimdi garajın önündeki lastiklerin üzerinde oturuyorlar, sigara içiyorlar, bira içiyorlar, bulutlara bakıyorlar. Thälmann Caddesi'ne bakıyorlar. Lada tükürüyor. Ulli kafasını sallıyor.

Lada'nın turuncu renkli *Shell* tulumu parlıyor. Nedense pozitif bir enerjiyle parlıyor. Ulli: kot ceket, kot pantolon ve beyaz tişört ve gergin. Festival yüzünden.

"Yarın erken açacağım," diyor.

"Hımm," diyor Lada.

"Millet öncesinde biraz içer."

"Hımm."

"Düşündüm de Krone'ye tezgâhından iki tepsi verebilir mi diye soracağım. Süper sosisleri var. Millet biraz atıştırır."

"Yarın her yerde atıştırır millet. Saat on bir gibi aç yeter."

Lada tükürüyor...

“Şunu kes artık.”

Lada Ulli’ye bakıyor. Lada tabanlarıyla tükürüğü yayıyor. Ulli’ye kadeh kaldırıyor. İçiyorlar.

Çanlar çalıyor. Çanlar tuhaf çalıyor. Yeni binalar önlerini kesme-
seydi Lada ve Ulli kiliseye bakarlardı. O anda gök gürüldüyor.

“Orman perisi.”

Ulli bulutlara bakıyor. Lada bulutlara bakıyor. Evet. Damlamaya başlıyor.

Ulli şişeyle oyun alanını işaret ediyor.

“Şunu biliyor musun?”

“Taş.”

“Hitler Taşı.”

“Onu kaldıralı çok oldu.”

“Yine de görüyorsun. Yine de orada asılı kaldı.”

“Orada küçük bıyık ve saçların ayrıldığı yer neden kayboldu, bi-
liyor musun?”

Lada dudaklarını öne doğru çıkarıyor. Ayağa kalkıyor ve salına
salına taşa doğru yürüyor.

“İyi durduğu için mi? Bak. Surat gibi görünüyor.”

Şişeyle alnın ve burnun taslağını gösteriyor. Tak, tak, tak taşa
vuruyor.

Gök gürültüsünden sonra ortalık sessiz. Lada’nın bira şişesiyle
beş milyon yıl yaşındaki taşta müzik yapınca sessizliğin farkı-
na varıyoruz. Sanki şimdi aniden bir gürültünün ortaya çıkması
mümkünmüş gibi.

Ulli Lada'nın yanına geliyor. Elini taşın yanağına dayıyor.

“Ondan değil,” diyor. “95’e kadar orada Thälmann’ın anıtı vardı. Onu tanıyor musun?”

“Yok, şahsen değil.”

“Komik.”

“Doğu Almanya, değil mi?”

“Aynen. Öyle. Ve 45’e kadar oradaki tarlanın adı neydi biliyor musun? Adolf Hitler Atletizm Sahası. Ve anıtta başka birisinin ismi vardı, tahmin et bakalım kimin.”

“Mantıklı.” Lada tükürüyor.

“Doğru. Kim boyadıysa, bunu biliyordu.”

“Hımm.” Lada kafasını salladı.

“Ve daha önce, Hitler’den önce burada.”

Ulli taşın altına vurdu, “Veliahtı anıyorduk.”

“Hangisini peki?”

“Hangisini? Ben nereden bileyim! Veliahtı! Hepsinin adı zaten Wilhelm. Tren garının oradaki meşe ağaçları da haşmetlinin şerefine dikilmiş. Birinci Dünya Savaşı’ndan önceydi bu.”

“Babam benim şerefime, ben doğduğumda benim şerefime bir kayın ağacı dikmiş ama sonra nerede olduğunu unutmuş.”

Lada sırtıyor. Lada tükürüyor.

Ulli taşın etrafında dönüyor.

“O zamanlar iyiydik. İnsanlar buraya geldiler, bilerek buraya yerleşmek için. Düşünebiliyor musun? Birinin burada bir şeyler açmak için bilerek buraya gelmesini?”

“Şu kadın porselen dükkânı açmak için geldi. Ve Magdeburger’den biri eski kitaplar için burada bir kitapçı açmak istiyor.”

Ulli dinlemiyor.

“Dur bak, dahası var. Hans Steffen, tanıyor musun? Bir şey deme... Steffen buralardandı. Coğrafyacıydı. Sanırım Şili ve Arjantin arasındaki bir savaşı engellemiş. Bunlar sizin sınırlarınız deyip göstermiş, kavga etmeyi bırakın. Düşün bir! Buradan birisi! Coğrafyacı! Böyle ciddi ciddi ormanda keşif yaparak. Şili de o kadar meşhur ki ona kendi ismini vermişler: Juan Steffen!”

“Juan,” diyor Lada. “Harika.”

“Evet. Bir düşün, birisi için bir sürü şey yapıyorsun, diyelim ki Fransa için ve sana Rö-ber Zü-schke diyorlar!”

“Lö-dél!” diye sesleniyor Lada. Ve biraz düşündükten sonra: “Ama ben Fransa için bir şey yapmak istemiyorum.”

Ulli evet manasında başını sallıyor.

“Peki o da bu taşta anıldı mı?”

“Yok be. Ama ben olsam bunu ondan esirgemezdim.”

“Hımm.”

Lada taştan sola doğru dönüyor, Ulli sağa. Bulutlara bakıyorlar, Thälmann’a doğru yukarıya ve aşağıya, bir tilki görüyorlar, lanet tilkiler.

Tilki adamların maltlı kokusunu alıyor, mesafeyi koruyor, suya doğru yola koyuluyor.

“Hitler şeyini yapan siz miydiniz?” diye soruyor Ulli.

Lada hayır manasında kafasını sallıyor ve taştaki deliğe sokulmuş izmariti parmaklıyor.

“Kimdi peki?”

“Kimse.”

Lada tükürüyor.

“Evet, neyse...” Ulli meraklı bir şekilde bira şişesini kaldırıyor.

“Bir tane daha?”

“Yok kalsın. Erken çıkmam lazım.”

“Bu senin için ne zamandan beri sorun teşkil ediyor?”

Lada taşın gözlerine bakıyor. “Suzi ile beraber Eddie’nin evini toparlayacağız” diyor yavaşça, düşünceli bir şekilde.

“Bizim Eddie’nin? Bak bak bak.”

Lada düşünüyor. Lada düşündüğünde, sık sık gözlerini kırıpıştırır.

“Dokuza kadar işiniz biterse,” diyor Ulli, “beraber *Netto*’ya gelin.”

“*Netto* boktan. *Kaisers*’e git. Festival için yani. İçimde öyle bir his var.”

Lada şimdi sırtıyor, sanki bir şey planlamış gibi. Taşta levhanın olması gereken yere elini koyuyor.

“Birden içime güzel bir his doğdu. Şu millet için düşündüğün etler. Yap gitsin. Sanırım yarın güzel olacak.”

Lada uzağa tükürüyor, selam veriyor ve Thälmann’dan aşağıya doğru, hızlanmakta olan yağmurun altında salına salına yürüyor.

Dernek binası ile artık kullanılmayan bowling pistinin arasında spor sahasında bir taş duruyor. Ona isimler ve umutlar çiviledik. Faydası olmadı.

Sapkıntaş anıtı şu sıralar kimseyi anmıyor. Ama hâlâ orada.

1587 yılında, değirmencinin dişi domuzu burada bir yavru dünyaya getirdi. Ve bu yavruyu Derin Göl'ün kıyılarına teşhir etti. Bu yavru bir işaret ve yaklaşmakta olan kara günlerin habercisi olarak addedildi. Zira bahsi geçen yaratık bütün vücuduyla ve şekliyle bir domuzdu ama kafası insan kafasıydı.

İnsanlar bu medarı hayret hadiseyi görmek için göl kenarına geldiler ve yapılması gerekeni yapmak için de şehir meclisini topladılar. Yavru domuz herkesin temaşası için orada duruyordu. Hatta anne domuzun kendisi bile kendi çıkardığına inanamayarak insanların arasına katılmıştı.

Halk bu canavarımsı domuzu yakından incelemeye başladı. Hatta bazıları diz çökerek iyice yaklaştılar. Genel kanaat bu küçük canavarın yüzünün bir yerlerden tanıdık geldiği idi. Belki bu domuzun ağzının köşesini kıvrıp sanki küstahça gülümsüyor gibi görünmesindendi. Belki üzerinde taşıdığı doğum lekesindendi ve belki de annesine seslenen aç bir bebek gibi sesler çıkarmasındandı. Ama bu insanların yüksek sesle ve öfkeyle konuşmalarına sebebiyet verdi. Lakin yine de çok ciddi bir sıkıntı olmayabilirdi eğer Demirci Semmel ahmakça feryat etmeseydi: “Efendiler! Benim muhakememin bir kıymeti olmayabilir ama bu canavar size de birisni hatırlatmıyor mu? Yani...” Bunun üzerine demircinin ağzının ortasına ilk darbe indirildi ve itiş kakış başladı, küfürler savruldu ve ihtiyar Wennecke kafa üstü göle düştü ve bütün bu hengâme sırasında domuz neredeyse unutuldu.

Sonra Değirmenci Miller'in eşliğinde, kasabamızın efendisi Poppo von Blankenburg geldi. Asilzadenin ve domuzun sahibinin mevcudiyeti insanları akıllarını tekrar başlarına toplamasını

sağladı ve kavgayı kestiler. Yeleklerini düzelttiler, kasketlerini çıkardılar, en azından kasketi henüz yere düşmemiş olanlar. Herkes sustu ama domuz yavrusu akciğer iltihabından ölmek üzere olan ihtiyar bir bunak gibi hırılıyordu.

İnsanlar domuzu gizlemek için etrafını çevirip ona doğru yaklaştılar. En azından öyle görünüyordu. Asilzade eliyle bir sağ bir sol yaparak havayı kesti ve akabinde insanlar onun geçmesi için ortalarında bir yol açtılar.

Bundan sonra olanlar hiç unutulmadı. Lakin o gün orada hazır bulunanlar ileriki zamanlarda tüm yaşananları sanki bir suçu, bir günahı unutmak istercesine hararetle reddettiler. Kont ve değirmenci domuz yavrusuna korku dolu gözlerle baktılar ve domuz onlara neşeyle baktı. Kendisini muazzam bir şekilde rahatsız eden bir şeyle karşılaşan insanların yaptıkları gibi boğazlarını temizlediler. Domuza yakın olanlar domuzun da boğazını temizlediğini düşündüler.

Değirmencinin ve Blankenburg asilzadesinin yüzleri un çuvalına girmiş gibi bembeyaz oldu ve tek kelime dahi etmediler.

Sonra genç bir adam öne çıktı. Bu terzi kalfası Jakobshagenli Anton Kobler'di ve şöyle dedi: "Kıymetli asilzadeler ve kıymetli efendiler! Ben bunu doğuran dişi domuzu tanımıyorum!"

Oradaki insanlar büyük bir şaşkınlıkla Kobler'e baktılar ve sonra öfkelendiler. Bunun üzerine Kobler şöyle haykırdı: "Usta Mertens'in değirmenine girip çıkanları bilemeyeceğim!"

Sonra Droschler adında bir işçi sesini yükseltti. "Anton," dedi. "Bu sevimsiz sözleri umulur ki beni öfkelendirmek için sarf etmedin. Aksi halde, Tanrı yardımcın olsun! İmalî sözlere gerek yok! İşte sana burada ayan beyan söylüyorum. Ben bu domuzu biliyorum ama senin ima ettiğin gibi günahkâr yollardan değil. Şu domuz yavrusunun eğri büğrü burnu bana fazlasıyla tanıdık

da gelse, aynı benim burnuma da benzese de benim bu konuyla zinhar bir münasebetim yoktur ve böyle aşağılık bir cürme iştirakim mevzu bahis değildir. Bu düpedüz şeytanın işidir!”

Droschler’in sözlerini tasdik edenler oldu ve ahali alelacele hep bir ağızdan bağırdı: “Evet, bu sihirdir ve büyüdür!”

İhtiyar Wennecke’nin sözleri bu kargaşanın ortasında duyulmadı. Droschler’in domuz yavrusunun burnuna eğri büğrü demesine şaşırmıştı. Zira o, domuz yavrusunun burnunu kendi burnu gibi düz olarak görüyordu. Ama kasabalılar duymak istediklerini duydular ve söylemek istediklerini söylediler. Bu şeytanın işiydi. Herkes komşusu adına konuşuyordu ki bu nadiren olurdu. Zira insan yalnızca kendi çıkarı için uğraşır. Domuza artık büyük bir öfke vardı ve domuz bu arada acıklı bir şekilde feryat ediyordu. Ama bu ses bir bebeğin sesi mi yoksa yeni doğan bir domuzun sesi mi kimse söyleyemiyordu.

Nihayet Değirmenci Mertens domuz yavrusunu iki eliyle boyundan kavradı ve gölün ortasına doğru havaya fırlattı. Domuz yavrusu bir daha görülmemek üzere hemen suya battı. En azından gölün kıyısındakiler öyle düşündü. Kasabalılar sevinç çığlıkları attılar ve asilzade elini değirmencinin omuzuna koydu. Ama az sonra domuz yavrusu tekrar suyun üstünde belirdi ve neşeyle homurdanarak kıyıya doğru yüzmeye başladı.

İlk taşı atan ihtiyar Wennecke oldu.

Aynı günün akşamında dişi domuz kutsandı ve sonra yendi.

Ve bu hadise Fürstenfelde denen küçük kasabada 1587 yılında Derin Göl’ün kıyısında cereyan etti. Değirmencinin dişi domuzu canavarımsı bir domuz yavrusu dünyaya getirdi ama kafası insan kafasıydı ve bana benzer bir yüzü, sana benzer bir yüzü ve herkese benzeyen bir yüzü vardı.

Bu gece yapmak istemiyor, zangoç bu gece istemiyor. Çoktan kilisede olması gerekiyordu ama zangoç üniformasıyla ve zangoç çizmeleriyle ve zangoç eldivenleriyle ve silindir zangoç şapkası yanında uzanıyor. Artık çanları çalmak istemiyor, kiliseyi bir daha koklamak istemiyor. Kilise, büyük teyzesi Elisabeth'in peruğu gibi pomat ve toz kokuyor ve büyük teyze küçük zangocun kafasına peruğu geçiriyor, yüzü altında kayboluyor; pomat, toz ve ter. Ve kendi etrafında dönerek bir dua okuyor, büyük teyze saklanıyor, küçük onu arıyor, ne kadar acımasız bir oyun. Sadece kaybedebilirsin, bilincini de. Neredeyse doksan yıl oldu, büyük teyze 44'te boğuldu, aksilik bu ya yemek yerken boğuldu, yemeğin az olduğu zamanlarda.

Zangoç üşüyor. Rosa'yı dinleseydi çoktan emekli olmuş olurdu, bütün gün televizyon. Onun yerine yatarken bile diz ağrısı çekiyor. Yirmi basamak, günde üç defa, 43'den beri her gün. Yeter. Johann tek başına yapsın, evet Rosa, Johann Schwermuth'u tanıyorsun, Halkevi'nden Johanna ve Herrmann'ın oğlu, evet bir çırak, insan hayret ediyor, değil mi?

Yetmiş yıl ve kaç gün yapmadı? Üç! Fürstenfelde'de sadece üç gün çan sesi yoktu! Tatiller ve çanların bakıma alındığı günler hariç tabii.

Nisan 1945. O zaman diğerleriyle beraber o da kaçtı ama yolda insan kolayca ölüyordu. O da ailesiyle beraber geri döndü ve hemen zangoçluğa da geri döndü. Ruslar yapmasına izin verdiler.

Yetmişlerin sonunda, Schramm yüzünden. Yoldaş Albay uğradı, zangoçluğu bırakmak istemez misin diye sordu. Çan sesleri insanlara başka zamanları hatırlatıyormuş. Ama o zamanlar geride

kaldı dedi Schramm. Ortaçağ falan, Tanrı'ya şükür geride kaldı ve bu yeni çağın kiliseye en fazla toplantı yeri olarak ihtiyacı vardı. Faaliyete ihtiyaç vardı, çan çalmaya değil. Faile ihtiyaç var, zangoca yok mu diye sordu zangoç. Gustav taşak geçme benle. Sana kibarca soruyorum, başkası olsa emreder.

Zangoç o gün evde kaldı ve çanlar sustu. Bir müddet sonra Rosa bırakmak için yüzlerce sebep var dedi, politika onlardan biri değil, yani devam etti. Schramm yazın ondan özür diledi, otuz yıl geç kaldı ama olsun.

Üçüncü defa da Jacob dünyaya geldiği zaman. Prenzlau'da Rosa ile beraberdi. Ertesi gün mutluluk çanı çalarak telafi etti.

Kayıkçı geçenlerde defnedileceği zaman eski dostunu son karanlığa çanlarla uğurlamak istedi ama dizleri bunu ondan esirgedi. Daha sonra kayıkhaneye gitti. Kayıkçının çanını çaldı. Göl durgundu. Bir sandala bindi. Patikada hiç kimse yoktu, kayıkthane terk edilmişti, çanların sesini hiç kimse duymamıştı. İşte bu tam olarak hiçlik Rosa. Bir şey varsa ve çalışıyorsa ama kimseye faydası yoksa. Eşyalar, araçlar ve bütün köy. Çanlar. Sadece hâlâ oradalar. Hepsi bu.

Eskiden, ah, eskiden. Eskiden zangoçlar önemli olayların başlangıcını ve sonunu belirlerdi, bir tehlikeye karşı uyarırdı, düşmana ya da bir unsura karşı. Bazılarına görev sırasında yıldırım çarptı. Geceleri, her tarafın ışıktandırılmadığı bir dünyada karanlıkta yolunu kaybedenler için sestten bir ışık feneriydi. Burada, çın çın çınlattığımız yerde yaşayan kalpler güm güm atıyor. Ya bugün? Çanlar kilisenin hâlâ var olduğunu gösteren akustik bir hatırlatma. Kimsenin kurmadığı bir alarm.

En güzeli sabah çanından sonra Rosa'ya gitmekti ve Rosa uyanır onu kendine doğru çekerti. Saçları uykudan hâlâ yumuşak. Rosa onun ismini fısıldar, yıllarca hep yanlış tonlayarak, ne de güzel tonlayarak.

Johann bu işi yapmak istemezse mekanik sistem devralacak. Johann her zaman dakiktir, ikiyüzlünün teki! Ateist. Johann isteyecektir. Yapılması gerekeni biliyor. Tek başına da halleder. Johann'ın elleri artık çelimsiz değil.

Çanlar çalıyor.

Zangoç gözlerini açıyor. Sokak kapısının önünde yatıyor, zangoç şapkası çakıl taşlarının üzerinde, kafası çakıl taşlarının üzerinde, kan çakıl taşlarının üzerinde, çakıl taşlarının üzerinde yürüyen adımların sesi.

“Rosa?”

Gülüyor. Rosa bir şey söylüyor ama ismini değil, yanlış tonlama, sesler ahengini kaybediyor ve yavaş yavaş uzaklaşıyor. Johann, çocuk bunun alıştırmasını kaç defa yaptın. Şimdi çan diline hızlı vuruşlar, ritmik. Çakılardaki ayak sesleri yaklaşıyor, ilk yağmur damlaları, Rosa üzerinde. “Usta?” Johann dizlerinin üzerine çöküyor, zangocu kollarına alıyor, onu kaldırmak istiyor. “Usta, kanıyorsunuz!”

“Bırak. İyiyim.”

Zangoç yavaş yavaş doğruluyor.

Son çan vuruşu uzun bir yankıyla son buluyor.

“Johann, orada ne oluyor?”

Biz de şaşkınız, biz de. Zangoç buradaysa, Johann da onunla beraberse çanlarımızı kim çalıyor?

Merdivenlerden yukarıya doğru sürünerek çıkıyor, anahtarla kapıyı açıyor. Johann ona destek oluyor, kanepeye oturmasına yardım ediyor. Zangoç kafasını kanepeye koyuyor. Elllerinde sıyrıklar, şakağında derin bir sıyrık.

“Johann?”

“Evet Usta?”

“Zamanım senin ellerinde.”

“Usta?”

“Melodi buydu. Zamanım senin ellerinde.”

Zangoç yüzünü buruşturdu. Şakaklarındaki saçlar kandan yapışmış. Gözlerini kapatıyor. Johann yaralarını temizliyor, sarıyor. Hepsini fantezi oyununda öğrendi. Bir de bir işe yaramıyor derler.

“Tamam tamam. Sağ olasın Johann. Lütfen iyi bak, çanlara iyi bak.”

Yağmur şiddetli yağıyor. Çakılların üzerinde zangocun silindir şapkası duruyor. Johann onu kaldırıyor, elinde çeviriyor. Kafasına yerleştiriyor. Gece sokaklarda aceleyle yürüyor.

Kaygılıyız. Kimse İncil'i kilise çanları kadar iyi bilmiyor. Mezmur 31:15. *Zamanım senin ellerinde. Kurtar beni düşmanlarımdın pençesinden, Ardıma düşenlerden.*

1588 yılının Mayıs ayında, Hancı Ulrich Ramelow'dan iki at çalındı ve mukabilinde ölmek üzere olan iki yaşlı beygir bırakıldı. Seyisi hancıya biri kule gibi uzun, diğeri fıçı gibi yuvarlak iki adamın sözlerini nakletti. Hancıya iyi birayı kendine ayırıp misafirlerine beş para etmez sulandırılmış bir şey verdiğini ve bu iki zavallı atın onun mukabili olarak adamlar tarafından bırakıldığını söyledi.

Anna çitlerin yanında açma germe hareketleri yapıyor. Tahtalar sanki sabunlu, çürümüş ve kıymıklı. Çıtalar çitlerde ayrılmış sar-kıyor. Kafa fenerinin ışığında kırılğan damarların yeşil çürük-lükleri görünüyor. Anna çitlerin hep bu harap hallerini biliyor ve çitin arkasında vahşi hayattan da pek haberi yok. Çalılık rüzgâr-da hışırıyor, gül ağacının dalları ona saldırıyor. Yağmur eğri eğri serpiştiriyor. Anna kadavra kokusu alıyor, tarla yine bir şeyler öldürdü, tarla veriyor ve tarla alıyor.

Anna tarlayla büyüdü. Ders çalışırken onu pencerenin önünde bekledi, avluda oynarken onu seyretti, ama orası hiç oyun ala-nı olmadı. Bahçenin hemen yanında. Okul yolunun üzerinde. Hiçbir zaman güzel değildi. Sert ve kirli, şebnemlere rağmen, kı-rağıya rağmen. Akşamları birden gecenin içinde kaybolur, şafağa katlanamaz. Adi ısırgan otları. İflah olmaz bir yeşillik. Kimse *be-nim* demiyor. Yani Anna bazen diyor. Yabani, kullanılmamış, ha-şerelerle dolu. Bu dünyanın yanında öteki dünya. Yakında tekrar ikamet edilecek olan Geher Çiftliği. Anna gittikten sonra. Anna, annesi ve büyükbabası gittikten sonra. Kısa bir süre de bir baba vardı. Ondan önce savaş sırasında zorla çalıştırılan Polonyalılar, Polen çiftliği derdi insanlar, Polonyalılar çitlere yaslanırdı, bir-birlerine sessizce şiirler okurlardı, ondan önce iki ya da üç gezgin nesil, hepsi çiftçi, ta ki bir tanesi mal sahibi olana kadar ve hep tarla. Anna hepsinin hikâyesini dinledi, onlara ilgi duydu, onlar da Anna'ya. Tarla bu taytın içinde seksi durduğunu düşünüyor mu? Bacakları çitlerde, kalçalarını gerdiriyor.

Belirsiz bir zaman, mevsimler tereddütlü: kar düştüğü yerde kalmazsa, çorak tarlada soğuk bir bahar vardır. Bütün çiçekler renksiz, onları fark etmezsin. Böyle bir şey hiçbir yaban arısının

iştahını açmaz. Böğürtlen filizlerinden saçlar, böğürtlenler çok siyah, çok kuru. Toprakta delikler, içlerinde hiçbir şeyin yaşamadığı ve her şeyin yaşadığı. Yerde kabarıklık gibi taşlar. Kılıçlar gibi otlar. Dikenleri olmayanlar kendini savunamaz, günün sonuna kadar yaşayamaz.

Takriben ortada bir yerde yalnız bir meşe ağacı. Tam olarak bir tarlanın ortasında olan o yalnız meşe ağaçlarının prototipinde değil. Yine de ışık ve mekân: solgun, sefil yapraklar, kuru ağaç gövdesi tarlanın dişlerinin arasına derin bir şekilde sokulu. Anna'nın alt çenesi yerinden birkaç kez zıplıyor, titriyor. Çitin üzerine doğru dikkatlice uzanıyor, bir gül dalı kırmak istiyor. Dal inatla direniyor. Anna birden yükselip çekiyor. Tarla direniyor. Doğa sadece insan ırkında gözlerini açar ve kendine bakar. Tarla insan ırkını dikenli elbiseler giymiş hali ve böylesinin sözüne inanılmaz.

Anna saati başlatıyor ve koşmaya başlıyor.

Anna tarlayı uzun zamandır tanıyor. Biz daha uzun zamandır tanıyoruz.

...Fürstentfeld'de öyle erken ve bitmek bilmeyen bir ayaz vardı ki tabiat soğuktan donuyordu, hasat mahvoldu, insanlar feci bir şekilde aç kaldılar, yine de hatırlamaya değer bir şey vardı. Bir gün kışın derinliklerinde Geher Çiftliği'nin yabani çalılıklarında bir meşe ağacının altında çok miktarda elma duruyordu...

Ya tarla görmeye değer bir yer olsaydı? Ya turistler gelseydi? Bir otobüs dolusu siyah saçlı, bej renkli ceketli adamlar. Çitlerin önünde dikiliyorlar. Bir tanesi fotoğraf çekiyor. Bir taburenin üstüne çıkıyor diğerleri büyük görünsün diye. Bir konuşma yapıyor. Anna tek kelimesini bile anlamıyor. Anna onun doğruyu yalnızca doğruyu söylediğini biliyor.

Hiçbir turist gelmiyor. Woldegk'den dönerken gençler geliyor, sabahın köründe meşenin altına komaya girmiş bir sarhoşu aralarında bırakırlar ve yola devam ederler, bizde bu âdettir.

Anna zar zor nefes alıyor. Adımlarını ağırlaştırıyor.

Anna'ya göstermek istiyor tarla ne öldürdüğünü.

Anna bilmek istemiyor.

Uckermärck Fürstenfelde bölgesinin yakınlarında iki sıra dışı geyik boynuzunun bulunduğu, ilk olarak Blankenburg'dan Kont Poppo'nun Bay Bruno Bredenka'mpa'a 17 Mart ve 19 Mart 1849 tarihli yazdığı mektuplarda bahsedilir.

Kafatası ve boynuzların ilki Büyük Göl'ün kumlu tabanında bulunur. Balıkçı kullarının getirdiği hasılatın memnun olmayan kont bu beceriksizliği göstermek için iskeleye kendi elleriyle yanaşmak ister. Ağı filizlere yakalanır, bunun üzerine sertçe çeker ve boynuz, hiç çaba sarf etmeden, tüm ihtişamıyla bütün olarak ortaya çıkarır. Asilzade boynuzu inceler ve sert bir kenar sağ elini yırtıp atar, kanar ve Blankenburg asilzadesinin keten gömleğini lekeleyip onu acayip öfkelenendirir.

Kont bulduğu şeyin ne olduğunu anlayamaz. Şatosuna geri döndüğünde arkadaşına bir mektup yazar: Böyle bir geyik bizim buralarda yok! Bir avcı olarak o ne olduğunu bilirdi. Çok eski bir numuneyle karşı karşıya olduğuna inandığını; belki binlerce yıllık, ormanın sık olduğu ve büyük bataklıkların olduğu zamanlardan, ayıların, timsahların ve kim bilir daha hangi tür hayvanların yaşadığı zamanlardan kaldığını düşündüğünü yazdı. Bu arada boynuzdan birkaç taler kazanıp kazanamayacağını, zira boynuzun çok iyi durumda olduğunu söyledi. Aslında bunun kendisinde kalmasını istediğini ama Lisbeth'in ölü gözlere bakmaktan hoşlanmadığını yazdı.

İkinci mektupta ise, Blankenburg asilzadesi, bir heyecan belirtisi göstermeden, sadece harflerle ve ifadelerle, eşi görülmemiş ikinci bir buluştan bahsetti. Korkak ve işe yaramaz bazı gündelikçilere Geher Çiftliği'ndeki çorak tarlayı açma işlemi için yardım ettiği

sırada, adamlardan biri zeminde acayip derecede büyük bir kemiğe çarptı. Ama bu kesinlikle bir kemik değildi, diye bilgi veriyor Kont, bu yine bir boynuzdu, sanki başka bir dünyadan gelmiş gibi toprakta parlıyordu. Gündelikçiler, batıl inançlı lümpen ayak takımı boynuza dokunmaya korktu. Sonuçta Kont gidip boynuzu kavradı ama bu kavrayışın ona ıstırap verdiğini çünkü sağ elindeki yaranın şiştiğini ve çok büyük acı verdiğini söyledi. Uzun uğraşlar sonucunda ilkinden daha dehşetli ve olağanüstü olan boynuzu topraktan çıkardı. Böyle boynuzları olan bir geyikle, diye yazdı arkadaşına, takviye kuvvet olmadan karşılaşmayı hiç istemezdi!

Bu buluştan dört gün sonra, avuç içindeki yaranın kangren olması sonucu öldü. Dul kalan kadın “iblisin boynuzları” dediği boynuzları hemen evden attı. Bay Bruno Bredenkamp Dresden’de 2 Mayıs 1849’da boynuzları satın aldı ve daha sonra cömertlik gösterip bize bağışladı.

Burada büyüyen, olan, yok olan her şey için Bayan Kranz bir renk tonu buldu. Kilise, şehir surları, kayıkthane ve göller klasikler arasında. Akla gelebilecek her perspektiften. Ödem yeşilinin nüanslarıyla bazı resimler de var: çayırılar, bahçeler, tarlalar, gelincikten şeker pancarına incelikle tasnif edilmiş, son olarak da Kiecker Ormanı, eski orman.

Bayan Kranz'ın ismini köyde isim bilecek yaşa gelen herkes bilir. Onlarla ilgili birçok şeyi ve onlardan birçoğunu resmetmiştir. Fürstenfelde'deki insanlar ve binalar, Fürstenfelde'de doğa, Fürstenfelde'deki insanlar, binalar ve makineler, doğada ve zamanda. Geçip giden zamanın resimleri olarak da: Doğu Almanya sanayisi ve şimdi de Brandenburg Rüzgâr Gülleri. Hiç geçmeyecek şeyler: Doğu Almanya kaplamalarıyla kaplı Doğu Almanya Bulvarları. Bütün resimleri on dokuzuncu yüzyıldan gibi gösteren taş döşemeler, kaldırım taşları.

Bayan Kranz gazeteciye arkasında başka tuallerin olduğu başka kapılar da açtı. İkinci (ya da yedinci katta) yüzlerden oluşan bir odada, gazeteci kapı eşiğinde kalakalır. Gözler onu aşkla, sorgulayıcı bir şekilde, tutkuyla süzer. Kırışıklıklar, dudaklar, şakaklar, boğazlar, gömlek yakaları, damarlar. Tek olası soru kelimesi budur: "Kim?" Gazeteci bir pencere açar.

"Beni de resmettiniz mi?" diye soruyor. Pek emin değil gibi duruyor.

"Hadi ama," dedi Bayan Kranz.

Portrelerde kimse oturmuyor. Herkes meşgul. Tarla işi, el işi, kaçak iş. Banyo yapan, ütüleyen, huzurevinde büyükbabayı ziyaret eden.

Bayan Kranz'ın resmini yaptığı tek Neonazi uyuyor. İşin püf noktası da bu. Dazlak olmasına rağmen dışarıdan bakan orada bir Neonazi'nin uyuduğu sonucuna hemen varmaz. Ama öyle. Arka tarafında yazıyor. *Neonazi uyuyor*, resmin adı bu. Fürstenfeldeliler orada bir Neonazi'nin uyuduğunu zaten bilirler çünkü bu Rico. Bizim bir buçuk Nazimiz var: buradaki Rico ve kız arkadaşısı Luise. Luise yarım Nazi. Çünkü yaptığı pisliklerin hepsini Rico'ya olan aşkıdan yapıyor.

“Böyle bir şey nasıl görünür hiç düşünmemiştim,” diyor gazeteci Rico'nun yanağına dokunur gibi yaparak. “Bir Neonazi uyurken.”

Bütün nesiller Bayan Kranz'ın fırçasından nasibini almış. Rico'nun Nazi olmayan büyükbabası da. Yabancılar. Hayvanlar. Hepsi bir gün unutulur ama böyle bir resim unutulmaz. Bir köyün neredeyse yetmiş yılı, yağlı boyadan bir tarih, suluboya ve karbon. *Günbatımında Sparkasse* en son çalışmasının adı.

Tabii ki resimlere rağmen hepsi yakında unutulur, işin kanunu bu.

Bayan Kranz'ın bütün eserlerini biz de bilmiyoruz. İlk resmini biliyoruz. Adı şöyleydi: *Nisan, Belki De Mayıs*. Altı genç kız Derin Göl'ün kıyısında el ele tutuşuyorlar. Art arda dizili bir şekilde duruyorlar. Hemen hemen Bayan Kranz'ın şu anda sehpasını kurduğu, sanki göle bir şey söyleyecekmiş gibi boğazını temizlediği yerde. Altı kişi suya bakıyor. Profilden çene altı, yanak kemikleri, şapka: gençliğin duruluğu.

Dans ediyor olabilirler.

Gözlemci kayıkhaneden bakıyor. Resmin kenarında patika görülüyor, sağda sazlıklar sahneyi çerçeveleyiyor. Buradaki bazı evler hâlâ duruyor, bazıları durmuyor. Bazıları çatılı, bazıları değil. Ön

cepheleri isli, sanki gece siyah elbisesini çıkarmayı becerememiş gibi.

Oyun oynuyor olabilirler.

Sabah sisi renklerin nefesini çalıyor. Yukarıda gök, aşağıda göl. Sanki kadınlar deniz desenli bir duvar kâğıdının önünde duruyor. Bayan Kranz onlara çok net renkler vermiş: kırmızı bir şal, mavi bir bluz, altın sarısı saçlar.

Arkadaş olabilirler.

Saklayacak bir şeyimiz olmamasına rağmen, bu sabahın hatırası sislerin ardına saklanmış gibi.

“Bir Madonna?” Gazeteci ön tarafında bir fırının olduğu bir çizimi gösteriyor. “Pencereler gözler. Ve burada, kapı mutlulukla gülümseyen ağız. Sepetteki ekmek de çocuk İsa.”

Belki de mürver suyu yüzünden.

Bayan Kranz dirseğinden tutup onu resimden uzaklaştırıyor.

Onu da biraz anlıyoruz. Bizim gibi o da Bayan Kranz’ın resimlerinde – nasıl desek? Ne anlatılmak istendiğini merak ediyor. Görünenden başka bir şey anlatmıyorlar. Bazen özgürce renk seçimi, bazen boyutlar alışılmışın dışında. Ama bu Bayan Kranz’ın boyutları olduğu gibi almamasıyla alakalı.

İnanmakta zorluk çekiyoruz. Bu kakar çok şey bilen, bu kadar çok şey bilmeyen bir kadın; dört siyasal sistem yaşamış, onların vaatlerini dinlemiş ve bu vaatleri verirlerken gözlerinin içine bakmış, onlara inananların, onları tutmayanların gözlerinin içine bakmış bir kadın; sık sık yeniden başlamak zorunda kalmış bir kadın; yeni başlangıçlara uyuyup kâbuslarla uyanan bir kadın; yoksulluğu ve değişimi, yoksulluk getiren değişimi yaşamış, vatandan sürgün, yeniden bölme, ortaklaştırma, iflas, sahip olma, elinden alınma, toplu, toplu ahmaklık, adaletsiz dağıtma,

adaletli müsriflik, bireyin ve grubun aptallığı, kötülük, nefret, haset, pasiflik, hırs, bu berbat, güzel, iki yüzlü, hayat kurtaran, keşfedilmiş Avrupa'yı yaşamış bir kadın; böyle bir kadının göze çarpan sanatsal yeteneğıyle, *Sparkassde Gün Batımı*yla böyle keyif vermesine inanmak çok zor.

Tedirginiz, talep etmek bize düşmüyor.

Doğanlardan daha çok ölenler var.

Bayan Kranz yapmazsa artık bizi kim resmedecek?

Aletlerimizi ve onları tutan ellerimizi kim resmedecek? Kendi yaptığımız kepçelerimizi kim resmedecek? O şehirli bireyin Büyük Gl'deki bungalovda kalarak ve arkadaşları için çiçek tohumları paketleri hazırlayarak taşralı yaz kimliğini gerçektir-mesini kim resmedecek?

Lada tarafından toparlanan evleri kim resmedecek?

Yeni sakinleri kim resmedecek? Mesela, babası Derin Gl'deki şatoyu yenilediğı için yaz tatilini orada geçirip, Brandenburg'da Rusça geleceğın dili olduğı için ama aslında gizlice Isaak Babel'den hoşlandığı ve Rus şarkılarının yumuşaklığını sevdiğı için Rusça ğrenen zirai araçların ensesi kalınının kızı Magdalene von Blankenburg. Magdalene güneşe Rusça kelimeler fısıldarken oltaya konsantre olmuş bir halde Dilsiz Suzi'yi kim resmedecek?

Gecemize doğru son koşusunu yapan Anna'yı kim resmedecek?

Anna tarlayı arkasında bırakıp T pperpuhl'a doğru yürüyor. Kafasındaki fener, kısa bir süre de olsa, sararmış yaprakların ve su yosunlarının altında yağmura rağmen hareketsiz koyu bir halde duran çamur birikintisini canlandırıdı.

Anna eski tuğla fabrikasının önünden geçiyor. Kilitli her pencerenin camı bir geometrik şekil. Doksanların başı her şeyi tırpanladı. Anna'nın amcası işini kaybetti ve alkolik olmadı. Binayı ve arsayı Dortmund'dan ya da Darmstadt'dan birileri açık arttırmayla az bir paraya aldı. O zamandan beri de hiçbir şey yapılmadı. Belki de plan buydu. Arsa büyük, g l manzaralı bir arazi. Kayınlar ve meşe ağaçları kesilirse.

Tuğla fabrikasını zaman zaman fareler devralıyor, buradan bütün Federal Almanya'ya jet uçuşlar yapıyorlar, diğer boş yerlerdeki diğer fareleri ziyaret ediyorlar; en güzeli koruma altına alınmış yerlerde, terk edilmiş toplu konutlarda buluşup kullanılmayan d kk nlara, hurdaya dönmüş emlaklara ve yıkıntılara doğru illegal yarışlar düzenliyorlar. Çok büyük zevk.

Anna'nın nefesi yine tıkanıyor. Yağmur hızlanıyor, asfalta ihtiyacı var, burası ona iyi gelmiyor. Yıkılmış tren istasyonu binasının önünden yeni binalara doğru koşuyor. Susuz su kulesinden bir yarasa düşüyor, nerdeyse tam kafasının üstünden uçuyor.

Farelerle sorunumuz var. İnsanların terk ettikleri yerleri mesken tutuyorlar. Tahıl ve terk edilmiş fikirlerle besleniyorlar. Güvenin gölgelerini kemiriyorlar. Uykularımızın altında çoğalıyorlar. Kazıyorlar. Yürüyorlar. Eski döşemelerin üstünde tık tık tık. Yatırımcıları korkutuyorlar. Yeni gelenlerin kilerlerini yakıp yıkıyorlar. Nihayet çatıyı onardık ve asbestleri bertaraf ettik. Şimdi su tesisatına bakabiliriz. Ve işte karşımızda: fareler.

Poppo Von Blankenburg'un şansız yaver gitmedi. Zirai araçların ensesi kalını kendi küçük festivalini yapmak için ailesini ve arkadaşlarını küçük şatosuna davet etmişti. Yaz boyunca Derin Göl'deki barok bina tamir edildi, arazinin on numara bakımı yapıldı ve çitle çevrildi. Artık Dilsiz Suzi en sevdiği yerden olta atmak için tırmanmak zorunda. Suzi için fark etmez. Çitten bir labirent de var ama çok basit bir şey, on dakika sürmemiştir. Yaban Turpu Micha orayı bulması on dakikadan fazla sürmedi ve çardaktan minderleri çaldı. Bir de özel av bölgeleri ve göl girişleri var, kısa bir süre önceye kadar kablosuz ağ vardı. Artık yok: kan emiciler.

Küçük şatodaki bu ziyafeti Poppo von Blankenburg uzun süredir hayal ediyordu. İhlamurların altında, kıyıda uzun bir sofrada yiyecekler, içecekler, üniformalı çalışanlar, yirmi altı derece, hayalinde misafirler av elbiseleri giyiyor, kadınlar dar beyaz pantolon ama çok dar değil, en çok ördeği Poppo von Blankenburg Beyefendi vuruyor ve kıyafet zorunluluğu olarak beyaz pantolon davetiyede dipnot olarak belirtilmiş ve gerçekten de ava çıkılmış ama kimin ne kadar ördek avladığını kimse saymamış. İhlamurların altında İskandinavya oda müziğinden bir kuartet çalınıyor.

Fareler Poppo von Blankenburg'un hayallerinde görünmüyorlar. Ama gerçekte. Misafirlerin avından sonra onların avı başladı. Çayırıların üzerinde, yeni değişmiş döşemelerin üzerinde parmak uçlarının üzerinde tik tak tik tak yürüdüler, yüzlerce yüzlerce fare yemekleri kemirdi, şarapları içtiler. Çalışanlar çığlık çığlığa bağırdılar, cesur olanlar ise bu gri renkli müzikte sanki dans ediyor gibi tepindiler. Ama böyle koordineli bir şekilde hareket eden bir sürüye karşı ne yapabilirsin?

Dilsiz Suzi bu karmaşayı en sevdiği balık tutma yerinden izledi, burası aynı zamanda Bayan Blankenburg'un göle girmeyi en çok sevdiği yeri de görüyordu. Fareler muharebeye başlamadan önce, Dilsiz Suzi ıslıkla bir şarkı çalmıştı. Şarkı yavaş yavaş azalıp doğanın yarıklarına girerek kayboldu.

Fareler Magdalene'yi korkutmadı. Poppo Von Blankenburg'un kızı Magdalene (17) edebiyata ziraattan daha çok hürmet ediyor. "Von" unvanını nadiren kullanıyor. Daha çok yalınayak: Magdalene. Hugo von Hofmannsthal'ı, Rusları ve dillerini seviyor: Magdalene. Oldukça hassas. Hanım evladı. Ama yaz tatilini Akdeniz'de geçirmeyi tercih ederdi.

Magdalene şenliğe katılmadı. Av partisi dağıldıktan sonra, yüzmeye gitti, temkinli bir şekilde, balıkçıları rahatsız etmemek için. Ve fareler saldırıp Hanımefendinin tacını çaldılar. Magdalene'nin büyük büyükannesinden kalan bir aile yadigarı. Mücevherlerle ve parlak hatıralarla bezeli.

"*Crazy Shit!*" diye bağırdı gazeteci, Bayan Kranz tavan arasını açınca. Bir tual sağanağı daha. Bayan Kranz onu orada yukarıda kilitlese çok daha iyi olurdu. Böylece nihayet biraz rahat ederdi. Ama burada sakladığı çalışmalarına ve burada avlanan erkek kedilere olan saygısından bunu yapmıyor.

"Bu İsa mı?" Gazeteci büyük boy bir resme yaklaşıyor.

⁹ (İng.) Aman Tanrım!

“Bu Manu, dondurmacıdan.”

Manu’nun dondurmacısında bir Kranz asılı (*Meyveli Dondurma* ismiyle). Kasap dükkânında bir Kranz asılı. Prenzlau okul kantininde bir Kranz *yeni eyaletlerde son zamanlarda daha sağlıklı olan okul yemekleri* kokuyor.

Ulli’nin garajında bir süredir Ulli’nin garajının resmi asılı, sadece Polen Erotik Takvimi değil. Onu da Bayan Kranz ayçiçeği ile değiştirdi ama Ulli ay çiçeğinin üzerine minicik kesilmiş çıplak bir Polonyalı yapıştırdı.

1. FC Fürstenfelde’nin kulüp binasında, bu sezonun başından beri, nazarlık olsun diye soyunma odasında bir Kranz var. Oyuncular maça çıkmadan önce sahanın resmini okşuyorlar: şans getiriyor. Sezon 0:5 ve 1:4 skorları ile başladı. Ama takımdan kimse sakatlanmadı.

Gazeteci sıra dışı bir seriye bakıyor: renkler daha güçlü, kafalar ve bedenler köşeli. Bir tablonun adı *Açık Arazilerde Biçerdöver Transmisyonu*. Çocukların ve patates böceklerinin olduğu bir diğesinde ise bir yazı bile var: *Yanki böcekleriyle mücadele eden herkese yardım edin!* Gazeteci resmin hikâyesini sordu. Bayan Kranz bu kadar anlayışsız olmamasını söyledi.

“Banat’ın hiç resmini yaptınız mı?”

“Çok gençtim.”

“Birkaç hatıranız yine de vardır.”

“Resim yaparken hatırların her zaman faydası olmaz.”

Sayısız, sayısız resim ama hiçbirisinde Fürstenfelde’de gece yok. Denemeler oldu. Belki de Bayan Kranz’ın istekleri yüzünden başarısız oldu ya da Bayan Kranz’ın gece körlüğünden. Gece yüzünden başarısız oldu. Bu sefer kendine söz verdi. Açık arttırma için bir gece resmi. Ama kendisi için de.

“Acaba favori resminiz var mı?”

“Ah, ne bileyim. O kadar çok resim yaptım ki. Bakın burada görüyor musunuz? Bunun neresi olduğunu biliyor musunuz? Burası Blissau Dans Salonu. Altmışların sonuydu. Aman Tanrım. Bilmiyor musunuz? Siz daha doğmamıştınız bile. Kaç yaşındasınız, yirmi?”

“Yirmi dört.”

“Hep yerel derlemeler değil mi?”

“Yerel mi? Nasıl yani? Uckermark... ben...”

“Bence bu çok iyi! Siz burayı biliyorsunuz, değil mi? Bence bu iyi, bilmek yani. Ben kendimi bilmekten başka bir şey istemem. Alman kaleleri, Ren Nehri, piramitler. İyi yani, güzel bir şey bunların olması. Orada yaşayanlar için, oralara seyahat etmek isteyen, edebilen kişiler için. Çok yer gezdim. Ya da gezmem lazım. Bundan memnunum. Evet, Banat. Doğum bizim ilk büyük ikramiyemizdir. Benimki ikramiye çıkmayan bir biletti. Bu yüzden bunla ilgili pek merasim yapmıyoruz.”

Bayan Kranz sadece konuşmak istediği şeylerden konuşur, diğer konular onun için zaman kaybıdır. Otoportresini kimseye göstermez.

“Doksanların başında Blissau kapandı. Bay Gazeteci, aslında siz de iyi biliyorsunuzdur, eskiden burada bira mayalanırdı ve yedi tane restoran vardı ve şimdi insanlar bir şeyler içmek için bir garajda toplanıyorlar. Ve siz de doğum oranındaki azlığı ve okul sayısının azalmasını yazıyorsunuz. Aman Tanrım! Gastronomi bittiği zaman... Daha az gastronomi demek daha az çocuk demek. Bu kadar basit. Birileriyle oturup bir şeyler içmeye uygun bir yer, bu hayatta birisinin nereden geldiğinden daha önemli bir şeydir.”

Bayan Kranz bir güzel süslendi, bu gece öyle bir gece. Ama lastik çizmelerinde önceki gezintilerinden kalma o kadar çok pislik var ki çamur banyosu yapmış gibi görünüyor. Kendi kendine

bir konuşma yapıyor. Kayın ağaçları bunu içine çekiyor, yaşlı kadının parfümünü içine çekiyor. Sehpayı tekrar omuzluyor, nedense bu yer hoşuna gitmedi, su kıyısına yürüyor ve sanki öylece yürümeye devam edecekmiş gibi geliyor, orada şimdi göle yürüyecekmiş, içine doğru yürüyecekmiş gibi.

“Hayatım boyunca sadece bildiğim şeylerin resmini yaptım,” diyor Bayan Kranz gazeteciye. Çoktan veda etti ama kapıda karsısız bekliyor. Çünkü mürver suyunu kibarca nasıl içip bitiremeyeceğini bilmiyor.

“Zamanda geriye gidebilseydiniz, resimlerinizden birine, o ânı tekrar yaşamak için, bu hangi an olurdu?”

İtiraf ediyoruz, bu o kadar da kötü bir soru değildi.

Ve Bayan Kranz gerçekten suya giriyor, orada, altı kadını gösteren ilk resminin olduğu yerden. İyice bakın, Bayan Kranz’da herkesten bir şey var. Kaşındaki yara izi, sivri çene; onun saçları da bir zamanlar sarıydı.

Zamanda yolculuk. Amma saçmalık.

Sokak lambaları şehrin duvarlarına aydınlık bakışlar atıyor. Kili-se kulesi parlıyor. Evlerin çatılarının ve kayın ağaçlarının silu-terinin renksiz değişimi. Bayan Kranz hepsini iyi biliyor. Bir ke-resinde Berlin Kapısı’nı kafasından çizdi. Kemerlerdeki taşların kırıkları bile tam denk geldi.

Gözlerini kapatıyor ve altı kadın sanki daha önce bunun alıştı-rmasını yapmışlar gibi ilk adımlarını aynı anda atıyor.

Bayan Kranz köyünü görmüyor, köyünü biliyor.

Annesi ona “Ana” derdi. Etraftaki diğer Analardan bir ‘n’ fazlası olmasın diye.

Omne solum forti patria est. Güçlüler için her yer vatanıdır.

Bir kere bile gerçekliği resmetmek istemedi, bilakis daha sonra gerçek olacak bir şeyi. Ama bu nasıl olur?

Bayan Kranz kimsenin bilmediği bir şeyi resmetmek istiyor.

Bayan Kranz içimizdeki kötüyü resmetmek istiyor, ama bu nasıl olur?

Bayan Kranz sonuna kadar dayanmayı resmetmek istiyor, ama bu nasıl olur?

Engellemeyi, ama nasıl?

Bayan Kranz gölde bata çıka yürüyor. Bir ördek uykusundan korkarak uyanıyor, mecalsiz bir şekilde küfrediyor. Vakvak sesleri surların üzerinden sıçrayıp sokağa varıyor. Bayan Kranz'ın gece elbisesi ıslanıyor.

Yüzlerce yıl önce göllerimize gelip ilk kez yerleşenler, kumlu zemin az çok işlenebilirdi; sık ormanlarda vahşi hayvanları öldürdüler ve öldürüldüler; ayrıca sular az balıklı ama bol yengeçliydi. Birisi tadının iğrenç olduğunu söyleme cesareti bulana kadar, Alman İmparatorluğu sınırlarında iğrenç tatlı yengeçler spesiyal olarak kabul edildi. Sonra da onlar yeme modası birden yok oldu.

Göllerden büyüğü yeni yerleşenlere göre pek tekin değildi. Gerçi kıyıya yakın yerlerdeki sular sığıdı ve sağlık fışkırıyordu ama arkada zemin birden öyle bir karanlığa düşüyordu ki insanlar buranın şeytanın kendini on üç yılda bir yıkadığı şeytan banyosu olduğunu söylediler.

Orman köklerinden temizlendi, sürülen tarlalar büyüdü ve önce tek tek evlerin ve çiftliklerin durduğu yerlerde, şimdi artık bir köy duruyordu. Resmi olarak tanındıktan sonra da etrafı surlarla çevrildi. Başlarda insanlar buraya şeytan banyosuna yakınlığından dolayı *vörste felden*¹⁰ dediler. Bugün de adı Fürstenfelde oldu.

Önceleri insanlar yeni yerleşim yerine gitmek isterse onları kayıkçı karşıya geçirirdi. İnsanları ve eşyaları ustalıkla kayığa yüklerdi ve bazı yabancılardan taler yerine ücret olarak hikâyeler isterdi ve onları barda Fürstenfeldeli insanlarına anlatırdı.

Serin bir akşam -sonbahar geleli çok olmuştu- kurbağalar sustu ve sular duruldu ve rüzgâr sakinleşti ve nefesini tuttu. Patikada çanlar kuvvetle vurulurken, şafak vakti cılız bir ufaklık öfke dolu bir yüzle suya baktı.

¹⁰ En yakın toprak. Ç.N.

“Söyle bakalım ihtiyar,” diye boğuk bir sesle sordu.

Küçük adam kayıkçıya ve kemikli parmağıyla suyu gösterdi.

“Şu karşı taraftaki saçmalık da ne?”

Kayıkçı bir saçmalık görmüyordu, sadece son iş gününde tarlalarında gayretli çalışan köylüleri görüyordu. Ufaklığa bir cevap vermek de istemiyordu ama öteki çoktan kayığa atlamış karşıya geçmeyi bekliyordu. Kayıkçı kısa bir süre tereddüt etti, misafir pek de tekin değildi ama misafirdi ve ona öyle muamele etmeliydi. Kayığı hazır etti ve küreklere asıldı.

Yolda kayığın gittikçe ağırlaştığını fark etti. Küçük adam küreklerin yorup yormadığını sordu. Ama o gururlu bir adamdı, kafasını salladı ve fark ettirmemeye çalıştı. Ama az sonra öyle de oldu, kürek çekmek sadece zorlaşmadı, imkânsız hale geldi. Sanki kürekler suya değil de sert bir lapaya dalıyordu. Ufaklık tekrar sordu ve bu sefer kayıkçı inleyerek daha hiç kimseyi kayığın diğer tarafına geçirmediğini söyledi.

Cevap yolcunun hoşuna gitti. “O zaman sana yardım etmek istiyorum,” diye seslendi, bir bacağı kopardı ve suya attı. Artık daha kolay gidiyordu ama az sonra daha da ağır gitmeye başladılar. Kayıkçı o kadar yorulmuştu ki kürekler siyah sulara saplandı -bu hâlâ su muydu?- ve kayık hareket etmedi.

Küçük adam uzun kırmızı bir tüyün süslediği şapkasını çıkardı, dizlerini kıvırdı ve göle atladı. Suyun altından kayıkçıya seslendi: “Beni bekle, pişman olmayacaksın.”

Şapkadaki kırmızı tüy karaya kadar her yeri aydınlatan bir bakış attı. Orada, küçük adamın suya daldığı yerde sarmaşıklar kıvrılıyor, devasa turna balıkları etrafta yüzüyordu. Ufaklık yaklaştıkça bitkiler korkudan siniyor, tüm balıklar kaçıyordu. Sadece tadı iğrenç olan yengeçler korkmuyordu. Ufaklığın suya dalarken

kullandığı bacağı suya bir kırbaç gibi indi. Ama bu bir insan bacağı değildi. Tırnaklı bir toynaktı.

Kayıkçının korkudan ödü patladı. Alacağı ücretten vazgeçmişti ama yükümlülüklerinden öyle kolay kolay vazgeçecek adam değildi ve yükümlülüğü ise güvenli bir yolculuktu. Gece yarısı ufaklık tekrar suyun üstüne çıktı, kopardığı bacağı değerli bir av gibi dişlerinin arasındaydı. Kayıkçıya başıyla işaret etti. Yolculuk devam edebilirdi.

Bir kürek darbesiyle tekrar yola koyuldular, şafak çoktan söktü. Misafir kayıkçıya hatırı sayılır bir ödeme yaptı. “Pes etmediğin için, şikâyet etmediğin için ve bana sadık kaldığın için sana karşılığını fazla fazla vermek istiyorum.” Kayıkçının canını bağışlayacağını ama gölüne yerleşmeye cüret edenlerin hasadı göremeyeceğini ilan etti. “Sen onları buradan ayrılmaya ikna etmedikçe” deyip gözlerini kırptırdı.

Kayıkçı köyü onun aracılığıyla uyarmak için şerife haber verdi. Ama o kayıkçının hikâyelerinden hiç hoşlanmazdı ve söyleyeceklerini hiç dinlemeden onu başından savdı.

Hancı manyetize olmuş gibi dediklerini pür dikkat dinledi, yolcunun toynağının olması gerçeğinin ancak masallarda olabileceğini söyledi ve bu güzel hikâyeye teşekkür mahiyetinde bir içki ısmarladı.

Şu şekilde devam etti: Demirci bütün gece uyumamış olan kayıkçıya uyuması gerektiğini söyledi, çiftçiler gölün üzerinde kırmızı bir parlaklık görmemişlerdi ve kayıkçının sandalıyla tek başına açıldığına yemin ettiler. Bazıları belki ona inandı ama yine de burada iyi olduklarını, hiçbir şeyin ve hiç kimsenin onları kovamayacağını söylediler.

Kayıkçı ümitsizce oradan oraya koştururken, iki arkadaş hana konaklamak için geldiler. Yüzlerini kukuletalarına gömmüşlerdi

ve hummalı gibi konuşuyorlardı. Ev sahibi akşam onları ölü buldu, derilerinin şekilleri bozulmuştu. Çok geçmeden o da, orada bulunan diğerleri de kendilerini kötü hissetmeye başladılar.

Kayıkçının yolcusunun kehaneti yerine geldi. Hastalık rüzgâr gibi insanları topladı. Kayıkçı gündüzleri mezar kazdı, boş evlerin arasında dolaştı. Eğer ararsa bu hikâyeye başka bir son bulacağına inanıyordu. Akşamları kayıplarına ağladı. Ama geceleri göle açıldı, yeni gelenleri uyardı, suyu ve yıldızları bu yeri terk etmeleri için ikna etmeye çalıştı.

O günlerden bu yana çok zaman geçti. Veba şeytanı artık yok. Ama her on üç yılda bir, bir sonbahar akşamında, kurbağalar susar, rüzgâr susar, su susar ve bir hırıltı, ağır kürek vuruşları duyulur ve boğuk bir ses şöyle seslenir:

“Söyle bakalım ihtiyar, kürek çekmekte zorlanıyor musun?”

Bu yıl kayıkçı evet dedi. Çünkü gerçek buydu.

Bayan Kranz dizlerine kadar suya girmiş duruyor. Sehpayı eğiyor, feneri açıyor, çamurlu zeminde düz durana kadar sehpanın ayaklarını sürüyor. Ön tarafa, kötü havalara karşı, Eddie yıllar önce bir şemsiye yerleştirmişti. Onu gererek açıyor. Bayan Kranz tam teçhizatlı. Biliyoruz, su soğuk.

Aşağı yukarı tam burada altı kadından bir arkasını dönmüş olabilir. Kıyıya, kayın ağaçlarına, köye doğru. Belki o da kayıkhaneye baktı. Ana Kranz, pencerede, kımıldamadı.

O gün ya da başka bir gün Kızıl Ordu mensubu biri, Beyaz Rusya'dan bir piyade eri, kayınların altında bir domuz yavrusunu boğazlamaya çalışıyor. Yoldaşlar güneşte birbirlerini tıraş ediyorlar, onu cesaretlendiriyorlar. En sarhoşu o değil, en genci o, cildi daha hassas, sakalları daha tüylü. Domuz yavrusu inliyor. Asker dimdik orada duruyor. Kasketi kafasından düştü. Açık renk saçları, kırmızı yanakları, ellerinin arasında domuz yavrusu. Hortumu askerin yüzünün hizasında. Bekliyor. Bağırانlar yoruluyor. Sadece piyade erinin sesi duyuluyor, hızlı hızlı soluyor. Bacakları bir çizmenin içinde kök salan genç bir ağaca benziyor. İnliyor, sanki birisi onu boğazlıyor gibi. O sesini yükselttikçe, domuz yavrusu sessizleşiyor, insanoğlunun şakalarına sessizce tahammül ediyor.

Ana Kranz, sandalın altında, kımıldamadı. Domuz yavrusunun çığlıklarını duydu. Askerlerin bacaklarının arasından baktı. Bir gün bir gecedir kayığın altında saklanıyordu. İnsanlar Ruslarla beraber ilerleyen korkudan kaçmışlar ya da kendilerini asmışlar ya da ele geçirilmişlerdi. Ana tekrar kaçmak istememişti. İki gün

daha sandalın altında geçirdi. Gölden içti. Bulundu. Geri dönen kayıkçı tarafından. Onu aldı, döşeme tahtalarının altına küçük bölmeye, küreklerin arkasına, iplerin ve alet edevatın olduğu yere sakladı. Ona yiyecek verdi. Yukarıdan alçak uçuş yapan uçakları, yağmalayan askerleri, yol kenarlarındaki cesetleri anlattı. Aşağıda tahtaların arasından dinledi. Kayıkçı uyardı: Dışarıda görünme kız. Ve birden Rus sesleri. Kayıkçı onları anlamıyordu. Ana tahtaların üzerindeki çizmeleri anlıyordu. Dolabı, sandığı arıyorlardı. Fakir mobilyalardan bir şey çıkmadı. Kapağı açtılar. Karanlık ve tıkiş tıkiş. Ana nefesini tuttu. Kayıkçıyı aldılar. Günler sonra yukarıya çıkmaya cesaret etti. Pencerenin kenarında durdu, etrafı gözetledi, kımıldamadı. Birisi patikadan olta atarsa, tahta bölmeye saklandı. Kayıkçı günlerdir yoktu, onu hapsetmişlerdi ya da daha kötüsü. Çanlar çaldı. Silahlar ateşlendi. Ve sonra geri döndü, kolu yarım yamalak sarılmıştı, yüzü morarmış ve şişmişti. Ekmek getirmişti ve Ana'nın çizmesi için tebeşir. Ana denizi gözetledi. Mesire yerlerini. Baharı. Çizdi, Ana Krank duvarları tamamen çizdi, kayıkçı buna bir şey demiyordu. Geri dönüşü çizdi, neredeyse sadece yaşlı erkekler ve çocuklar, gölde yıkan-dılar. Âşıklar gibi kıyıda gezinen askerleri çizdi. Çok yalnızdı. Ekmegi yavaşça yedi, gölden içti, çizdi. Pencerenin kenarında kabataslak bir çizim, kıyıda el ele tutuşmuş altı kişi. Nisandı, belki Mayıs. Askerler daha az görünüyordu. Kayıkhane de bir bu-çuk ay kaldı Ana. Altı yıl sonra altı kadını tuale aktardı, onları giydirdi, taradı, onlara sabahın renklerini verdi. Ve bugün, bu gece öyle bir geceydi, altı kadın ilk adımlarını atıyor, bir tanesi etrafına bakınıyor.

Bayan Kranz eski hikâyelerin neredeyse fiziksel tacizine uğruyor. Sebebi bu yer, kayıkhane, bu gece. Şu soruya bir cevapla yanıp tutuşuyor: Engelleyebilseydi neleri engellerdi?

Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor. Kıyı, dişbudak ağaçları, ev. Bayan Kranz ilk fırça darbesini vuruyor. Kâğıt ıslandı. Yırtıp atıyor, suya bırakıyor. Baştan başlıyor. Kâğıt ağır ağır sü-rükleniyor.

Arabacı kayıkçıyla biraz sohbet ediyor, kayıkçı yolculuklarının nasıl geçtiğini soruyor. Arabacı Dresden'deki sokak kavgalarından bahsediyor. Kayıkçı ona kendi yaptığı biralardan ikram ediyor. Suya bakıyorlar, gökyüzüne.

E o zaman hadi dedi kayıkçı.

Patika yol, rıhtım, kayıkçı çanı.

Oto lastiği, feribot, kayık.

Çizme, kapı paspası, çiçeksiz saksı.

Tahta, ağaç kurdu, daha iyi zamanlar.

Alçak bir yatak, su kenarına bakan bir pencere, bir tane de suya bakan, kayıkçı göle bakardı, rüya gördüğünde de.

Üzerinde bir tabakla yediği bir masa, bir çatalla, bir bıçakla, bir kaşıkla.

Bir dolap, bir havlu, bir tıraş bıçağı.

Bir sandık, büyük, kilitlenebilir, kapak kubbe şeklinde.

Nem, mantar, fareler.

Ambar kapağı, tahta bölme, araç gereç.

Bilet satışı için bölme, zincirle duvara sabitlenmiş bir kalem, kayıkçının sadece yolculuk sırasında bunu hak eden yolcuların bir şeyler yazmasına izin verdiği bir ziyaretçi defteri. On yedi yılda sadece yedi tane. Angela Merkel de aralarında.

Duvarlardaki çizimler artık yok.

Kayıkçının ölümünden sonra bile kapının önündeki ampul ya-
nıyor, unutuldu ya da sonsuz. Onun yansımasında bir kâğıt yap-
rağı suda süzülüyor.

Anna yeni yapıların ve Gulow mülkünün önünden geçip aşağıya gezinti yerlerine kadar yürüyor. Daha çok zorlukla ilerliyor, vücudunun üst tarafını eğmiş, zar zor nefes alıyor. Kayıkhanece duruyor, elleri dizlerinde. Bu çabalamak değil, bu aptallık. Astım spreyini unuttu.

Kıyının yakınında, zayıf bir ışık kaynağının parlaklığında birisi suyun içinde duruyor. Yağmur gölün üzerinde püskürüyor.

“Selam? Kim var orada?”

Orada Ana Kranz. Burada Anna, sakın sakın nefes almaya çalışıyor, gırtlğından hava ısıık çalarak çıkıyor.

“Hayalet misiniz? Garip. Ben hayaletlere inanmam.”

“Bayan Kranz, benim, Anna.”

Anna nefessiz kalıyor, öksürüyor, çömelıyor.

“Siz iyi misiniz?”

“Asıl siz iyi misiniz?”

“Gelin, size yardı... size yardım edeyim çıkmanız için.”

“Uzak durun. İnsan artık burada huzur içinde resim yapamayacak mı?”

Bir yerlerde bir motor gürültüsü geliyor. Bir ara veriyor ve tekrar. Rüzgâr artıyor. Yağmur damlaları Anna'nın kafa fenerinde şimşek gibi parlıyor. “Yağmur yağıyor,” diyor Anna, konuşmaya devam etmek istiyor ama bunun için yeterince nefesi yok.

“Fevkalade,” diye sesleniyor Bayan Kranz. Anna doğruluyor ve dönüyor. Yaşlı kadına şimdi yardım edemez, kendine yardım etmesi lazım.

Yağmur resim sehпасının üzerindeki şemsiyeye, göle vuruyor. Damlalar çan sesleri gibi hoş sesler çıkarıyor, göl söyleniyor, göl hareket ediyor.

1589 yılının Temmuz ayında, sevgili belediye reisimizin hizmetçisi Kuene Gantzkow, bir kız bebeği dünyaya getirdi. Belediye reisinin karısı bebeği ondan aldı, ölümsüz ruhunun hatırına onu acele vaftiz ettirdi ve ardından bebeği boğdu ve çitlerin üzerinden hendeğe attı. Birkaç hafta sonra cesedi bulduk. Belediye reisinin karısı, hizmetçi kızla cinsel münasebeti olan oğluna kadını öldürmesini söyledi ve o da denileni yaptı. Hizmetçi kadının işlediği suçtan dolayı, bebeğin anneannesi Büyük Göl'de boğduruldu.

Eve, sadece eve. Anna köyün içinden uzun yolu seçiyor. Sokak altında altında olmak istemiyor. Astımı Alman çoban köpeklerini uyandırıyor. Halkevi'ne gelince artık daha fazla gidemiyor. Çömeliyor. Püskürtme betonla yapılmış binaların arasında rüyalar. Dudaklarını birleştiriyor, dudaklarından nefes alıyor, faydası olmuyor. Nefes alıyor. Nefes vermiyor.

Gecenin kalbi sokaklarda atıyor. Işıklandırılmış Marx Caddesi kiliseye çıkıyor ve arkası karanlık ve bulutlara doğru dimdik. Şimdi bulutlardan aşağıya doğru kafa fenerleri kayıyor, nefes almak için cebelleşen Anna'ya, pencerelerde duran kaktüslere. Rüzgâr motor devir sayısını vızıldıyor, boğuk bir vuruşla güm-bürdüyor, tatlı üzüm salkımlarının kokusunu taşıyor.

Anna kendini giriş kapısına atıyor, sanki kaçıyor gibi kafa fenerini kapatıyor.

Ritim: Reggae. Müzik ve makine bulutlu gökyüzü ile banka şubesi arasında yankılanıyor. Bayan Rombach çiçekliğini içeriye almadı, kediler içine işiyorlar. Yarın oda spreyini kullanmak zorunda. Yoksa müşteriler daha beter söylenecek.

Yapraklar gözenekli asfaltı süpürüyor, metalik mavi kamyonet adım hızında bir giriş yapıyor. Karoser basta metalik bir sesle tıngırdıyor. Farlar Anna'yı sıyrıp geçiyor, suçüstü yakalanmış gibi donup kalıyor. Lastiklerin altında taşlar çatırdıyor, araba duruyor.

Durup düşünülüyor, hem içeride hem dışarıda.

Anna doğrulmayı beceremiyor. Yağmur damlaları ışıktaki titreyerek parlıyor, sakın ritimli vuruşlar geceyi daha sakın yapmıyor.

Jantlar renklendirilmiş, tekerlekler çamurlanmış, kenara su sıçratıyor.

Plaka: UM. Uckermark. Bu da bir şeydir.

Motor susuyor, bas devam ediyor. Silecekler hafif hafif tıkırdıyor. Arabanın içinde uzun zamandır bir şey olmuyor. Şarkı bitince kapılar açılıyor. Yeni bir ritim, bir Alman hip hop dalgası Anna'nın üzerinden dalgalanıyor ve -

- iki adam arabadan iniyor, daha çok gençler, uzuvları daha büyüme evresinde, yine de gece dışarıdalar ve iki kişilik bir ordu olabilirler. Daha iri olan: rahatsız edici şekilde güzel. Küçük olanın saçları güzelce fönlenmiş, bakışları güçlü, kaşlar alınmış, cildinin erkek bakım ürünleriyle bakımı yapılmış. Bol pantolonun üzerinde kürklü montlar, altında parlak kırmızı bir forma: birden bir şimşek ve üzerinde bir yazı:

FC ENERGIE

Energie Kottbus Futbol Takımı'nın kısaltılmışı. Birden bir şimşek daha, diğerinde bir kuru kafa ve altında koyu harflerle:

HÂLÂ

Ve Anna? Kireç gibi beyaz. Merak, yardım, serseri – bu ikisi gecenin bu saatinde her şey olabilir. Hayalinde canlandırıyor: kanatlarını katlamış, spor ayakkabılarının içinde toynakları olan bir şey? Bilemiyor, bir hükme varabilmek için fazlasıyla perişan durumda. Hastalığıyla yüzleşmek istiyor, yabancılarla değil. Ama sesi hiçbir soruyu taşıyacak durumda değil: sadece boğuk bir inleme çıkıyor. Büyük olan, güzel olan neşeyle gülümsüyor, şarkı söyler gibi konuşuyor, ağır ağır yumuşak.

“Matmazel, iyi misiniz?” diye soruyor. “Sizi gördük sendelerken, uzak bir mesafeden.”

Anna fısıldıyor: “Astım.”

“Ah! Medeniyet intikamı şefkatli!”

“Bu kesinlikle ilgilendirmez bizi,” diye tamamlıyor küçük olan somurtkan bakışlarla.

“Sizi hastaneye götürelim mi?”

“Q! Ne alaka! Korumalıyız mesafeyi?”

“Acil durumlar acildir, yakın durarak yapamayız bu işi.”

Anna bir ona, bir ötekine bakıyor.

“Siz kafiye mi konuşuyorsunuz?”

Koro halinde: “Biz? Kafiye?”

“Siz-“

Anna sonunu getiremiyor ve yere yığılıyor. İkisi de tereddütsüz koşup yetişiyor, onu kaldırıp arabaya götürüyorlar.

“Matmazel, sizi alıyoruz, itiraz yok.”

“Sizin pek de mecaliniz yok.”

Anna kafasını sallıyor, zar zor konuşuyor.

“Geher Çiftliği’ne. Biliyor musunuz?”

İkisi öyle bir bakış atıyorlar ki Anna’nın anlamasına yetiyor. Anna kapıya bakıyor. Kilit yukarıda, güzel.

“Bu muhit bize biraz yabancı.”

“GPS de tam zamanında bizi sattı.”

“Dehşet!”

Anna nefes almaya çalışıyor.

“Buradan Thälmann Caddesi’nden aşağıya anayola, ben tarif ederim.”

Q denen arabayı kullanıyor.

“Siz – siz nereden geliyorsunuz?”

Konuşmanın bitmesini istemiyor Anna, ama konuşmak da çok zor geliyor ona.

“Oradan buraya, aşağıdan yukarıya. Sizi ilgilendirmez nasıl olsa.”

“Henry! Biraz adabı muaşeretin olsa!” Ve Anna’ya: Siz bu mızımıza bakmayın, böyle bir gecede insan nasıl kaprisli olmasın. Yoksa onun ağzı tedirgin eder kontları, âşık eder kontesleri. Ya da tam tersi. Bir önemi yok gerçi: Kolay değil bir yerlerden gelmek. İsimler zikrediliyor ve bu da hiç güven vermiyor.”

“Siz... boş ver...” Anna’nın gözleri sulanıyor, nefesi aralıksız gıcırıyor. Araba şehir çıkışına doğru hızlanıyor –

- ve aynı anda Bay Schramm da Golf’üyle gaza basıyor ve yüz otuzda farları kapatıyor.

Bay Schramm boşanmış ve çocuksuz, Bay Schramm ölümden korkmuyor, insan ölüm denen şeyi yaşamıyor. Yazın ölüm fikri yoktu, yazın Bay Schramm hayata bir şans daha vermeyi denedi, belki âşık olmayı.

Çöpçatanlık ajansından Bayan Mahlke, Brandenburg'da kısa bir tur attı. Müstakbel eş adayları için civarda envanter dökümü yapmak adına altı erkeğe ev ziyareti yaptı. Bay Schramm sonuncusuydu. Saat beşte Fürstenfelde'ye geldi, biraz yorgun ve yazın son demlerini yaşayan Pankower'i arkada bırakırken olduğundan daha keyifsizdi.

Bay Schramm elinde kahveyle Halkevi'nin önünde bekledi. İlk sözleri "Schramm, memnun oldum," oldu. Ardından da sakince bir "Dikkat edin, eşek arısı!" ifadesi geldi. Bir tanesi Elisabeth Mahlke'nin kapitone omuzlarına konmak istemişti. Bay Schramm dakik bir adamdır.

Bayan Mahlke fazla kilolarının üzerine altın sarısı ve eflatun bir ipek şal atmış ve elli dokuz yaşının üzerine dar bir pantolon giymişti. Bay Schramm pantolona bir bakış attı. Böyle dar bir pantolona gerek var mıydı emin değildi ama olsun.

Bayan Mahlke için Derin Göl'de, romantik bir şekilde gıcırdayan en eski sandalla bir gezi ayarlamıştı. Bayan Mahlke buna pek hazırlıklı değildi. Göldeki serin meltem iyi geldi. Ayakkabılarını çıkardı ve ayaklarını suya soktu. Kayıkçı Bay Schramm'a bir iyilik yapmıştı, adaya çıkacaklardı. "Gel Elisabeth, sana gölleri ve ölü çiftlikleri göstereyim." "Konuyu dağıtmayıp sizden konuşsak daha iyi olur, Bay Schramm."

Bay Schramm çöpçatanlık ajansına Fürstenfelde'nin iyi ve o kadar da iyi olmayan yönlerini göstermek istiyordu. Dürüst olmak istiyordu, kendisiyle ilgili konularda da. Bunu kayıkçı tavsiye etmişti. Çünkü bir kadına yalan söylersen, onu bir gün hayal kırıklığına uğratmak zorunda kalırsın. "Sen o kadar da iyi bir adam değilsin Schramm" dedi kayıkçı. "Ama yalan söylemek seni tamamen rezil bir adam yapar."

Bayan Mahlke sivrisineklerin bir sorun teşkil edip etmediğini sordu ve Bay Schramm şöyle cevap verdi: "Elbette." Ve "Bataklık alanda metrekarede ortalama yüz binden fazla sivrisinek yumurtası var," diye ekledi. Ve "Yarasalar olmasaydı daha kötü olurdu." Ve "Yine de Finlandiya'ya gitmek istiyorum, orada benim hiç görmediğim göller var. Mesela bana benimle Finlandiya'ya gelmek isteyen birisini bulursanız iyi olur, biraz birikmiş param var."

"Evet, o zaman başlayalım mı Bay Schramm?" diye sordu Bayan Mahlke ve anketi çıkardı.

Dış görünüşle ilgili sorular hemen halledildi: tercihen koyu saçlı. Evet, biraz küçük, ama çok da küçük değiliz. Evet, esasen makyaja karşı değilim. Evet, bakımlı olmalı, ama aşırı bakımlı değil, bunun için zaten televizyonu var.

Bunları takiben şunlar oldu:

Bayan Mahlke: "Gönlünüzün sultanı evcimen mi olmalı?"

Bay Schramm: "O da ne demek?"

Bayan Mahlke: "Evde durmayı seven birisini mi tercih edersiniz, yoksa daha çok beraber Açık hava aktiviteleri yapabileceğiniz birini mi?"

Bay Schramm: "Ben subaydım ama subay emeklisi maaşı almıyorum."

Bayan Mahlke: “Yani?”

Bay Schramm: “Yani kaçak çalışmam lazım, gün içinde, ama bunu yazmasanız daha iyi. Şöyle yazın: Gün içinde fark etmez, akşamları tercihen evde.”

Bayan Mahlke: “Sırası gelmişken iş durumu: Hanımefendi çalışan mı olmalı?”

Bay Schramm: “Benim için fark etmez.”

Bayan Mahlke: “Hobileriniz var mı, Bay Schramm?”

Bay Schramm: “Diğer soru için aklıma bir şey geldi.”

Bayan Mahlke: “Evet?”

Bay Schramm: “Yani işi varsa bençe iyi olur, eğer o da bundan memnunsa. Anlıyor musunuz?”

Bayan Mahlke: “Sanırım evet.”

Bay Schramm: “Bu önemli. Siz işinizden memnun musunuz, Bayan Mahlke?”

Bayan Mahlke: “Bir sürü ilginç insanla tanışıyorum.”

Bay Schramm: “Görüyor musunuz? Kayaklı yüksek atlama ve yarasalar.”

Bayan Mahlke: “Efendim?”

Bay Schramm: “Hobilerim. Ama ben kendim atlamıyorum. Jens Weißflog’u tanıyor musunuz?”

Bayan Mahlke: “Kayaklı atlamacılardan biriydi, değil mi?”

Bay Schramm: “Biri değil. Tek kayakla atlamacı. Bunun için bir sütun varsa yazın lütfen. Tercihen kayaklı atlamaya karşı olmayan birisi.”

Bayan Mahlke: “Tamamdır. Diğerleri bölümüne olabilir. Başka bir konuya geçelim: Fiziksel yakınlığı arzu eder misiniz?”

Bay Schramm: “Ah, iş oraya gelirse, duygusal yakınlık da olursa hayır demem.”

Bayan Mahlke: “Alkol alıyor musunuz?”

Bay Schramm: “Alkol alıyorum, evet.”

Bayan Mahlke: “Günde iki bardaktan fazla alıyor musunuz?”

Bay Schramm: “Neyden iki bardak?”

Bayan Mahlke: “Yani, yeni bir beyefendiyle tanıştım ve kendisi, yani kendisi içmeyi bayağı bir seviyordu.”

Bay Schramm: “Ben de içmeyi bayağı bir seviyorum.”

Bayan Mahlke: “Peki.”

Bay Schramm: “Evet.”

Bayan Mahlke: “Onun da içmesi gerekiyor mu?”

Bay Schramm: “Benimle beraber, evet.”

Bayan Mahlke: “O da güzel.”

Bay Schramm: “Evet.”

Bayan Mahlke: “Vier-Chancen-Tournee vardı, oğlumla beraber seyretmiştim, o daha küçüktü, çok sevmişti.”

Bay Schramm: “*Vierschanzentournaee*.”¹¹

Bayan Mahlke: “Efendim?”

Bay Schramm: “Evli misiniz, Bayan Mahlke?”

Bayan Mahlke: “Artık değil. Peki, ev işleri hakkındaki düşünceleriniz?”

¹¹ Almanya ve Avusturya tarafından her yıl düzenlenen kayaklı atlama yarışları. Ç.N.

Bay Schramm: "Yıllardır kendim yapıyorum. Sorun değil."

Bayan Mahlke: "Doğrudur. Ama sizin beklentileriniz önemli. Bir kadından ne bekliyorsunuz ve o sizden ne bekleyebilir?"

Bay Schramm: "Ütü yapmaktan hoşlanmadığımı işaretleyebilir miyim?"

Bayan Mahlke: "Şöyle diyebiliriz: Ev işlerinde paylaştım."

Bay Schramm: "Paylaştım? Paylaştım kulağa hoş geliyor."

Bayan Mahlke: "Yabancı bir hanımefendi?"

Bay Schramm: "Hayır."

Bayan Mahlke: "Güzel. Bu civardaki adaylara öncelik verelim mi?"

Bay Schramm: "Yani buralarda birisi olsaydı ben bilirdim. Size her şeyi gösteriyorum işte. Ve lütfen şöyle yazın: Bizim buralar güzel ama başka yerler kadar güzel değil."

Bayan Mahlke: "Ben ütü yapmayı çok severim."

Bay Schramm: "Evet."

Bayan Mahlke: "Peki ya çocuk? Hanımefendinin çocukları olmalı mı?"

Bay Schramm: "Eğer evden gitmişlerse, benim için sorun yok."

Bayan Mahlke: "Güzel. Siyasi olarak kendinizi nereye yakın görüyorsunuz, Bay Schramm?"

Bay Schramm: "Tuttuğu partiyi protesto eden seçmen."

Bayan Mahlke: "Peki, hanımefendinin siyasi tercihi ne olmalı?"

Bay Schramm: "FDP."¹²

¹² Hür Demokratik Parti: Genelde koalisyon hükümetlerinin küçük ortağı olan merkez sağ eğilimli Alman siyasi partisi. Ç.N.

Bayan Mahlke: “FDP? Aha. Ehliyet?”

Bay Schramm: “O olmadan burada olmaz.”

Bayan Mahlke: “Tamam.”

Bay Schramm: “FDP ile ilgili şaka yaptım. Ve şu hanımefendi meselesi. Siz hanımefendi deyip duruyorsunuz. Hanımefendi olmasına gerek yok, gerçekten şart değil yani.”

Daha sonra Bayan Mahlke ile Bay Schramm gün batımında kasap dükkânının önünde oturdular ama Bayan Mahlke bir şey yemek istemedi. Güneşe rağmen güneş gözlüğü kafasına takılı halde durdu ve Bay Schramm bunu belki de gözlerinin güneş gözlüğü olmadan gösterilebilecek kadar iyi olduğu için yaptığından düşündü. Ve bunu ona söyledi. Köfteyi tabağa bıraktı ve şöyle dedi: “Bayan Mahlke, şu anda güneş gözlüğü takmıyor olmanız bence iyi bir şey. Gözleriniz yüzünden. Yani gözleriniz böyle olduğu gibi çok güzel.”

Sonra Bayan Mahlke köftenin tadına bakmak istedi, azıcık kenarından. Sonra Bay Schramm sözleşmeyi imzaladı ve Bayan Mahlke ona elini uzattı ve dikiz aynasında gün batımı olduğu halde Berlin’e geri gitti.

Bay Schramm sandala binip açıldı, bu sefer tek başına. Çizme tabanı gibi surat. Sert, meşin gibi ve yara izleri. Ağır beyaz saçlar, eski bir askerin stres beyazı saçları, ince, kırılğan. Sigara içti. O zamanlar -yani iki ay önce- çok fazla sigara içiyordu. Çöpçatan kadının sigara içiyor musunuz diye sormadığına şaşırıyoruz. Bay Schramm sigarayı içti ve bırakmaya karar verdi, köfteyi yerken ışığın Bayan Mahlke’nin gözlerinde parladığını görene kadar gayesiz yaşıyordu.

Kasap Krone – “Öğle Yemeği Menüsü”

Pazartesi: Et suyunda kızartma (4,40 EUR)

Salı: Fıme Domuz Pirzola ile lahana turşusu (4,40 EUR)

Çarşamba: Köfte (3,90 EUR)

Perşembe: Domuz pastırmalı sosıs (4,40 EUR)

Cuma: Et suyunda kızartma (4,40 EUR)

Cumartesi: (Festival Özel Menüsü) Arkada mangal

1589 yılının Anna Festivali zamanında, hancı Ulrich Ramelow karısını kaybetti ve yerine istemediği bir kadın geldi. Halk hancının kendisine yapılan ikazlara kulak asmadığını, konuklarına kötü bira ikram etmeye devam ettiğini ve Anna festivali için yine aynı biralardan mayaladı.

Şimdi hancının evinde bu tuhaf kadın vardı ve kendi karısını hiçbir yerde bulamıyordu. Kadın hiç çekinmeden kendisine katlanması gerektiğini ve belediye başkanına herhangi bir şikâyetle bulunmayı aklından bile geçirmemesini; aksi halde, hem onun, kem kendisinin ve hepsinden önemlisi karısının hayatını tehlikeye atacağını ve durumun halihazırdan çok daha beter olacağını söyledi. Ayrıca atlarının durumunun iyi olduğunu ve onlara çok ama çok iyi bakıldığını da ekledi.

Bizim hancı başına gelenlere inanamıyordu. Ama başına gelen şeydu: Düzgün bir bira mayalayana kadar, düzgün bir kadına sahip olamayacaktı. Yeni gelen bu kadın rezil birisiydi. Tanrı'ya, onun sözlerine, ekmek ve şaraba inanmıyor, sık sık lanetler okuyor, küfür ediyor ve rezil bir şekilde kokuyordu.

Hancı en sonunda karısına ve atlarına zarar gelmemesi için kaderine boyun eğdi ve bir daha kötü bira mayalamayacağına dair yemin etti. Ama hancı yeni bira mayalayana kadar, bu rezil kadın onun ve hanının ismini karalamıştı. İstekleriyle ve emirleriyle Ramelow'u perişan etti ve onu yoksullaştırdı. Ayrıca, ne kadar ayaktakımı, serseri ve rezil insan varsa hana doldurdu. Artık dürist adamlar hana uğramaz oldular. Konuklar arasında hiç bitmeyen bir kavga, gürültü ve arbede vardı. Cazibesini kullana bu kadın için sık sık yumruklar konuşuyordu.

Ama hancının yeni ve güzel birasını mayaladığı gece, kadın uzandığı yerde geride bir çalı süpürgesi bırakarak gitti. Çok geçmeden Ramelow'un gerçek karısı eve geri döndü ve o da bundan büyük mutluluk duydu. İki adamın onu zorla kaçırıp Kiecker Ormanı'ndaki bir mağaraya götürdüklerini ve onu zorla alıkoyduklarını söyledi. Söz konusu adamların adı, aşağılık, hırsız ve düzenbaz olduklarını ama ona zarar vermediklerini söyledi. Onu güzel yiyeceklerle beslemişlerdi ve onlarla çok hoş sohbetler yapmıştı. İki adamın onu mağarada yalnız bıraktığı zamanlarda da ona eşlik etmesi için bir tilkiyi bırakmışlardı. Bu tilki oldukça terbiyeli bir hayvandı ve onu çok seviyorlardı. Döndüklerinde ise mücevher gibi değerli şeylerle beraber güzel eşyalar, güzel kumaşlar, süslü elbiseler, atlaslar ve hatta ipek getiriyorlardı.

Bir keresinde kaçmaya kalkmış ama tilki onu bir köpek gibi takip etmişti. Hayvanın onu ele vereceğinden korkup bu girişimden vazgeçmişti.

Hancının karısı bu adamları tarif edip isimlerini söyleyebilirdi. Birisi kavak gibi uzun boylu, diğeri ise sazan gibi kısa boyluydu. İlkinin adı Kuno, arkadaşının adı ise Hinner'di. Fürstenfelde'nin yerlisiydiler ki bu onlara karşı olan öfkeyi daha arttırdı. Asil Lord Poppo von Blankenburg, bu alçakları adalete teslim etmek için on atlıyı Kiecker Ormanı'na gönderdi. Mağara bulundu ama içeride hiçbir şey yoktu.

Bir gün cemaat hancının karısını Tanrının Evinde incilerle süslenmiş gibi görünen bir kuşakla gördüler. Bu kuşakla ilgili ortada bazı dedikodular dolaştı ve o da kuşağı bir daha takmadı.

Anna daha rahat nefes alıyor. Arabaya bindiğinden beri göğsündeki baskı azaldı. Sürücü ellinin üzerine çıkmıyor. Dikiz aynasında flama gibi bir tilki kuyruğu sallanıyor. Üzerinde de sürücünün tişörtündeki gibi bir şimşek var. Hoparlörlerden Almanca Rap gibi bir şey: “Biz efsaneyiz, biz kendimiz, dünyanın sonundan geldik hepimiz.”

Anna flamayı gösteriyor.

“Bu ne için?”

“Bayılıyorz şimşeklere,” dedi ufaklık.

“Bayılıyor espriye.”

Q kafasıyla işaret etti. “Bizim takımın. Takıyoruz arma diye.”

Aynı şekilde devam ediyorlar. Anna bir plan yapmaya çalışıyor, bütün bunların bir oyun olduğunu, belki de ilk kim kafiye bulamayacak diye bir iddia olduğunu ortaya çıkarmak için.

Q kornaya basıyor. Yolun ortasında, farları kapalı bir araba onlara doğru hızla geliyor. Böyle film gibi düelloları birçok insan görmüştür. Çoğu zaman bir tanesi ya mezarda ya da duvarda durur. Q frene basıyor ve kenardan geçiyor. Diğer patinaj yaparak yoldan çıkıyor, bir kayın ağacını sıyrıyor ve çayırıla doğru gidiyor.

Anna: “Bu zil zurna sarhoş.”

Q: “Sadece öyle olsa ne hoş.”

Beyaz bir Golf, doğruca bir ağaca doğru gidiyor. Anna arabadan iniyor. Golf dengesizce sürükleniyor ama yavaşlamış gibi görünüyor. Anna koşuyor.

Birden dönüp arkasına bakıyor, indiği arabanın orada olmadığını görüyor.

Diğer araba ise ağaca beş metreden daha az bir mesafe kala duruyor. Anna'nın biraz ağır hareket etmesi lazım, yerler kaygan ve engebeli, nefesi hâlâ tam yerinde değil. Belki elli metre uzaklıkta. Birisi içeride hareketsiz duruyor, kafası direksiyonda.

II

Biz doğayla tarihsel olarak ilgiliyiz. Bizimle tarihsel olarak kim ilgiliyse Halkevi'ni ziyaret eder. Orada sergiler olur. Araştırmacıları potansiyel araştırma materyallerinin olduğu klasörlü bir dosya ile şarap rengi dekorasyon folyolarıyla dekore edilmiş bir komodin bekliyor ve aynı zamanda faks olan bir fotokopi makinası var. Festival için, aile soy ağacına tırmanmak isteyen Kaliforniya'dan bir emekli başvurdu. Telefonda Bayan Schwermuth'a bizim buraların yaz sonunda çok güzel olduğunu duyduğunu söyledi. Ziyaretçiler telefonu, kahve makinasını ve ziyaretçi tuvaletini kullanabilirler, aynı şekilde bir tane uçan ördeğin görüldüğü, Bayan Kranz'a ait *Belediye Başkanı Heinz Durden Ördek Avında* isimli kara kalem çalışmasına hayran olabilirler. Bayan Schwermuth emekliye yaz sonu nerenin güzel olmadığını sordu.

Açılış saatleri: katı bir şekilde uygulanır.

Kişiler ve Kişilikler

Tarih I (1740-1939) ve Tarih II (1945-1989)

Günümüz I (1990 - devam eden)

Tarih Boyunca El Sanatları, Sanat ve Sanatsal Çalışmalar

Festivaller, Örf ve Âdetler, Dernekler

İnançlar, Kilise (Çanlar), Savaş

Değişler ve Efsaneler (I, II, III)

Klasörlü dosya tarihsel olarak bizi ilgilendirmiyor.

Dosyanın üzerinde bir mantar pano asılı. Panonun üzerine de yerel tarihin dönüm noktalarının yazılı olduğu bir kayıt kartı raptiyelenmiş. İlki bir devden söz ediyor:

Fürstenfelde'deki suları ayıran ve bugünkü gibi iki göl haline getiren insanoğlu değil bir devdir. Çok çok uzun zaman önce bir dev Dalmaçyalı Dinar Alplerinden bir dağ tepesi koparmış ve fırlatmış. O da tam buraya düşmüş ve suyu sonsuza kadar ikiye ayırmış. Dev in dağ tepesini nişan alarak mı buraya attığı nakledilmemiş.

Bu hikâye Dinar'da da aynı şekilde anlatılıyor. Bir dev Adriyatik'i görmek için bir dağ tepesinin yerini değiştirir, yani yok eder. Kütlenin Uckermark'a ulaşp ulaşmadığından ise bahsedilmiyor. Yine de içinde kocaman parmak izleri seçilebiliyor. Aynı zamanda şu manalara gelebilecek eski kilise Slavcası parçalanmış bir yazı da var: "Tanrı Sevgisi Kurtarıcıdır" ya da "Bogoljub (Tanrı sevgisi) bir kuşkonmazdır."

Devler bizi tarihsel olarak ilgilendirmiyor.

Yerel tarihin dönüm noktaları tarihsel olarak bizi ilgilendirmiyor.

Tarihsel olarak bizimle ilgilenenler, Bayan Schwermuth ile konuşur. Bayan Schwermuth olayları bilir. Müzik topluluğumuzun ve onların savaşın başlangıcına kadar olan yükselişleri ve düşüşlerinin hangi klasörde olduğunu bilir ya da atıcılık kulübümüzün ve onların savaşın bitimine kadar olan yükseliş ve düşüşlerinin hangi klasörde olduğunu.

Çok yaşayın atıcı kardeşlerim, ara sıra eski yoldaşlarınızı hatırlayın, atıcı selamıyla ve iyi atışla selamlıyoruz sizi!

Bu sözler Paul Wiese'ye ait. Wiese ellilere kadar bizim tarihçimizdi. Duvar yıkıldığından beri Bayan Schwermuth onun selefi. Bu iki tarih arasında görev biraz ihmal edildi. Bayan Schwermuth tarihsel olarak her şeyi -yani Fürstenfelde ile bir şekilde alakalı olan şeyleri- bilir. Ya da nasıl ortaya çıkardysa öyle bilir.

Atıcılık kulübü tarihsel olarak bizi ilgilendirmiyor.

Bilmek tarihsel olarak bizi ilgilendirmiyor.

Halkevi muz kartonlarında bizi tarihsel olarak ilgilendirmeyen antika kitaplar satar. Toz Böcekleri için Eldorado. Fiyatları elli sent ile dört avro arasındadır. Fürstenfelde Tarih Derneği tarafından çıkarılan *Bizim Fürstenfelde* broşürü hemşerilerimiz için beş avro, bisikletli turistler için ise altı avro. *Helikopterden Fürstenfelde (1996)* posterini on dört Alman markı. İtfaiye korumuz *Ses ve Duman*'ın son CD'si "*Yangını biz başlatmadık!*" 7,89 avro. Akşam festival için Beethoven'in *Gece İlahileri*'ni prova ettiler. Kulağa hoş geliyordu, bayağı hoş. Bölgenin çeşitli haritaları da Halkevi'nden edinilebilir: Gezinti yerleri, bisiklet yolları, göller ve dört farklı kartpostal.

Halkevi'nde şu anda çini sobası sergisi var. Eskiden bizim en önemli ve en güzel ihracat ürünlerimizdi. İkinci bir sergi de Doğu Almanya dönemine ait günlük eşyaları gösteriyor: Saç kurutma makinesi, dikiş makinası, kavanoz açacağı, halk polisi, konserve vs...

Çini ve Doğu Almanya günlük hayatı tarihsel olarak bizi ilgilendirmiyor.

Bizi bodrumdaki devasa tahta kapı ilgilendiriyor. Kapılar ve bodrumlar böyledir. Eskimişliğe ve rutubete rağmen zarar görmez. Bizi kapıyla ilgili neden bu kadar tantana yapıldığı ilgilendiriyor. Kapının neden kilitlendiği. Bizi arkasındaki oda ilgilendiriyor. Yaklaşık altı çarpı altı metre yontulmamış kayadan asimetrik duvarlar, odadan ziyade mağara. İhtiyar Lutz, insanları buraya hangi savaşta saklamıştı acaba?

Tarihsel kesinlik bizi ilgilendirmiyor.

Bodrumdaki oda hakkında az şey biliyoruz. Bir tür yerel tarih arşivi. Ama tam olarak ne arşivleniyor bilemiyoruz. Tarih kulübümüz bu konuda sessizliğini koruyor. Ama ilginç. Bu sanki bir şeyin koleksiyonunu yapıyorsun da kimseye söylemiyorsun gibi bir şey. Ya utanıyorsun -çünkü elli yaşında bir mühendissin

ve kullanılmış dudak nemlendiricileri çalıp istifliyorsun- ya da koleksiyonunu yapmanın yasak olduğu bir şeyi biriktiriyorsun, mesela nesli tükenmekte olduğu için, yani böyle bazı küçük maymunlar falan var.

Tarih kulübünde, yani Halkevi Dostlarının yönetim kurulunda şu kişiler var: Bayan Kranz, Bayan Schwermuth, Imboden, Fırın-cı Zieschke, zangoç ve kısa bir süre önceye kadar kayıkçı. Bayan Schwermuth gururlu bir şekilde boşboğazlık yapmasaydı ya da yukarıda bazen bir şeyler sergilenmeseydi arşiv hakkında yine de daha da az şey bilirdik.

Bundan ilk kez 2001'de haberimiz oldu. Bayan Schwermuth, belediye başkanı Bayan Zink'in şahsında, devasa tahta kapı için elektronik bir kilit ve havadaki nemi düzenlemek için bir aletin finansmanından bahsetti. Tarih kulübünün güzel ve güvenli bir şekilde saklamak istediği sansasyonel bir buluştan söz ediliyordu. Bulunan belgeler kaybolduğu düşünülen belgeler değildi, varlığı bile bilinmiyordu. Belgelerin yakın bir zamanda halkın ve bili-min kullanımına açılması umuluyordu. Bu ortaya çıkan mevcut arşive Bayan Schwermuth *Arşivaryum* adını verdi.

Belediye başkanı bu iş için pek doğru bir insan değildi. Hemen olaya el atıp bu sansasyonel buluşu ziyaret etmek istedi. Bayan Schwermuth buna izin vermedi. Bayan Zink önce bayağı bir güldü, sonra da şok oldu çünkü bu bir şaka değildi. Bayan Schwermuth özür dilediğini ama öyle her önüne geleni içeriye alamayacağını söyledi. Her önüne gelenle ne demek istiyordu? Bayan Zink neredeyse makamının gerektirdiği ağırbaşlılığı unuttuyordu ama sonra dernek başkanıyla konuşmak istedi ki o zamanlar başkan kayıkçıydı. Kenara çekilip uzun süre konuştular. Daha sonra topluluk finansmana razı oldu.

Durum şu: Arşivaryum için henüz bir katalog bulunmuyor ve bugüne kadar henüz genel kullanıma açılmadı. Brandenburg

Tarih Müzesi'nin bu sansasyonel buluştan haberi var mı ve buna nasıl bakıyorlar? Zaman zaman Bayan Schwermuth yukarıda vitrinde bir şeyler sergiliyor: eski bir kira kontratı, evlilik cüzdanı. İstatistikler: 1744 yılında tutulan balık miktarı, şu veya bu savaşta ölenlerin sayısı.

1514'de şehrin yöneticisi Poppo von Blankenburg köy çobanının Blankenburg bölgesindeki çayırların kullanım bedeli olarak yıllık dört iğdiş edilmiş koç vermesini şartla bağladı.

Köy çobanı bizi biraz ilgilendiriyor çünkü "köy çobanı" kelimesini seviyoruz.

Genel olarak Blankenburglular arşivci olarak Bayan Schwermuth'a başvururlar: Yüz yıllık bir vesikada şehrin sabık yöneticisinin varisi, yani Poppo von Blankenburg'un aracılığıyla bir öküzün satışı belgeleniyor. Bayan Scwermuth vesikayı ondan kısa bir süre sonra düzenlenmiş bahsi geçen öküzün "can sıkıcı mizacından" bahseden bir şikâyet mektubu ile Blankenburg'un öküzün Baltık Denizi'ne sürülüp, oradan bir kayalıktan isteyerek ya istemeyerek denize atlamasını anlatan raporunu sergiye çıkardı.

Öküz tarihsel olarak bizi biraz şaşırtıyor.

Bizim ilgimizi çeken husus iki belgenin de 1740 yılından, Büyük Yangın'dan önce olması. Alevlerden küçük bir mucize eseri kurtulmuşlar ve büyük bir mucize eseri olarak kısa bir süre öncesine kadar bizim tarafımızdan keşfedilmeden kalmışlar.

Zamanın dişleri bizi ilgilendiriyor. Halkevi'nin bodrumunda zamanın dişlerinin izleri yok. Köy çobanı ile ilgili vesikada hiçbir eskilik izi yok, tertemiz. Şimdiye kadar sergilenmiş diğer belgeler de öyle.

Bayan Schwermuth rutubeti düzenleyen makinanın mükemmel çalıştığını söylerken, biz beceriksiz bir sahtekârlıkla karşı karşıya

olduğumuzu söyleyen aklımıza daha çok inanıyoruz. Makina edinilmeden önceki zamana kadar belgelerin nasıl böyle güzel korunduğu hususunda ise arşivciler sessiz kalıyor.

Johanna Schwermuth bizi insan olarak ve ceza tarihi bakımından fazlasıyla ilgilendiriyor.

1607 yılının başlarında, Geher'in Çifliği'ndeki çorak tarlada mucizevi miktardaki elmanın o hatırlanmaya değer bulunuşunun ardından, meyvelerin ve akabinde bütün tarlanın kimin malı olacağı hususu büyük tartışmalara yol açtı. Dört adam hak iddia etti. Onlardan üçü, bahsi geçen tarlayı kiraladıklarına dair imzalıkira sözleşmelerini iddialarının delili olarak ortaya koydu. Dördüncü, yüksek bir asilzade olarak doğmuş olan Poppo von Blankenburg hiçbir şey ibraz etmedi. Onun yerine tarlanın kime kalması gerektiğine karar vermek için diğerlerini mütemadiyen avazı çıktığı kadar kavgaya davet etti. Bu kavgada ayakta kalan son kişi mülkün sahibi olacaktı.

Bu münakaşa başlayalı henüz üç gün olmuştu ki iflas etmiş bir okul müdürü olan belediye reisi, yoğun itirazlar ve protestolar altında bir karara varmak için en uygun tarafların birbirleriyle kavga etmesi olduğuna kanaat getirdi.

Poppo von Blankenburg, belediye reisi de dahil üç kişiyi de dövüp tarlanın mülkiyetini aldı. Aynı gece korkunç derecede sarhoş olup yeni mülkünün keyfini çıkarmak için tarlada yürürken düştü ve kafatasını bir kayaya çarpıp öldü.

Tarla muallak mülkiyet sebebiyle tekrar yabaniliğe ve çoraklığa geri döndü, yıl be yıl eşekarıları ve tavşanlar ve vahşi güller türeyip araziye bir girdabın içine çektiler.

Anne, Baba'nın iki katı ağırlığında. Yüz otuz kilo. Baharda buna otuz kilo ağırlığındaki düşünceler de ekleniyor (endişeler, korkular, utançlar ve uyuşukluk). Sonra benim yüz altmış kiloluk Anne bahçedeki nergislerin arasına uzanır çünkü uzanırken karanlık bulutlar yüz altmış metre uzaklıktadır. Yüz altmış kiloluk Anne'yi istemezse ayağa kaldıramayız, istemediği zaman da onu neşelendiremeyiz.

Akşam serinlediğinde üstünü örteriz. Yanına otururuz. Aslında bu fena bir şey değil. Sonuçta ailecek bir şeyler yapmış oluyoruz. Baba etrafta bir şeyler vidalar, ben bir sonraki fantezi oyunu buluşmasına hazırlanırım (hırsızlığa eğilimli iyi kılıç kullanan ve iyi kaçabilen bir yarı elfim). Demografik olarak bakıldığında hobilerim keskin nişancı oyunları ve sağduyulu düşünce olmalı. İkisi de fantezi oyunları kadar havalı değil.

Bazen annemin yanına uzanırım. Ona buralardan eski hikâyeler okurum, onları çok sever. Aralarında en sevdiği "Görünmez Kalaycı Jochim". Anne ağzını eğer. Belki gülümser. Belki o da görünmez olmak ister.

Anne baharda hep böyledir. Altmış beş kilo baba ve ben ve Prenzlau'daki Dr. Röhner kendimizi kandırmıyoruz. Anne iyi değil. Bunu kendisi de biliyor. Bu doğasında var, öyle diyor Anne ve doğaya karşı insan bir şey yapamaz.

Millet Anne hakkında dedikodu yapıyor ama millet herkes hakkında dedikodu yapıyor. Çok fazla övülüyor da. Her şeyden önce Anne'nin Halkevi için özverili uğraşları ve çalışkanlığı övülüyor. Anne Halkevi'ni yönetiyor çünkü Anne'nin kafası çalışıyor. Köyde Anne'nin herkesten çok kafası çalışıyor. Ama muhit onun pek

ilgisini çekmez. Turistlerin bir sorusu olduğunda Halkevi’nde dağıtılan broşürleri gösterir ya da Halkevi’nde boş boş oturan ve çevrede akrabaları olan Bayan Schober’i. Ve Bayan Schober genelde boş boş oturur çünkü yaşıldır ve akrabalarından hiç ziyaret eden olmaz ve can sıkıntısından ölür. Anne ile Schober arasında bu şekilde bir ekip çalışması vardır.

Anne aynı zamanda tarih kulübünde. Haftada iki defa buluşurlar, Anne pazartesi günleri bazen toplantıdan eve gelir. Ne yapıyorlar hiçbir fikrim yok. Birbirini ve tarihi seven birkaç ihtiyar oturup çene çalıyor. Ben öyle görüyorum. Sonra biri çıkıyor ve şöyle diyor: “İyi bakalım, bugün bir cadıyı yakalım. Nasıl yapıyoruz? Katkıda bulunmak isteyen var mı? Johanna? Evet, buyur.”

Aynı zamanda *Bizim Fürstenfelde*’yi de hazırlıyorlar. Bu yaşlı insanların hatıralarıyla dolu bir dergi. Yaşlı insanlar sürekli şikâyet edip duruyorlar kimse hatıralarıyla ilgilenmiyor diye. *Bizim Fürstenfelde*’ye bakınca bunun doğru olmadığını görüyorsun.

Anne oraya hep bir şeyler yazar. Yeni nüshanın adı “İtfaiye ve Diğer Dernekler.” İçinde anneden iki yazı var. Birisi kilise korosu ile ilgili, maalesef orası için annenin sesi berbattı ama Anne kinci değildir ve diğeri de yangınlarımızla ilgili. Şöyle diyor: “Fürstenfelde yanık yaraları için hiç de fena bir yara bandı değildir.” Süper başlangıç, Anne. Fürstenfelde sürekli yanıp durdu. Anne’ye göre: çok trajik. Kurbanlardan dolayı değil, kitaplar falan yandığı için. Çanlar benim için neyse, eski kitaplar da Anne için odur. Bazen Halkevi’nden eve geldiğinde parmakları geçen yüzyıl gibi kokar (sararmış kâğıtlar).

Mesela Anne’nin ulaştığı bilgiye göre Fürstenfelde bir zamanlar kasabaydı ama kasaba bütçesi içkiye harcanın köy oldu. Ayrıca buralardaki tüm masalları bilir. En iyisi ona sormamak, öyle bir anlatır ki korkarsın; ayar çekilmiş bir ses, beden dili falan. Çocuklar ya seviyor ya da korkup kaçıyor.

Ben şuna inanıyorum: Anne geçmişe odaklanarak dikkatini bugünden uzaklaştırıyor. Yani vücudundan ve dertlerinden. Bahar dahil. Oraya öylece yatıyor ve kendisine masallardan bölümler fısıldıyor. Bazen sanki birisine cevap veriyor gibi oluyor. Bu güzel bir şey. Bence Anne'yi baharda daha az mutsuz yapan her şey güzel.

Anne vitamin hapları içer, yağlı şeylerden uzak durur, her gün bisiklete biner ama bir şey değişmez. O terleyen, nefes nefese kalan çok şişman birisi. Onun için tuvalete gitmenin ne kadar zor olduğunu görüyorum. Yaz sıcaklığının ona ne kadar dehşet geldiğini ve kendi bedenini yiyip bitirini görüyorum. Bundan şikâyetçi, tabii ki şikâyetçi. Ben de iğreniyorum tabii. Ama Anne hakkında birisi bir şey söylese kafayı yerim.

Festival için Anne faşizm karşıtı bir bisiklet turu düzenliyor. Millet şöyle büyük bir dairede dönmek istiyordu: Fürstenfelde–Wrechen–Parmen–Fürstenfelde. Anne dedi ki: “Thälmann–Berliner–Mühle–Wallscheune–Thälmann. Ben organize edeceğim, bu iş böyle yapılır.”

Anne buradan ayrılmayı pek sevmez. Bence burayla başa çıkabildiği için. Burada her şey hep aynı ya da çok yavaş değişiyor. Göl kıyıda sığ, açıldıkça derinleşiyor. Anne bir şey beklendiği gibi değilse tedirgin olur. Eve hep aynı yollardan gider. Odanın içinden direk mutfığa gidebilir ama o koridordan uzun yolu tercih eder. Kendi kanepesi ve kendi sandalyesi var. Ziyaretçilerin randevu alması lazım. Halkevi'ne sürekli yeni turistlerin geldiği söylenebilir ama aralarında çok az bir fark vardır: *North Face* montu giyenler ve *Jack Wolfskin* montu giyenler. Birinci gruba ait olanlar gerçekten hiçbir yerde açık bir bar yok mu diye soruyorlar (açık, Feldberg'de). Diğer grup ise tuvalete gitmek isteyenler (koridordan aşağıya, televizyonun sağındaki kapı). Hepsi bu.

Geceleri aniden Halkevi'nden telefon eder. Fısıldar. "Bu gece eve gelemiyorum." Peki. Baba'yı alırım. Üçümüz Halkevi'nde yatıya kalırız.

Bence kanolalar bir sebepten dolayı çiçek açmazsa annem tüfeğiyle gözü dönmüş bir şekilde tarlalara dalar. Evet, tüfeğiyle. Bu da öyle bir şey.

Bir keresinde iyi bir nişancı olup olmadığını sordum.

Evet, sadece o kadar da çevik değil.

Anne tuhaf biri, orası kesin. Kafası tanıdığım insanlardan farklı çalışır ama aslında herkes gibidir, bir şekilde günün sonunu getirmek ister. Kötü niyetli değildir. Sevmemekte haklı olduğu insanlar hariç herkesi sever. Çok okur. Sola oy verir. Ama sonra iki hafta boyunca sadece kırmızı pancarlı yemekler pişirir, ilk başta dehşet güzeldir çünkü kırmızı pancar dehşet güzeldir ama iki hafta boyunca aralıksız her gün kırmızı pancar ye bakalım da ondan sonra tekrar konuşuruz.

Yine de: Anne hepimizden daha arızalı değildir. Yani (güvenlik için) silah falan almasını öyle çok ciddiye almamak lazım. Baba diyor ki, yaptıkları tuhaf da olsa onu ciddiye al. Evet, tuhaf ama ya doğruysa ve o kadar da zararsız bir şey değilse?

Havada durmak ama zararsız. Anne küçük eşyaları havaya kaldırabildiğini iddia ediyor. Ben bunu inkâr etmiyorum. Belki ağırlıkları yüzünden. Yüz otuz kiloluk Anne'nin karşısında her şey kütleli özelliklerini kaybediyor. Ben de kendimi hafif hissediyorum. Kanepesine oturur ve küçük patateslerle antrenman yapar. Bir küçük patatesi parmaklarının arasında tutar ve konsantre olur.

Bunu neden yapıyor diye kendime soruyorum. Yani cisimleri neden havaya kaldırmak istiyor diye.

İnsanlar mutlu olsun diye.

Benim Anne böyle işte: insanlar mutlu olsun diye.

Anne artık sınırda. O kadarlık anlıyorum. Belki de böyle cisimleri havaya kaldırmayı falan düşünmesinin sebebi de artık daha az sınırda olmak istemesidir. Belki de bunu yapamadığı sürece, yani cisimleri havaya kaldıramadığı müddetçe her şey yolunda demektir. Ve kendini daha güvende hissetmek için tüfek aldıysa da varsın olsun. Ben onun oğluyum. Anne kimseye ateş edemez. (Nerede ve ne zaman konusunda bir sorunun yoksa nerede ve ne zamanı değiştirme.)

Bu yılki bahar depresyonu 1 Mayıs'a kadar sürdü. O gün çok sıcaktı. Anne ayağa kalktı ve kahvaltıda kırmızı pancarlı sahan-da yumurta yaptı. Kendini daha iyi hissettiği belliydi. Sonra da bahçede karnının üzerine yattı ve bu şekilde kollarıyla kürek çekmeye başladı, buzdağı gibi terleyerek, baştan aşağıya çimen lekeleriyle.

Ben: Anne ne yapıyorsun?

Anne: Yüzmeyi öğreniyorum.

Bir saat sonra sokakta yürümeye başladı, mesire yerine doğru kıvrıldı, sürekli hızlanarak, saatte Sebastian Vettel hızıyla, kayıkhaneye giden patıkada yürüdü, kayıkçıya bir beşlik çaktı ve göle atladı, manzarada bir göt bombası şekli belirdi.

Baba ve ben arakasındaydık, korkuyorduk. Tabii ki korkuyorduk. Ama Anne mutluydu. Anne yüzüyordu. Soğuk değil, gelin ödlekler sizi. Kayıkçı suya girdi. Anne ve kayıkçı yarıştılar, anne onun kazanmasına izin verdi.

Belki de yüzmeyi hep biliyordu da Baba bunu bilmiyordu. Belki o gün bahçede öğrendi. Benim Anne sonuçta batmadı. "Yuppi!" diye bağırdı Anne.

1590 yılında Anna Festivali'ne bir cambaz geldi. Halatın bir ucunu Kilise'nin çatısına, diğer ucunu Berlin Kapısı'na bağladı ve Kilise'nin çatısından aşağıya doğru bir al arabasıyla beraber düşmeden yürüdü!

Aynı gün cambazın büyüüne kapılmış kalabalığın arasında bir yankesici de dolanıyordu. İkisinin beraber çalışan bir çete olduğundan şüphelenildi.

Yani şu bir kez daha teyit edildi: Fırsatlar hırsızları yaratmaz, şartların kendisi en büyük hırsızdır.

Gece yolun kenarında çayırılığın içinde alını direksiyonda: Wilfried Schramm, eski albay, sonra ormancı, şimdi emekli ve Von Blankenburg Zirai Araçları'nda kaçak işçi. Bir yıl içerisinde *Olay Yeri* dizisinde kafası direksiyonda yatan ortalama insan sayısı, suçla ilgili altı seçkin Amerikan dizisindeki sayıdan daha fazla.

Bay Schramm eleştirel bir adam. Bay Schramm *Olay Yeri* dizinde bu kadar çok ölü sürücünün kafaları direksiyonda yatmalarını aptalca buluyor. Bazen yanaklardan ama çoğunlukla alından yüz örselenmiş. Bay Schramm kategorize eder, birisi o şekilde yatıyorsa Bay Schramm kanalı değiştirir.

Bay Schramm kafası direksiyonda duruyor ve ısıklıkla *Olay Yeri* dizisinin müziğini çalıyor. Bay Schramm Fürstenfelde ile alakalı bir *Olay Yeri* dizisi olsaydı nasıl olurdu diye düşünüyor. En iyi hangi ölüm vakası bir vaka olarak uygun olurdu? Kendisini hesaba katmıyor. En iyi üç vaka şunlar olurdu: Çinli, Traktör ve Bayan Rebe. Traktör, yani traktörün altındaki Rüdiger.

Çinli iyi olurdu çünkü herkesin iddia ettiği gibi nefsi müdafaa değildi. Çinli sonuç olarak Çinliydi ve katil buralıydı. Ama bu neredeyse yüz yıl önceydi. İlk Fürstenfelde *Olay Yeri*'ne hemen tarihten bir hikâye ile başlamak şart değil.

Traktör daha iyi olurdu. Rüdiger bütün gece traktörün altında ölü yattı. Köpeği yine de Rüdiger'e ölü bir güvercin getirdi. Kafasının yanına bıraktı, korkunç. Sarhoş kazası dedi millet. Rüdiger'in altında yattığı traktör, Rudiger Çiftliği'nde duran Rüdiger traktörüydü. Geriye doğru kaçtı. Ve ölü güvercin sabah orada yatıyordu. Korkunç.

“Bilmiyorum.” Bay Schramm ısıklık çalmayı kesti. Arabanın içindeki sesi sanki herhangi bir ses ve onun sesi değil. Çünkü öyle: İlk olarak, Rüdiger alkole dayanıklıydı. Baş ağrımazdı. Bay Schramm bunu çok defa kendi baş ağrısıyla kıyas etti. İkincisi, Rüdiger traktörünü Bay Schramm’ın *Olay Yeri* film melodisini bildiğinden daha iyi biliyordu ve böyle bir melodiyi bilmek bir traktörü bilmekten daha kolay. Bununla birlikte şu anda ısıklık çalmanın zahmetli olduğunu idrak etmek zorunda kalıyor. Ve üçüncü olarak, Rüdiger’in ölümünden birkaç ay sonra von Blankenburg nihayet Rüdiger’in Ziraai Araçlar İşletmesi’ni satın aldı. Satın almaya Rüdiger’in aksine varisler direnmedi.

Bay Schramm bir daha ısığa başlıyor.

En iyisi yine de Rebe. Aksilik bu ya, 3 Ekim 1990. İnanılmaz. On bir bıçak darbesi. Bayan Rebe’yi tanıyan herkes ki birçok insan onu tanıyordu, 3 Ekim’de artık hakkıyla kutlama yapamıyor. Zaten çok fazla kişi de kutlamıyor. İşte bak, katilinde aralarında olduğu Fürstenfelde’deki o insanların Almanya’nın tekrar birleşmesi ne kadar umurlarında.

Bu arada kocasının çırağıydı, yani katil. İşletmeye geldiğinde Rebe’yi hep görürdü ve onu çıplak hayal ederdi ve Rebe’nin onun için soyunmasını istiyordu. Ama maalesef o bunu istemedi ve çok güzel bir kadın olduğunu söylemek lazım ve çırak da kendi işini gördü, on bir defa.

Sigrun adında birisi, erkek ya da kadın bir psikiyatr. İsmi tam o muydu Bay Schramm tam emin değil, kadınların erkeklerden ortalama daha yaratıcı öldürdüğünü tespit etmiş. Ve bıçağın kullanıldığı suçlarda kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda bıçak darbesiyle işlerini görüyorlar.

Ama bazen Bay Schramm şöyle düşünüyor: Bu istatistikler için sorular kimin aklına geliyor? Ve sonra bu sorular aklına gelen insanlar olduğu için mutlu oluyor. Bay Schramm yeteneğe inanır.

Bay Schramm kendisinin de böyle sorular için yetenekli olabileceğine inanıyor. Kendisine ve yüzlerce insana sürekli böyle sorular sormak güzel bir meslek olurdu.

Bay Rebe'nin güzel olması tabii ki yapılan eylem için bir özür teşkil etmedi.

Bay Schramm Rüdiger'i severdi. Birleşmeden sonra Bay Schramm'ın ilk şefiydi. Ona traktörlerle ilgili birkaç şey öğretti. Yoksa ilerde onu *Von Blankenburg Zirai Araçları*'na kesinlikle almazlardı.

Bay Schramm *Olay Yeri* melodisini ıslıkla çalıyor. Yani araba işe yaramadı. Şimdi tabancayla yapmak zorunda.

Rebe iyi bir vaka olurdu çünkü olaydan birkaç gün sonra kocasını aldılar. Bugün bile kimse sebebini bilmiyor. Kıskanç koca, gayet cömert bir kadın. Millet böyle konuşuyor. Sonra çırağın yaptığı anlaşıldı ve Bay Rebe tekrar serbest kaldı.

Oğlan hiçbir zaman itiraf etmedi. Bayan Rebe'nin mantosunun altına bakmayı çok istediğini itiraf etti. Ve olay gecesi, o zaman da festivalden önceki geceydi, altına bakabilir miyim diye sormuştu. Sadece bakmak istemişti, dokunmak değil. O güzel mantonun altına. Ama o istemedi. Sonunda herkes kendi yoluna gitti. Bundan başka da itiraf yoktu.

Bay Schramm ıslık çalıyor ve Bay Schramm tabancayı şakağına bastırıyor ama *Olay Yeri* ölülerini gibi kafası direksiyonda olmasın diye kafasını direksiyondan kaldırıyor. Hatta koltukların arasına doğru kaymak istiyor, garanti olsun diye. O anda birisi cama vuruyor. Genç bir kadın ayakta ve camı indirme işareti yapıyor ama Schramm'ın eski Golf'ünde bile otomatik cam var.

18 Mart 1927. Ölümlle Sonuçlanan Olay.

Seyyar satış için resmi bir ruhsatı olmadan gezerek satış yapan bir Çinli, Komiser Yardımcısı Polster tarafından durduruldu. Çinli, Polster'le öfkeli bir şekilde konuştu ve şiddetli bir şekilde saldırı. Bu yüzden komiser yardımcısı palasını kullanmaya mecbur kaldı. Çinli palasını elinden alıp onunla memura daldı. Memur tabancasını çıkardı ve hasmına ateş etti. Çinli ağır yaralı bir halde Prenzlau Hastanesi'ne getirildi ve orada da çok geçmeden öldü.

Son sözlerini kimse anlamadı.

Bizi, Arşivaryumun devasa tahta kapısının elektrik kilidi ilgilendiriyor. 2011’de Halkevi yenilendi ve eski asma kilit yerine şifre girerek açılan bir kilit kondu. 2011 yılı Fürstenfelde isminin ilk kez verilisinin 700. yıl dönümüydü ve Ocak ile Temmuz arasında üç genç sürücü köy yolundaki çınar ağaçlarına çarptı, bir tanesi kurtulamadı. Thorsten Brandt , tutkulu bir bilgisayar oyuncusu, Counter-Strike Almanya Şampiyonası’nda üçüncülük.

Şifreyi sadece Tarih Kulübü’ndekiler biliyor.

Bizi bu gizlilik ilgilendiriyor.

700. yıl kutlamalarında Halkevi’nde bir gün boyunca açık kapı günü vardı. Arşivaryum da açılacaktı. Bayan Schwermuth hangi yöreye ait olduğu tam olarak bilinmeyen yerel bir elbise giyiyordu. Belediye Başkanı bir konuşma yaptı, yeni kilit hakkında da konuştu. Fürstenfelde’nin konumundan bahsetti çünkü konum hep yeni iş alanlarını akla getirir. Çok büyük bir balığın büyüklüğünü gösteriyor gibi kollarıyla hareketler yaptı. Sonra Bayan Schwermuth şifreyi girdi ve devasa tahta mırıldanıp sallanarak açıldı.

Ooo, aaaa, alkış.

Duvarlar keten kumaş ile kaplıydı ve oda boştu. Plastik camdan bir podyum, üzerinde kâğıt yığını ve daire şeklinde *Ses ve Duman* grubunun sekiz şarkıcısı. Programdaki gecikmelerden dolayı bir saat boyunca bu küçük odada kapalı kapılar altında sabretmek zorunda kaldılar. Dehşete düşmüş gibiydiler ve öfkeli görünüyorlardı.

Kâğıtlar köyce meşhur köy tarihçisi Paul Wiese'nin orijinal el yazmalarıydı. Bayan Schwermuth yıldönümü sebebiyle kayıtları Brandenburg Tarih Müzesi'nden temin etmişti.

Hayal kırıklığına uğradık. Arşivaryumdan daha fazlasını bekliyorduk. Bayan Schwermuth sunum yapmak için elverişli bir ortamlarının olmadığını ve izdihamdan dolayı değerli parçaları güvende tutmaları gerektiğini açıkladı. Bunu herkes anlayışla karşılamadı ama olsun.

Ses ve Duman ellerinden geleni yapıyordu. Bodrumdaki akustik muhteşemdi. Yaşlıların yüzü kızardı, gençler yumruklarını ceplerinden çıkardılar. Kalabalık yer altında. İşlenmemiş taşlarla döşenmiş duvar terliyordu. İçerdeki hava neredeyse tükendi. Bayan Kranz'a sorun.

Paul Wiese ile ilgili bizi tarihsel olarak en çok ilgilendiren şey Wiese'nin melankolik kişiliği. Wiese vaktiyle evlerin tarihinin ve sakinlerinin izini sürmek istedi. Falanca ev falanca tarihte falan filan tarafından yapıldı, falan feşmekân sahibiydi, falan yıkıldı, filan hâlâ ayakta. Bir fıkra şuradan, bir anekdot buradan. "Ooo" ile başlayana cümleler, bir şey hoşlarına gittiğinde melankoliklerde görüldüğü gibi sevimli bir telaş. Paul Wiese Fürstenfelde'yi severdi. Değişken zamanlarda devamlılığı arzu eden bir adam.

Eski rüzgâr değirmeni 1930'da yıkıldı. Yıkılırken oradaydım. Yıkım gerekliydi, çoktan harabeye dönmüştü. 1945'de de değirmencinin konutu yandı ve yıkıldı. Alevleri gördüm. Ateş yakmanın hiç lüzumu yoktu. Bundan sonra ne olacağını kimse bilmiyor. Her şey fani...

Paul Wiese'nin bir portresi mevcut. Bayan Kranz tarafından kare kalem ile bir fotoğraf parçasını model alarak yapıldı. Yuvarlak kafalı ve küçük bıyıklı bir adam. Gözlerde keder. Tarihsel olarak Wiese'nin neye kederlendiği bizi ilgilendiriyor.

Bizi daha da ilgilendiren ise Halkevi'nde açık kapı gününde Arşivaryumun kapısı açıkken neden diğer bütün kapıların kilitli olduğu. Hatta giriş katındakiler bile ve Bayan Kranz nefessiz kaldı ve bayılıp düşecekken Imboden tarafından son anda yakalanabildi. Bu sırada itfaiye korusu "Gün Bugündür" parçasını söylüyordu:

"Tak tak, *kadeh kaldır şarkı söyle / çalacak belki yarın / çanlar ölüm haberi için / kim bilir belki yarın / enkaza dönecek dünya / belki bugün dayanacak yalnızca / gün bugündür unutma*"

Meraklısı için ertesi gün Wiese'nin melankolik yazıları vardı ve çini sobalar arasında da küçük bir masa.

Bugüne kadar kimse arşiv hakkında malumat alamadı. Arşivler malumat almak için değil midir? O kadar çok materyal var ki tasnif henüz bitmedi, diyor Bayan Schwermuth. Onlara göre bazı dokümanlar o kadar hassas ki birisi uzun süre bakınca titremeye başlıyorlar. O kadar hassas ve bir o kadar da kıymetli.

Evet, umuyoruz ki kıymetlidirler! Yoksa bu kilide ve havadaki nemi şey eden alete bir dünya para verilirken, *Nordkurier* gazetesi bisiklet yollarının sayısının Fürstenfelde için utanç verici olduğunu yazdı: En son Rudolf Scharping başbakanlık adaylığı için Berlin'den Usedom'a bisikletle giderken çeki düzen verildi.

Evet, arşiv hakkında bir malumatımızın olmadığı tam olarak doğru değil. Malumat Bayan Schwermuth. Neyin aranacağını o not alıyor ve bir şey bulursa da fotokopisini çekiyor. Ya da çekmiyor ve "Yarın tekrar gelin," diyor ve yarından sonra bir daha geliyoruz. "Geçmişte bu kadar hızlı ilerlenmez" ya da buna benzer şeyler diyor, metal zembereğinde oynayıp duran at salıncağı gibi kocaman kafasını incecik boynunda sallıyor.

Bodrumdaki oda hakkında ortada hikâyeler dönmemesine şaşıryoruz. Dönmesi lazım. Sonuçta bodrum ve odalar ve

cevaplanmamış sorular ve biz, birbiriyle kesişen noktalar. Hikâyelerin dönmemesi bizi tarihsel olarak ilgilendiriyor. Mesela, Paul Wiese'nin bugün Halkevi binası olan 11 numaralı ev ile ilgili kayıtları neden bitmemiş bir cümle ile bitiyor: *Evin bodrumundaki küçük odada bulduğum...*

Tamamlanmamış cümleler bizi ilgilendiriyor.

Bizi olağanüstü bir şekilde ilgilendiriyor; Halkevi'ndeki pencerenin ne zaman kırıldığı, Uwe Hirtentäschel'in atölyesinden gördüğü evdeki gölgenin kime ait olduğu — bir insan silueti ve bir ışık duvarda gezindi.

İşte bu, evet, işte bu gerçekten ilginç.

1592 yılında çok ıslak bir yaz vardı. Mevsim boyunca bulutlardan oluk oluk yağmur düştü ve çayırları, tarlaları su bastı, bahçeler talan oldu ve Büyük Göl o kadar yükseldi ki sazan balıkları gölden dışarıya fırladı. Sığırlar ve koyunlar nemden çürüyüp gittiler, neredeyse köyün sürülerinin tamamı helak oldu. Yaban tavşanları da bunda nasibini aldı. Ve sonra sonbaharda korkunç bir kuraklık başladı; toprak bir türlü yola getirilemedi ve hasat çok az çıktı. Yokluk içindeki insanlar kıştan korkuyorlardı. Zira kıtlık tehdit ediyordu.

Kasımın ikinci sabahında, kilisenin yanındaki meşe ağacının altında beş katar dolusu tahıl, tere yağı, kurutulmuş et ve biraz belirdi. Nereden geldiklerini kimse açıklayamadı. Kilise, Şükran Günü'nde dualar etmişti ama bir şey çıkmamıştı. Fakat yiyeceğin sahibinin kim olduğuyla ilgili görgüsüzce ve bir Hristiyana yakışmayacak şekilde tartışmalar çıktı. Hatta vahşi hayvanlar ve bir tilki de tartışmayı izlerken görüldü. Herkes yangında mal kaçırır gibi taşıyabildiği kadar şeyi kaptı ve kendisinden daha fazla yiyecek taşıyan komşusunun ayağına çelme takmaya çalıştı.

Lakin ganimet sevinci fazla uzun sürmedi ve mucize geldiği gibi çabucak sona erdi. Yiyecekler kilerlerden, bodrumlardan, mahzenlerden, odalardan ve hatta bazen masalardan bile birden kayboldu.

Nereye gitti? Kimse bir şey söyleyemedi.

Ve neden? Bazıları neden olduğunu tahmin ediyordu ve bir günahın pişmanlığıyla kiliseye geldiler.

Uwe Hirtentäschel kısa bir süreliğine (ama yeterince uzun) dans halkamıza katılmak için papazın konutundan ayrılıp geceye ayak basıyor. Sol elini kayıkçı, sağ elini biz tutuyoruz. Bırakalım da hemen kilisenin ön avlusundaki meşenin oradaki levhayı güncellesin:

21.09 saat 17:30'da Fürstenfelde Papaz Konut Evi'nde Hristiyan inancı temel kursları başlıyor. Herkes davetlidir. Anna Festivali'nde "sarhoşluk" konusu işlenecektir.

Detaylı bilgi için aşağıdaki adrese başvurabilirsiniz:

heilands@freenet.de

Tarihin üzerine kırmızı keçeli kalemle "BUGÜN!!!" yazıyor ve H.'nin önüne * işareti ekliyor.

Uwe Hirtentäschel kilisenin bakımını yapıyor, temizliyor, insanları ziyaret için teşvik ediyor, onlarla müşfik bir edayla inanç üzerine konuşuyor. Mum ve koku çubukları tedarik ediyor, mih-rabın önünde saksafon çalıyor, ayinden sonra sessizlik aniden bastırmasın diye radyoyu açık bırakıyor. İlgileniyor ve bu iyi bir şey, ilgilenmek iyi bir şey.

Hirtentäschel'in kartvizitinin üstünde İsa var, çoban. Koyunlarla çevrili, kucağında bir kuzu. Kartı eğince İsa kollarını, kuzu da kafasını kaldırıyor. Arka tarafında: Johannes- Evangelist; ışığı ve İsa'yı takip edin, karanlıkta gezinmeyin.

Uwe Hirtentäschel kurtarılmış bir adam. Onu kayıkçı ya da bir melek kurtardı. Bunun için Hirtentäschel her gün duacı, her gün. Her öğlen, kötü havalara hariç, kilise kuyusunun yanındaki meşe ağacının altına küçük bir masa açar, çay ve kek servis eder.

Herkes davetlidir. Bayan Schober bir masa örtüsü işledi. Bayan Schober ve Bayan Steiner genelde masada olurlar çünkü tesa-düfen oradan geçiyor olurlar. İkisinin de yaş haddinden emek-liliğine az kaldı. Steiner durumu iyi idare ediyor. Son turlarını tamamlamak için az da olsa hâlâ gazete dağıtıyor. Schober ise dikiş dikiyor ve nakış işliyor. Ve öğleyin Uwe'nin orada oturu-yorlar, zaten o saatte çok bir şey olmuyor, ev zaten boş, öğlen kuşağında televizyonda zaten bir şey yok. Kilisenin meşe ağacı yazın gölge olur, kışın da düzelmiş, iyileşmiş Hirtentäschel'in iyimserliği ısıtır.

Hirtentäschel keçeli kalemi çantasına koyup Papaz Konutu'na doğru yürüyor. Karl-Marx Caddesi'nde, Thälmann Caddesi'nin köşesinde. Çatı katında küçük bir dairesi ve atölyesi var. Hir-tentäschel'in festival için tamamladığı son çalışmasını meşe ağa-cının dallarına gerdi: beyaz kumaş. Bayan Schober kumaşları se-viyor ama bunun neyi temsil ettiğini bilmiyor. Aptal durumuna düşmemek için sanatçıya da sormaya utandı. Bir tahminde bu-lunmak için çok kez şöyle diyecek oldu: "Güzel, ne güzel melek kanatları" ya da "Bu yarım ay mı?" ya da "Bu eroine ilgili bir şey mi?" Açıkçası cevabı biz de bilmiyoruz ama rüzgârda uçuşurken güzel ses çıkarıyor.

Uwe Hirtentäschel sessiz konuşur ve nadiren soru sorar. Kendi biyografisini yansıtan bir şekilde yalnızca beyaz ya da siyah giyer. Kelliği kendi tercihidir ve nerdeyse kör olduğu için kalın camlı gözlükler takar. Bu eroinden gelir. Yıllarca onu ruhen ve bedenen kör ettiğini söyler. Bu cümleler dine dönen inançlı bir adamın ciddiyetinden geliyor. Komik olmaya çalışmayan birisini dinle-mek kolay ve rahatlatıcıdır.

Hirtentäschel papaz konut evinin çatı katında melek figürleri yapmaya devam ediyor. Yorgun. Ama bir ya da iki oyma işi daha var. Bu gece için bir ya da iki tane daha kaldı.

Köy onun aydınlanma hikâyesini biliyor ve seviyor. Kiliseyi ziyaret ettikten sonra çaya kalan turistlere de sormadan anlatıyor. Bunu anlatmayı seviyor çünkü hayatında bundan daha önemli bir şey olmadı ve çünkü biz –dürüst olalım– bir mucize bekliyoruz ve anlatmayı seviyoruz.

Uwe Hirtentäschel Fürstenfelde’de doğdu ve on beş yaşında Fürstenfelde’den toz olup gitti. Ondan sonraki on beş yılı göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir zaman dilimi ve bitmek istemeyen bir yolculuk olarak tasvir ediyor. Bu uyuşturucunun verdiği sarhoşluktan gelen küçük aydınlanmalarla dolu bir zamandı. Bunu kaybolmuşluk olarak tanımlıyor. Yanlış, huzursuz bir mutluluk, siren sesleri. Günahlar. Ama sonra gerçek bir aydınlanma yaşadı, kendini buluş. Bunu Fürstenfelde’de buldu.

Yıllarca süren uyuşturucu tüketiminden ve bağımlılıktan sonra bir sabah Baltık Denizi’ne doğru giderken Woldeg Kapısı’ndan geçti. Eski surlar, göller oradaydı, mesire yeri oradaydı, kayık-hane de oradaydı. Ve indi, inmek zorundaydı. Gölün kenarına oturdu ve belki de o günkü altıncı birasını içti ve işte kayıkçı oradan geçiyordu. Bu adamı tanıdı. Bir zamanlar öylece çekip gitmiş, ailesini sorularla baş başa bırakmıştı. Kaybolmuşluğundan haberi yoktu ama içimdeki şeytanı fark etti diyor Hirtentäschel.

Onu bir sandal gezintisine çıkardı ve Hirtentäschel’in de işe girişmesini istedi. Birisi geri dönmeye görsün, hemen onu çalıştırıyorsun dedi Hirtentäschel ama kayıkçıya bu komik geldi. Hirtentäschel bir deri bir kemik kürek çekti. Ona korkunç derecede zor geldi. Gölün ortasına gelince daha fazla gidemedi. O zaman kayıkçı ondan bir söz aldı. Ona bir hikâye anlatmak istiyordu ve Hirtentäschel’in dinlemesini istiyordu. Hirtentäschel kabul etti ve dinledi ama konsantre olamıyordu. Ve bugün bile hikâyenin neyle ilgili olduğunu hatırlamıyor. Küçük adaya varmışlardı. Hirtentäschel indi ve arkasını döner dönmez uzun otlar

ve böceklerle çevrili bir halde yalnız olduğunu gördü. “Kayıkçıya seslendim ama sadece kargalar cevap verdi. Tekrar suya girmek istedim ama su da yoktu. Suyu bulamıyordum, bir hayal edin, o zaman benim ne kadar kötü durumda olduğumu anlarsınız.”

Bu noktada Uwe Hirtentäschel bir ara vermeyi seviyor. Bayan Steiner ve Bayan Schober hikâyeyi o kadar çok dinlediler ki kargaların bahsi geçerken dudaklarıyla sessizce karga deyip kafalarını birbirlerine sallıyorlar. Bugün bile göle dalmaya gelen bir dalgıca hikâyesini anlatırken yaptıkları gibi, bulanık ve çürük kelimelerinin geçtiği bir sonraki cümlede de aynı şeyi yaparlar:

“Kafam bulanıktı. Ve ruhum çürümüştü. Orada bir salkımsöğüt vardı ve yosunlar yumuşak ve sık bir şekilde büyüümüştü. Üzerlerine uzanmak, bir sigaralık sarmak istedim. Ama ensemde bir şey isabet etti ve yere düştüm. Sırtıma bir şey vuruyordu. Bir, iki. Felaket acıyordu, beni bitirdi, beni mahvetti. Kesinlikle karşı koyamıyordum. Kayıkçı beni dövüyordu! Kürekle harman döver gibi dövüyordu. Kafama, kollarıma vuruyordu. Bilincimi kaybedemezdim. Kayıkçıyı sakalı otlarla kaplı bir şekilde tepemde görmek istiyordum. Darbeler üzerime yağıyordu. Işığım diye düşündüm, koruyucum diye düşündüm ve karanlık.

“Kendime geldiğimde yosunların üzerinde bir ot sapı gibi çıplak yatıyordum. Karanlıktı. Üzerimde yarım ay parlıyordu. Dolunay olsaydı daha iyi olurdu ama olsun. Rüzgâr gölün üzerinde esiyor, oradan köye, kilisenin tepesine varıyordu. Kayıkçı nadide bir taş ile aydınlatılmış bir halde suda duruyordu. Çıplak elleriyle balık yakalıyordu. Sandalında on-on beş turnabalığı vardı, kuyruklarını vura vura ölüyorlardı. Ben çoktan ölmüştüm. Balıkların yanına uzandım. Bir şeyler biliyordum. Bir şeyler biliyordum ve ilk kez kesin olarak söyleyebilirdim: Biliyorum. Taş aydan bile daha parlaktı. Kayıkçı yeryüzünde bir melekti. Eski hayatımı almış ve bana yenisini bulmuştu. Evet, bildiğim buydu.

“Kayıkçı beni köye getirdi. Hiçbir yerim acımıyordu, hiçbir yerimde darbe izleri yoktu. Beni iyileştirmişti. Ona hizmet etmeye söz verdim. Kayıkçı bana hâlâ uyuşturucunun peşinden giden bir gezgin misin yoksa kalacak mısın diye sordu. Bana bunu onun söylemesini umuyordum. O sırada ailemin yıllar önce taşındığını öğrendim ama papaz konutunda bir oda boştu. Tabii ki papaz konutu. Hâlâ o odada yaşıyorum.”

Hirtentäschel o odada esniyor. Yağmurun şıkırtısı uykusunu getiriyor. Alet takımını topluyor. Meleğin kanatları meşe ağacında titriyor, yarım ay, kürek, gözyaşları. Hirtentäschel atölyesini süpürüyor. Yarın sanatseverler için açacak. Son yıllarda hep bir şeyler satmayı başardı. Çok bir şey gelmiyor ama yetiyor, yeter.

Çocuklar onun ahşap melekçiklerini seviyor. Onları küvette sergiliyor. Yirmi küçük sandalın üzerinde kırk küçük kürekle yirmi küçük melek. Bir çocuğun ilgisini çektiğini görünce, Uwe Hirtentäschel kolunu suya sokup dalga yapıyor ve sandallar suyun içinde çalkalanmaya başlıyor.

1658 yılında, Aziz Michael Yortusu'na doğru, kilise kuyusu biraz rahatlıktan, biraz da Anna Festivali'nden önce bodrumdaki suyu boşaltmak için kazıldı ve kazı sırasında bir el büyüklüğünde kesilmiş bir tahta parçası bulundu. İki adam boyu derinlikte böyle bir şey durduğundan ve toprağın farklı katmanları seçilebildiği için şöyle bir soru akla geldi: Böyle bir tahta toprağın bu kadar derinine nasıl gelmiş? Bunu yukarıdan gazap olarak indirilen bir tufandan kurtulmak için yapılan bir geminin parçaları olduğunu söylemekten başka verilecek bir cevap yok.

Bayan Schwermuth'un telefonu çalıyor. Arayan Hirtentäschel. Şu anda ne yaptığını bilmek istiyor. Bayan Schwermuth küçük patates yiyor ve *Buffy*'e bakıyor. Hirtentäschel bunu tahmin etmişti. Sebzeyi değil, vampir avcısını yani. O zaman elinde fenerle Halkevi'nde dolaşan o değil. Şu anda. Birisi şu anda Halkevi'nde mi? Evet, şu anda. Hirtentäschel şu anda aşağıya bakıyor ve birisi binada sinsi sinsi dolaşıyor, en azından ışık falan yakmıyor. Bir şey daha var. Ondan önce de, Anna Geher Halkevi'nin önünde çöktü kaldı. Sonra iki kişi geldi. Bir fasulye sırtığı ile küçük bir şişko ona yardım ettiler. Ondan da önce, yemin derim, bir tilki -Uwe?- evden – Uwe! Konuyu dağıtma lütfen! Kim olduğunu görebiliyor muydu? Sadece bir siluet, büyük, ince. Karanlık, onun da bildüğü gibi gözleri pek. Evet, Uwe, gözlüğün var ama! Tabii ki gözlüğü var! – Evet, biz de şimdi sabırsızlandık, siz ikiniz konuya gelin artık. Konu aslında çok basit. Kim gece yarısı duvardan tırmanıp elinde el feneriyle ya da el feneri uygulamasıyla binaya girer ve kırık bir pencere açık duruyor. Bu arada Hirtentäschel görünüşe göre pencereyi henüz fark etmedi.

Uwe, bekle bir saniye, Bayan Schwermuth öksürüyor. Birisi beni çağırıyor, hatta kal lütfen-

-Uwe, kusura bakma. Gelen Zieschke'ydi. Konu halloldu. Elektrikler tekrar gitti...

Ah, bilmiyorum, yine farelerdir ya da yıldırım düşmüştür... Yok, sabah Halkevi'ni o açacak, ben bisiklet turunda olacağım... Bilmem, belki açık artırma için bir şey.

Böyle diyor Bayan Schwermuth ve gidip Zieschke'ye sigorta kutusunun anahtarını getiriyor. Evet, her şey yolunda,

Hirtentäschel'in yarınki konuşması için kahve ve kek işi tamam mı? Evet, güzel. Sana da, teşekkürler. Teşekkürler Uwe. Evet. Evet. İyi geceler.

Bayan Schwermuth öksürüyor. Bayan Schwermuth bir tane küçük patates yiyor. Gözbebekleri soldan sağa hareket ediyor.

Halkevi'nin önündeki sokak lambası yanmıyor. Giriş kapısının açık olmaması lazım. Johann telefonla içeriği aydınlatıyor. Yerde kırıklar var. Kol bozuk, pencere açık duruyor. Perdeleri Anne tığla işledi.

Orada olmaması gerekiyor, içeriye tırmanıyor. Bunu ne Lada ne Suzi ne de onun yarı elfi yapardı. Işık yanmıyor. Diğer yandan Lada ve Suzi ve hepsinden önce Yabanturpu Micha burada böyle bir şey çevirmek için ilk adaylardan olurlardı. Hangi şey? Bazen bu tür şeyler hakkında gevezelik ederler. Halkevi hakkında değil tabii. Burada alınacak ne var ki? Johann el feneri uygulaması ile ön odayı aydınlatıyor. Ani bir rüzgârla dağılmış gibi yerde yapraklar, çok değil ama. Yabanturpu Micha için bu ilk olmazdı. Woldegk'deki Benzinci Lütti'ye bir sorun. İki kez soydu orayı. Kurusıkı ve Elvis maskesi. Ama ağzını açar açmaz Lütti maskenin altında Micha olduğunu anladı. Birbirlerini nerdeyse babaları onları doğumlarından önce terk ettiklerinden beri tanıyorlar. Anneleri bugün bile en iyi arkadaşlar. Lütti ikisinde de Micha'yı üzmemek için bunu fark ettirmedi. Bir yıl sonra Micha barışmak için sarhoş olma partisi organize etti ve Lütti'den özür diledi. "Sana karşı yapılmış kişisel bir şey değildi." Lütti anlayışla karşıladı ve özrünü kabul etti. Barışmak için sarhoş olma partisi aynı zamanda bir kutlamaydı çünkü Micha hapisten yeni çıkmıştı. Ve Lütti de ondan özür diledi çünkü bu ona karşı yapılmış kişisel bir şey değildi. Onu ihbar etmişti ama iki kez bir keri soymak çok fazlaydı. Tabii ki Micha da anlayışla karşıladı ve özrünü kabul etti.

Şimdi biraz ciddiyet. Buradan ne çalınır? Doğu Almanya eşyaları? Onlardan herkesin evinde yeterince var. Bir Doğu Almanya saç kurutma makinası bir yerlerde hâlâ saç kurutuyorsa Doğu Almanya daha ölmemiş demektir.

Bodruma giden merdivenlerin kapısı açık. Aşağıda bir şeyin ışığı yanıp sönüyor. Ama merdivenin ışığı çalışmıyor. Johann dikkatlice dinliyor. “Kimse var mı? – Anne?”

Aşağıya inmemesi lazım, aşağıya iniyor. Uzun bir koridor, sonundaki büyük kapı açık duruyor. Işık arkasındaki odadan geliyor. Arşivaryum. Anne sürekli Arşivaryumdan bahsediyor. Kalbi kırılırdı eğer birisi–

Johann odayı 700. yıl kutlamalarından biliyor. O zaman neredeyse bomboştur. Şimdi ise raflar kitaplarla, onların üzerinde başka kitaplarla, kâğıt yığınlarıyla tıka basa doldurulmuştu. Köşede aşırı derecede büyük bir geyik boynuzu. Ortada bir masa, üzerinde kalem ve mürekkep, büyüteç ve daha fazla kâğıt.

En dehşeti de deri: dört devasa deriden duvar halısı ya da nasıl derler her biri tek parça deriden. Johann bir tanesinin üzerinden parmaklarını gezdiriyor, soğuk. Üzerinde işaretler var, zor okunabilen harfler. Bir tarih, Eylül 1636. Her parçanın üzerine yazılmış ve tarih atılmış. Sanki odanın deriden ve yazılardan bir derisi var.

Bir fare Johann’ı korkutuyor. Odayı koşarak geçip bir sandığın arkasında kayboluyor. Anneyi mi arasa ya da aynasızları mı arasa? Telefon çekmiyor. Belki de yukarıdaki camı rüzgâr kırdı. Ama neden bu kapı açık?

Kürsünün üzerinde devasa bir kitap var. Güzelce süslenmiş sayfaları karbonize edilmiş. Johann kitabın bir resmini çekiyor. Güzel, eski yazı. Aslında daha çanlara bakmak istiyordu. Ama buraya gelmişken....

Bütün köy uzun bir sıra halinde yerin altına oturuyordu ve toprak soğuktı ve bir tavuk rahat rahat sıçmaya başladı, Demirci Barth tutup boynunu çevirdi ve kimse tek kelime bile etmedi.

Aniden bir kum dökülmesi sesi. Lanet olsun. Johann arkasına dönüyor. Koridorda yine bir ışık yanıyor, kapının önünde bir gölge -ileriye doğru atılıyor- kapı yumruklarının üzerine kapıyor.

Elektronik kilitteki gösterge yeşilden kırmızıya geçiyor.

1594 yılının başında, Fürstenfelde'ye muhteşem bir tören alayı geldi. Prenzlau Kapısı'nın önünde bir sürü at ve öküz tarafından çekilen birkaç araba durdu. Üzerinden insanlar atlıyor, dans ediyor ve şarkı söylüyorlar, her tarafta coşku. Ama bir kısım insanlar da zincire vurulmuş halde inliyorlar, bağırıyorlar ya da yabancı dillerde konuşuyorlardı.

Gürültülü kalabalığın arasından toplanan köyün önüne iki adam çıktı. Birisi uzun, diğeri kısa. İkisi de uzun sakallı ve ikisinin de güzel bir kumaştan her türden renkle bezeli yabancı kıyafetler vardı üzerlerinde. Lafı dolandırmadan tuhaf bir alışveriş teklif ettiler. Köy ertesi gün sabah saatlerine kadar ne kadar ahmaklığı ve meczupluğu, aptallığı, ruh hastalığı ve kudurmuşluğu, dengesizliği ve çılgınlığı, nostaljiyi depreştiren ne varsa, şeytan işi ne varsa, tereddütten ve korkudan gelen muallak durumları büyük bir geminin beklediği Kuzey Denizi'ne getirecekler, onlar da hepsini gemiye yükleyecek, âdet olduğu üzere ve bu anlaşma sonsuza kadar geçerli olacak ve kişi başı on taler ödenecek.

Sonrasında büyük bir sessizlik oldu. O sırada küçük olan seslendi: Kendi kanınızdan ve canınızdan ayrılmanın kolay olmadığını biliyoruz ama sonrasında sizin için hayatın çok daha kolay olacağını da biliyoruz. Şu halinize bakın, buradakiler gibi rahat bir kafayla, dertsiz tasasız eğlenip dans edebilirsiniz. Ve kendinizi

umutsuz hissettiğinizde, o verdiklerinizin açık denizlerde yaptıkları güzel yolculuğu düşünüp rahatlırsınız.

Halk toplanıp böyle bir durumda iyi bir Hristiyan ne yapmalı ve nasıl olur diye konuştular. Kimse tam bir cevap veremedi ve herkes kendi kararını verdi.

Delilerin çılgınlıklarıyla, çaldıkları enstrümanlarla huzursuz bir gece oldu. Sabah tören alayı yine devam etti. Bazıları, evet aramızdan bazıları onlara katıldı.

Açık denizlere bir gemiyle açıldığınızda bilin ki her an ahmaklarla dolu bir gemiyle karşılaşabilirsiniz.

Ey Tanrı'nın akıl ermez rahmeti.

Halkevi'nde ziyaretçi tuvaletinin yanında bir komodinin üzerinde küçük bir televizyon var. Televizyonun video kaydetme özelliği de var. Bunun güzel ve pratik bir fikir olduğunu düşünüyoruz ve bu ikili setlerin neden o kadar yaygın olmadığına şaşıyoruz ve üzülmüyoruz.

Televizyonda oynayan şey bizi şaşırtıyor. Televizyon yalnızca *Sat1* kanalının kahvaltılık programından yıldız falı bölümlerini gösteriyor. Her sabah Bayan Schwermuth bunları kaydediyor ve Halkevi kapanana kadar aralıksız oynatıyor. Falcı kadının adı Britta Hansen. Köy onu küçüklüğünden beri tanıyor.

Şaşkınsınız çünkü televizyon şimdi, bu saatte çalışıyor ve Bayan Schwermuth önünde diz çöküyor.

Britta Hansen şöyle diyor: *Her yıldız işaretinin kendi hikâyesini anlattığını düşünün. Siz bu hikâyenin kahramanıdır ve işaretlerin yanından geçersiniz.*

Televizyonun renk ayarları artık yapılamıyor. Britta Hansen bizim yıldızlarımız hakkında yüksek sesli düşünürken zaten kıpkırmızı olan ceketini alev alev yakıyor.

Bayan Schwermuth Halkevi'ne vardığında, önce Arşivaryumun kapısını güzelce kilitledi. En azından bu Kalaycı Joachim'in yine yerinde olduğu ve bir zarar veremeyeceği anlamına geliyordu. Ardından masanın üzerindeki kâğıtları düzenledi ve penceredeki deliği bir gazete ile kapattı. Şimdi spor yapıyor ve Britta Hansen kıpkırmızı ceketinin ve parlak naylonunun içinde kendini terazi burcuna adanmışken bundan sonra ne yapması gerektiğini düşünüyor.

Daima aşık Venüs size beklenmedik romantik duygusal bir macera gönderiyor. Ne gönderiyorsa kabul edin ve kim bilir belki sizin için de sonsuz aşkın büyüü başlayabilir.

Televizyonun üzerindeki mukavvada şöyle yazıyordu: BRITTA HANSEN İLE YILDIZLAR. Hansen sertifikalı bir astrolog. Gökcisimlerinin olduğu yerden insanları ve duygularını izler. Evren açık bir kitap ve Britta Hansen onu Almancaya tercüme ediyor.

Durup yıldızlara bakmadan çok az kişi ziyaretçi tuvaletine gider. Loş koridorda böyle bir şey parlarsa işte böyle oluyor. Ziyaretçiler -eski Fürstenfeldeliler, yaşlı insanlar, gurbet acısı çeken turistler- Britta Hansen'in parlayan ceketine bakarlar. Bazı çocuklar burada avludaki nalbantlara olan ilgilerini kaybetti ve hırslı anneleri tarafından bu kesintisiz yıldız falından kurtarılmak zorunda kaldılar. Onları ili saatlik yoldan televizyon seyretsinler diye getirmediler, bir ata nasıl nal çakılır onu göstermek için gelindi.

Köyün dışından gelen ziyaretçiler Britta Hansen ile olan karşılaşmalarına pek bir anlam veremiyorlar. Birçoğu bu konu hakkında konuşmak istemiyor. Bazıları bunun serginin bir parçası olduğunu, Doğu Almanya günlük hayatından bir eşya olduğunu düşünüyor ama yanlış. Televizyon Çekoslovakya günlük hayatının bir parçası (1988). Çok azı cesaret edip bu yıldız falının Fürstenfelde ile ya da Halkevi ile ne gibi bir ilgisinin olduğunu soruyor. Bunun ilgisini anlamamış olabilirler, bir şey gözlerinden kaçmış olabilir, eğer Doğu Almanya ile ilgisi varsa, insanlar bu konuda kendilerini sık sık kötü hissediyorlar. Bayan Schwermuth bu cesurlara Britta Hansen'in kartvizitini hediye ediyor. Yüz avro karşılığında Britta'ya kendi içsel haritana baktırabilirsin.

Bu hafta sonu güneş Neptün ile buluşacak, havada ilahi kadere yetecek kadar bir büyüü var.

Bayan Schwermuth'un kendisi de her şeyi anlamıyor.

Ziyaretçi tuvaletindeki sabunluk iki yıldır tekrar doldurulmuyor. Köyden birisi ziyaretçi tuvaletine giderse durup televizyona “Ah, bak Britta” diyebilir. Ama büyük çoğunluğu televizyon ile konuşmaz.

Britta Hansen’in saçları kırmızı ama ne kadar kırmızı olduğu belli değil. Bayan Schwermuth Britta’nın kovboy şapkası takıp, kot pantolon ve kovboy çizmeleri giymesini seviyor. Gelecek günlerde neler olacağını söylediğinde şaşırtıcı şekilde sık sık haklı çıkıyor.

Hafta sonu dinamik, hızlı ve sıcak olacak. Cumartesi kafa karışıklıklarıyla başlayacak. Eğer uykusuzluktan mustaripseniz, kendinizi uykusuz bir geceye hazırlayın. Her şeyinizi verin, içinizdeki anlamı keşfedeceksiniz. Yengeçler için cuma günü buna benzer bir tahminde bulundu. Bayan Schwermuth boyun kaslarını gevşetiyor. Onun burcu yengeç.

Bayan Schwermuth her yıl sabah kahvaltısı programını Anna Festivali’ne davet eder. Festivale şöyle dışarıdan bir takviye hiç fena olmazdı. Bir faks yayıncıya, bir faks da Britta Hansen’e gider. Bayan Schwermuth her zaman anne Hansen’den bir cevap alır. Britta gelmeyi gerçekten çok isterdi ama bu tür kararları tek başına veremiyor, eli kolu bağlı.

Burç falının sonunda Britta Hansen bir atasözünden ya da ünlü birisinden bir söz alıntılar: *Eğer yanlışı bir yola girdiysen, ne kadar hızlı gidersen o kadar çok kendini kaybedersin.*

Bayan Schwermuth bir keresinde Britta’nın çocukken bile gökyüzüyle ilgili olduğunu söyledi. Bu yönüyle bizim için daha da bir güzel. Aslında fizik okumak istemişti ama olsun. Şimdi metafizik gibi bir şeye döndü. Bizim ile yıldızlar arasında metafizik.

Bayan Schwermuth’un gözleri ekrana gözlerini kırpmadan bakarken parlıyor. Ara sıra gözbebekleri tam soldan tam sağa gidiyor.

Bütün bir yaşam diyor Britta ve Bayan Schwermuth gülümsüyor, *sonsuz bir yeniden başlangıçtır.*

“Bu doğru,” diye fısıldıyor Bayan Schwermuth. Televizyonu kapatıyor ve aşağıya bodruma iniyor. Kalaycıya birkaç sorusu daha var.

Fürstenfelde, Brandenburg. Nüfus: düşüyor. Köyün girişinde bir tabelamız var. *Uckermark’a Hoşgeldiniz: Tabiat buradan itibaren güzelleşecek.* Gezinlerin görülmeye değer ağaçları gösteren güncel haritalarında işaretli ağaç sayısı: iki.

Bizim hakkımızda bizden gelmeyen ne duyduysan yanlıştır. Bu köy turizm rehberinde, kitaplarda, demografik çalışmalarda okuduğun gibi değil. Bizim burada bir cam kırıldıysa ve açık kaldıysa içeriye ne girdiğinden çok dışarıya ne çıkacağından korkarız.

O aptal haritaya da hiç güvenmeyin, aslında bizim görülmeye değer üçüncü bir ağacımız daha var. Geher Çiftliği’ndeki tarladaki meşe ağacı. Ona rehberde yer vermiyorlar çünkü sırt ağrısı gibi eğri ve çünkü çok eski olmasına ve diğer beş yüz yıllık tüm meşelerin kendi blogları olmasına rağmen tarla hırslı gezginler için bir şey ifade etmiyor.

Ama gerçek şu ki o meşede yüzyıllardır birçok insan asıldı ve bazen o kadar öfkeleniyoruz ki tüm tarlayı çimentoyla kaplamak istiyoruz; ama tarlaya ve meşeye öfkeli olduğumuz için değil, Bayan Scwermuth’dan başka kimsenin umurunda olmadığı için. Hiçbir yerinde bir levha bile asılı değil.

Ama konuyu dağıtıyoruz. Bu gece öyle bir gece işte.

1619’da, Paskalya Yortusu’ndan sonraki yedinci pazar gününde, Drewes adında bir çiftlik işçisi bıçaklandı. Katil kaçtı ve sekiz yıl boyunca geri dönmedi, ama sonra olayın unutulmuş olacağını düşünerek kendi rızasıyla geri döndü. Yakalandı, hapse atıldı ve asılarak idam edilip hak ettiği sonu buldu.

Ve Bay Schramm, eski albay, ormancı, emekli tabancayı şakağın-
dan çekiyor ve kapının kilidini kız için açıyor. Anna kafa lamba-
sıyla onu aydınlatıyor.

“Tabancayla ne yapıyorsunuz?”

Sanki sorgudaymış gibi kızın lambası onun gözlerini kamaştırı-
yor.

“Hımm, şey...”

“Kaldırın şunu!”

Bay Schramm tabancayı eşofmanının cebine sokuyor.

Anna yan koltuğa oturuyor.

“Schramm, memnun oldum.”

“Kim olduğunuzu biliyorum.”

Anna arabanın içindeki lambayı açıyor, kafa lambasını kapatıyor.

“Hımm,” diyor Bay Schramm. Gözlerini ovuşturuyor. Gözlerini
ovuşturduğunu fark edince üzülüyor ve şöyle diyor: “Sen dışarı-
da ne yapıyorsun?”

“Koşuyorum.”

“Tehlikeli.”

“Ayrıca silah taşıyan deli adamlarla gece yarısında bir tarlada ara-
baya biniyorum.”

Bay Schramm etrafa bakıyor. İşte gece, işte ağaç ve işte tarla.
Anna gözünü kırpmadan ona bakıyor. Gözlerinin altında tor-
balar, burnunda kırılmış damarlar, kulaklarında kıllar var. Bay

Schramm bugünlerde bedeniyle ilgili hırslı planları olmayan bir adama benziyor.

“Ben deli değilim,” diyor Bay Schramm.

Saçlar taranmamış, yağlı. Bay Schramm ağzında diş fırçasıyla tuvalette uyumuş kalmış birine benziyor. Bağırarak uyanıyor ve nerede olduğunu bilmiyor. Eğer böyle olsaydı Bay Schramm en azından dürüstçe neden kâbus gördüğünü söylerdi. Ama bu ne işe yarar?

Atlet ve alt eşofman, tıraşsız yüz ve bitkin bakışlar. Bay Schramm son zamanlarda kayda değer bir şey yapmadı, hepsi bu. Vücudunu yumuşak krem sabunuyla yıkıyor, fazla abartmadan. Düzenli olarak evinin tozunu alıyor ama dolapların üzerini değil, çünkü neden yapsın? Hatta küçük bahçesinin bile bakımını yapıyor, bir aile ferdine bakar gibi, görev bilinciyle ve gönülsüzce. Bütün o sıkıcı küçük işler de yapılıyor: toprağı yabancı otlardan temizlemek, dallı domatesler, doğum günleri, alışveriş, yaşlı insanları ziyaret. Kırık damarlar içkici babasında da vardı, ırsı. İstatiksel olarak Bay Schramm saçları düzenli yıkamanın onları zayıflatıldığını biliyor. Şampuanların suni etkilerine bir süre sonra dayanmıyorlar. İşleri oluruna bıraktığında bir adamın başına genelde bu geliyor işte.

Anna derin bir nefes alıyor. Şöyle diyor:

“Kendinizi öldürecektiniz.”

“Doğru,” diyor Bay Schramm.

“Şimdi ben ne yapacağım?” diyor Anna.

Bay Schramm arabayı çalıştırmaya çalışıyor, motordan çıt yok.

“Koşuya çıktığında,” diyor Bay Schramm, “sanırım yanında sigara taşıyorsun.”

“Ben sigara içmem.”

“Kimliğin yanında mı?”

“Ne için?”

“Benimki yanımda değil. Ehliyet falan, hiçbir şey. Bana sigara alabilirsin. Yoksa da gidip kimliğini getirip bana sigara alabilirsin.”

“Siz kendiniz niye almıyorsunuz?”

“İntihar etmeden önce vaktim olmayacak.”

Anna gülmek istemiyor ama kısa bir süre gülüyor. Hemen nefesi daralıyor.

“Bir tane içmek istiyorum,” diyor Bay Schramm. “Depo boş ve ben Parmen’in orada oturuyorum ve sen burada tepenin arkasında oturuyorsun. Sen oyuncakçı Geher’in torunusun? On dakika da hallederiz, ondan sonra herkes kendi yoluna.”

Anna kafasını sallıyor. Hayır, onu yalnız bırakmıyor. Gerekirse ona bir yere kadar eşlik edecek. Evine, ailesine. Ailesi var mı? Evli mi?

Bay Schramm’ın ailesi var ama bilirsin işte. Ve kadınlar? Yazın son kez kadınlar hakkında düşündü. Artılar, eksiler. Biraz etrafta bakındı. Ama bu yaşta ve böyle bir geçmişle? Ve bizim köyde birisi ne hissettiğini nadiren söyler. Zor. Bir sürü dul. Ama yaş ilerleyince dullar insana yalnızlığı hatırlatıyor. Zor.

Kayıkçı ona artıları öne çıkarıp eksileri ortadan kaldıran çöp-çatanlık ajansından bahsetmişti. Aynı askeriyedeki gibi. Bu Bay Schramm’ın hoşuna gitti. Bayan Mahlke’yi içgüdüsel olarak sevdi. Ne kadar yanılabilirsin ki? Mahlke daha geri dönüş yapmadı. Arayıp bir yanlışının olup olmadığını sordu. Ona rahatça söyleyebilirdi. Hayatını ya hiç hata yapmayarak ya da bir sürü hata yaparak geçirdi. Bunu kime sorduğuna bağlı. Ama bugün

hatalarını kabul ediyor ve bir hata daha yapmış olmanın çok da önemi yok.

Bayan Mahlke'nin sesi telefonda tuhaf geliyordu. Tuhaf iyi bir şey değildi. Sesinin neden tuhaf geldiğiyle ilgili bir sebep bulamadı. Eğer ona bir sebep söyleseydi, bu tuhaflığa hak verebilirdi. Bir şey mi söyledi? Çok mu yaşlıydı?

Süreçten kaynaklanan bir gecikme dedi ve kem küm etmeye başladı. Bay Schramm da hâlâ asker olan tek şey kem küm etmeye tahammül edememek. Ya bir emir vardır ya da yoktur. Bay Schramm esas duruşu ve duruş sorunu olan eleştirel bir adam. Duruş problemi kesinlikle kem küm etmekten kaynaklanmıyor. Wilfried Schramm kem küm etmez. Tıpkı kimsenin önünde eğilmediği, kendini övmediği ve birisine zarar vermek için hiç yalan söylemediği gibi. Doğruyu yap ve kimseden korkma. Duruş bozukluğu kendi hataları yüzünden uzun süre kendi dizlerinin üzerine çökmesinden ileri geliyor. Başkalarının zararına da olsa gerçeği söylemesinden ve gerçeğin ağır çekmesinden ileri geliyor. Ve kesin olarak ilerlemiş yaşına rağmen Bay Schramm'ın zirai araçlarda eğer altlarında sürünmüyorsa bütün gün makinelerin önünde eğilmesinden kaynaklanıyor.

Belki de Schramm uzun süre bir şey söylemediği için Anna bir şey söylüyor.

“Burası tuhaf kokuyor.”

“Şu küçük ağaçtan geliyor.”

Bay Schramm ağaç şeklindeki araba parfümünü gösteriyor.

“Aile, bir şey ifade etmiyor. Şu anda ne benim onlara ne onların bana faydası var. Benim ihtiyacım olan şey-“

Bay Schramm tekrar ona doğru dönüyor. Gözyaşı torbaları, kırık damarlar, yakasının altını kaşıyor ve cümleyi tamamlamıyor.

“Tamam.”

Anna tekrar rahat rahat nefes alıyor.

“Ben ne diyorsam onu yapıyoruz. Tabancayı bana verin ve benimle gelin. Kimliği ve sigarayı alıyoruz ve sonrasına ondan sonra bakarız.”

Bay Schramm direksiyona hafifçe vuruyor. Batı Avrupa’da bir erkek ortalama 13.4 yılda bir kendini hayati bir tehlike içinde bulur, kadınlar ise 15.1 yılda bir. Anna on sekiz yaşında olmalı. Tabancayı ona uzatıyor. Yaşlı adam ve genç kız arabadan iniyorlar. “Bir saniye,” diyor yaşlı adam ve arabanın bagajından bir şemsiye çıkarıyor. Yaşlı adam ve genç kadın gece yarısı tarlalarından, çayırlardan geçerek sokaklara doğru yürüyorlar.

Geceleri sokaklarda köyün yapacak bir işi olmaz. Gece yeni iş alanları açmıyor. Geç vardiyası yok, otel yok, gece bekçisi yok, radyo DJ'yi yok, gece devam eden bir inşaat yok. Köyde kimse, en azından köy böyle düşünüyor, erotik hatlarda çalışmıyor.

Sokaklarda, yıldızların ilahi ağacında gece mavisini nemli meyveler asılı.

Geceleyin, sadece Ulli garajda bazen bir şeyler kazanıyor. Eğer geç saatte konuşulacak bir futbol maçı ya da gölün kenarında yapılan bir bungalow ya da herhangi bir yerde bir sığınmacı yurdu varsa, o zaman gece yarısına kadar konuşulur. Kapanma saati en geç bir. Birden sonra sigara makinasının sahibi de birkaç avro kazanıyor ama o sayılmaz. Çünkü o Fürstenfelde'de yaşamıyor, Ingolstadt'da ya da Ibiza'da yaşıyor. Böyle bir geceye o da hayret ederdi. Sonra fırıncı kazanmaya başlıyor ama o zaman artık vakit gece olmuyor, geleneksel olarak o zamana günün ilk ışıkları deniyor. Pazartesi günleri gelen günün ilk ışıkları hariç, o gün fırın kapalı.

Gece, bulutlar, menekşe rengi, Anna'nın koşuya çıkarken sokaklarda giydiği tozlukların rengi.

Sevgili kirlili Fürstenfelde'nin sokaklarında iki yaşlı dindar Fürstenfelde kadını, gündelikçi, bilmem kaç yıl duvarın dibinde bir kulübede yaşadılar, nemli gece, aç ve ağır hava, iç yağ, hızla atan kalpler, savaşta erkeklerini kaybetmişler. Su çorbası ve ekmek, evet, su çorbası ve ekmek ya da Mecklenburg sınırlarında dilen, çingenelerle kavga et, Prusya'nın egemenliğini utandırmak için kış sadaka kutularında geçir. Bütün bu yerlerde acil durumda yardımı Mecklenburg'da buldular. Bir gölü iki yapan devin

efsanesini biliyorlar ve devin dağlık vatanına güneye doğru yola çıkıyorlar. Sahip oldukları ne varsa yanlarına aldılar. Çok bir şeyleri yok, isimleri Isolde Kerner ve Flora Kohl, yola düşmüşler, korkuları yok ve korkuları çok, ekmeği ve suyu paylaşıyorlar, el ele, güneye giden yolu soruyorlar, nerede bu güney, dua ediyorlar, zaten söyleyecek çok bir şeyleri yok, Isolde'nin bel ağrısı var, Flora ona ot merhemleri sürüyor.

Savaş yüzyılı sona erdi, yanık toprakların üzerinde seyahat ediyorlar, kendi acılarından daha büyük acılar görüyorlar, çanlar çalıyor, cadılar yakılıyor, putperestler nadiren yargılanıyor. Konuşmak isteyenlerle konuşuyorlar, küfür edenlerden sakınıyorlar. Ve insan çok küfür ediyor, kolay zamanlar değil. Flora Fürstentelde'ye yola çıkmadan önce Kladden kadınının kendisine olan bir günlük yevmiye borcunu isteyince, kadın kırık bir testiye bahane edip ödemeyi şu sözlerle reddetti: *Benden zırnık alamazsın seni sakar orospu*. Flore ödemeyi reddetmesini bekliyordu ama hakareti değil. Sonra Isolde arkadaşının önüne geçip Kladden kadınının *götünü tıraş etmeye* davet etti.

Peki başka? Bir erkeğe *köftehor*, *adi dolandırıcı* diyebiliriz. Ya da ona *hödük*, *şapşal*, *öküz* diyebiliriz. *Kıfayetsiz hergele* de kulağa hoş geliyor. Ve farklı çeşitlemeler: *seni düzenbaz canı*, *Polen düzenbazı*, *katil düzenbaz*, *kayıtçı düzenbaz*. *Kutsal fahişe* (Papazın karısı için), *gezgin fahişe*, *Polen orospusu* (Polen olmak zorunda değil) ve *yabancı kadın* (yabancı olmak zorunda). Geceleri sokaklarda şunları da duyabilirsin: *Şu terzi nerde*, *şu yabancı olan*, *iblis boynunu kırsın!* Ya da: *Şeytana papazı sordum*, *papazın ağzına sıçayım!* En kötüsü de birisine, kadın ya da erkek, *Fransızlardan frengi kapasın* demek. İşin artık zirve noktası da *seni Fransız fahişe avcısı* demek.

Fürstenfelde’de sokaklarda geceleri artık dilenci yok. Isolde ve Flora küfürlere ve havaya, cadılara ve bel ağrılarına direndiler.

Bir yolculuğa çıkabilmelerinin olanaksızlığına direndiler. İki yaşlı kadın, korku iyice büyüdüğünde el ele tutuştular. Bazıları onların yollarda ölümden başka bir şey bulamadıklarını söylüyor. Biz ise sadece ölü bulunduğunda ölüsündür diyoruz.

Sokaklarda geceleri bizi görünür kılan sokak lambaları yanıyor. İhtiyarlar meclisinde Bayan Reiff harekete duyarlı lambalar takmayı teklif etti. Böylece sadece ihtiyaç olduğunda yanacaktı lamba. Paradan ve elektrikten tasarruf edilecekti. Ama her zamanki şeyler işte. Köye yeni gelenler bu fikri beğendiler, eskiler ise kesin bir karara varamadılar. Toplantıdan sonra herkes bu güzel fikirden dolayı Bayan Reiff'i övdü. İtiraf edelim, otoriteye fikrimizi açıkça beyan etmek bizim güçlü yanlarımızdan değil. Sonra Bayan Reiff, belki de şaka yaparak, ama muhtemelen gayet ciddi olarak, 1980 öncesinde doğan herkesin daha cesur olmayı öğrenmeleri için grup terapisine gitmelerini önerdi. Ama hesap edemediği şey bizim burada psikologlardan cesaretten daha çok korktuğumuzdu.

Islak sokaklar geceleyin streç filmin altındaymış gibi parlıyor.

Hasattan sonra, harmandan sonra, kış ekiminden sonra traktörleri ve kamyonları geceleri hız limitinden daha hızlı sürüyoruz. Eğer güçlü, sesli ve süslü püslü bir şey sürüyorsan ve hele bir de üzerinde yüksek bir yerde oturuyorsan bu iş böyledir. Böyledir bütün gün tarlanın üzerinde gondolda gibi sallanarak toz yuttuktan sonra eve dönmek isteyince ve sonra geceleri sokaklarda adam gibi adam olduğunu, ziraatı temsil ettiğini, bizi besleyenin sen olduğunu, masamıza ekmeği koyanın sen olduğunu göstermek istersin. Sonra kontağı kapatırsın, eve tozla kaplı burun deliklerinin arasından nefes alarak bisikletle gidersin. Bir duş nasıl da iyi gider.

Gece ve plastik çizmelerinin içinde, resminin gidişatından memnun olmayan Bayan Kranz.

Yağmurda bir sivrisinek tarafından sokulur Bay Schramm. “Hadi ama,” diyor Bay Schramm. Ayağında daha fazla bakteri olan insanları sivrisinekler ayağında daha az bakteri olan insanlara göre ortalama daha az sokuyor. Bunu öğrendiğinden beri Bay Schramm anti-bakteriyel sabun kullanıyor ama sivrisinekler hâlâ sokuyor. Ama ayağından eskisi kadar çok sokmuyorlar.

Sokaklarda: Avcı kadınlar. Bayan Schwermuth. Anne Tilki.

Gecede: Müzik ve sonsuzluk, biz nasıl huzura kavuşacağız?

Thälmann Caddesi 16 numarada gece: müzik. Ditzsche olarak bilinen Dietmar Dietz orada oturuyor. Evlenmemiş, çocuklara ve hayvanlara hep hoşgörölü, birleşmeden önce postacı, bugün ise on beş cins tavuk sahibi.

Ditzsche Fürstenfelde'ye Ülke Genelinde Çocukların Genişletilmiş Tahliyesi sırasında geldi ve onu bir daha kimse almaya gelmedi. Buradaki ailesi Gracedieuslar Fransız Protestanlarının soyundan geliyorlardı, kötü insanlar değildiler. Aile ailedir, herhangi bir tanesi hiç olmamasından iyidir. Gracedieuslar kendi dünyalarındaydılar, iki yılda bir Küba'ya seyahat, bir keresinde Ditzsche'yi de yanlarında götürdüler. Millet konuşuyordu: Bu kadar parayı nereden buluyorlar? Yetmişlerin sonunda bir uçak kazasında öldüler. Nedense böyle bir son Fürstenfelde'ye pek uymadı ama olsun.

16 numaralı evin iç avlusuna giden kapısının önünde bir masa duruyor. Masanın üzerinde pembe plastik bir kutu. Yağmur olsun, buz tutsun, gece olsun kutu hep dışarıda. Kutunun içinde: yumurta. On adet: iki avro. Bu uygun bir fiyat. Ditzsche'nin iyi tavukları var, sağlıklı ve iyi yetiştirilmiş, özel yemle beslenmiş ve dışarıdan gelen birinin sadakatiyle bağlanmış. Tavuk gibi kokan tavuklar. Bir yabancıнын ya da fırtınanın gelişinden önce Ditzsche'yi uyarıyorlar. Postacı geldiğinde sessiz duruyorlar.

Birkaç günde bir Ditzsche satılmamış yumurtaları kutudan alıyor ve yerine sakince yenilerini koyuyor. Bu onu dışarıda görebileceğın nadir anlardan biri. Dietmar Dietz'in yüzü kutusu gibi pembe. Buruşuk, buruşuk bir yüz. Kollar ve bacaklar adaleli. Ditzsche'nin gömlekleri yaşlandıkça ona büyük geldi. Her

zaman böyle değildi. Şöyleydi: gömlekler ona tam geliyordu ve ütülüydü. Şöyleydi: güvercin mavisi üniforması onun üzerinde tam ideal duruyordu. Düşündüğünde hayret verici bir durum. Doğu Almanya üniformalarının birisinin üzerinde ideal durması yani.

95'te şehirliler göllerimizi yeniden keşfettiklerinde, köy yüzme sezonu için yeni kartpostallar basmak istedi. Tasarım Komitesi kartların üzerinde hangi resimlerin olması gerektiğine karar vermek için Halkevi'nde bir araya geldi. Tabii ki Halkevi'nin ve göllerin resimleri hariç. Dört farklı motif olacaktı. Üçüncüsünde bir at şehir surlarının önünde duracaktı ve böylece görülmesi gereken iki yer bir taşla halledilmiş olacaktı. Dördüncüsüne geldiğimizde bütün fikirleri tüketmiştik. Bir an kiliseye Rönesans verilmesi düşünüldü ama çoğunluk buna karşı çıktı. Ve sonra kayıkçı Ditzsche'nin yumurta kutusunu kartpostala basmayı teklif etti.

Ve ortalık birbirine girdi.

Ditzsche yalnız yaşayan bir adamdı ve yalnızlar aile gezileri için iyi bir reklam olmazdı. Ve Ditzsche uzun zamandır aynı yerde sabit, durağan bir şekilde yaşıyordu. Ve böyle durağan yaşayanlar insanların içindeki sosyal aktiviteye katılma isteğini öldürürdü. Böyle konuşup durdular. Ditzsche şöyle, Ditzsche böyle.

Ama sonra kayıkçı şöyle dedi: "Arkadaşlar. On yumurta: İki mark. Uygun yani, daha uygunu olmaz. Hepiniz alıyorsunuz. Gizlice alıyorsunuz ama alıyorsunuz. Sonuçta kartpostalda Ditzsche görülmeyecek, yumurta kutusu görülecek. Yumurta kutusunun durağan bir geçmişi yok. Hepiniz biliyorsunuz. Yumurta kutusunun anlamı şu: Yanlış kararlar verip işini kaybetse de, fakirleşse de, senin bir casus olduğunu düşündükleri için herkes senden nefret de etse ve buna itiraz edemeyecek kadar aptal da ol-san, hayat kışına sağlam bir tekme atıp yüzüstü yere kapaklansan

da, üstelik bir de şeker hastası olsan da, bütün bunlar seni uygun fiyata çok iyi yumurta satmana engel olamaz.”

Tasarım Komitesi kısa bir süre sessizliğe gömüldü.

Ve sessizlik sona erdiğinde, oylamaya geçtik ama yine de yetmedi. Üçe üç. Biz de fotoğrafçıya fikrini sorduk. Fotoğrafçı Bayan Kranz’dı. Çünkü resim yapabiliyorsan fotoğraf da çekebilirsin. Fazla tereddüt etmedi: “Yani bence yumurta kutusu iyi olur. Hatta bayağı orijinal bir fikir. Bu boktan sokakta pastoral bir tema. Yumurta kutusu iyidir.”

Biraz ağır oldu ama Bayan Kranz böyledir. O zamandan beri de enflasyon yüzünden iki üç yılda bir bizim Dietmar Dietz’in yumurta kutusunu gösteren kartpostalları basılıyor. Dietmar Dietz, namı diğer Ditzsche, iki kez öksüz kalmış, yalnız yaşayan, bugün bile insanların mektuplarını gizlice karıştırdığına inanılan postacı, şeker hastası, artık üstüne olan gömleği kalmayan, ama yenisini almak için ne parası ne hevesi olan, çünkü tavukları için nasıl gömlek giydiği fark etmeyen ve her günün son günü olma ihtimali olan Ditzsche. Ama Ditzsche uyanıyor ve hayatına devam ediyor ve bahse gireriz cenazesine herkes gelecek, yumurta kutusu da gelecek. Ve birçoğumuz yas kıyafetleri giyecek ve kutu Halkevi’nde Doğu Almanya’dan kalma ıvır zıvırların yanına konacak. On yumurta: iki avro, daha uygun bir fiyatı hiçbir yerde bulamazsınız. Kısa bir süre önce Ditzsche kutunun yanına plastik bir tavuk astı. Süs olsun diye.

Bazen, kutudan on büyük yumurta alıp iki avro ya da bazen iki yirmi bırakırsın, iç avludan tavuk gıdaklamaları duyarsın. Gece alırsan, evden müzik sesi duyarsın.

Bugün de öyle. Bu gece Ditzsche’de müzik çalıyor ve perdelerin arkasında gölgeler hareket ediyor ve döşemede ayakkabı tabanları geziniyor. Belki de sadece perdeler hareket ediyor ya da hiçbir şey hareket etmiyor. Çalan müzik tango ya da salsa ya da merenge, burada o kadar ayrıntıya girmiyoruz.

Tilki kıyı boyunca koşuyor. Suda eski ormanda bazen karşılaştığı yaşlı bir dişi insanın kokusunu alıyor. Bu uzun süre bir yerde sakince kalabilen bir insan hayvanı. İnsanlar nadiren böyle hareket eder. Bu dişinin, tilkinin severek kokladığı kokusuyla başka aromalar da karışır. Çivit otu, ombra, zencefil ve çam sakızı. Şimdi şu kokuları da alıyor: mayalanmış mayhoş meyve, potasyum, gözyaşından mangan. Güzel. Tehlike gözyaşı kokmaz.

Tilki yola devam ediyor ve ikinci bir insan dişisiyle karşılaşır, büyük bir model. İnsanların ölümlerini gömdükleri yerin yakınında. Dişi kıyıda üç nesnenin etrafında dolanıyor, sessizce mırıldanıyor, öfkeli insan sesleri. Tilki acaba orada ne var diye merak ediyor. Dişi havuç kokuyor, üç nesne -kubbeye benzeyen şeyler- kalay, bakır ve tilkiyi cezbeden üçüncü bir koku.

Dişi insan sanki kubbelerle kavgaya girmek istiyor gibi. Tilki bekliyor. Bir süre sonra dişi gidiyor. Tilki, dişi insanın yaptığı gibi kubbelerin etrafında daire çiziyor. Metalin altında daha önce geçtiği yolların kokusunu alıyor. Öldürdüğü avların. Kolayca ısırtıp parçaladığı haznelerden çaldığı yiyeceklerin. Soğuk zamanda kendini yem edip alt ettiği ve tilkiyi ensesinden ısırtıp onun önce yavrularını beslemesine yardım eden hızlı av köpeğinin kokusunu alıyor. Onun tilkiyi alt ettiğine ve bunun tilkinin değil kendi oyunu olduğuna inanmasını sağlamıştı.

Hepsi burada. Şimdiye kadar kokusunu aldığı bütün aromalar. Kız kardeşinin son kaçıışı ve ürküttüğü köpekler. İnsan köpekleri tilkilere o kadar yaklaşmışlardı ki onların ağızlarının kokusunu alabiliyorlardı. Efendilerinin şefkatli parmaklarının kokusu geliyordu. Tilkiler ormanın derinlikleri yerine insan kolonisine

doğru kaçtılar. Tehlikeli insanlar ve köpekler ormandaydılar, aynı anda kendi yuvalarını da koruyamazlardı. O hâlâ hayatta, kız kardeşi değil.

Kubbelerin altındaki her koku *eskiyi* hatırlatıyor. Hepsinin birleşiminden tilki hayatta kalmanın kokusunu alıyor. Onu çağırıyor ve tilki onu serbest bırakmak istiyor, kendi yanına, kendine almak istiyor, kazmaya başlıyor, kubbenin altına ulaşmak istiyor. Tilki acıyla viyaklıyor, nefes nefese kalıyor, paniğe kapılıyor ve cesaretleniyor çünkü kubbelerin altında hayatta kalmaya ait bir aromanın kokusu geliyor, ona şunu düşündüren bir koku: ben.

Kendini parçalamak istiyor, yavrularına gitmesi lazım, tavuklar yakında, büyük kubbeden kendi türüne ait onu cezbeden bir koku yayılıyor: bir tilki, erkek bir tilki. Onun hayatta kalışının kokusunu alıyor, çalılıklarda başlayan bir *eski* zaman, çoktan geçip gitmiş bir zaman, annesinin nasıl ortadan kaybolduğunun, biri uzun biri kısa iki insan adamcığının onu nasıl beslediğinin, korkmadan onları nasıl takip ettiğinin kokusunu alıyor. Beraber avlanıyorlar ve o bir dişi tilkinin aklını çeliyor, sonra birinin daha. Ve mağaralarda yaşıyor ve insanlarla insan yuvalarında. Ona büyük bir acı veren demirden ve odundan bir şeyin içinde can veriyor. Dişi tilki onunla öğreniyor, onunla fethediyor, onun için korkuyor ve nihayet onun cansız varlığından kaçıyor.

Şaşkınsınız. Derin Göl'ün kıyısında üç çan duruyor. Ortada *yaşlı kadın*, siyah ve dayanıklı. İkizler onun kanatları olmuş: aydınlık ve narin, karanlık bir gezegenin iki uydusu. Belli belirsiz bir ses tek yanılsama, yoksa çanlar gerçek. Bir kilo bakır 5,32 avro. Hiç de fena bir hasılat olmazdı.

Kuşkuluyuz. Üç haftadır genç bir adam gece geç saatlerden şafak vaktine kadar köyde dolaşıyor. Bay ya da Bayan Zieschke fırını açar açmaz, içeriye girip portakal suyu ile pudingli simit sipariş ediyor. Köşede insanların ayakta yediği uzun masaya geçip ellerini dua eder gibi birleştiriyor.

Bayan Zieschke, tezgâhın arkasında dik duruma gelip sırtını rahatlatmaya çalışıyor.

Bay Zieschke dünün gazetesine göz atıyor.

O gitmeden sandviç yapmak ya da fırıncılar arka tarafta ne yapıyorsa onu yapmak için arka tarafa geçmiyorlar.

Adidas eşofman takımları giyiyor. Siyah çizgili beyaz ve sarı çizgili mavi. Çizgilerin arasında koyu kirler var. Bir gün mavi eşofmanın omuzu yırtıldı, ortaya çıkan deri kanlıydı ve sıyrıklar vardı. Solgun, solgun bir adam. Gözleri sulu ve kanlı. Onları neredeyse hiç kırpıyor.

Adidas Adam diyor millet.

Böyle tuhaf tipleri biliriz. Enkazları biliriz. Bakımsızlık bize yabancı değil, onunla birlikte gelen utanç da. Ama ondan önce ne olduğunu biliriz ve neden olduğunu konuşuruz. Şimdi daha kötü durumda olan birisi geliyor, şafağa kadar dışarıda kalıyor ve kimse kim olduğunu bilmiyor, bize hakkında konuşacak hiçbir şey vermiyor.

Portakal suyu ve pudingli simit.

Bazen kahvaltıdan sonra bir elini yumruk yapıp diğer elinin ayağına vuruyor ve gövdesi titriyor. Bazen. Kollarını. Dirseklerine. Kadar. Kıvırıyor. Mümkün olduğunca yavaş.

Bir gün Zieschke'nin canına tak ediyor ve ona bir soru soruyor. Hik yesinin bir kısmını bilmek istiyor. Bir isim belki, bir yer. Adidas Adam  ocuk gibi heceleyerek tahtadan okumaya başlıyor:

“Doğal. Ekşi. Hamur. İle. Pişiriyoruz.”

Pudingli simitten küçük bir parça koparıyor.  iğnerken gözlerini kapatıyor.

Bilmiyoruz nereden geliyor.

Bilmiyoruz nereye gidiyor.

Biliyoruz ne yemeyi seviyor.

Omuzundaki yara bir süre sonra iyileşti.

Anna Festivali'nden önce 1722 yılında, korkunç bir trajedi yaşandı. İnsanlar keten kurutucularının çalınacağından korkarlardı ve bu yüzden bizde kötü bir alışkanlık vardı, hizmetçiler ya da çocuklar hâlâ sıcak olan ketenlerle kaplı fırınlara kapatılır, gece orada uyutulurlardı. Geher çocukları Anna ve Andreas'a da bu yapıldı. Kız sabah ölü bulundu, oğlan ise ağır yaralıydı. Olay çok daha trajikti çünkü aynı kız bizi, bir gece önce, berduşların bizim ekmeğimizi çalmaya çalıştığına dair uyarmıştı.

Anne yine de herkesin Anna Festivali için toplanmasını istedi. Yine de yaşadığımız en acıklı festivaldi, dans ve şarkı yerine matem ve ayıplama vardı.

Kız şerefle yâd edildi!

Ey kudretli ve dehşetli Tanrı!

Ey ahmak, ahmak insan!

Ve Bay Schramm, eski—sonra—şimdi—ve—yetmediği için—bugün ikinci kez sigara makinasının karşısında. Sigarayı bırakanlar sigara içenlere göre ortalama daha zayıf. Yaygın olarak tam tersi farz edilir. Yaygın olarak, bıraktığında şişmanlattığı düşünülür. Sigmund Freud’un yeğeni bu fikri insanlara yerleştirmiştir ve Freudların insanları etkilemede ne kadar iyi olduklarını bilirsiniz. Ama sigara içen insanlar vücutları kendiliğinden zayıf olmayı bıraktıktan sonra sigarayı bırakmaya meyilliler. İstatistikler bunu görmezden geliyor. Sigara içmemekle şişmanlamak arasında bir bağlantı yok ama yorgun metabolizma ile alakası var. Bay Schramm hiç zayıf olmadı ve hiç aşırı zayıf olmadı. Bay Schramm hep gürbüz bir adamdı.

Bir elinde bozuk para diğer elinde Anna’nın kimliği, Bay Schramm “yaygın olarak farz edilir” ifadesini düşünüyor.

“Sen ne düşünüyorsun?”

Parayı içeriye atıyor.

“Sigarayı bıraktığında insan kilo alır mı?”

“Sigara içmek sindirime iyi geliyor, öyle değil mi?”

Anna şemsiyeyi Schramm’ın üzerinde tutuyor.

“Yaygın olarak öyle farz edilir,” diyor Bay Schramm ve *Pall Mall Rot*’un üzerine basıyor.

“Gerçekte ama bunun bir etkisi yoktur. Gerçekte çok yediğin için şişmansındır, çok sigara içmediğin için değil. Ya da genetikdir.”

Elinde kimlik tereddüt ediyor. Onunla ensesini kaşıyor.

Anna parmağını makinadaki giriş yerine koyuyor. Bay Schramm kartı gösterilen yere koyuyor ve okutuyor. Bir şey olmuyor.

Bay Schramm başka şeyleri çalıştırması beklenen şeyleri düşünüyor. Roket birliğinde görev başındaki muharebe takımını düşünüyor. Ateşlemeden sorumlu ekip ateşleme emrini vermeyi hedefliyordu. Başlangıç rampası hizmetlerinden sorumlu kişiler de başlangıç rampası hizmetlerini hedefliyordu. C Objesi, A Objesi'nin bir parçasıydı. Personel onlar için planlanan yerde ateş pozisyonunu aldılar. Çekilme emri manevrayı bitirmeyi hedefliyordu. "Sovyetler ordusu ile sınıf dayanışması ve askeri ittifak... Doğu Almanya'nın hava sahasının korunması... azami disiplin ve inisiyatif... çekilme!" Herkes kendisi planlanan görevlere her zaman hazır ve nazırdı. Personelin eşleri çok fazla övülmezdi. Seksenlerin ortasında alay küçültüldü. Yarbay Schramm kararı protesto etti ama elden ne gelir? Roket teknolojisi rafa kaldırıldı. Artık esas vazife nöbet tutmaktı. Tanrım, nöbet tutmak. Eğitim alanındaki son yoklama 1990'da yapıldı.

Bay Schramm *Lucky Strike* düğmesine basıyor. Sonuç yok.

Bay Schramm bu sigara işi de başarısızlıkla sonuçlanırsa kızdan nasıl kurtulacağını düşünüyor. *West* düğmesine basıyor. Sonuç yok.

"Kendinizi neden öldürmek istediniz?"

Bay Schramm *Camel* düğmesine basıyor. Dişlerini sıkıyor, çene kasları ortaya çıkıyor. Hâlâ sonuç yok.

"Hadi ama," diyor Bay Schramm.

Bay Schramm bir ona bir buna, bütün düğmelere basıyor. Herkesin en çok yenmeyi isteyeceği rakip, Bay Schramm buna kuvvetle inanıyor, kendisidir. Yumruğunu sıkıyor. Anna'nın kalkık kaşları panikle karışık bir merakı anlatıyor. Yumruğunu savuruyor, makinanın metal levhasını milimetre mesafe kala duruyor.

Bay Schramm hizmet süresi boyunca sık sık yüzmeye gitti. Sabah erken Güldenstein'a gidip geliyordu. Gidiş: hızlı ve öfkeli. Güldenstein'a dokunuş ve derin nefes alış. Dönüş: yavaş ve düşünceli.

“Kötü bir şey mi yaptınız?”

“Sigara temin etmekten başka bir şey yapmamışım gibi geliyor bana.”

Makine girilen para miktarını gösteriyor. Belki de kurşun elektroniğe zarar verdi. Yine elektronik. Bay Schramm para iade düğmesine basıyor. Sonuç yok.

“Siz askerdiniz, değil mi?”

“Kimseyi savaşa götürmedim. Koyun vuruldu bir kere Kazakistan'da, talim için. Burada da gökyüzünün güvenliği sağlandı.”

“Gökyüzü?”

“Hep teknik işler ve temizlik vardı. Bir düşün. Uçaksavar roket üssünde temizlik.”

Anna dik dik bakıyor. Dikkatle inceleyerek. Evet, böyle denilebilir. Anna Bay Schramm'a dikkatle inceleyerek bakıyor. Arabasında dikkatle baktı ve acaba tarlada, penceresinin altında Rusların bir düzine insanı kurşuna dizdiğini biliyor mu diye sorduğunda da dikkatle inceleyerek baktı.

“Beyaz Ruslar” diye cevap verdi Anna ve ona dikkatle inceleyerek baktı ve şimdi bir daha bakıyor, çünkü kafasını sigara makinasına dayıyor. Birisinin kendisini öldürmeye niyeti varsa ona dik dik bakarsın.

“Şunu yapma artık,” diyor Bay Schramm kafasını kaldırmadan.

Anna bakmaya devam ediyor. Evden astım ilacını aldı, acil durumlar için, telefonunu da, ne olur ne olmaz diye. Henüz onu kullanmak istemiyor. Yağmur hızını kesiyor.

Bay Schramm yürüyüp gidiyor. Mezarlıkta göle doğru sapıyor. Yol çamurlu, dik, Anna yetişmeye çalışıyor. Bay Schramm'ın ne zemin ne hava umurunda. Babasının ismi mezarlıktaki savaş anıtındaki isimlerden birisi.

Mezarlığı biraz geçince olmadık bir şey: mesire yerinde yerde çanlar. "Söylesene," diyor Bay Schramm. "Bu da neyin nesi?" Çanları inceliyor. Yağmur damlaları çanlara çarptıkça yumuşak sesler çıkıyor. Anna'nın gözleri hâlâ sadece onun üzerinde.

"Bu gece böyle sürekli anılarınız mı canlanacak?"

"Benim," diyor Bay Schramm "anılarım sürekli canlı."

Anna Bay Schramm'ı arabasında bulduğundan beri hiçbir insanla karşılaşmadılar. Şimdi karanlık gölde ressamın ışığını uzaktan sezebiliyor. Yalnız Anna Bay Schramm'ı şimdi kimseyle paylaşmak istemiyor.

"Neden soruyorsun?"

"Pazartesi buradan gidiyorum."

"Veda. Hımm."

"Buradaki zamanlarımı hatırlayıp duruyorum ve neyi özleyeceğimi soruyorum kendime. Sanırım en çok özleyeceğim şey gençliğimi neden başka bir yerde geçirmediğim olacak."

Schramm hafifçe çanlara vuruyor. Kocaman elini *Yaşlı Kadının* kavisli kabzasına koyuyor. "Bir keresinde bizi" diyor, çanları okşayarak, "Özbek bir general ziyaret etmişti."

"Roketleri mi ziyaret etti?"

"Roketleri ziyaret etti. Beş gün kaldı ve ondan sonra birlik bir daha eskisi gibi olmadı. Zaten her şey kötüye gidiyordu, ekonomi falan, ama mesele o değildi. O adam, ismi Trunov'du, bizimle geçirdiği beş günü hepimizin hayat boyu isteyebileceği şekilde

yaşadı. O gidine herkes eski tekdüze hayatına geri döndü ve moralimiz de generalle beraber Özbekistan'a ya da o nereye gittiye oraya gitti."

"Nasıl bir şey olduğunu anlamak isterdim."

"Evet ama kulağa nasıl geleceğini bilmiyorum..." Schramm elini kokluyor. "Tamam dinle. Bir yeri ya da bir generali..." Schramm kafasını sallıyor. "Trunov bize bir sebze bahçesi sermemizi emretti. Bu emre itaat etmemize gerek yoktu ama ettik. Hatta ona bir isim bile verdik."

"Trunov Bahçesi?"

"Yoldaş General Paşa Trunov'un Sebze Bahçesi. Her yıl harika biberler verdi. Hem de nasıl!"

Bay Schramm öksürüyor ama bu bir gülüş de olabilirdi. Çömeliyor.

"Hey, gel bak. Şunu görüyor musun?"

Çanların yanındaki zemini gösteriyor.

"Birisi buraya saplanmış. Tekerlek izleri var."

"Yani?"

"İki ile ikiyi çarp."

Anne pek bilmece havasında değil. Sanki çanları şimdi görmüş gibi bakıyor. Onları pek de ilginç bulduğu söylenemez. Bay Schramm da arkasını dönüyor. Anna'ya bir şey göstermek istiyor, duvara tırmanmaları gerekiyor.

"Şimdi ne yapıyoruz?" diye soruyor Anna yukarıdan.

"Masal saati," diyor Bay Schramm.

KALAYCININ YÜZÜĞÜ

Bir zamanlar Fürstenfelde'de Jochim adında yaşlı bir kalaycı varmış. Pek bir şeyi olmayan fakir bir adammış. Sadece küçük bir kulübesi varmış: bir tencere, yemeği için bir tabak ve üzerinde müzik yapabilmesi için bir kaşık ve bunların yanında iki yelek, biri giymek için biri yedek ve uyurken bile taktığı eski moda bir silindir şapka. İnsanlar ona şüpheyle yaklaşıyorlarmış ki insanlar kendi kendisiyle ve şapkasıyla konuşan bir insana genelde böyle yaklaşırlar.

Bir gün kalaycı kış için yakacak odun edinmek amacıyla Kiecker Ormanı'na kuru dallar toplamaya gider. Ormandan dönerken Geher Çiftliği'ndeki tarladan geçerek yolu kısaltmak ister. Ve meşe ağacının altında dinlenmek için durduğunda şapkasının üzerinde bir dalın şapkasına dokunduğunu hisseder. Şapkasını kaldırdığında altında bir elma bulur. Şaşıracak elmayı alır, kabuğunu yeleğinde temizler ve elmayı ısırır. Dişlerine sert bir şey gelir. Sonrasında dilinde yarım bir diş vardır ama bu diş değil bir yüzüktür. Kalaycı bir küfür savurur, ama diş diştir yüzük de yüzük. Yüzüğü eğri büğrü parmaklarından birine takar ve odunlarını tekrar yüklenir.

Sırtında bir çalı demeti köyüne geri gider. Sokakta birkaç yaşlı kadın durmuş gevezelik ediyorlardır. Kalaycı için hiçbir zaman güzel söz söylemezlermiş, işini iyi yaptığında bile.

Birden ıglik atarak etrafa kaışırlar. “Ahmak kadınlar!” diye homurdanır yaşlı adam. “şimdiye kadar beni çoktan tanımış olmaları gerekirdi.”

Kilisenin önünde bir kapıyı tamir eden işçilerle karşılaşır. Kalaycıyla dalga geçmek, onu kandırıp alaya almak için hiçbir fırsatı kaçırmayan tiplerdir bunlar. Hatta bir keresinde şapkasını kurtarmak için göle bile atlamıştır.

Havada süzölerek kendilerine doğru gelen çalı demetini görölnce korkudan sararıp işlerini bırakıp kiliseye kaçarlar.

Yine içiyorlar diye düşünür yaşlı adam. Kulübesine gider ve sırtından yükölü atar. Isınmak için mutfakta ateş yakar.

Çok geçmeden köylöler kulübesinin önünde toplanırlar. İlk gelenler pencere pervazlarından merakla içeriye bakarlar. Kalaycı için bu kadarı da fazladır. Dışarıya çıkıp insanları azarlar: “Burada ne yapıyorsunuz!” Kimse onu dikkate almaz.

Yaşlı adam insanların ya ondan kaçmasına ya da görememesine sebep olan şeyin ne olduğunu merak eder. Eğri büğrü parmağına taktığı altın yüzölkle bir alakası olabilir miydi?

Köye gittiğinde şaşırarak insanların kimsenin taşımadığı bir çalı demetinin yollarda süzölmesinden dehşete kapıldığını duyar.

O zaman yaşlı adam bunun elmadan gelen yüzölkten kaynaklandığını anlar. Yüzöl sahibini görünmez kılıyordur.

Düröl kalaycı bundan güzelce faydalanır. Artık insanların tencerelerini, tavaralarını kalaylamak için işe gitmez.

Yiyeceğini diğer insanlardan, özellikle de kendisiyle eskiden alay edenlerden ve onun hakkında kötü konuşanlardan alır. Bir zamanlar kafası büyük olduğu için onunla arkadaşlığına son veren yaşlı bir bakire kadın korkudan ölür. Ama onun için biraz üzüölür. Kimseyle konuşamıyor oluşunu çok dert etmez. Geçmişe

onu neredeyse kimse dinlememiştir ya da söylediklerini hiç ciddiye almamışlardır. Yaşlı kalaycının yokluğunu köyde çok az kişi fark eder, ne zaman ve nasıl ortadan kaybolduğunu ise hemen hemen hiç kimse bilmiyordur ama bir yıl boyunca insanlar her zamankinden daha az yiyecekleri olduğunu fark ederler. Kimse açlıktan mustarip olmadığı için de bunun çok bir ehemmiyeti yoktur, bunu iyi ruhların marifeti olarak görürler ve bu konu hakkında bir daha konuşmazlar.

Tilki insan yapılarının arasındaki aydınlatılmış taşlı yolda tavuk kokularını takip ediyor. Burada her yerden bir tehlike çıkabilir. Bir tanesi çıktı bile. Bir erkek insan. Tilki omuzlarının kokusunu alıyor: yaralı bir et. Onun ziyaret etmek istediği bir yapının önünde duruyor. İçeride insanlar insanların yapmayı en çok sevdiği şeyi yapıyor: Bir şeyden başka bir şey yapıyorlar. Buğday tozundan büyük, sert, çıtır çıtır şeyler yapıyorlar. Ve bazen, ama her zaman lezzetli, bunları binalarının arkasına koyuyorlar ve tilki bazen orada onları bekliyor oluyor. Her zaman beklemez, ama beklemeye değer.

Erkek insanın etrafında küçük bir daire çiziyor. Bu kez buğday tozundan bir şeyler yapan insanlar dışarıda bir şey bırakmamışlar. Ama tilki yan binadaki kapının oradaki kalasların arkasından tavuk tüyü kokusunu alıyor. Kalasları inceliyor ve bir tanesinin yerden hafifçe kalkık olduğunu fark ediyor. Onun altından geçiyor. Köşede tavuk kümesinin olduğu geniş bir alan. Tavuklar rüya görüyor. Uykuları yağmurla beraber yumuşak.

Bir tavuk kümesi yapmadan önce hem tavuklar hem de tilkiler hakkındaki her şeyi güzelce öğren. Tavukların içgüdüleri ve tilkilerin hikâyelerini öğren.

Durdenler hep kısa boylu insanlardı. Bu konuda ne kadınlar, ne uzatma aparatları, ne uzun insanlarla evlenme, ne hormon tedavileri bir işe yaradı ve burada yaşayan son Durden, ilk adı Heinrich ya da Heini, namıdiğer “Ufacık”, duvarın yıkılmasından önce Fürstenfelde’nin son belediye başkanı, sadece 1.45 metre boyundaydı.

Durdenlerin cüsselerinin bahsetmeye değer olduğunu düşünmedik. Boyunun kısalığıyla ilgili biraz şaka, biraz alay onu epeyce rahatsız etti. Ayakkabı seçimlerini etkiledi, düşündüğü ve yaptığı şeylerde iz bıraktı, nüfus sahibi olmaya ve otoriteye olan hırsını kamçıladi, hep yüksekteki şeylere ulaşmaya zorladı. Doğu Almanya zamanında Zirai Üretim Toplumu başkanı olarak başarısız oldu, üç evlilikte koca olarak başarısız oldu. Böylece belediye başkanımız olarak şansını denerdi.

Eğer bir tavuk kümesi yapıyorsan, tavukları yüzde yüz içerde tuttuğunu ama tilkileri yüzde yüz dışarda tutamayacağını anlaman lazım. İçeriye girerse tavukların durumu onun merhametine kalmış demektir. Onları korumak için yapılan barınak, onların ölüm hücresi olur.

84’te Durden belediye başkanlığı görevine geldi, 85’te Schliebenhönerler Batı’ya geçti, buradan bunu yapan bir tek onlardı. Önceki olayın sonrakiyle bir alakası var mıydı? Kimse yüksek sesle bir varsayımda bulunmadı. Belediye başkanı olduğundan beri Durden, evleri değiştirmek için Schliebenhönerler’in başının

etini yiyip durdu. Büyük bir evleri vardı ama yalnız yaşıyorlardı ve Durden yalnız yaşıyordu ama yine de büyük bir ev istiyordu.

Schliebenhönerler ortadan kaybolduktan bir ay sonra Durden taşındı. Büyük evlerinin Büyük Göl manzaralı bir balkonu ve böğürtlen çalılılarıyla çevrili bir mutfak bahçesi ve üzerini bir çatı gibi örten leylakları vardı. İç avluyu bir kiraz ağacı süslüyordu. Schliebenhönerler keçilerini satmamışlardı. Bu yüzden kimse şüphelenmedi.

Bir tavuk kümesi yapıyorsan tavukların gezinmek için ve kendilerini eğlendirmek için yeterli alanları ve koyu tüylü tavuklar için yazın gölge olduğundan emin olmalısın. Ayrıca tavuklar, tavuk hayatı biraz fazla geldiğinde geri çekilebilecekleri bir yere de ihtiyaç duyarlar. Bir tavuk kümesi yapıyorsan, çitleri en az bir buçuk metre yap ya da daha yükseğe çek. Bunun altında olanlar tilkiler için çocuk oyuncağıdır, engel değil.

Belediye başkanı eve yerleşti. Bahçeyi ekip biçti, keçileri besledi, imzaları taklit etti. Belediye başkanlığı işlerini yaptıktan sonra, balkonda bira içti ve gölden daha çok gökyüzüne baktı. Çoktan silinip gitmiş yıldızları seyredabiliyor oluşu onu meşgul etti. Bu bir işaret miydi? Ve ne için?

Bir tavuk kümesi yapıyorsan, giriş tünelini kısa düzlükler ve sert köşelerle zikzak şeklinde yap. İçinde tavuk rahat manevralar yapabilsin ama tilki yapamasın. Kendine asabi tabiatlı bir köpek al.

Durden'in taşınma şekli şaibeliydi ama biz ve zaman böyle bir şeyi herkesin içinde dile getirecek kadar olgun değildik. Ayrıca köyün Durden'in ev işgalinden daha büyük dertleri vardı: Tarlalardaki gübre göllere sızmış ve amonyum miktarını makul seviyenin on iki katına çıkarmıştı. Çocuklar göle girip kaşınarak çıkıyorlardı. Mavi yosunlar tavşanlar gibi çoğalıyordu. Zirai Üretim Topluluğu'ndan kimse bu olayla ilgilenmedi. Durden bile

bir keresinde olaydan bahsetmeye çalıştı ama vaatlerden başka bir sonuç alamadı.

Küçük bir teselli vardı. Büyük Göl'den çıkan levrekler Batı'da satılmıştı. İnsanlar haklı olarak bundan rahatsız oldular ama sonra amonyum miktarı ortaya çıkınca o kadar da rahatsız olmadılar ve tabii ki orada kimsenin şiddetli mide bulantısı çekmesini istemiyorduk ama onların bile biraz mide bulantısına katlanabileceklerini düşündük.

Bir tavuk kümesi yapıyorsan, sağlam ve sık aralıklı teller kullan. Tilkinin onlara tırmanmasını ya da ısırıp bir delik açmasını istemezsin. Teli yerin tercihen yarım metre altına kadar giden küçük beton bir duvara sabitle. Tilki hızlı ve iyi kazar. Bu küçük duvarı çok yüksek yapma, tavukların ışığa ihtiyacı var ve duvarın diğer tarafında ne olup bittiğini görmeleri lazım. Suni ışık onları gergin yapar.

Durden bahçeyi tekrar düzenledi. Daha fazla düzen, daha fazla kabak ve kavun, daha az böğürtlen, hatta mümkünse böğürtlene benzeyen hiçbir şey çünkü böğürtlenler çocuk işidir. Keçi istemiyordu ama yine de bırakmadı, çünkü keçi bir şey olmasa da elini yalıyordu. Küçük Hayvan Yetiştiricileri Birliği'nin yerel şubesiyle beraber Sarow'daki bölge gösterisine gitti ve Dietmar Dietz'i, namıdiğer Ditzsche'yi gördü. Ditzsche bir saatte yüz elli kez öten New Hampshire cüce horozuyla ötüş yarışmasını kazandı ve mavi porselen renkli tüylü ayakları olan cüce tavuğuyla da yeşil zafer kuşağını aldı.

Artık Durden de cüce tavuklar istiyordu.

Ditzsche bunun bir şaka olduğunu düşündü ama Durden'in gözleri parlıyordu. Belediye Başkanı kümesleri dolaştı, tüyler harika renkleriyle parlıyordu ve ara sıra hoşuna giden olursa hayvanlardan birini işaret ediyordu.

Ditzsche onu vazgeçirmeye çalıştı, çok fazla zahmet ve zaman gerek dedi. Cins tavuk üretimi özen ve iyi eğitim ve evet aşk gerektirirdi.

“Eğitim işi,” dedi Durden kınalı bir tavuğa uzanırken, sorun olmazdı. Ve bu gururlu hayvanlara karşı bugünden itibaren bitmek bilmeyen bir aşk besliyordu.

Ditzsche tavuklara gururlu denmesinden hoşlanmadı. Onların kabarık göğüsleri, kalkık başları ve dimdik yürüyüşleri fiziksel bir tutumdu, zihinsel bir tutum değil.

Belediye Başkanı, içinde tek başına bir horozun olduğu bir kümesin önünde durdu. Mavi siyah tüyleri, altın renginde bir sırtı, parlak kırmızı ibiğiyle uzun adımlar atıp daire şeklinde yürüyordu. Küçük adam içgüdüsel olarak kuşu taklit ederek ellerini arkasında birleştirdi ve kümesin etrafında yürüdü.

“Yaşlı İngiliz Cücesi Kümes Hayvanı,” dedi Ditzsche.

“Yaşlı İngiliz,” diye fısıldadı Durden. “Kümes Hayvanı” diye fısıldadı. Böyle bir horoza kaç tane tavuk lazım?

Horoz Durden’e dik dik baktı ya da Durden’in üzerinden gökyüzüne ve tüylerini kabarttı. Karar verilmişti.

Bir tavuk kümesi yapıyorsan, elektriği hesaba kat. Elektrik şoku tilkiyi rahatsız edecektir ama yine de onu sonsuza kadar da uzak tutmayacaktır. Tilkiler sınırlarını sonuna kadar zorlamadan pes etmezler. En az 3500 volta ihtiyacın olacak. Elektrikli kablolar çitlerin dışına sabitlenmeli. Böylece sadece kümesi terk eden tavuklar için tehlike oluşturur.

Durden tavukları için bir kümes yapmak istedi. Ditzsche ona yardım etmeyi teklif etti ve tilkiler hakkında onu uyardı. “O zaman güvenli olmalı,” dedi Durden. Ditzsche ona tavukların nasıl muhafaza edileceğini anlattı, ona tilkileri anlattı. Durden bir plan çizdi. Ditzsche planı iyileştirdi, gerekli malzemeleri temin

etti. Beraber kümesi yaptılar. İki gün sonra tavuklar teslim edildi. Ertesi gece üç tanesi öldürüldü.

Durden sabah katliamı görünce Ditzsche'yi huzuruna çağırdı ve bir açıklama istedi. Ditzsche olay yerini inceledi. Tavuklar kümesin içinde öldürülmüştü. Çitlere dokunulmamıştı, zeminde hiçbir delik yoktu. Sonra Ditzsche keçiyi fark etti. Çitlerin dibinde otlanıyordu. Durden onu gece köşe direğine bağlamıştı. Ditzsche hayvanı inceledi. Sirtında kırmızımsı tüyler buldu. Bunları Durden'e gösterdi.

Bu da ne demek oluyor diye sordu.

Ditzsche parmaklarını kokladı. "Tilki. Keçi çitlere yakın duruyor. Tilki onu atlama tahtası olarak kullandı."

Durden düşünceye dalmış bir şekilde kelimeyi birkaç kez tekrar etti: "Atlama Tahtası." Sakince, hatta biraz fazla sakince Ditzsche'ye üstün alan bilgisiyle bu ihtimali neden düşünemediğini sordu.

Ditzsche'nin verecek bir cevabı yoktu. Hayatta kalan tavuklardan biri sessizce gıdıkladı. Durden dudaklarını ısırды, çenesi titriyordu. "Şimdi kendi yuvalarına nasıl güvenecekler?" diye fısıltıyla sordu. Sanki kümestekilerin onu duymasını istemiyordu. "Dışarıda bir canavarın onlar için hazırlandığını düşünecekler. Onları besleyen bir el yerine, boğazlayan bir yaratık." Durden çitleri sıkıca kavradı. "Bu tavuklar artık mutlu olamazlar."

Kümesiniz hazır olduğunda, iki horozu kümes için kavga ettirin. Kazanan onun için zorlu bir kavga etmek zorunda kalırsa kümesini çok daha iyi korur. Tehlike kapıda olduğunda onu hisseder ve tavukları uyarıp onları kümeslerin içine götürür. Tilki geldiğinde ise horoz bazen tavuklarının hayatını kurtarır ama bu çoğu zaman bu olmaz.

Durden, Ditzsche'ye ödeme yapmayı reddetti. Malzemelerin parasını bile ödemedi. Köyde insanlara o aptalın nasıl ona üç cins tavuğa mal olduğunu ve suçu bir keçiye attığını söyledi. Hikâye-yi kendi anlatmadı tabii. Başkalarına anlattırdı.

Dedikodu öyle pek tutmadı. Tilkiler tavukları yedi, nokta. Ben tilki olsam, dedi köy, cins tavukları daha lezzetli bulurdum. Ditzsche hakkında konuşmak yerine, insanlar bir tavuk kümesi-ni tilkiye dayanıklı hale getirebilme ihtimalleri üzerine konuştular. Kayıkçı şöyle dedi: “İş tavuklara gelince Ditzsche her ihtimali düşünür.” Kayıkçının sözünün ağırlığı eskiden beri köyün ileri gelenlerinden fazlaydı. Konu kapandı gitti. Ama Ditzsche unutmadı.

Kümesiniz hazır olduğunda çitlerin etrafına bol bol karabiber serpin. Yakın aralıklarla tellere insan saçını asın, çitlere terinizi sü-rün. Kümesin etrafına düzenli olarak işeyin.

Bir keresinde Blissau'da içerken Durden bize katıldı. Vakit epey geçti ve bazıları masaların üzerinde uyukluyordu. Durden tavuklarından bahsetmeye başladı. Onların sürekli gıdıkladıklarını duyabildiğini söyledi, hatta şu an bile. “Sızlanıyorlar, şikâyet ediyorlar,” dedi. Mutlu değiller.

Küçük adam pişmandı. Ellerini saçında gezdirdi, bir bira ısmarladı ama içmedi. Onu teselli ettik çünkü gece yarısından sonra herkes teselliye hak eder. Tavukların hisleri hissetmediğini söyledik. Bir şeyden pişman olmazlar, sadece elzem olanları beklerler. Durden dinledi ya da dinlemedi. Evde belediye başkanlarının gördüğü rüyalarında iki cüce horozun gıdıkladığını duydu.

Tilki geri döndü. Durden onu seyretti. Gün ışığında hayvan sessizce yaklaştı, kışkırtıcı bir biçimde yavaşça. Horoz tavuklarını kümese götürdü. Bir tanesi dışarıda kaldı. Tilki çitlerin orasına burasına burnunu soktu. Biraz eşelendi. Sonra başarısız olup gitti. Keçi bu sefer başka bir yerde duruyordu.

Tilki içeriye girmeyi başarsaydı, Belediye Başkanı müdahale eder miydi? Bir varsayımda bulunmaktan kaçınıyoruz. Ertesi gün Durden tavukları Küçük Hayvan Üreticileri'ne iade etti. Kümese girmeyip dışarıda kalan tavuğu tuttu.

Ditzsche şöyle dedi: "Korkusuz tavuk, cesur tavuk demek değildir."

Duvar yıkıldıktan sonra, Durden Hür Demokratik Parti'ye katıldı ve belediye başkanlığına tekrar aday oldu. Bunu duyan Ditzsche hemen Blissau'ya gidip Heinz Durden'in Hans Modrow'a mektubundan bahsetti. Kendisi de işin içindeydi. Yoksa: nereden bilecekti? Üstelik: okuduğu tek mektup da o olamazdı. Bir jurnalcinin yerel politikacıdan intikamı. Hatta Blissau'daki bazılarının bir casus kendileri hakkında bilgi topladığı için gururları okşandı. Ditzsche jurnalci olmadığını söyledi. Mektupları okumadığını söylemedi.

Durden mektubunda kiliseye sayıp sövmüştü ve Stasi¹³'nin farklı bir formatta devamını savunmuştu. Bunların hepsini köyün adına söylüyordu. Mektupta ne yazdığı çok da önemli değildi. Ama kimse bizim adımıza mektup yazamaz. Durden Fürstentfeld'de bir daha hiçbir şey için aday olmadı.

Ditzsche işini kaybetti. Sadece Durden'in mektubunu mu yoksa herkesinkini mi okudu bugün bile bilinmiyor.

Kümes bittiğinde, tavukları savaşa hazırla. Onları geceleri demir mahmuzlarla kuşat.

Heini "Ufacık" Durden 2005'de öldü. Mezar taşında şöyle yazıyor: *Yıldızı söndü*. Schliebenhönerler geri döndü ve yine büyük evde oturuyorlar. Tavuk kümesinin de sakinleri var. Cins tavuklar değil ama altın tüylü sağlıklı tavuklar. Tilki kiraz ağacının çevresinden sessizce yaklaşıyor. Ve tavuk kümesinin yanında bir el arabası duruyor.

¹³ Doğu Almanya Devlet Güvenlik Bakanlığı. Ç.N.

1618 yılı Mayıs ayının on dokuzunda burada gökyüzünde altı güneş görüldü.

Johann tekrar soğukkanlı. Ama cidden, kim kendini bir mahzende kilitli bulup biraz da olsun çılgılık atmaz? Birkaç dakika sonra Anne geldi. Anne tekrar geldi, bunu söylemek lazım, tekrar geldi Anne. Onun sesini duyunca tabii ki önce rahatladı. Ve sonra Anne onu oradan çıkarmadı.

Anne. Cidden mi?

Anne, Johann'ın söylediği her şeyi yanlış anladı ya da önemsemedi ve kapı arasından ona cevap veremediği sorular sordu. Bu işin arkasında kimler var, diğerleri nerede? En sonunda işbirliği yapmazsa silindir şapkayı ondan almakla tehdit etti. Johann bunun komik olduğunu düşündü.

Ve sonra Anne gitti ve arkasından seslendi ve deriden duvarlar sesini yuttu.

Anne ona "Jochim" dedi. Johann, Jochim'in kim olduğunu biliyor, şu halk hikâyelerindeki karakter. Anne ona küçükken Jochim'in hikâyesini okurdu. Ve Anne depresif olduğunda bu sefer ona Johann okudu.

Johann parmaklarını raflardan birindeki kitapçıklarda gezdiriyor, bir tanesini çekiyor, yapraklarını çeviriyor. "Kalaycının Yüzüğü". Jochim görünmez oluyor, insanlar korkuyor, harika getirilerine rağmen görünmezlikten vazgeçiyor. *The End*. Hımm. Anne bunu farklı anlatıyor. Jochim görünmez kalıyor ve eskiden onunla hep dalga geçen insanları rahatsız ediyor.

Anne Johann'ı burayı hapsolmaktan daha çok korkuttu.

Ama Johann yine soğukkanlılığını koruyor. Sandığın üzerine çıkıyor, elinde telefon kollarını havaya, tavana doğru kaldırıyor.

Şebeke yok. Kitapları kenara çekiyor, sandığı odanın karşıdaki duvara götürüyor. Hâlâ şebeke yok.

Johann yine soğukkanlılığını koruyor. Vakti var. Burada ışık var, kitaplar var ve masanın altında bir kutu Cola Light var, yarısı hâlâ dolu. Johann okumaya başlıyor.

Yıllarca Uckermark'da saldırılarla, soygunlarla ve ahlaksızca davranışlarla, Tanrı'ya, adalete, hakperestliğe karşı çirkin işlerle, farz olan vazifelerimize karşı kötü yaklaşımlarla şer fiillerde bulunduktan sonra, kargaşaya ve şiddete sebebiyet veren ve en nihayetinde Lychen köyünde bir kiliseyi ahıra çevirip, içeriye canavarları tıkıp, mihrabı ve kutsal kaseleri yine aynı ahıra taşıyan ve rahipleri orada vaaz vermeye zorlayan o kötülükleriyle ün salmış hırsızlar, düzenbazlar, kışkırtıcılar, kaçakçılar, haydutlar Hinnerk Lievenmaul ve Kunibert Schivelbein, namıdiğer Uzun Bacaklı Kuno, Aziz Andrew Günü'nde, 1599 yılında yakalanıp, Prenzlau'da Uckermark Yüksek Mahkemesi'ne çıkarıldı.

Mahkeme başkanı Zatiâlileri Yargıç Joachim von Halvensleben'di.

Lievenmaul ve Schivelbein savunmalarını kendileri yaptılar.

Bu meşhur dava mahkemeye gelip adı geçen kabadayılardan suçları görülürken, yeni bir müşteki, Kont Poppo von Blankenburg savunmayı mahzeninde bir fıçı birayı damıtmaya çalışırken kendisini oyuna getirerek dokuz talerini çalmakla suçladı.

Lievenmaul ve Schivelbein öncelikle ortada bir oyunun olmadığını bilmesi gerektiğini, Blankenburg'un kendisinin aldatmacadan ibaret olduğunu, özellikle saçlarının çalı süpürgesine benzediğini ama bununla birlikte Kont'un bayağı berbat bir oyuncu olduğunu söylediler.

Savunma, Zatiâlileri tarafından böyle çirkin konuşmadan dolayı azarlandı.

İkinci olarak, savunma talerleri ondan çalmış olma ihtimallerinin olmadığını söyledi, çünkü zaten ona ait değillerdi. Aksine talerler Fürstenfelde kasabasına aitti. 1514 yılına ait kanunda belirtildiği gibi, bir araba tatlısu ıstakozu başına bir taler ki bu zamana kadar dokuz yapıyor, kasaba hazinesine ödenmeliydi. Yani Bay von Blankenburg'un kasasına değil. Yine de Asil Lord yıllardır bu parayı alıyordu. İkinci bir hüküm verilmişti ama Blankenburg tarafından mahkeme öyle bir etki altına alınmıştı ki sadece müşteki değil yargıç, yedi jürinin hepsi, mahkemeye katılmış herkes de işin içine girmişti. Fürstenfelde halkı adaletin böyle ölçüsüzce saptırılmasını kabul etmek zorunda kaldı. Silahlarla ve diğer ölüm makinalarıyla tehdit edildiler, sonlarının kendi savunmasını yapıp açıklanamayan bir şekilde dövülerek öldürülen Göhren'in belediye reisi gibi olmasını istemediler. Schivelbein ve Lievenmaul Tanrı'nın ve mahkemenin huzurunda talerleri ve bir testisini Fürstenfelde halkına ayırarak birayı iade ettiklerine dair yemin ettiler.

Mahkemenin yüklediği o bütün fena işlere gelince de, sadece bir tanesinde, geçen yıl ölüme mahkum edildikten sonra Prenzlau'daki kuleden kaçmaktan suçlu olduklarını ama bunu da iki umutsuz adamın işi olarak görülmesi gerektiğini söylediler.

Fakat bütün bu sözleri, Schivelbein'in fiziksel olarak kimseye zarar vermediklerine dair yemini de beyhudeydi. Bu ıslah olmaz ve müzmin suçlular ölüm cezasına çarptırıldı.

Sayın Yargıç infaz yerini kendilerinin seçmelerine razı oldu. Bunda kuşkusuz sokaktaki halkı teskin etme niyeti vardı, çünkü bu kararlar hükümlüler el üstünde tutulmuş oluyordu. Zira sadece hak edenlere bu tercih hakkı tanınırdı. Böylece hükümlüler doğum yerleri olan Fürstenfelde'de ölmeyi seçtiler.

Tilki sığıyor, eski bir fikirden harekete geçiyor, bu öyle bir gece, tavuklar kümeste ses çıkarıyorlar, ilk sıçrama yetersiz kalıyor,

sonra tekrar, tekrar ve tekrar, oluyor ama sert ve talihsiz bir şekilde iniş yapıyor, topallıyor, tilki kümese doğru topallıyor, içerdeki tavuklar tırnaklı ayaklarıyla yeri eşeliyor, kümesin tahtalarında boşluk yok, tilki bunun üzerinde çalışan bir insanın kokusunu alıyor, sol pençesiyle metal bir şeyi kazıyor, tahta açılıyor, içeriye giriyor, bir tünel, sağ ayağı acıyor, çok dar, zar zor köşeyi dönüyor, tavukların sıcaklığı, pislik, küçük tüyler, kan, duvarlar tilkinin üzerine geliyor, o kadar dar ki arkasına dönemiyor, zikzak, köşeleri bulamıyor, kâbus gibi ve tilki hapşırıyor. Tilki hapşırıyor ve kâbus labirentinin içinde bir yerde bir tavuk da hapşırıyor.

Ve şimdi tavuklar kanatlarını şiddetle çırpıyorlar, ötüyorlar, eşeleniyor, bir saniye, bir saniye, yumurtalar, orada, orada ve orada, birincisi kırılıyor, bu karmaşada kolay değil, bir saniye, çok fazla ses var, bir tavuğu öldürüyor, içerideki gürültüyü biraz azaltmak için kafasını koparıyor, ikinci yumurta, şimdi dikkatli, onu dışlarının arkasına dişetleriyle dilinin arasına alıyor, tamam oldu! Al işte, kırılıyor, yumurta sarısı, harika yumurta sarısı, ağzında yumurta sarısı bir tavuk daha öldürüyor, şimdi sabırsız, son yumurta, son yumurta ayaklarının altında eziliyor, kim, tilki etrafına bakıyor, tavuklar kafalarını sallıyorlar ve sonra horoz kavga etmek istiyor, horoz boynunun arkasını sertçe gagalıyor ve kan, kendi kanı, koşuyor, sızlıyor, tilkinin gözünde toz var, sakın ol, buradan çık, sağ ayağı acıyor, boynunun arkası ama en çok gözü, toz değil, büyük kuş gözünü gagalıyor, dışarıya, dışarıya, zikzak, şimdi firarda, şimdi firarda bu tilki, gözü acıyor, rahatsız ediyor, tahta kümese tırmanıyor, örgü metalin üzerinden fırlıyor, yine yaralı patisinin üzerine düşüyor, ağzı tüy, yumurta akı dolu, gece kan kan dolu, böyle bir gecede, gecenin bir gözü kör.

Anna duvarın üzerinde titriyor. Yağmur daha ağır, rüzgâr daha sert. “İşin sırrı hafif şaşa bakmak,” dedi Bay Schramm. Şu renkli üç boyutlu resimlerdeki gibi, sonunda bir kalp ya da bir raket görürsün. Anna üç boyutlu resimleri bilmiyor, üç boyutlu sinemayı ve üç boyutlu yazıcıyı biliyor ve Bay Schramm üç boyutlu resimleri bilmemesine şaşıyor çünkü nesil farkı bile değil.

Ama şaşa bakmanın yararı olmuyor. Anna Güldenstein’ı söndürüyor. “Ben Güldenstein’ı masal sanıyordum. Bir çiftçi, bir eşek ve altın renginde parlayan bir taş. Sonunda birisi boğuluyor sanırım. Çiftçi mi?”

Bay Schramm esas duruşta duruş bozukluğu olan bir adam. Bay Schramm sigaraya öyle susamış, öyle susamış bir halde ki sigarasız geçen her saniye tuz çölünde bir saniye gibi.

Mesire yerinin üzerinde bir yarasa havaya fırlıyor.

Taş var. Bay Schramm bunu biliyor, Bay Schramm şimdi durup da neleri bildiğini kıza anlatacak değil. Üzerinde ahırın olduğu küçük adanın hemen önünde suyun üzerinde. Çocukken kışın, gölde kalın bir buz tabakası olduğunda tahta kızaklarla oraya giderlerdi. En iyisi geceydi çünkü gündüz izin vermiyorlardı.

“Senin buralı olduğunu bilmiyordum.”

En iyisi geceydi çünkü Güldenstein parlardı. Ve Bay Schramm, yarbay, ormancı, emekli sanki orada görülecek bir şey varmış gibi karanlığı işaret ediyor.

Anna’ya göre orada bir şey yok.

“Hayatımız boyunca dokunduğumuz bütün altınlar infilak etmiş bir yıldızda yapıldı,” diyor Bay Schramm. Gldenstein altın gibi parlıyor. Gündüz değil, güneşte değil. Gündüz diğer taşlar gibi görünüyor. Ama yıldızsız gecede. Bay Schramm bulutlara bakıyor. Ologlardan biri onu görmek için geldi. Jeolog, biyolog gibi bir şey.

“Peki ne dediler?”

Ne diyecekler? Alg, yosun, parazit, mantar. Neyse. zerinde ahır olan adada bir kayıkçı yaşardı. Onun hakkında bugün pek bir şey bilinmiyor. Kayıkçı işte. Bir keresinde bir Anna Festivali’nde çalışmak istemedi. İzin günü dedi ya da o zamanlar ne diyorlarsa. Zaten zor zamanlardı. Kafayı bulmak, şarkı söylemek istiyorsun ve gölün etrafından gece üç saat yayan dönmek istemezsin. Yarısı geri dnememişti. Sonra kayıkçıya bir fıçı bira verdiler ve o da kabul etti.

“Süper hikâye.”

Bay Schramm aslında bunu anlatmak istemiyordu. Kayıkçının her zaman, gündüz bile yanında taşıdığı ışıktan bahsetmek istiyordu. Ve son yolcusunu kıyıya çıkardıktan sonra adadaki küçük kulübesine çekildi ve gece boyunca yanan küçük yalnız bir ışık bıraktı.

“Küçük yalnız bir ışık,” diye kıkırdadı Anna.

“Fener gibi bir şey. Sen dinle bir. İnsanlar sordular: Bunu neden yapıyorsun? Kimin için aydınlatıyorsun? Gaz yağını neden israf ediyorsun? Onun zengin bir adam olmadığını biliyorlardı.

“‘Yedekte bir ışığım var,’ dedi kayıkçı. Işığın yoksa hiçbir şeysin ve hiç kimsesin. Sadece ışık seni insan yapar. Tabii bu sadece bir deyiş ama bir düşün.”

Anna ve Bay Schramm düşünüyorlar.

“Ama şimdi o kadar da harika değil,” dedi Anna.

Bay Schramm çocukken, kışın gölün üzeri kalın bir buz tabakasıyla örtüldüğünde, tahta kızaklarla Guldenstein’a giderdi. En iyisi gece. İzin vermezlerdi ama yine de giderdi. En iyisi Imboden ile, Hanno ile, Eddie ile ve Anna’nın büyükbabası ile.

Bak görüyor musun? Şimdi Bay Schramm’ın karşısında onun torunu duruyor. Göl donduğunda karşıya beraber geçebilirler.

Bay Schramm boğazını temizliyor. Anna’ya dönüyor. Şu aptal kafa lambası yanıyor.

“Şunu bir kapat, Tanrı aşkına şunu bir kapat artık. Bir şey görmemene şaşmamak lazım.”

Anna itaat ediyor.

Bay Schramm tekrar göle dönüyor. Guldenstein’ın olabileceği her şey. Devasa büyüklükte bir külçe altın. Bir hazine. Kara gölün gökyüzünde bir yıldız. Uyarıya ve refakate ihtiyaç duyanlara bir deniz feneri. Bir bilmece. Alg ve yosun. Masaldaki açgözlü çiftçinin çöküşü. Schramm’ın o zamanlar bildiği, sonra başkasına anlattığı bir hikâye. Anna dinle: Hikâye yok. Bir zamanlar yanında hep bir ışık taşıyan bir kayıkçı vardı. Ve o öldükten sonra, bir taş parlamaya başladı.

Bir zamanlar bir genç Wilfried Schramm vardı. Parlayan bir taşın üzerine oturdu ve ilk sigarasını içti. Bu işte çok iyi değildi. Korkudan ve heyecandan titriyordu. Yarasalar adacıktan havalandı ve gölün üzerinde uçtu. O zamanlar şöyle düşündü: *Başiboş dolanıyorlar*. Bir yarasa için doğru kelime değil. Yarasa için çok yavaş bir ifade. Ve Fürstenfelde ve ışıkları taşın üzerinden bir zaman karaya oturmuş ve artık yüzemeyen dev bir gemiye benziyordu. Üstünde farklı nesillerden bir türlü pes etmeyen aptallar vardı ve sürekli yeni aptallar doğuyor ve ölüyordu. Bazıları iyi durumda, bazıları değil.

Anna susuyor. Anna şaşı bakıyor. Dişbudak ağaçlarının üzerinde değil mi?

Hayat standartları yüksek olan eyaletlerde ortalama intihar oranı daha fakir olan eyaletlerden fazla. Erkekler kadınlardan daha çok kendini öldürüyor. Sadece Çin'de bu durum farklı. Doğru Almanya'da Batı'dan bir buçuk kat daha sık. Bay Schramm bunun Doğu Almanya ile alakası olduğunu düşünemiyor. Daha çok gelenek meselesi: Rheinland'a bak. Herkes Katolik ve nadiren kendilerini öldürüyorlar.

Bay Schramm alga ve yosunlara inanıyor ve yeniden doğuşa ve büyüye inanmıyor. Çin, Tanrı aşkına. Bay Schramm geçmişte ya da şu anda Çinli ya da Fürstenfeldeli, kayıkçı ya da gemisi enkaz olmuş bir denizci olmanın bir şey değiştirmeyeceğine inanıyor. Işığın bir müddet yanıyor. Bir müddet önünü aydınlatıyorsun. Belki hiç kimseyi aydınlatmıyorsun, belki birini aydınlatıyorsun. Gölgenstein.

Anna'nın, Bay Schramm'ın yüzünü fark edebilmek için onu net bir şekilde görmesine gerek yok. Suskunluğundan büyüyen bu kelime sağanağına şaşıyor. Şimdi yine düşüncelere dalıyor. Yorgun. Yorgun belki.

Şimdi: Çamurda yürüyen adımlar ve bir ışık yaklaşıyor. Mezarlığın karanlığından geniş bir gölge belirliyor, sol elinde bir el feneri var, sağ elindeki de muhtemelen bir tabanca, eğer şaka değilse eski model bir kadın sesi yaşlı adamdan ve genç kızdan ellerini havaya kaldırmalarını istiyor.

Muhtemelen şu anda burada iki silahımız var.

Bir kahraman gibi ol.

Hızlı koşmayı öğren, uzağa yüz, yükseğe tırman (ama dikkatli ol), bir kadına ne yakışır ve bir erkeğe ne yakışır öğren ve ne istiyorsan onu yap. Ne söylenen şeyin sana uygun olmadığını (eğer istiyorsan) öğren.

Çabalarında kahraman gibi ol. Hayattan ne istediğini bil ve onun olmasını bekleme, isteyerek onun için çaba göster. Mutluluğu kovalama, başarıyı kovala (acele etme).

Düşüncelerinde bir kahraman gibi ol ama söylediklerinde düşüncesiz olma. Düşünceler için zaman her zaman doğrudur ama sözler için yanlış zaman vardır. O zamanı bil, kolla ve işte o zaman düşünmelerin beyhude olmaz.

Yaptıklarında bir kahraman gibi ol. Eğer birilerine zarar verip senin faydana olacaksa yapma (eğer o birileri sana zarar vermiyorsa). Birilerinin yararına ama senin yararına değilse o zaman buna değen bir fiil olmalı (ve o birileri buna değmeli). Eğer birilerinin yararına ve senin de yararınaysa o zaman yap ama herkesi memnun edemeyeceğini bil.

Hükümlerinde kahraman gibi ol. Tanrı'nın sözüne ve şövalyenin hükmüne ve yargıcın yargısına güven. Günahkârın tövbesini, tövbekârın mazeretini, mazurun şikâyetini, müştekinin savunmasını dinle. Ve sonra karar ver (sana yalan söyleyeceklerdir).

Sorularda bir kahraman gibi ol. Kahraman gibi ol ve cevapları bilmediğinde söyle ve soracak kadar da kahraman ol. Ama sorularını öyle sor ki birilerini memnun etmeye çalışma sadece

cevapları iste. Asla konuşmuş olmak için cevap verme, cevap vermek için cevap ver.

Düzeni sağlamada kahraman gibi ol. Geleneği ve ahlakı bil ki onları değiştirebilesin (haklarını ve dahi görevlerini bil).

Toplum içinde kahraman gibi ol. Yardım et ve yardım al (kime ve kimden, bunu bil).

İhtiyaç duyduklarında zayıfları kolla, ihtiyaç sahipleri için güçlülere meydan oku. Eğer bir tartışma varsa, kimi suçlayacağını düşünme, nasıl sakinleştireceğini ve çözeceğini düşün. Başkalarına yardım ederken kendin yardım edilecek duruma düşme (başka çıkış yolları bul).

Anılarında kahraman gibi ol, gerçekten ne olduğunu dürüstlikle itiraf et.

Bir kahraman gibi ol ve bil: Kahramanlar her zaman kahraman olamaz, yapacak başka işler de var.

III

1722 yılı Eylül ayının yirmi dokuzuncu gününde köyü cesur bir şekilde hırsız serserilere karşı uyarın küçük kızını acımasızca fırında kaybeden anneden bir mesaj aldım. Annenin neden beni çağırıldığını bilmiyordum ama tereddüt etmedim. Belki de bu büyük kaybının ona ve köye getirdiği bu büyük kedere karşı küçük bir teselli verebilirdim.

Fürstenfelde'deki birçok ev savaştan beri boş. Buradan kaçanlar ancak yavaş yavaş dönüyorlar ve birçokları, Tanrı'nın merhameti üzerlerine olsun, geri dönmeyecekler. Köy için endişeleniyorum, yıkım onu tehdit ediyor ve çevredeki diğer yerler gibi terk edilecek.

Kadının küçük evine geldiğimde kederim daha da arttı ve daha fazla talihsizlikle karşılaştım. Bina bir yangından çıkmışa benziyordu ve çoğu yeri eğreti bir şekilde kapatılmıştı. Yangın alevlerini tahtaların derinliklerine kadar saplamış ve siyah yaralar bırakmıştı.

Anneyi yabancı otlarla çevrili ekilmemiş bir tarlada bir meşe ağacının altında buldum. Uzun boylu, ince, karalar bağlamış ve grävürde bir figür gibi hareketsizdi. Selam vermeden, bana bakmadan konuştu; sesi kederden kısılmıştı. Konuştuğu kişi ben değildim, sözleri bir çocuğun hayatına yön vermek isteyen bir insanın mesajlarıydı. O çocuk bu mesajı hiçbir zaman alamayacaktı, seslendiği ölen kızıydı. Anne için kızı ölmemişti ve sanki kendisi bir yolculuğa çıkacak ve çocuğu evde yalnız bırakacaktı.

Sözleri saban demiri gibi boğazımdan geçti. Aklımı fikrimi allak bullak etti ama kötü kaderin bazı insanları ne hale sokabileceğini gördüm. Orayı, annenin benim yanımda söylediklerini alıp tek bir kelime etmeden terk ettim. Eminim benim çocuğunun hikâyesini dünyaya aktarmada şahit olmamı istedi. Ve Tanrı yardımcım olsun, öyle de yapacağım.

Bu bize biraz fazla geldi. Bayan Schwermuth diğerlerinin onunla gelmesi için silahını doğrultuyor. El fenerinin ışığı öfkeyle Bay Schramm ve Anna arasında geziniyor. Anna filmlerdeki gibi ellerini başının üzerine koyuyor. Gözlerini kırıştırıyor.

“Anna, duvardan in.”

Anna söyleneni yapıyor.

“Güzel, şimdi ikiniz de bana doğru gelin. Sen de Lutz.”

Lutz? Lutz da ne?

“Hadi ama Johanna, kafayı mı yedin?”

Bay Schramm daha fazla emir almıyor. Hareket etmiyor. Grotesk görünümüyle başlıklı kadının tehdidine karşı tahtında oturuyor. Ya da başka birisinin ellerinden beklediği mutlu sonu elde etme şansını mı gördü?

Bayan Schwermuth el fenerini onun yüzüne tutuyor.

“Tekrar etmeyeceğim.”

Bay Schramm derin bir iç çekiyor. Bu iç çekiş teslim işareti mi yoksa canı mı sıkıldı, söylemek zor. Anna’nın ifadeleri ise daha kolay yorumlanabilir. Kararlılık kaslarını gerginleştiriyor, Bay Schramm’ın tabancasını yağmurluğunun kanguru cebinden çıkarıyor ve Bayan Schwemuth’a doğrultuyor.

Kararlılık.

“Silahını bırak.”

Bak sen. Bay Schramm bugün kafayı yememiş olan tek kişinin kendisi olduğunu düşünmeye başlıyor. “Hadi ama,” diye

fısıldıyor. Bir adım atıp Anna ile Bayan Schwermuth'un nam-lularının arasına geçiyor. Fürstenfelde'de vahşi batı. Bu gece öyle bir gece.

"Biliyordum, hain!"

Bayan Schwermuth pes edecekmiş gibi görünmüyor. Kalaycıcı yakaladı ve çanların güvende olduğundan emin oldu ve şimdi sıra onda.

"Anna, silahını indir."

Kendi hayatına son vermek yeterince zor değilmiş gibi, Bay Schramm şimdi de başkalarının hayatını kurtarmak zorunda.

"Tamam," diyor. "Tamam." Ve: "Johanna, lütfen. Ne oluyor? Saçmalıyorsun."

"Lutz, ah benim canım Lutz, görmüyor musun ya da göremiyor musun?" Bayan Schwermuth ağır ağır nefes alıyor. "Kız bizi ele verecek. Bizi öldürecek, hepimizi."

Bay Schramm'ın şu anda böyle durumla ilgili bir istatistiği yok. "Johann," diyor sakince. "Benim adım Schramm. Wilfried Schramm. Ve bu Anna. Oyuncakçı Geher'in torunu. Kimseye zarar vermeyecek. Öyle değil mi Anna?"

Anna başıyla onaylıyor ama bu karanlıkta pek de tatmin edici bir cevap olmuyor. O yüzden Bay Schramm sorusunu yüksek sesle tekrar ediyor ve yüksek sesli bir "evet" alıyor.

"Hayır, onun elinde değil!" Bayan Schwermuth'un sesi titriyor. "Saklanma yerimizi ele verecek. Fürstenfelde yağmalanacak, kimse hayatta kalamayacak! Ama onu hapsederek hayatta kalırız! Bana yardım et Lutz. Yoksa ilk ölen sen olacaksın. Bu yazılı! Her çocuk bunu bilir!"

Bay Schramm'a çocukken *Struwwelpeter*'i bir çok kez okudular, tek hatırladığı bu. Bayan Schwermuth'un ne demek istediğini

anlamıyor ama kadının sesi titrediği için korkuyor ve bu sert ifadeler hayra alamet değil.

Arkasında Anna boğazını temizliyor. “O...” diyor ve yutkunuyor. “O... yani ben... ele vermeyeceğim.” Baştan aşağıya titriyor, sakinleşmeye çalışıyor, büyükbabasının ne dediğini hatırlamaya... “Ama ateş edebilirim. İki kez. Gözünden, iki kez. Kimseyi ele vermeyeceğim, ben... İnsanları kurtarıyorum. Olan bu. Lutz...” Cümlesini bitirmiyor

Bay Schramm kaybedecek bir şeyi olmayan bir insanın bile vakit kaybedebileceğini biliyor. Bayan Schwermuth’a doğru koşuyor.

Lutz’a nişan alıyor. Büyük bedeni sadece kendisinin duyabildiği bir şarkıya eşlik ediyor. Gözbebekleri bir sağa bir sola hareket ediyor.

1636 yılında, sonbahar başında, Fürstenfelde'nin dışında yağmacı askerlerin haberleri köyde kargaşaya sebebiyet verdi. Zira bunlar herhangi bir ordunun birlikleri değil, uğursuz bir şekilde gezinip duran terhis edilmiş amaçsız paralı asker çeteleriydi. Bir zamanlar yekdiğerine düşman iken, şimdi kılıç ve ateş ile ülkede geziniyorlar, hayat buldukları yere ölüm getiriyorlar, bir zamanlar evlerin durduğu yerleri küle çeviriyorlardı.

İnsanlar yağmalamayı ve zorla yardımda bulunmayı İsveçlilerden veya imparatorluğun adamlarından bildikleri için çok fark etmiyordu. Ama bu ayaktakımının acımasızlığının tevatürü öyle ayyuka çıkmıştı, öyle barbarca bir teröre şahit olmuştu ki, birçokları esvaplarından başka bir şey yüklenmeden kaçıp gittiler. Kalanlar, belki seksen kişi falan, kadınlar, çocuklar, yaşlılar ya kaçamayacak kadar zayıftılar ya da dua edip bir şey olmamasını umdular.

Geçmişte birçok muharebede savaşmış Yaşlı Lutz, saklanacak yer aramak yerine kaderlerine razı olanlara veryansın etti. İnsanlık Tarihi iyi saklananların tarihidir dedi. Böyle dedi yaşlı asker ve kendisini sevenlerin onu takip etmesini istedi. Lutz onları eski zamanlarda yiyecekleri çalmak için mahzene girmeye çalışan iki hırsız tarafından kazılan yeraltında saklı bir geçide götürdü. Tehlike geçene kadar kimse farkına varmadan orada kalabileceklerini söyledi.

İnsanlar aşağıya mal mülk, yiyecek, tavuk ve hatta bir buzağı getirmişlerdi. Köpekler havlamıştı ve arkada bırakıldılar. Köylüler toprağın altında uzun bir sıra halinde oturdular ve toprak

soğuktu ve bir tavuk gıdaklamaya başladı, sakallı demirci boynunu kopardı ve kimse tek kelime bile etmedi.

Yaşlı Lutz yukarıda kaldı, kendi için değil. Genç bir kadın saklanmak istememişti ama surlara siper alıp yayıyla düşmanı beklemeye başladı. Lutz onu tanımıyordu. Daha birkaç gün önce yaralanmış, sürüsünden ayrılmış bir şekilde gelmişti. Yardımına koşulmuş ve yaraları sarılmıştı ve şimdi minnettarlığını göstermek istiyordu.

Yaşlı Rutz surun dibinde içiyor ve gözlerini kısarak kıza bakıyordu. Titriyor ve yayını kucağında bir bebek gibi tutuyordu. Yaşlı adam burada iyi bir saklanma yerinin olduğunu söyleyince çok bir söz söylemeden bunu reddetti ve gecenin karanlığında görünmez düşmanı sessizce izlemeye devam etti. Rüzgâr çoktan ölümün dumanlı kokusunu savuruyordu ve karanlıkta ateş ve çığlıklar vardı. Kalabalık tarlalardan yaklaşıyordu.

Lutz kızın ismini öğrendi: Anna.

Eski hikâyeleri kim yazar? Kim korkulan bir anıtı diker? Kim tohumları serpmek için sabanın açtığı izleri takip eder?

Bilmemiz gerekenleri bize kim anlatır?

Bildiğimizi bize kim anlatır?

Bize kim ne anlatır? Biz.

Bizi kim anlatır?

Kim anlatır?

Kim?

Bir yangın gelir ve hepsi gider, hepsi.

Yangının hikâyesini kim yazar?

Diyelim ki genç bir kadın şehir surlarının üzerinde duruyor ve silahlı. Hayır, “duruyor” demeyelim. Diyelim ki “soğuktan donarak surlarda gidip geliyor”. Bu bize hava hakkında da bilgi veriyor ve birisi bir yerde gidip geliyorsa zamanın geçtiğine dair bir his uyanıyor. Diyelim ki “silahlı” yerine “kucağında bir yay vardı.” Bu daha iyi. Önünde gecenin üniformasını giymiş düşman. Gecenin üniforması!

Kahramanlara isim gerek. Diyelim ki adı Anna.

Aşağıda surun dibinde yaşlı Lutz şöyle diyor: “Anna, bu saatte bir şey kafamı kurcalıyor. Hiç aşk dolu sözler söylemedim ve hiç onları kalpten söylemedim.”

Ne? İyi de bu ne anlama geliyor? Bilinmez, böyle yazıyor. Yine de yaşlı adamın sert sesini duymak bize iyi geliyor. Bira içiyor, belki de paslı bir kargıya yaslanıyor. Ama kız bir şey söylemiyor. Böyle gülünç bir cümle kuruyorsun ama cevap gelmiyor. Hayır, düşman yaklaşıyor. “Bir hareket,” diye sesleniyor Anna ve yayını geriyor. “Geliyorlar.”

Yaşlı Rutz, Anna'yı ateş etmemesi için uyarıyor. "Kız indir silahını, in aşağıya." Uzak mesafeden ve karanlıkta bir şeye isabet ettiremez. İsabet ettirse bile bu savaşı kazanamaz. Onlarcası geliyor ve o yalnız. "Bu kadar kahramanlık yeter. Kız, diğerlerinin yanına git, kaybol. Hâlâ aşk dolu yaşayabilirsin, git Anna, kaybol!"

Eski hikâyeleri kim yazar? Yayı kime isabet ettireceğini kim belirler? Yay? Ama o zamanlar herkesin tüfeği vardır. Anna'nın yayı var, nokta. Nişan alıyor, atıyor. İlk ok yağmacıların liderinin sol gözüne isabet ediyor, beynine giriyor ve oracıkta öldürüyor. İkincisi üzerinde bir arma olmayan sadece kurumuş bir kan olan sancağı taşıyanın sağ gözüne isabet ediyor ve oracıkta öldürüyor. Bu ikisi hemen düşünce saldırganlar geri çekiliyorlar.

Calut'a karşı Davut. Hımm. Bu hoşumuza gitmiyor. Neden? Lutz insanları neden saklıyor? Gerçekten tehlikede olsalardı daha heyecanlı olurdu. Ayrıca her şey kolayca halloluverdi. Mesela birisi araya girse? Mesela köyden birisi Anna'nın bir hain olduğunu düşünse. Yağmacılardan birisi olduğunu. Araya sızan yağmacılardan birisi olduğunu, köyün bir saldırıya değip değmeyeceğini, köyün kendisini savunup savunamayacağını öğrenmeye çalışan birisi. Diyelim ki belediye başkanı. Evet, o. Anna'ya yayını indirmesini ve aşağıya inmesini söylüyor. Tamam, ama gerçekten bir hainse belediye başkanının da bir silahı olması lazım yoksa onu vuracak. Tamam. Onun bir... tekerlek kilitli tabancası var. O da ne? *GEO Epoch* dergisinin Otuz Yıl Savaşları'yla ilgili açıklamalarında en iyi el tabancası olarak tanımlanıyor. Sürekli yeni şeyler öğreniyoruz. Tamam. Anna aşağıya iniyor. Şimdi hikâyede başka bir düğüme ihtiyacımız var. Tamam. Lutz kıza güveniyor. Onunla belediye başkanının arasına giriyor, belediye başkanı tabancayı ona doğrultuyor. Evet, bunu zaten biliyoruz.

Eski hikâyeleri kim yazar?

Bu işi kim üstlenir?

Yukarıdan şöyle süzülerek baktığımızda Bay Schramm sanki büyü yapıyor gibi gözüküyor. İki elini de açmış, birisini Bayan Schwermuth'a doğru, nerdeyse ona dokunacak, diğerini de Anna'ya, ikisi de tabancalarını ona doğrultmuşlar.

Aman Tanrım, diye düşünüyor Bay Schramm. Ama Bayan Schwermuth'un elindekinin gerçek tabanca olmadığını gördü. Yani tabanca ama sudan zarar gelmez, zaten sıırıslıklam. Bay Schramm *Olay Yeri* dizisinde olsaydı tutkulu yan karakterden biri onu kesin omuzundan vururdu diye düşünüyor ya da Bayan Schwermuth'u alnından ya da dizinden.

Anna tabancayı iki eliyle kavırıyor.

Bayan Schwermuth hıçkırıyor.

Bize büyü gibi gelen şey şu: Bay Schramm yavaşça kolunu Bayan Schwermuth'un önünde indiriyor ve Bayan Schwemuth da senkronize bir şekilde namlusunda neon mavisi bir yunus olan silahını indiriyor.

Sonra Bay Schramm Anna'nın ismini ve en sevdiği yerin ismini söylüyor. "Tamam Anna, seni kışın Güldenstein'a götüreceğim," diyor Bay Schramm. Ve diğer kolunu indiriyor ve Anna senkronize bir şekilde tabancasını indiriyor.

Bayan Schwermuth gözyaşlarına boğuluyor.

Bay Schramm boğazını temizliyor. Gözyaşlarını Prusyalı çivili miğferle bağlantılı olarak utanç verici buluyor.

"Johann, sanırım, Johann... Arşivyumda... Gitmemiz..." Bayan Schwermuth rica edercesine ona bakıyor.

Bay Schramm ona kolunu uzatıyor. Minnettar bir şekilde o da koluna giriyor. Anna'nın bütün vücudu titriyor. Bay Schramm bir an için uzanıp onun saçlarını havaya dikmeyi düşünüyor ama bunun için kız biraz fazla büyük ve ayrıca kafasında da kasket var.

Öyle bir gece bu.

Göldenstein biraz daha parlıyor.

Birisi. Birisi yazar. Birisi bunu hep başarır.

Gezici berber hekimler ve dişçiler birliğinden Johannes Micheal Harthsilber'den bir alıntıda kurt gibi aç olmaktan mustarip bir kızıdan bahsedilir. Bu 1807 yılında Brandenburg Mark'ın küçük kasabası Fürstenfelde'de cereyan etti ve Bay Harthsilber tarafından kaleme alındı.

Kız on iki yaşındaydı ve çelimsiz bir yapısı vardı. Kendi yaşıtlarıyla zar zor oynuyordu, her bakımdan zayıf ve hastaydı ama demirci olan babasıyla düzenli olarak kiliseye gidiyordu. Annesi onun doğumunda ölmüştü.

Yeni yılın ikinci günüydü. Kız yemeğe karşı büyük bir iştah hissetti, ama bu öyle bir noktaya geldi ki babası kaygılı ve huzursuz bir şekilde beni çağırđı. Kızı inanılmaz bir haldeydi. Alnı yanıyordu, terliyordu vs. ama uyumadığı zamanlarda sürekli yemek istiyordu. Ancak midesi hiçbir yemeği kabul etmiyordu ve kız her şeyi tekrar kusuyordu. Gözlerimin önünde bir çırpıda koca bir tavuğu kemikleriyle birlikte bitirip, bir somun ekmeği, bir parça tereyağını da ağzına tıktı. Ayrıca, süt ve bira içti, boğazından aşağıya çavdar unu döktü ama bunların hepsi geri çıktı.

Ona yemeği yasaklamaya çalıştım ama tuhaf bir şey oldu. Arzu ettiği gibi beslenmediğinde kendi parmaklarını ısırđı! Babasına onu yatağa bağlamasını söyledim, o da sevgiyle bağlı olduğu küçük zavallı kızı yatağa bağladı. Çocuk büyük bir acı çekiyormuşçasına çığlık atıp yemek için yalvardı.

Durum demircinin katlanabileceğinden çok daha zordu ve kendi evinde beni ağırlamak için gösterdiği cömertliği ve misafirperverliği övmek zorundayım. Zira en iyi hanlarda bile bekleyemeyeceğim bir şekilde ağırlandım. şükranlarımı sunmak için hem

onu hem de erkek kardeşini Berlin'deki belli yaştaki ve konumdaki beyefendileri tıraş ettiğim gibi tıraş ettim. Keçi sakal ve sağa sola dalgalanan ince bıyıklar!

Şimdi kıza sebze suyundan başka bir şey vermiyorduk, ama bu da yemeğe olan açlığını dindirmedi. Sıcak suyu boğazını yakmasına aldırmadan doğrudan içti ve daha fazlasını istedi.

Beşinci gecede korkunç bir şey oldu. Kız iplerinden kurtuldu ve kendi elinin ve kollarının etlerini kemirdi. O kadar çok kan aktı ki kemikler ortaya çıktı. Tanrı şahidimdir, bu hayatımda gördüğüm en korkunç manzaraydı.

Bütün kanamalara rağmen kız hâlâ hayattaydı. Şaşırtıcı bir şekilde bizden elma istedi. Zira daha önce ne yediğini umursamamıştı. Müşfik baba hemen koşup elmalarla geri döndü. Kız her birinden bir ısırık aldı ve ateşler içinde bunların yanlı ş elmalar olduğunu söyledi. Onun arzu ettiğı meyveler, nadasa bırakılmış ve yabancı otlarla sarılmış çorak bir tarladaki yalnız bir meşe ağacının altındaydı. Babası küçük kızının havale geçirip acı içinde ölmesini izlemek istemediğı için tekrar yola koyuldu. Ama düşündüğü gibi o yerde bir elma bulamadı.

O zavallı ve kederli köyü Tanrı'nın gazabından korkarak sıkıntılı bir halde terk ettim ve aynı manzarayı sürüsündeki her kula yaşıatmadığı için ona şükrettim.

Nasıl gidiyor?

Ne olsun.

İlk Sefer İçin Johann'ın En İyi Adayları:

1. Wiebke, Kasap Krone'nin kızı. Maalesef babası her daim alaycı ve kasap (tehlikeli bir karışım).

2. Parmen'deki Eko-Kafe'den Andrea. Zor çünkü ekologlar çok kuralcı oluyorlar.

3. Yeni: Anna. Askısız elbiseyle bisikletin üstünde.

İki saatlik hücre hapsinden sonra Johann sıkılmaya başlıyor. Daha önce ittiği sandığı açıyor. İçinde torbaya konmuş, eski ve kalın tek bir kitap var. Başlık yerine bir haç.

Johann masaya oturuyor, bir yudum kola alıyor. Bir kilise kitabı ya da bir vakayiname. İlk kayıt 1857'den.

Johann yaprakları çeviriyor.

1615 yılında Haziran ayında şunlar vukuu buldu. Konrad Köhler muma dönüp ve saçlarını ve konuşmasını kaybettikten ve akabinde hastalığından ötürü perişan olup öldükten sonra, annesi hizmetçi kız Anna Meier'dan şüphelendi. Köhler onu bir keresinde azarlamış ve kız bu yüzden tutuklanmış ve işkence altında suçun kendisinde olduğunu itiraf etmişti. Mahkeme kararına göre Brandenburg'da bir cadı olduğu ilan edildi, altı çift sıcak cımbız ile parçalara ayrıldı ve sonra ateşle yakıldı. Hüküm, Anna Şenliği'nin arifesinde infaz edildi ve alışılmamış bir şekilde uzun sürdü. Zira gök gürültüsü ve şimşekle birlikte şiddetli bir fırtına köyün üzerine çörekledi.

4. Ya da en iyisi Landshop'dan Jessie. MILF. Tecrübeli ve şu delikli Crocs marka ayakkabılar. Lada, otuzun üzerinde olup da Crocs giyen kadınların daha bir azgın olduğunu söylüyor. Jessie evli. Evli olan kadınlar, diyor Lada, daha da azgın olurlar. Lada diyor ki, onlar savaş gazilerine benziyor. Savaş meydanında rüş-tünü bir kez daha ispat etmek istiyorlar.

Bir keresinde kayıkçı köyde birisinin kendi hatıralarından daha fazla başkalarının hatıralarını bilen birisi olduğunu söyledi. Köy hemen Ditzsche'yi kastettiğinden emin oldu. Ama biz başka insanları kastetmiş olabileceğini düşünüyoruz.

Ditzsche yumurta kutusunu kontrol ediyor. Evde hâlâ müzik çalıyor. Paraları çıkarıyor, yumurtaları sayıyor. Sekiz avro. Pizzola'nın Arjantin müziği çalıyor. Ditzsche: zayıf ve adaleli bir adam. Kapağı kapatıyor, parmaklarıyla birkaç ölçek müziğe eşlik ediyor.

Ditzsche bizi çaresiz bırakıyor. Gece' onda neyi ilginç buluyor? Daimi yalnızlığı? Yaşlı bir adamın yalnızlığı? Ama bunun için Bay Schramm var. Ditzsche yalnızlıktan ciddi bir şekilde rahatsız gibi durmuyor. Tavukları varken, müziği varken, mektuplarımız varken. Belki de bu? Muhbir olarak postacı. Diğer taraftan, onun aleyhinde ispatlanmış bir şey yok ve o bunu işlediğini reddediyor. Ve mektuplarımızı okuduğunu kesinlikle reddediyor.

Ditzsche Dietz tam olarak bilmediğin bir şarkının akılda kalan kısmı gibi. Nakarattan ezberlenebilecek tek bölümü hatırladığın ve büyük olasılıkla da yanlış hatırladığın bir şarkı (köye ihanet, tutkulu bir şekilde dans etmek, tavuk gıdıklaması, insanlardan çekinme). Şarkı yakanı bırakmıyor, mırıldanıyorsun ve ıslıkla eşlik ediyorsun ve kimin söylediğini bile bilmiyorsun.

Ditzsche avluda ortadan kayboluyor, tavuklarını kontrol ediyor. Tilki dışarıda pusu kuruyor, topallıyor ve şimdi bir gözü kör bir hayvan. Muhtemelen yumurtaların kokusunu aldı. Yoldan karşıya geçiyor ve arka ayaklarının üzerinde dikiliyor, ön ayaklarını

masanın üzerine koyuyor, kutuyu kokluyor. Bir sıçrayışta üzerine çıkıyor.

Şarkı başka türlü yapamayanların şarkısı. Kararlıların ve hep böyle kalanların şarkısı. Yaralanmasına rağmen, hayvan –biz– başarmayı arıyoruz. Bu şarkı oldukça aykırı: Bir yumurta kutusunu bir tilki nasıl açar.

Bayan Reiff kediyi dışarıya saldı, meraktan ya da kibarlıktan Anna ve Bayan Schwermuth duyma mesafesine gelene kadar eli kapı kolunda bekledi.

“Bu kadar geç saatte hâlâ dışarda mısınız?”

Üçü koro halinde cevap verdi: “Evet.”

Birkaç yıl önce Bayan Reiff eski demirci dükkânını satın aldı, arkadaşlarının ve köyün yardımıyla restore etti ve şimdi orada bir çömlek atölyesi var. Biz bunun Fürstenfelde'deki en güzel ev olduğunu düşünüyoruz.

Güzel demekle neyi kastediyoruz? Komşu evlerden daha güzel. Güneş alıyor, yalıtımı iyi, ev sıcak tutuyor, bir tarihi var. Bu tür şeyler. Önemli bir nokta da Bayan Reiff'in restore işinin çoğunu kendisi yaptı. Kendi bahçesi var, bu da başka bir artı. Mesela bahçesi olmayan komşulara vermek için bahçeden artan onca sebze. Ya da şehirdeki ailesi bu sebzeleri ağızlarına tıkarak susturulabilir ve kır yaşamının faydalarına ikna edilebilir. Önemli olan başka bir konuda senin ne tür bir insan olduğun. Eğer berbat bir karakterin varsa, evinin ön cephesi de berbattır. Bunu söylemeye çalışıyoruz. Çitin sahibi sevilmiyorsa çitleri kim övecek? Bayan Reiff'un evini bu yüzden de güzel buluyoruz çünkü Bayan Reiff'ı suçlayacak bir şey bulamazsın. En azından bizim kulağımıza öyle bir şey gelmedi.

Ön kapının arkasında geniş bir iç avlu var. Onun arkasında da samanlığıyla beraber ahırdan geçiyorsun (burayı samanlıkla beraber özel günler için kiralayabiliyorsun) ve elma bahçesine varıyorsun. Ağaçların arasında eski bir kayık, rüzgârın çocuklarını

sallayan bir salıncak var ve şu anda ağaçların arasında keşfe ık-
mış bir kedinin sesi duyuluyor.

Konut ise iki katlı. Odalar aydınlık ve sıcak, duvarlar kil ve sev-
giyle kaplanmış. Bütün malzemeler bu çevreden. Yapay bir şey
yok. Gözüne kozalaklar, çakıllar ve bir şekilde malzemeye dönüş-
türölmüş doğal şeyler, biraz da ideoloji çarpıyor. Ziyaretçilerin
ellerini duvarlarda gezdirmek hoşlarına gidiyor, Bayan Reiff'ın
da bunu görmek hoşuna gidiyor.

Bayan Reiff'ın üç çocuğu var. Üç kız ya da üç oğlan?

İkinci kata geniş bir merdiven çıkıyor. Basamakların ortası açık
renk, kenarları daha koyu. Bu da zamanın ağırlığından geliyor.
Merdivenin yarısında Bayan Reiff'ın hafta sonları *raku* atölyesi-
ne gelenleri ağırladığı iç avluya bakan yuvarlak bir pencere var.
Grup dinamığına ve hava sıcaklığına bağlı olarak, burada gece
geç saatlere kadar oturuyorlar ve bazen birisi merdivende bir ha-
reketlilik görünce yuvarlak pencereyi işaret ediyor.

Bunlar ocuklar. Basamakların kenarından yürüyorlar çünkü
yaşlı tahta ortaya basınca daha yüksek sesle şikâyet ediyor. Bu-
rada kendilerine bir barınak bulan sürgündeki sakın ve hareketli
Çocuklar. Savaştan önce, burada çalışan son demircinin güçlü
ve hareketli kızları. Fahrin ve Besekow çiftçi ailelerinin ince ve
hareketli kızları. Onlardan önce de bizim artık tanımadığımız
başkaları. Geceleri bütün çocuklar su içmek istiyor.

Bir misafir Bayan Reiff'a çocuğunun olup olmadığını sorduğun-
da, Bayan Reiff ya "evet, üç oğlan, Janek, Karol, Izydor" ya da
"evet, üç kız, Martha, Anna, Elisabeth" ya da "evet, üç oğlan,
Albert, Georg, Lennart" diyor. Buna o kadar alıştı ki, sohbetler
daha kolay oluyor. Açıklayamayacağı bir şeyi açıklamak zorunda
değil. Ve bu doğru da. Bir şekilde hepsi Bayan Reiff'ın çocukları.
Hepsi aynı çatı altında yaşıyor. Bayan Reiff akşamları onlar için
merdiven basamaklarına bir bardak su bırakıyor.

Sadece var olan bir şeyi inkâr edebilirsiniz.

Bayan Reiff'ın atölyesi eskiden demircinin hizmetçilerinin oda-sıydı. Kilin kokusu ve duman her şeye ısrarla sınıyor. Tam bit-memiş çömlek ve seramik tozu ellili yaşlarında olan birçok kadın ziyaretçiye Patrick Swayze'nin filmini hatırlatıyor. Şimdi ismini hatırlayamıyoruz. Swayze ve büyük aşkı kadın ölmeden önce bir vazo yapıyorlar. Ya da kadın öldükten sonra mı?

Atölyeye yapılan bir ziyaret şöyle bir cümlelerin kurulma ihtima-lini arttırıyor: Ellerimle böyle bir şey yapmayı ben de çok istiyorum. Ya da: Bir ara ben de öğreneceğim. Bayan Reiff'ın çömlek kurslarına kayıtlar çok önceden doluyor. Alman Cumhuriyeti'nin her yerinden, Kassel'in kuzeyinden geliyorlar. Teneffüsler-de elma bahçesinde salıncağa biniliyor. Özellikle de kursu çift olarak yapanlar ya da atölyede biraz yakınlaşanlar. Kayığın bu-rada ne işi var diye birisi hep sorar. Bayan Reiff bilmiyor. Kayık hep oradaymış ve elma bahçesinde bir kayık olması hoşuna gi-diyormuş.

Onun bahçesinin duvarı da kuru taşlarla örülü. Bayan Reiff ne zaman bir derdi olsa araziye çıkıp hemen hemen derdinin bü-yüklüğünde bir taş bulup getirdiğini ve onu duvara koyduğunu ve derdinin azaldığını söylüyor. Arşivde çalışan kadın ona bir keresinde yüzlerce yıl önce bir demircinin de aynısını yaptığını söylemiş. Kendi dertlerinin, aynı yerde yüzlerce yıl önce yaşamış bir demircinin dertlerinin üzerine istiflendiğini düşünmek hoşu-na gidiyor.

Bayan Reiff ahırını galeriye çevirdi. Açık mavi vazolar, açık mavi çanaklar, açık mavi kupalar küçük bir kaidenin üzerinde duruyor. Yetenekli parmaklarının anıtları. Bazen üzerlerinde bir fiyat duruyor bazen de durmuyor. Bazıları satılmaz. Şimdi bunların filigran desenli parçalar olduğunu iddia edebiliriz. Ama biz ne

anlarınız ki? Belki sadece Bayan Reiff onları seviyor ve sevdiğin bir şeyi bırakmamak da çok güzel bir şey.

Bazen Bayan Reiff merdivenin basamaklarına oturuyor ve çocuklar aşağıya su içmeye geliyor. Parmaklarını bardağın üzerinde gezdiriyorlar ve ellerini kullanmadan su içme hareketleri yapıyorlar. Bayan Reiff onlara ekmek de bırakıyor ama ona dokunmuyorlar. Hiçbir şeyi tutamayan açgözlü kız da dahil. Kız tek tek parmaklarını, sonra kollarını, sonra ayaklarını yiyerek kendini yiyip bitiriyor.

Bayan Reiff'ın elmalı kekinin tadı fena değil. İnsan ırkı yok olmanın eşiğinde olsa ve hayatta kalması ev yapımı yiyeceklere bağlı olsa, Fürstenfelde'deki bütün insanlar hayatta kalırdı. Şaşırp kalırdın. Ama o kadar da çok şaşırp kalamazdın çünkü biz senden daha çok yaşadık.

Bayan Reiff Düsseldorflu. Bu coğrafi olarak çok uzak bir mesafe ama diğer yönlerden bakarsak da o bizden biri değil. Dışarıdan gelenlerle eski sakinleri diğer yerlerde nasıl yapıyorlarsa o şekilde birbirinden ayırıyoruz. Ama biz bunu gizli bir şekilde yapmıyoruz. Dışarıdan gelenler köy hayatına katılmak zorundalar, buraya bağlanmak zorundalar, iz bırakmak zorundalar. Ama o kadar da çok hevesli olmamaları lazım. Yoksa onlardan şüpheleniriz. İlgili olduklarını göstermeleri lazım, sadece kendi güzel, konforlu hayatlarını yaşamamaları lazım.

Bayan Reiff eski demirci dükkânında köyün bilgisi olmadan hiçbir şey yapmadı. Köy meclisinde sokak lambalarının hareketi duyarlı olmasını teklif etti. Bundan bayağı bir para tasarruf edebiliriz. O da bizim gibi rüzgâr güllerinin güzel olduğunu düşünüyor ve bizim gibi rüzgâr tribünlerinin çirkin olduğunu düşünüyor. Bayan Reiff iyi bir iz bıraktı.

Festivaldeki eğlenceler arasında Bayan Reiff'ın mekânında Afrika arp müziği dinletisi de var. Rico ve Luise haricinde herkes orada

olacak. Eğer bizden biri olmasaydı, sadece sıradan müşterileri gelirdi.

Diğer yandan, bu konu üzerine biraz düşünürsen bunlar sürgün çocukları olmayabilirler. Hiçbirisi köyde kalmadı ve burada ölmedi. Ve hayaletler hakkında kesin olan bir şey varsa, o da onların çocukken birkaç ay kaldıkları yerlere illa ki musallat olmaları gerekmediğidir.

Elma ağaçlarının arasında sanki yüksek bir yerden düşmüş gibi toprağa derince saplanmış bir saban var. Sabana takılmış olan çelik rulo biraz paslı. Köy bu sabanın burada ne işi var diye sordu. Bayan Reiff her şeyin yerli yerinde duracağını söyledi.

Eskiden evin tabanı kildendi ve seramik bir sobayla ısıtılıyordu. Zorla çalıştırılan Polonyalı işçiler yerde sobanın önünde uyurlardı, sonra da aynı şeyi Alman sığınmacılar yaptı. Hepsi güvercin yakalayıp pişirirlerdi. Hepsi aynı yerde, buradan çok uzak olmayan Fünfeichen'deki kampa yerleştirildiler. Ama farklı zamanlarda. Aynı çatının altında uyuyorlardı. Sadece biraz zaman ve biraz da tarih onları ayırıyordu.

Bayan Reiff sabanın biyografisini bilmiyor.

Uzun bir gün onu bekliyor. Çocuklar sularını içtikten sonra kediye bakıyor. Bahçeden hızla eve kaçıyor. Bayan Reiff fırından son elmalı keki çıkarıyor, altı tanesi festival için. Musluktan su içiyor, elleri buz tutuyor. Kedi bacaklarının arasında mırıldanarak geziniyor.

Raku çömleklerinin karakteristik özelliği buz camda olduğu gibi rastgele çatlakların olması. Hiç aynı yönde ilerlemiyorlar. Hayat hikâyemizin bir parçası haline gelen kırıklar ve kesikler gibi. Çömleğin sırası 800° ile 1000° arasında erir. Bayan Reiff karışık renklerle deneysel çalışmalar yapıyor. Açık mavi ağırlıkta oluyor.

Bu gece yollarda kötülükler var ama adaletsizlik yok. Hatalar var ama yanlışlar yok. Mahkeme var ama hüküm yok. Rüzgâr hâlâ esiyor ama şimdi yağmur düşmüyor.

Biraz sakinleştikten sonra soruları Anna soruyor. Artık Bay Schramm'ı hiçbir şey şaşırtmıyor. Bayan Schwermuth burnunu çekiyor, solgun alnı endişeyle kırışıyor. Çivili miğferi koltuğunun altına sıkıştırmış. İlk soruya cevabı biran önce Halkevi'ne gitmek istediği oldu. Oğlunu hapsetmiş olmaktan korkuyordu. Ve ikinci soruya cevabı da tabii ki ona ne olduğunu biliyordu ama bu gece neden bu kadar kötü olduğunu açıklayamadı. Hikâyelerin suçuydu. İlaçları onu yorgun düşürüp şişmanlattığında onu geceleri uyanık tuttular. Ama ilaçlar hikâyeleri susturuyor. Hikâyeleri ve onlara yerleşen karakterleri.

Anna, bütün gece Bay Schramm'a yaptığı gibi dikkatle Bayan Schwermuth'a bakıyor. Geher Çiftliği'ndeki tarlayı düşünüyor. Oraya yerleşen karakterleri. Uyuyamadığı zamanlarda tarlada hayal ettiği şeyleri. Anna, Bayan Schwermuth'un nasıl hissettiğini bildiğini söylüyor. Bayan Schwermuth, "Çok naziksin ama kimse onun şu anda ne hayal ettiğini hayal edemez," diyor. Sonra Bayan Schwermuth şöyle diyor: "Geceye bir isim vermeye yetkiliyim."

Anna daha fazla soru sormuyor. Bayan Schramm şu "yetkiliyim" sözünü düşünüyor. Ve kendisinin nasıl olur da hiç "yetkiliyim" ifadesinin geçtiği bir cümle kurmamış olmasını.

Gecenin adı, suyun kabarması ve su şimdi geri çekiliyor. Bakalım kıyıya neler vurmuş. İvir zıvırların, öylece ortada duran eşyaların arasında bir şeye basmamaya özen göstererek yürüyeceğiz! Bayan

Schwerdmuth'un uzun, güzel kirpikleri var ve gözlerini kırptığında karanlığın dalgaları kırılıyor.

Hücreye ilk Bayan Schwerdmuth giriyor. Hızlıca şifreyi giriyor ve kapıyı açıyor. Solgun ışık. Raflarda ve yığınlar halinde kitaplar, defterler, kâğıtlar. Kalın hacimli kitaplar, parşömenler, deri cilt.

“Oha!” diyor Bay Schramm. Bay Schramm okumayı pek sevmez.

Tavanda hafif bir ışık yanıyor, makinadan bip sesi geliyor, sıcaklığı ayarlıyor. Soğuk. Duvarlardaki deri titriyor, hareket ediyor. Bu üzerimize gelen hikâyelerin derisi.

Johann, ayakları sandalyede, masanın üzerinde oturuyor; kucığında kalın bir kitap. Yanında zangoç şapkası. Johann soğuktan donuyor. Bayan Schwerdmuth miğferi bırakıyor, güzelce kâğıt dağlarının etrafından dolanıyor, Johann'ın bacaklarına sarılıyor, çıkıyor. Johann elini annesinin sırtına koyuyor.

“Ah, anne.”

Sesi öfkeli gelmiyor. Anne'nin bu durumda olması iyi değil.

“Tamam, geçti. Tamam.”

O kadar kâğıt var ve hiç kâğıt mendil yok. Bayan Schwerdmuth Johann'ın yanağına okşuyor. Her şey yolunda mı değil mi diye. Hayır ama olacak. Peki ya o? Hayır ve hiçbir zaman da olmayacak.

Johann'ın kucığındaki kitabın sayfaları güzel süslenmiş, yazı tipi Unforgiving enerji içeceğinin yazı tipiyle aynı. Johann kitabı kapatıyor.

Bayan Schwerdmuth kısa, keskin bir çığlık koparıyor. “Johann! Eldiven takmıyor muydun?” Sesini tekrar topladı. “Aman Tanrım, kitabın ne olduğunu görmüyor musun?” Bir sihir yaparak havadan bir çift beyaz eldiven çıkarıyor, Johann'dan kitabı alıyor ve yavaşça masaya bırakıyor. Kapak köşelerden yakılmış. Kitabı

açıyor, gözbebekleri sağa sola hareket ediyor, sayfalarda gök gürültüsü mırıldanıyor.

1613 yılının yirmi üçüncü gününde, kilisenin kulesine müthiş ve korkunç bir gürültüyle bir yıldırım düştü ve bahsi geçen kuledeki çan ikiye bölündü ve iki ev ile tahıl dolu bir ahır alev aldı ve yanıp kül oldu.

Bayan Schwermuth gözlerini kapatıyor, derin bir nefes alıyor ve veriyor. Buraya yüzlerce kez oturdu, okudu ve bugünün işareti olarak, geçmişin bizim için bugünün göstergesi olarak hazırladığı planlara göz attı.

Johann onun elini tutuyor. Bayan Schwermuth gözlerini açıyor. Ziyaretçilerine bakıyor. Schramm ve kız. İkisi de bir köşede derinlere dalmış. Onlar da araştırıyor. Bay Schramm 1970’lerde takılıp kalmış. Anna ise daha yakın geçmişte. Bayan Schwermuth gözyaşlarını siliyor. Eve gitmek istiyor.

Dışarıya temiz havaya çıktıklarında dörtlü arasında ilk konuşan Bay Schramm’dı.

“Baksana Johann, sigaran var mı?”

Ve Anne yanında olmasaydı, belki de olabilirdi. Anne gazeteyle kapladığı kırık pencerenin yanında. Ve tabii ki Bayan Schwermuth’un fark etmemesini umduğumuz bir şey var: Neredeyse kırılan bütün camlar dışarıdaydı, içeride hiç cam yoktu.

“Pencereyi ne yapacağız?”

“Ben halledeceğim,” diyor Bay Schramm.

“Festival mahvolmamalı.”

“Johann, ben halledeceğim. Sizi eve götürelim.”

Johann gerek olmadığını söylüyor. Bayan Schwermuth başıyla onaylıyor ve oğlunun koluna giriyor. Anna ve Bay Schramm

onlar giderken seyrediyorlar: Johann mısır başağı gibi ince ve saç kesimi de buna uygun, mısır yaprakları gibi sağa sola dikilmiş. Ve diğeri: O, Bayan Schwermuth.

Uzaklaşırken Bayan Schwermuth bastırılmış bir sesle şöyle diyor: “Jo, yarın benim için birkaç şey yapman lazım. Ben yapmam.”

“Nedir?”

“İlk olarak saat on ikide antifaşist bisiklet turu var.”

O saatte zangoçluk sınavının olduğunu söylüyor Johann.

“Ha?” Bayan Schwermuth durdu. “Ondan bir şey çıkmaz. Şu anda tuhaf gelecek biliyorum ama sizin çanlar gölün dibinde...” Böyle devam edip gidiyor. Her şeyi duymamıza gerek yok. İkisinin yan yana güvende olduklarını biliyoruz.

Bayan Schwermuth ile tarihsel olarak ilgiliyiz ve onun gibi olanlarla, onun kafasında olanlara. Saçlarını festival için özel yaptırdı. Şimdi çivili miğferin altında saçları düzleşti. Tekrar miğferi kafasına geçiriyor. Johann zangoçluk şapkasını takıyor ve gecemizi terk ediyorlar.

1929 yılının Anna Festivali'nde atıcılık locası, yeni şampiyon Bay Werner Schramm'ın evinin önünde fotoğraflandı. Maalesef fotoğraf başarılı değil. Bir yüzü diğerinden ayıramıyorsun, üniformalarımız robdöşambr gibi duruyor. Aslında öyle berbat ki fotoğrafı çeken Schliebenhöner piçi kırbaçlanarak köyden atılmalıydı. Resim artı çerçeve beş mark tutuyor.

İnsan, toprağı ve köpek rüyalarıyla çevrili bir suntanın üzerinde, tilki içinde yumurta olduğunu bildiğı kutunun önünde çömeliyor. Postu yağmurdan yapış yapış, kendi kanının tadını alıyor, yürüdükçe acı çekiyor.

Tilki kutuya ayağıyla dokunuyor.

Tilki kenarlarını kazıyor. Üstünü kazıyor.

Tilki kutuyu ısıyor. Tilki kutunun üzerine zıplıyor, ağırlığını veriyor, zıplıyor ve zıplıyor ve yere inerken kendini acıtıyor, zıplıyor ve zıplıyor ve zıplıyor. Tilki küçük bir boğa gibi alnıyla kutuyu itiyor. Islak zeminde bir ilerleme kaydedemiyor.

Üst taraf daha solgun. Solgun yeri ısıyor. Solgun yer hareket ediyor, koyu yer etmiyor. Tilki kuyruğunu sallıyor. Tilki kutunun solgun yerini kuvvetle çekiyor ve havada yakalıyor. Ağzını solgun yerin altına sokup kaldırıyor, solgun yer de yırtılıyor. Tilki durumu anlıyor.

Tilki yalnız değil.

Karşıdaki taşa yaslanmış iki insan erkeğı onun yumurta kutusuyla cebelleşmesini seyrediyor. Tilki duruyor, bir tanesi yaklaşıyor, o kadar yaklaşıyor ki anne tilkiye elinin yetişeceği mesafeye geliyor. Ama tilki koku alamıyor, hayır, nereden gelip nereye gittiğinin kokusunu alamıyor. O ve arkadaşı kendi başlarına takılıyorlar ama aromaları yok. Kıpırdamadan bekliyor. Diğer genç erkek insanları yerde taşıyan metal kutuya giriyor, bütün tilkilerden daha hızlı olan kutuya. Havada ritmik sesler dalgalanıyor. Tilki seslerle uyumlu bir şekilde kuyruğunu sallıyor, elinde değil.

İlk insan erkeği dokunaçlarını ona doğru uzatıyor, pençelerini açıyor. Tilki kutunun arkasına geçiyor, geri çekilmeye hazır, yaralı gözü acıyla zonkluyor. Ama insan sadece kutuyu alıyor.

*She's a killer on the road.*¹⁴

İnsan sessiz bir insan tonunda sesleniyor. Tilki kaçmak için acele etmiyor artık. Tilki nihayet onun seslenişinden bir koku alıyor. Kokusu olmayan insanın sesinde konuşma kokusu alıyor. Nazikçe kendisine sesleniyor.

Küçük bir insan yerden çıkıyor. Kutuyu onun kokusu sarıyor.

*A fire going cold.*¹⁵

Küçük insan garklıyor, tilkiye doğru geliyor ama kokusu olmayan onun yanına geliyor, bir şeyler söylüyor, küçük insan erkeği duruyor. Güzel. Tilki arka bacaklarının üzerinde kalkıyor, kutuya yaslanıyor, yumurtaların kokusu havada esiyor, kutunun köşesini çekiştiriyor, ıslak tahtanın üzerinde kayıyor, bırakmıyor ve kutuyu kendisiyle beraber çekiyor. İçindekiler ona doğru düşüyor. Yumurtalar taşın üzerinde kırılıyor, küçük erkek insanının ayakkabılarının kokusunu alıyor, hırlıyor,

*A barrel of a gun*¹⁶.

onu ısıyor, hayır kutudan düşen bir kabuğu ısıyor, sert ama kırılğan kabuğa dişlerini geçiriyor, kuyruğunu indirip kaçıyor,

*A villain on the run.*¹⁷

Şaşkın küçük erkek insanı ve tilkinin suç ortakları geride kalıyor.

Bravo akıllı hırsız kız.

¹⁴ (İng.) Yoldaki bir katil o.

¹⁵ (İng.) Bir ateş soğuyor.

¹⁶ (İng.) Bir silahın namlusu.

¹⁷ (İng.) Kaçak bir kötü adam.

1611 yılının Nisan ayının yirmi yedinci gününde, Geher Çiftliği'ndeki çorak tarlaya kurulan kapanla dişi bir yavru kurt yakalandı. Böylece büyük bir zararın önüne geçildi. Zira on tane kurt sığırlarımızın arasına dalıp büyük bir zarar verebilirdi.

Dietmar Dietz yumurta hırsızlığından sonra hemen sakinleşiyor. Tilkinin ince zekâsının hakkını teslim ediyor ve genç adamlar da onu tasdik ediyor. Sohbeta başlıyorlar. İki genç adam festivali soruyor, Fürstenfelde'de çok güzel dans edildiğini duyduklarını söylüyorlar. Ditzsche düzeltiyor: İnsanların güzel dans edebildikleri her yerde güzel dans vardır, diyor. Bu hafif fiyakalı söz iki gencin hoşuna gidiyor, vedalaşıp yaşlı adama sonsuza kadar iyi müzikler diliyorlar. Bu da onun hoşuna gidiyor.

Ditzsche dans edecek, müstehcen gözükmekten kalçasını sallayacak. Tıraş losyonu ve Bayan Reiff'ın elmalı kekinin kokusunu duyacak. Polka dansı yapan kıdemli yurttaşların soğuk yüzleriyle çevrilmiş bir haldeyken her türlü tutku aşırı görünür.

Eski sakinlerin çoğu Ditzsche'yi unuttu ya da onu affetti. Imboden değil. Ditzsche'yi nerede görse kendini zor tutuyor. Ama geçen yıl Zieschke tangoya benzer bir parça çaldı ve Bayan Kranz ile Ditzsche dans etti. Ditzsche'nin mektuplarımızla olan yakın münasebeti ortaya çıktığında o ve Zieschke buradaydılar.

Ama laf aramızda, mesela bir yürüyüş sırasında postacının bir binanın girişinde kaybolduğunu gördüğünde sarı bisikletin üzerindeki sarı kutudan bir avuç beyaz mektup alıp çıkarmayı ya da bisiklete atlayıp, pedallara basıp, bütün günü başka insanların hayatları ve faturaları arasına dalmış bir şekilde geçirmeyi hiç hayal etmedin mi?

Bugünlerde, internet varken, böyle bir şey yapmak Ditzsche'nin zamanına göre daha az ilginç olabilir. Bugünlerde hepimiz mail yazıyoruz. Yani, burada Fürstenfelde'de hepimiz mail yazmıyoruz tabii. Ve diğer insanlar da bizim maillerimizi okuyor. Virüsler ve

Amerikalılar da okuyor ama bukimseyi rahatsız etmiyor. Eskiden sadece Ditzsche başka insanların mektuplarını okurdu. Ve Stasi. Ama burada gerçekten sadece Ditzsche okuyordu. Herkes, herkes hakkında her şeyi bilmesine rağmen. Hâlâ da bilirler.

Bir gün Ditzsche olmadığına, artık Fürstenfelde’de o kadar iyi dans edilmeyecek. Dietmar Dietz ara sıra tavuklarıyla İspanyolca konuşur. Belki de dans etmeyi Küba’da öğrendi, belki de Halk Eğitim Merkezi’nde. Belki de o kadar iyi dans etmiyordur ama birisi inandırıcı bir şekilde bunun böyle olduğunu iddia etmiştir ve bu gerçek olmuştur. Nereden bilebiliriz ki? Çoğu zaman neyin doğru olduğundan çok insanların neye inandığı önemlidir.

Mektupları dağıtırken Ditzsche bazen nerede olduğunu unutup hafiften dans ederdi. Herkes iyi haber getiren birisini dans ederken görmeyi sever. Belki de Ditzsche sevinçten dans ediyordu çünkü iyi haberi önceden biliyordu.

Dietmar Dietz beş yüz otuz dört avro olan emekli maaşının üç yüz avrosunu tavuklarına harcıyor. Bir gün Ditzsche olmadığına artık Fürstenfelde’de cins tavuk olmayacak. Tavuklar sadece tavuk olacak. Zarif tavukları bir görsen, Ditzsche’nin cins Krainköppe tavuklarını gezinirken görsen, o zaman bu kaybın kayıp olduğunu anlarsın.

Ama ister biyolog, ister genetik bilimci ya da tavuk yetiştiricisi deyin, aramızdan birinin nadir türleri ya da şimdikiye kadar az ya da hiç var olmayan türleri bilmesi teselli edici. Bay Schramm’ın tabiriyle söyleyecek olursak, yeni şeyler yaratma ve normları muhafaza etme konusunda yetenekli birisinin olması. Öyle bir yetenek ki, kahvaltı programı Ditzsche’yi arıyor ve ona “Bay Dietz” diye hitap ediyor, müsait olup olmadığını soruyor ve “Bay Dietz” espriyi patlatıp randevu defterine bakması gerektiğini söylüyor. Kahvaltı programındakiler cumartesi öğleden sonra olabileceğini

söylüyor ve Ditzsche, “O zaman festivale gelin. Benim tavuklardan daha fazlasını görürsünüz,” diyor.

İnsanların hâlâ pazar yürüyüşüne çıktığı zamanlarda, Ditzsche iç avlunun kapısını açar ve tavukların kümesleri çevreleyen çitlerden dışarıya çıkarırdı. Yürüyüşe çıkan insanlar tavukları görmek isterlerdi, tavuklar da görülmek isterlerdi. Tavuklar kasıla kasıla yürürlerdi ve çocuklar el-çırparlardı. Ditzsche kenarda durur bir şeyler yapardı ve hiçbir tavuk avluyu terk etmezdi. Bunlar çoktan bitti. Aslında tavuklar kasıla kasıla yürümezdi. Ditzsche tavukların daha belirgin göğüslerinin olduğunu ve uzun, zarif bir endama sahip olduklarını söylerdi.

Ditzsche o zamanlar bile evinden sadece işe gitmek için, tavukları için ve Blissau’da dans etmek için çıkardı. Bütün o dans partnerlerine rağmen, Ditzsche ve kadınlar arasında hiçbir şey olmadı.

“Ditzsche, sen de tavukların gibi soğuksun,” dedi bir keresinde kayıkçı ve Ditzsche sessizce cevap verdi: “Benim tavuklarım soğuk değildir. Ama sen meslekten değilsin, anlamazsın.”

“Soğuk” kelimesi Ditzsche için doğru kelime değildi. Daha çok utangaç. Dans ettiği zamanlar dışında Ditzsche hep utangaç görünürdü. Ve sürekli utangaç olan birisinin arkadaşlığına uzun süre katlanamazsın. Müzik durur durmaz Ditzsche yere bakardı. Dirsekleriyle ve omuzlarıyla ne yapacağını bilemezdi, bir kadına hiçbir zaman bir şey sormadı. Böyle şey olmaz. Kadınlara soru sorman lazım.

Durden’le aralarında geçen olaydan ve onun intikamından sonra, Ditzsche işini kaybetti ve birkaç yıl ortarlardan kayboldu. Bazıları Küba’da dans dersleri aldığını söyledi. Bazıları da “siz insanların hep özel bir şeyler yapmasını istiyorsunuz ama genelde insanlar özel bir şeyler yapmazlar” dedi. Biz Ditzsche’yi Prenzlau’da inşaat iskelelisine tırmanırken gördük.

2003'te geri geldi ama bu konuda söylenebilecek şey çok az. Durden emekliye ayrılmıştı, eski kodamanlar yeni takımlar giyiyordu, polka hâlâ modaydı, metal grubu *Rammstein* da modaya dahil olmuştu, temelde ikisi de aynı ve ikisi de güzel. Eskiden işlemeyen şeyler hâlâ işlemiyordu ya da biraz farklı bir şekilde işliyordu. Yani geçmişle olan münasebetine bağlı olarak ya daha iyi ya da daha kötü bir şekilde işliyordu.

Dietmar Dietz her zamanki gibi işliyordu. Yeni tür tavuklar yetiştirmeye başladı. Mektuplarımızı gerçekten okuduysa, köydeki insanları daha iyi anlayıp onlara yaklaşabilirdi, ama kendisi hiç kimseye yakın değildi.

İç avlusunu festival için açacak. Kümesin etrafı temiz olacak, tavuklar güneşte güzel bir şekilde parlayacak. Dışarıdan gelenler son kez böyle bir şey göreceklermiş gibi tavuklara iltifatlar yağdıracaklar. Ve akşam Dietmar Dietz dans edecek, güzel bir şekilde ve utanmadan.

Festivale daha vakit var ama şafak vaktine çok kalmadı. Adidas Adam fırının önüne her zamankinden daha önce konuşlanmış. Belki Zieschkelerin bugün daha erken açacağını düşünüyor. Kafasını önüne eğiyor, ya sevinçten ya da soğuktan ellerini ovuşturuyor. Bugün beyaz eşofmanlar giyiyor. Sanki yırtıcı bir hayvan onu bir yerinden yakalamış gibi bir pantolon parçası sallanıyor.

Böyle bir geceden sonra şüphelenmek için fazla yorgunuz. Adidas Adam hakkında ne düşündüğümüzü boş ver. İhtiyacı olan tek elbise şu iki eşofman ve ihtiyacı olan tek yiyecek portakal suyu ve pudingli simit. Bunlar da sabahları sipariş vermek için ihtiyacı olan kelimeler. Herkesin bir hikâyeye ihtiyacı yok.

Lada, Adidas Adam'la hiç tanışmadı. O ve Dilsiz an itibariyle sokağa çıkıyorlar. İkisi de sanki pek uyuyamamışlar gibi. Uyanık kalmak için bilgisayarda kumar oynadılar. Lada hâlâ turuncu renkli *Shell* tulumunu giyiyor, Suzi saçlarının üzerinden tarakla geçiyor, alnının üzerindeki ejderha pulu sokak lambasının ışığında parlıyor. Plan şu: Eddie'nin mekânını ne kadar çabuk boşaltırlarsa, o kadar çabuk kutlamalara başlayabilirler. Sigaralarını yakıyorlar. Eşzamanlılık, yoldaşlık, mutluluk.

Evet, bir de fırının önünde duran şu beyaz eşofmanlı herif var. Bir keresinde Lada'nın annesi ondan korktuğunu çünkü hiç gülmediğini söyledi. Belki Lada şu anda bunu düşünüyor. Annesinin korkusunun orada durduğunu ve o korkuyla çok daha önceden yüzleşmesi gerektiğini düşünüyor. Suzi'ye beklemesini işaret ediyor.

Lada onunla fırının kapısının arasına geçip durmasına rağmen, Adidas Adam hâlâ ellerini ovuşturuyor. Lada bir şeyler söyledi.

Yüksek sesle tekrar etti. Bir şey sordu. Suzi, Lada'nın omuzuna dokunuyor, "Haydi gidelim" anlamına gelecek şekilde sabırsızca parmaklarını omuzunda gezdiriyor.

Lada işaret parmağını Adidas Adam'ın çenesinin altına koyuyor ve havaya kaldırıyor. Gözlerinin içine bakmak istiyor. Gözler ay-çiçeği. Hiç kırpıyor. Çorak bir tarla. Lada'nın sözleri tarlada rüzgâr gibi geziniyor. Lada şu haliyle tam bir pislik.

Dilsiz Suzi kolundan tutuyor. Onu çekiyor. Adidas Adam'ın kalkmasına yardım ediyor. Ve bunu yaparken, dudağında kanla, onun kulağına bir şey fısıldıyor.

Lada sokak lambasına vuruyor, sokak lambası söniyor.

Yabancılar nadiren bize gelir. Nadiren kalırlar.

Bizimle biraz zaman geçiren yabancılar nadiren yabancı kalırlar.

Bizimle biraz zaman geçirseler bile yabancılarla nadiren arkadaş oluruz.

Biz sosyaliz. Biz anti sosyaliz. Biz açık fikirliyiz. Biz şüpheliyiz. Kim rahatsız edilmekten hoşlanır ki? Hiç kimse.

Kepenk açılıyor. Bayan Zieschke'nin baldırları, göğüsleri ve dost canlısı yuvarlak yüzü görünüyor. Kapı zili uzun uzun çalıyor. Fırıncının karısı kapının önünde toplanan küçük kalabalığa şaşıracak bakıyor. Adidas Adam saçlarını düzeltiyor sanki düşüşü sadece saçını bozmuş gibi.

Bayan Zieschke tereddüt ediyor. İsterse içeriye gelebilir ama pişirilen ürünler servis edilmeden önce biraz vakit geçmesi lazım.

Ayçiçeği, Adidas çizgili, adını bilmiyoruz, neler yapabileceğini bilmiyoruz. Adidas Adam dükkâna giriyor. Dudağında kanla hemen köşedeki masaya geçiyor. Zieschke ona bir paket kâğıt mendil uzatıyor.

Kâğıt mendili hafifçe yaraya bastırılır.

Bayan Zieschke başıyla işaret ederek oğlunu dışarıya gönderiyor. Gençler uzaklaşıyorlar. Kahve makinasını açıyor. Adidas Adam yarılmış dudağını kurutuyor ve yumruğunu diğer eline öyle bir bastırıyor ki eklem yerleri beyaza dönüyor.

Fırıncının karısı ona bir fincan kahve veriyor. Fincan altlığına da bir bisküvi koyuyor.

Bisküviyi parmaklarıyla kırıyor.

Çiğnerken gözlerini kapatıyor.

Nerden geldiğini bilmiyoruz. Nereye gittiğini bilmiyoruz. Bir yabancı bizim fırında yiyip içiyor.

Eski Orman'ın eteklerinde, bir kayın ağacının altında, yaralı tilki nemli yaprakların üzerinde uzanıyor. Sis tarlaların üzerinde yanıyor ve insan topraklarını sarıyor. Tilki kesik kesik nefesler alıyor. Küçük kutu burnunun ucunda duruyor, yumurta kokusu alıyor, yumurta kabuğu ama henüz yumurta sarısı kokusu almıyor. Ayağa kalkıyor, ağzında kutu ile ormana doğru topallıyor.

Porsuk tilkinin kokusunu alıyor ve onu dikkatle takip ediyor. Onda hoşuna giden bir şey var. Tilki porsuğu biliyor, onun hızını ve çevikliğini ve ısırmasını biliyor. Ama buna cüret edemez. Porsuk tilkideki kan kokusunu alıyor, tavuk kokusunu alıyor, yumurta kokusunu alıyor. Bir de onun kararlılığının kokusunu alsın porsuk için iyi olurdu. Savaşmadan avını ona bırakmayacak. Porsuk tilkiyi önüne geçip karşısında duruyor. Tilki hızla porsuğa doğru yürüyor. Tilki sakın.

Siste bir hareketlilik var. Rüzgâr ormanda bir aromanın kokusunu getiriyor. Hem tilkiyi hem de porsuğu rahatsız eden bir aroma. Tilkiyi şaşırtıyor, nerdeyse onu korkutuyor. Porsuk yumurtaları unutuyor ve defolup gidiyor ama tilki net bir uyarı alıyor ve koşabildiği kadar hızlı koşmaya başlıyor. Acı ve fazla tatlı, leş ve dışkı, akrabaları, eski ormanda daha önce kokusu hiç duyulmayan: kurt.

Yuvasına gelince yumurta kutusunu bırakıyor. Açılıyor ve bir yumurta yuvarlanıyor. Yavruları için burada çok daha fazla yumurta olmalıydı. Sessizce sesleniyor, kısa aralıklarla birkaç defa sesleniyor. Gelmiyorlar. İnliyor, kan kokusu alıyor, kurt kokusu alıyor, hırıldıyor, kayın ağacı kokusu alıyor, kül, yosun, kan, kan, solucan, insan, yumurtaların kokusunu alıyor, kendi kokusunu,

yavrularının, kendi kürkünün topraklı bal kokusunu alıyor, yuvasına sürünüyor, köklerin kokusunu alıyor, oyunun kokusunu, yavrularının kokusunu alıyor, onları hiçbir yerde bulamıyor, izlerini takip ediyor, kurt kokusu alıyor, burada, burada, burada, yıldızların, gecenin, zamanın, ölümün kokusunu alıyor, anne tilki çenesi açık kaskatı kesiliyor, hırıldıyor, sesleniyor, inliyor, bitti.

Tilki yumurtaları yiyor. Yumurtaları bir çırpıda yiyip bitiriyor. Tilki sesleniyor. Tilki yuvasında kıvrılıyor. Yaralı ayağını yalıyor.

Yarasalar havada döne döne uçarak mağaralarına gidiyor. Yaban domuzları karınları tok homurdanıyor. Cüce baykuş yumuşak bir iniş yapıyor.

-

Lada *İddia* programına şu iddialarla katılmak istiyor: Bir sokak lambasının nasıl yapıldığına bakarak bir vuruşta lambayı söndürebilir. Yirmi sokak lambasından on dokuz tanesini tek vuruşta söndürebileceğine iddiaya girebilir. Ama bu lambaların Berlin, Brandenburg ve Meck-Pomm'da yapılmış olması lazım.

Dilsiz Suzi Lada'ya bir şey söylemek istiyor: "O adam tuhaf bir şey bana dedi."

"Kafayı yemiş" diyor Lada.

Suzi kafasını sallıyor, sabırsızca Lada'yı dürtüyor, aynı hareketleri tekrar ediyor.

"Of Suzi! Ne istiyorsun?"

Suzi spor ayakkabılarını işaret ediyor.

Lada oralı olmuyor, fazlasıyla heyecanlı. Haddini bildirmek için o zibidinin dışarı çıkmasını bekliyor. "Biliyor musun Suzi, millet bu adamın bitik bir tip olduğunu sanıyor. Uyuşturucu bağımlısı falan. Hirtentäschel gibi bir şey ama enkaz hali. Ama öyle değil. Yere nasıl düştüğünü gördün mü? Bitik bir adam olsan yere öyle düşmezsin. Bitik bir adam olsan sadece yere düşersin."

Suzi kafasını sallıyor ve gözlerini deviriyor. Lada'ya ağızından çıkana dikkat et demek istiyor, dudaklarına kelimelerin şeklini veriyor ve hareketleri tekrar ediyor.

"Orada adam tuhaf bir şey bana dedi."

"Adam sana bir şey mi dedi?"

Suzi evet anlamında kafasını sallıyor. Yere çömeliyor ve yola dokunuyor. Eddie'nin atölyesine vardılar.

“Yol?”

Suzi hayır manasında kafasını sallıyor.

“Yer? Ne be? Suzi? Asfalt?”

Suzi evet manasında kafasını sallıyor. *Asfalt*. Dudaklarıyla ve elleriyle, parmağını sürüyor. Ağzıyla “bir şey” ve “alt” kelimelerini yapıyor.

“Asfaltın altında bir şey mi var?”

Suzi evet manasında kafasını sallıyor.

Ve taş bir mezarda çakmaktaşından yapılmış bir balta bulundu.

Ve bir höyükte bir çift cımbız bulundu. Cımbızların geniş olan tarafları süslüydü ve muhtemelen bir sakaldan kılları yolmak için kullanılıyordu. Ölü adamın bakımlı birisi olduğu düşünülüyor.

Ve bir Slav mezarında lületaşından bir iğ ve ölü adamın ağzında onu öteki dünyaya geçirecek olan kayıkçı için bir para bulundu.

Ve bir başka mezarda, bir çocuk mezarında, bir çekiç kafası ve seramik bir çingirak vardı. Çekiç kafası çingirağın içindeydi. Seramik çingirağı sallayınca ses çıkarıyor.

Mesire yeri 2004'de su altında kaldığında, düşmanlarıyla sonsuza kadar keskin bir aletle savaşabilsin diye, bileğitaşı ve kemik balta-sıyla gömülmüş bir savaşçının mezarını buldular.

Ve 1739 yılında yerli aristokratların baş belası olan *Çingenelere, berduşlara ve buna benzer diğer seyyah ırklara* karşı bir ferman çıkarıldı. *Her kim ki bilerek ve isteyerek bu insanlara ikamet için yer verirse* bin taler para cezasına çarptırılmakla tehdit edildi. Köy ahalisi bu insanları tutuklamaktan da cezaya çarptırıldı. Bir kere-sinde *bir çingene güruhu* Fürstenfelde'ye geldi. Adamlar at tüccarı ve müzisyen, kadınlar da kahin olduklarını iddia ettiler. Çocuk-ları hızlı hareket ediyordu. Aletleri *at kırıbacı* ve *kristal küreydi*. Fürstenfelde'nin *çingene darağaçları* çorak bir tarlaya kuruldu.

Ve Maria Wegener bir keresinde marangozların ve doğramacı-ların yerel localardan dışlanmasına itiraz etti. *Dört nesildir Fürs-tenfeldé'de* olduklarını ve bizim *atölyelerimizde ve localarımızda* çalışmaya hakları olduğunu ispat edememişti. Bayan Wegener ağaç oymacısıydı. Kilisemizin kapısının oyma işini yapmıştı ama

yangında kül olmuştu. O yüzden kimse nasıl görüldüğünü bilmiyordu. Kont Poppo von Blankenburg Bayan Wegener'e porsuk ağacından bir tahta kaşık siparişi vermişti. Geniş hazneli, zarafetle oyulmuş sapı gümüş içine yerleştirilmiş, güzel bir kaşıktı. Porsuk ağacı biraz zehirlidir ama kaşığı kullanmakla muhtemelen kimse ölmemiştir. Aslında bunun için kaşığın kendisini yemen lazım. Böyle değerli bir kaşık sahibi öldükten sonra miras olarak kalırdı. Sahibi göçünce, başkasına geçerdi. Von Blankenburg, bizim zirai ensesi kalın, kendisine miras kalan porsuk ağacı kaşığını cam bir vitrinde saklıyor. Magdalene mısır gevreğini bazen onunla yiyor.

Maria Wegener'in en sevdiği aleti *şimşir ağacından sapı ve kemikten bir yüksüğü olan bir bıçaktı.*

Ve bir atık merkezinde German ve Slav orijinli çömlek kırıkları bulundu. Aynı katmanda geyik boynuzundan yapılmış bir tarağın parçaları bulundu.

Ve hafriyat makinaları ilkokulun orada çalışırken, inşaat işçileri asfaltın altında bir yeraltı geçidi buldular.

Ve yanında Slav tapınaklarında giyilen kostüm ile iki yüzüğü olan ellili yaşlarında bir kadının mezarı bulundu. Muhtemelen kadının geri dönmesine engel olmak için kafasına ve ayaklarına taş konulmuştu. Antropolojik incelemeler bu niyeti alenen açığa çıkardı. Kafatasındaki kemikli yumrular iyi niyetli tümörleri işaret ediyordu. Taşlaşmış vaziyette bulunan kadının sol gözünün üzerinde altı santimetre uzunluğunda bir boynuz vardı. Ailesinin ondan korktuğu farz edilebilir.

Fürstenfelde tescilli bir arkeolojik alandır.

Birçoğumuz onun tabutlarında yatıyoruz. Hesaplıydılar. Bazen tabutun altı bir dolabın parçası olurdu. Usta balıkçımız Bay Geels'e göre eski sandalı olması gerektiği gibiydi, harika görünüyordu, klasik bir formda değildi ama sandal gibi görünüyordu. Yani o kadar harika değildi ama Geels öyle sipariş vermişti ve bir itirazı da yoktu. Bu onun bileceği işti. En nihayetinde onda kendisi oturacaktı.

Tabii ki şikâyetler de vardı, hep bir değer düşürme çabası. Başka yerlerde böyle derler. Biz demiyoruz. Biz şöyle diyoruz: Eğitimli bir marangoza gitmeyecek kadar cimri olanların, sonrasında bir şeyler ters gittiğinde şikâyet etmeye hakkı yoktur.

Her neyse, marangoz tam bir iş manyağıydı. Gece yarısında onu arayabilirdin, o da gelirdi, televizyonunu tamir eder, seninle kahvaltı kanalını izler ya da artık işe yaramayacağını düşünürse televizyonu alıp giderdi. Bizim marangoz aynı zamanda elektronikçiydi. Bizde çoğu kişi Bizde çok fazla ev boşaltılır. Bu işi Lada yapar ve kendisi için dışarıdan çalışan beş kişi var. Gölow'da olmadığı zamanlarda Suzi de yardım eder. Bu ikisi iyi bir takım oluştururlar. Lada dinlemez, Suzi de kaç kelime duyduğuna pek bakmaz. Pazartesi günü sıra Anna'da ve şimdi de marangozda. Eddie. Eddie Ocak'tan beri sırada ama Lada bu işi onun ölümünden hemen sonra yapmak istemedi. Çünkü iş köyün yarısının yatak odasının kaplamasını yapan marangoza gelince, kızı ne oluyor, işi neden halletmediniz diye telefon edip dursa da, yatak odasını öyle hemen soyup soğana çeviremezsin. Ve marangozun mobilyalarını diğer ihtiyar delikanlılarla beraber onun şerefine son bir defa içmeden ya da başka bir şeye içmeden parçalara ayıramazsın. Burada önemli olan hatırlamak. Sonra buyurun, ton

başı yüz yetmiş avrodan karışık hurda demek de olmaz. Ve bu arada, onun bütün o aletleri ve eski makinaları ne olacak? Kızları onlara ne olacağıyla çok ilgilenmediklerini söylediler. Ama Lada bazılarının para yapabileceğini söyledi. O zaman birden aletlere ve makinalara ne olacağıyla ilgilenmeye başladılar.

Makinalar muhtemelen sadece makinalar kadar eski olan birisi tarafında kullanılabilir. Marangoz sonuna kadar onların başında oturdu, marangoz tam bir iş manyağıydı; onun elektronik aletlerini tamir etmede marangozluktan daha iyi olduğunu söylerler.

Arşivaryumu örnek olarak alırsak belki de elektronik işinde de o kadar iyi değildi. Elektronik kilidi yükleyen Eddie'ydi ve şifre bazen çalışmıyordu ya da kapı öyle uğulduyordu ki Bayan Schwer-muth konsantre olamadığından şikâyetçiydi ya da bu gece olduğu gibi açık bırakılıyordu.

Tam bir iş manyağıydı bizim Eddie. Ölürlen bile kendi tabutunu kendisi yaptı. Kiraz ağacından güzel bir odun, kokusunu sevdi. Onun hakkında bildiğimiz az şeylerden biri bu. Diğerleri ise, Lada ve Suzi'nin şu anda fark ettiği gibi, bizim marangozun her şeyi sakladığı. Duygusal bir adam olduğu için değil, aslında tam tersiydi. İyimser bir adam olduğu için. Son çiviye kadar her şeyin bir ara lazım olacağını düşündü. Üç kızından hiçbirisi duygusal değil, hiçbirisi buralarda durmadı ve biliyoruz bunu daha olumlu bir şekilde ifade etmemiz lazım: Üç kızı başka bir yerde daha iyi bir gelecek kuracaklarını düşündüler. Ve şimdi birisi boşandı, birisi *dm* mağazasında kasiyer, diğerinin de öğrenme güçlüğü çeken bir oğlu var ve biz bundan memnun falan değiliz. Yani, belki biraz memnunuz, çünkü öldükten sonra babalarının evini, kendi çocukluk evlerini görmeye hiç gelmediler. Ve çünkü Lada'ya her şey gitsin, he şeyden kurtul dediler. Kurtul! Böyle mesnetsiz bir kararlılık hoşumuza gitmedi. Önemlilerle önemsizleri birbirinden ayırmayan böyle bir toptancılık hoşumuza gitmedi. Çünkü biz duygusalız. Marangoz her şeyi bizim için sakladı. Bize satmak için ileride bir şeyler yapmayı planladığı materyaller ya da

şimdiye kadar kimse istemese de bizi düşünerek sakladığı şeyler ve en nihayetinde bizim bozduğumuz ve ona kalan şeyler. Bazen Eddie onlarca yıl sonra ciddi bir yüz ifadesiyle ya da herhangi bir övünme belirtisi olmadan radyomuzu bize geri getirirdi. Tabii ki artık ona ihtiyacımız olmazdı ve onda kalabilirdi. Ve şimdi o radyo “Kurtul!” mu oldu?

Tamirhane tavana kadar radyo ile dolu ve elektrikli aletler ve kısımlar elektrikli aletler, kasetler ve videokasetleri, tost makinaları, saç kurutucuları, *Playboy* sayıları. Dilsiz Suzi şaşkınlıkla bakıyor. Bu sonsuz ham maddeler, aletler, edevatlar, toz ve tarih, bizim tarihimiz dahil, her yaştan odun, dökme demir, alüminyum, pas, evet, bir sürü pasın önünde Suzi’nin başı ve ensesinde ona bir zarar gelmesin diye bekleyen ejderha donup kalıyor. Eddie’nin her zaman ortalığı toparlamaktan daha önemli işleri olurdu. 45’de Yanki uçağını vurduğumuzda olay yerine ilk varan Eddie’ydi. Güçlkle tırmanıp enkazın içinden taşıyabileceği ne varsa almıştı. Suzi pervaneyi kurtarıyor. Karışık hurdanın tonuna yüz yetmiş avro?

Hayır, Eddie duygusal değildi, biz öyleyiz, biz duygusalsınız ve festival zamanı bizim marangozun meşgul olduğu zamanlardı. Son ana kadar şenlik ateşini o hazırladı. Bunu ona yaptırmak biraz riskliydi ama hiç kötü bir şey olmadı. Çocuklar için küçük bir sergi açardı ve bütün gün tahtaya isimlerini ya da ne istiyorlarsa onu yakardı. Genellikle bir hayvanın ismini isterlerdi ve şimdi bakınca öyle çok da güzel durmuyor. Ama hangi hayvanın hangi aileye ait olduğunu aşağı yukarı anlaşıyordu. Genelde bir balık ismi olurdu. Bıyıklı bir kedibalığı. Lada’nın da evde böyle bir tahta parçası var. Üzerinde “Robert atları seviyor” yazıyor ki o zamanlar öyleydi. Lada, Eddie’nin kullandığı o aleti hatırlıyor, bulabilirse o aletle bir şeyler yapma niyeti var.

Eddie’nin tamirhanesini içimizde taşıyoruz. Dudaklarımızı açıp kapadığımızda, kerpetenini. Kalbimiz binlerce çiviye vurulan

çekik darbeleriyle atıyor. Bu kadarına dayanılmaz. Kırılanlar içimizde, işe yaramayanlar, vazifesini yerine getirmiş olanlar.

Lada ve Suzi şimdi evdeler. Plastik cam çerçeveleri. Sentetik liften duvar kâğıtları. Fazlasıyla renkli pelüş kanepeler. Devasa bir çiftlik masası. Doğu Almanya zamanında kalma tahta kaplamaların yanında ev yapımı eşyalar. Onun yanında da birleşme sonrasının ucuzcu dükkânlarından eşyalar. Halı, döşeme tahtasına yapışık ve son otuz-kırk yıldır marangozun ve karısının ve üç kızlarının halının üzerinde nerelerden geçerek evde dolaştıklarını net bir şekilde görebiliyorsun. Mutfak- antre- kanepeler- koridor-yatak odası. Halılar kokuyor.

Kızlar öğleden sonra geliyor. Carwitz'de kalacaklar. Millet orasının güzel olduğunu söylüyor. Hans Fallada diyorlar. Biz Carwitz, Mecklenburg'da ve Hans Fallada karısına kötü davranıyor diyoruz.

Lada tamirhaneyi bugün meraktan ya da duygusallıktan açık bırakıp festivalden sonra boşaltmak istiyor. Ama kızlar bunu kabul etmiyor. Ya her şey hafta sonuna kadar gider ya da bu iş için başkasını buluruz diyorlar. Artık sinir olmuş gibi bile yapmıyorlar.

İnsanların doğru dürüst televizyonu bile yokken, Eddie Batı'daki kanalları izleyebiliyordu ama yapacak daha iyi işleri vardı. Her markanın servisi, Eddie. Festivalde ona da dokunduracağız. Birişi şöyle diyecek: "Bugün artık Eddie gibi insanlar yok." Tabii ki bu doğru değil. Sadece *bu Eddie'yi* artık göremeyeceğiz.

Lada ve Suzi, Eddie'ye saygı duyuyorlar, onu anlıyorlar. Kızlarıyla iş için anlaşırken tartışmaları bir kenara bırak. Eddie'nin ne kadar çok kırılabilirliğini ve kızlardan neyi ne kadar alacağını düşün. Birkaç şeyi de Halkevi'ne bırakalım mı? Suzi kabul ediyor.

Eldivenleri giyiyorlar. Lada ve Suzi, Eddie'yi feshediyorlar. Ton başına yüz yetmiş avroya karışık hurda. Lada ilk kapının menteşelerini sökünce artık duygusallık kalmıyor. Ağır eşyalar için

sonra Rico ve Yaban Turpu Micha'yı çağırarak. Atık konteynırı doluyor, konteynır belki komşuları uyandırabilir, belki de uyardırmaz. Görelim bakalım. Lada tamirhanenin kapısının üzerinden parmaklarıyla geçerken duygusallaşmayacağız. Tropikal ağaçlardan yuvarlak kemerleri marangozun kendisi yaptı. Böyle bir şeyi nereden bulmuş? Muhtemelen balta girmemiş ormanlardan. Ve Lada evet manasında kafasını sallıyor çünkü biliyor. Bu o kadar da güzel bir iş değil. Ama bu kapı, boş zamanlarını geçirdiği bodruma uyar mı diye az biraz düşünecek kadar güzel. Lada ölçüleri alıyor.

Lada ve Suzi iyi bir takım. Üç saatlik parçalara ayırma ve çekip çıkarma çabalarından sonra, işin düşündükleri kadar hızlı halledemeyeceğini anlıyorlar. Ayrıca Suzi'nin az sonra gitmesi gerek, halletmesi gereken birkaç iş var, mesela Gölow'un oradaki domuzlar. Biraz yavaşlıyorlar, tamirhanenin önünde sigara içiyorlar, jelibon yiyorlar, Unforgiving içiyorlar. Güneş sisin içinde doğuyor. Lada'nın köşeli, dazlak kafatası terden parlıyor.

Lada sigarayı söndürüyor, Eddie'nin aletlerinin olduğu çekmeceleri, Eddie'nin malzemelerini karıştırıyor. İhtiyacı olan her şeyi buluyor: lehim aletine benzeyen bir alet, bir testere ve bir parça odun, akça ağacı olabilir, bundan küçük bir plak kesiyor: 30 x 30 cm. Lada plağın üzerine yazıyor. Aletin ucu parlıyor. Suzi'ye sesleniyor, bir gelsene, aletin ucunu uzatıyor, bir tut. Suzi Lada'ya orta parmağını gösteriyor. Lada tahtanın üzerine yazdığı şeyi aletle yakıyor. Suzi yazılanı okuyor ve memnun oluyor. Suzi memnun olduğunda çok güzel görünür. Suzi'nin etkileyici siyah gözleri parlıyor, ejderha memnuniyetle geriniyor.

Yanığın açık renkli tahtanın üzerindeki izleri koyu.

Lada'nın koltuk altı kas sistemi.

Lada'nın birçok yeteneği. Bir gün o da bir Eddie olabilir.

Lada'nın kelimeleri, Lada'nın düşünüp bulduğu kelimeler.

Ve Bay Schramm, Ulusal Halk Ordusu'nda eski albay, sonra ormancı ve şimdi emekli ve geçinemediği için Blankenburg Zirai Araçlar'da kaçak işçi; çoğunluğunun uykuda olduğu köyün içinden *Mammut 6800* model biçerdöverle geçiyor ve yetmişle gidiyor ve *Mammut 6800* biçerdöver pek de sessiz sayılmaz. *Mammut 6800* biçerdöver üç yüz elli beygir gücünde ve Bay Schramm bunun bir biçerdöverin hayatı boyunca maruz kalacağı sorulara cevap vermek için yeterli olduğunu düşünüyor.

Biçerdöver Bay Schramm'ın en sevdiği zirai araç. Von Blankenburg'da ilk dakikadan itibaren ona destek verdi. Yani şöyle diyebiliriz, ondan sorumlu oldu. Bir önceki sahibinden onu teslim alan Schramm'dı ve bu özel bir yolculuk oldu. Schwerin'den Fürstenfelde'ye, ılık bir bahar günü köy yollarında, kolza çiçekleri, dünyaya gelen böcekler ve yukarıda kabinde Bay Schramm, sigara paketi neredeyse dolu, belki bir bira, en fazla iki. Bay Schramm araba kullanırken içki içmez.

Güzel köy yolları, elli gibi güzel bir hız, esasen *Mammut* çok rahat doksan yapar ama böyle güzel bir bahar gününde yollarda bu kadar hızlı gitmeye gerek yok ve ayrıca bu zaman kazanmak olur.

Bay Schramm esas duruşta duruş bozukluğu olan bir adam. Bay Schramm'ın o bahar günü bir sorumluluğu ve bir amacı ve Wegnitz'deki askeri hizmetinde sık sık kullanmak zorunda kaldığı geniş araçları kullanma yeteneği vardı. Motor bölümünün parlak gençleri, büyük ve geniş SIL kamyonlarının deliklerden geçemediğinden şikâyet ettiklerinde onların yerine bu işi yaptı. Kamyonlar ucu ucuna girmişti ve hatta sonrasında da kışladaki dans gecesine katılmıştı.

Bay Schramm sigara içti ve kolza tarlalarına ve kolza tarlalarının arkasındaki rüzgâr güllerine baktı. Rüzgâr gülleri Bay Schramm'ın sinirlerini bozuyor. Ve diğerleri gibi estetik meselesinden değil bu siniri. Estetik meselesi mesele değildir. Hareketli kanatlar yarasaları öldürdüğü için. Her yıl çeyrek milyon. Tesis başına on iki hayvan.

Siniri kısa sürdü. Bay Schramm'ın sigarası ve üç metre genişliği vardı. Bay Schramm onu sollamaları için yol boş olduğunda sin-yal verdi.

Yapım yılı 1994. Dört çekerli. Klima. Kemper motor başlığı. Bay Schramm *Mammut*'a eski havasını vermek için yardım etti. Yardım? Ön ayak oldu, yetki verdi ve kendisi de el attı. Geri dönüşüm ve öğütme ünitelerinin elektriğinin bakımını yaptı. Pul pul olmuş boyasını dikkatlice tekrar boyadı: gök mavisine. İçine bir radyo yerleştirdi. Ama sırtında dört bin saat çalışma yüküyle her şeyi yapamazsın. Şimdi *Mammut 6800*'den daha yeni, daha iyi, daha karmaşık modeller var. Fiyatı düşürüldüğünde bile alıcı bulunamadı.

Bay Schramm sadık bir adam ama yapışkan bir adam değil. Olursa olur, olmazsa yapacak bir şey yoktur. Ama dünden önceki gün bir alıcı olduğunu öğrenip o kadar kişi arasından aracı Neubrandenburg'a onun götürmesi istendiğinde Bay Schramm sevinçten havalara uçmadı.

Bay Schramm, *Mammut 6800*'ünün gök mavisi kabininde oturuyor ve düşünüyor. Bu da ne şimdi, neden benim *Mammut*'um diyorum. *Mammut* tıklar tıklar ses çıkarıyor ve gecenin sonunda sokaklarda sızlanıyor. Anna bu uzun adamın yanında oturuyor ve Noel ağacı süsü gibi sallanıyor.

Bay Schramm eleştirel bir adamdır. Silahlar, pornografi, siyasi partiler ve sigara makinaları gibi şeylere kolay erişilmesine

itirazları var. Bay Schramm Martina'yı (19, Çek) düşünüyor. Manikür! İşte buydu. Martina'nın manikürlü tırnakları vardı.

Bay Schramm ustaca bir manevrayla *Mammut*'u sigara makinasının yanına çekiyor. *Mammut* ve Anna rahat bir nefes alıyorlar. Anna şimdi ne oluyor diye soruyor ve şimdi ne olacağını tahmin edebiliyor. Schwermuthların yanından ayrıldıklarından beri neredeyse hiç konuşmadılar, Anna'nın sorularına Schramm tek heceli cevaplar verdi ve Anna bir müddet sonra sormamaya başladı ve onun yanında zirai araçların park edildiği yere doğru hızla yürümeye devam etti; çaresizce ama bir taraftan da çaresizce değil, çünkü hâlâ onunla beraberdi ve Schramm da onunla beraberdi.

"Peki," diyor Bay Schramm. Üç yüz elli beygir güçlü motoru kükretiyor. Bunu yapması şart değildi ama bu sesi seversen güzel bir sestir. "Hadi bakalım."

Bay Schramm sigara makinasına tosluyor.

Anna hafif bir çığlık atıyor ama sadece şaşkınlıktan.

Bay Schramm geri gidiyor. *Mammut 6800* geriye doğru giderken normalde şu "bip bip" sesini duyarsın. O sesi kaldırdı, kimsenin ihtiyacı yok. "Peki," diyor Bay Schramm ve sigara makinasına tekrar tosluyor ve bu sefer önündeki metal levha yavaş yavaş bükülüyor ve Anna çığlık atıyor ama biraz da gülüyor, çünkü böyle bir durumda nasıl gülmezsiz?

Bay Schramm sigara makinasına tosluyor. Ve sadece beygir gücü değil, tabii o da var -onu da hesap etmek lazım- tonlarca ağırlık küçük metal levhaya güçlü bir baskı uyguluyor. Ve kesin olan bir şey varsa o da şu: uzun vadede sigara makinasının Bay Schramm'a ve Kemper başlıklı biçerdövere karşı şansı yok ve altıncı ya da yedinci seferde metalin metalle buluşmasından şu sonuç çıkıyor: Metal levha, levha gibi kırılıyor ve makina, makinanın

yere düşmesi gibi yere düşüyor. Bu duruma uygun çok fazla benzetme yok, böyle bir şeyi çok sık göremezsin.

“Dehşet,” diyor Anna.

“İşte,” diyor Bay Schramm ve sinyali yakıyor.

Şimdi bunu nasıl anlatmalıyız bilemiyoruz. Bay Schramm motoru durdurduğu anda, yukarıdan pansiyonun karşısındaki evden birisi bir küfür savuruyor ve “İnanmıyorum!” diyor ve pansiyonun penceresinden uykulu bir kafa uzanıyor – biz de inanamıyoruz, ismini söyleyemeyiz.

“Bayan Mahlke?!” diye bağıyor Bay Schramm kuşkuyla ve Bay Schramm’ın onlarca yıldır olmadığı ve bundan sonra da bir daha asla olmayacağı bir şey varsa o da budur: kuşkuyla.

“Wilfried?” diyor Bayan Mahlke önce tereddütle, sonra da, haklı olarak, sinirli bir şekilde, “Wilfried, orada ne yapıyorsun?” diye soruyor.

Tabii ki bunun iyi bir soru olmadığını düşünüyor Bay Schramm, çünkü ne yaptığı gayet açık ve o da bunu söylüyor: “Sigara alıyorum.”

Ve Bay Schramm, Ulusal Halk Ordusu’nun eski albayı, ormancı, şimdi emekli ve yetmediği için Von Blankenburg Zirai Araçlar’da kaçak zirai araçlar tamircisi, sürücü, temizlik elemanı, Bayan Mahlke’nin gözlerindeki ışığı görüyor (yeşil ve parlıyor). Bu ona köfteleri, sıcak yaz gününü, bütün yazın en iyi gününü hatırlatıyor. Ve *Mammut 6800*’ün rengini ve ışığını görüyor ve bu da ona Schwerin’den yaptığı yolculuğu, baharın en güzel gününü, yapabileceği bir şeyi yaptığı günü hatırlatıyor. Ve kız onunla kaldı, hayatının nasıl bir şey olduğunu bilmeden hayatını kurtarmak istedi. “Evet,” diye düşünüyor Bay Schramm, “her şey yolunda.” Ve Bayan Mahlke yukarıdan çağırıyor: “Gel yukarıya, ben sana bir tane sarayım,” ve çağırıyor olması öyle umulmadık bir şey ki,

orada olması aslında öyle umulmadık bir şekilde umulmadık ki, Bay Schramm Anna'ya sadece elini uzatabiliyor ve *Mammut*'u hafiften okşuyor ve hızla pansiyonun kapısına doğru yürüyor. Bayan Mahlke anahtarla aşağıya iniyor.

IV

Etkilendik. Köye sonradan gelenlerden Bayan Reiff, festival için tam zamanında en eski dört kartpostalımızı arayıp buldu ve güzel bir mukavvanın üzerine tekrar bastırttı. Halkevi onları satıp para kazanabilir. Bayan Reiff orijinallerini açık arttırma için bize verdi.

1. *Friedhofshain'daki Savaş Anıtı*. Yıl 1913. Dikdörtgen bir sütunun üzerinde yukarıya doğru yükselen bir kartal. Arkada belli belirsiz mezar taşları. On dokuzuncu yüzyıl savaşlarında ölenlerin isimleri üzerlerinde yazılı. 1864, 1866, 1870. Köşede "Fürstenfelde'den selamlarla" yazıyor.

İki dünya savaşı daha gördü. Tahmin edebileceğiniz üzere isim listesi bugün daha uzun ve sütünün yanında duran ek taşların üzerinde isimler devam ediyor.

2. *Atış Alanı*. Fritz Blissau'nun bira bahçesini gösteriyor. Yıl 1935, köy Anna Festivali'ni kutluyor. Köy en güzel pazar kıyafetlerini giymiş ve şapka takmış. Gustav hariç. Gustav sekiz yaşında. Ama Gustav'ın kase şeklindeki tıraşı şapkaya benziyor, o yüzden o da ortama uyuyor. Kartpostalın sol tarafından genç bir kadın geliyor, Gustav hariç herkesin elinde zaten içki olmasına rağmen içki dolu bir tepsi taşıyor.

Güzel zamanlardı. Bugünkünden dört yüz kişi fazlaydık. İyimserlik çocuk doğurtur. Gustav'ın ailesi Gustav için düzgün bir tıraşın parasını ödeyebiliyor. Babası papaz, annesi telgraf müdürlüğünde sekreter. Köylüler bize şehirli diyor. Çalışmaya ve anavatanına iman ediyoruz. İşimiz ve anavatanımız var. Şapkalarımıza fiyonk takıyoruz. Keyifli bir cehaletle birlikte yaşıyoruz. Savaştan sonra yalınayak ortada kalacağız.

Atış alanın ilerisi kestane ağaçlarıyla örtülü. Gustav masasında tek başına oturuyor. Babası onun da resimde olmasını istedi ve ortalıkta çocukların koşuşturmasını sevmeyen Blissau'yu ikna etmek zorunda kaldı. Gustav ortalıkta koşuşturmayı seviyor. Hans Steffen gibi coğrafyacı olmak istiyor. Nürnberg Yasaları çikalı altı gün olmuş. Masa örtüleri beyaz.

Köy kameraya bakıyor. Sadece genç kadın içki dolu tepsiye bakıyor: Lütfen şimdi bir kaza falan olmasın. Hepinizin fotoğraflar yüzünden böyle gergin görünmesi bize iyi geliyor, çünkü aynı zamanda rahatlamış göründüğümüzü söyleyebiliriz.

Bay Schliebenhöner deklanşöre basıyor.

Gustav'ın elinin yanına bir arı konuyor. Çanlar çalıyor. Kestane yapraklarının üzerinde güneş parlıyor gibi görünüyor.

3. *Rüzgâr Değirmeni*. Geniş kanatlarıyla güzel bir kule. Değirmenin önünde iki inek otluyor. Kartpostala bakan kişinin hayal gücünde rüzgâr esiyor ve kanatlar dönüyor. Kimse rüzgâr değirmenlerine kayıtsız değildir. Hayatı boyunca her beş Federal Almanya vatandaşı bir rüzgâr değirmeninin tam olarak nasıl çalıştığını anlamaya çalışır.

Bugün değirmenden bir şey kalmadı. Yeni binalardaki insanlar çamaşırlarını kuruması için oraya asıyor. Dilsiz Suzi'nin annesi yatak örtülerini asıyor. Tavşan logosu rüzgârda ve yağmurda salanıyor.

Rüzgâr değirmeni rüzgâr değirmenidir, çamaşır ipi de çamaşır ipi. "Ah, değirmen hâlâ orada dursaydı," demiyorlar. Yeni binalarda yaşayanlar çamaşır iplerinden memnunlar, daireler küçük.

Ama biz değirmenlerden konuşmak istiyoruz. Burada dört tane vardı. Bir tanesi 1930 yılında yıkıldı, bir tanesinin sadece alt tarafı kaldı ve hafta sonları Hamburglu bir çift tarafında kullanılıyor. Üçüncü on altıncı yüzyıldan kalma. Feodal Lord Poppo von Blankenburg buradan üretilen undan memnun değildi ve

değirmencileri sürekli sepetleyip duruyordu. En sonunda değirmenci olarak kendi şansını denemek istedi. Üç delikanlıyı yanına yardımcı olarak aldı, şeytana karşı korunmak için papaza değirmende kalacak bir yer verdi, un kurtlarını ve değirmene musallat olan hayaletleri kovacağına dair söz veren bilge bir kadını tuttu (ölüm cezası gerektiren suçlar için Kutsal Roma İmparatoru V. Charles tarafından 1532’de çıkarılan 109 numaralı yasa ile zararlı ve zararsız büyü birbirinden ayrılmıştır). En sonunda kendisine üç bakirenin getirilmesini istedi. Tarih niyetleri yazmaz.

Sonuç tam bir felaketti.

Papaz ve bilge kadın önce metafizik olarak sonra da fiziksel olarak birbirlerine girdiler, delikanlılar bakireleri baştan çıkardılar, ya da tam tersi ve köyde un kalmadı, kötü un bile kalmadı. İnsanlar değirmenin önünde toplanıp “ne oluyor” diye sordular. Kont pencereden un gibi beyaz bir yüzle titreyerek ve bağırarak göründü. “Kendisini bir insan gibi gören ve un elemekten hoşlanmayan bir değirmene nasıl karşı koyabilirsin,” dedi.

“Onunla güzellikle konuşun,” diye feryat etti küçük bir ses. “Ona iyi davranın.” Konuşan gri mavi gözlü ve kısa sarı saçlı bir kızdı. Asilzade sessiz kaldı ve çiftçiler, dirgenleriyle işçiler ve orada görülecek bir şey var mı diye bakmaya gelen bir tilki, herkes şaşırdı. Ama sonra insanlar kıza hak verdi. Belki de bunun gerçekten işe yarayabileceğini düşündüler, ama daha çok kontlarının değirmenin gönlünü alışını duymak istediler.

Ve yaptı da. Hemen değirmenin panjurlarına döndü ve onları bol bol övmeye başladı. Kapalı da olsa açık da olsa, pencerelerindeki panjurları ne kadar güzeldi! Ve kanatları! Öyle büyük ve faydalı. Ama şunu belirtmeden geçemeyeceğiz; Bayan Schwermuth keşfetmemiş olsaydı kimsenin bu hikâyeden haberi olmayacaktı.

Poppo von Blankenburg gün boyu bir değirmeni pohpohladıktan, onu efsunladıktan, ona tatlı tatlı fısıldadıktan sonra, aynı yerde gece bir inleme sesi duydu. Belki değirmendi, belki de

rüzgâr. Ama bundan sonra o kadar güzel, saf bir un öğüttü ki, az bir zaman sonra kutlanan Anna Festivali'nde ekmeğin tadına baktıktan sonra ete neredeyse dokunmadılar bile. Aynı yerde bugün bir rüzgâr gülü duruyor.

Dördüncüsü, kartpostaldaki değirmen, savaşın son günü Beyaz Ruslar tarafından yıkıldı. Sonra onun fena bir fikir olmadığı akıllarına geldi ve değirmeni tekrar çalıştırdılar. Ekşi bir tadı olan ekmek, tadına bakan herkese harika geliyordu. Değirmenin öğüten sesini hâlâ duyabiliyoruz. Savaş sırasında burada değirmenci olan Alwin'i hatırlıyoruz. Çarpık dişleri vardı ve sihirbazlık numaraları yapardı. Unu almak için gelen hizmetçilerin getirdiği paraları yok eder, günler sonra ekmeklerinde para bulurlardı. İşe bak! Hijyen meselesi ciddiye alınmaya başlanınca, Alwin böyle numaraları bıraktı. Ondan sonra hangi kartın kupa papazı olduğunu tahmin etmeye başladı. Beyaz Ruslar onu değirmenin önünde vurdular. Adı Alwin'di, çarpık dişleri vardı ve sihirbazlık numaraları yapabiliyordu.

Değirmenin kendi adı da vardı ama yıkıntıların arasında kayboldu.

1960'da yıkıldı ve parça parça bahçelerimize, duvarlarımıza ve bodrumlarımıza taşındı.

4. *Mesire Yeri*. Hâlâ bugünkü gibi dışbudak ağaçlarıyla çevrili, yani değişen çok bir şey yok. Solda göl, sağda şehir surları. Ortalarında bir bank. Gölge. Gölge temalı. Genç bir adam ve genç bir kadın bankın üzerinde oturuyorlar, el ele tutuşacak gibiler. Kadın beyazların içinde, yakasında bir bronz. Adam zamanın modasını takip etmeye çalışıyor, bıyıklı. Yıl 1941. Artık çok az insan birbirine “İyi günler” diyor. Ya “Heil Hitler!” ya da hiç selam verilmiyor. Ama mesire yeri gibi böyle halka açık mekânlarda kimse kaba bir şekilde görünmek istemez.

Sıradan bir çift. Çok iyi görünmüyorlar, çok zarif değiller. Eller birbirinden bir santimetre falan uzak. Çift diyoruz çünkü

biliyoruz o gün neredeyse el ele tutuştular. Dügün yapıldı ve dokuz ay sonra Herrmann geldi. Ama âşık değillerdi. Ne mesire yerinde, ne de bazı ilişkileri kuvvetlendiren yaklaşmakta olan kötü zamanlarda. Ama yine de ayrılmadılar. Birbirlerine rahatsızlık vermediler. Tüm hayatları boyunca o kartpostaldaki gibi yaşadıklarını söyleyebiliriz. Tam el ele tutuşacak gibi. Dikkatlice bakarsan, mesire yerindeki kadının esnememeye çalıştığını görebilirsin.

Mesire yerinde, dişbudak ağaçlarının altında iki kişi. Mesire yeri olmasa hayatlarını birlikte geçirmeyecek insanlar. Bay Schliebenhöchner ikisini ayrı ayrı durdurup, bankın üzerinde fotoğraf için beraber poz vermelerini istemeseydi, mesire yerinin biraz yukarısında birbirlerine utangaç bir şekilde “Heil Hitler!” deyip geçeceklerdi.

Mesire yerinden kayıkçı görülebilirdi. Ve Bayan Kranz’ın ilk resmindeki kadınlar. Üç çan, gölün kenarındaki dişbudak ağaçlarının altında dinleniyorlar. Belki de mesire yerini seviyorlar.

Bu iyi aydınlatılmış mesire yeri. Bu devlet yardımlı, altı oyulmuş mesire yeri. Ah, şu katranların üzerinde koşuşturan fareler. Âşık olanlar için belki bir sığınma yeri, proletarya için bir forum, Anna için koşu alanı, navigasyonlar için köy yolu. Bu sonsuz mesire yeri. Bizim mesire yerimiz.

Anna mesire yerinden yukarıya doğru geliyor, yeni binaların önünden, Gölow'un mülkünün önünden geçiyor, eski demiryolu dolgusundan dönüyor, hatıralarımızda Prenzlau'dan festival için gelen ilk konukları taşıyan treni beklediğimiz yer olan harap haldeki tren garına gelince hızlanıyor.

Anna çorak tarlaya yaklaşıyor. Bu öyle bir gece. Meşe ağacı bile sağlam kalamadı. Anna yorgun. İki ya da üç dakikaya evde olacak ama meşe ağacına bakmak istiyor. Ağaç sisin içinde yükseliyor, dalları sağa sola eğilmiş, yere değiyor. Sanki topraktan öylece çıkıp büyümüşler gibi. Anna çitlerden tırmanıp çalılıklara doğru dikkatlice yürüyor. Tarla dikkatli olmasını pek takmıyor, zar zor ilerliyor, elbiseleri takılıyor, sabrediyor.

Yıldırım meşe ağacını yarmış, içi dışına çıkmış. Beyaz, beyaz odun. Havanın duman koktuğunu hayal edelim. Toprak tedirgin, sanki yıldırım toprağı yerinden oynatmış gibi dar bir mezar. Ya da birisi kazmış gibi.

Toprakta iki solgun kafatası uzanıyor. Aç dişlerin sarımtırak beyazlığı. Anna'nın sadece birkaç metresi kaldı, birkaç haftaya okul başlıyor, Rostock'da deniz teknolojisi okuyacak, gemi tasarlamak istiyor, tasarladığı gemilerin inşa edilmesini ve insanların denizin üzerinde onu sürmesini istiyor. Kafataslarına doğru eğiliyor, bir tanesini yerden kaldırmak istiyor, göz çukurlarına bir dal sokuyor ve bir el omuzuna dokunuyor.

Biz olsak çığlık atardık. Anna sakin kalıyor. Kafatası daldan kurtulup fırlıyor ve yabancı bir el tarafından havada yakalanıyor.

"Bu ışıktaki hiç fena değil," diyor uzun boylu, yakışıklı adam kafatasına sırtarak bakarken.

“Böyle bir defin Hristiyanlığa uygun değil,” diyor kısa, tıknaz olanı ve mezarın başında çömeliyor.

Bunlar gecenin ilk saatlerinde Anna’yı kurtaranlar. Anna derin bir nefes alıp omuzundaki elden kurtuluyor.

“Siz burada hâlâ ne yapıyorsunuz?”

İnsan doğru kelimeleri kararlı bir ses tonuyla söylediği müddetçe korkmasına gerek yoktur.

“Gitmek istemedik, kendimize selam vermek istedik,” diyor Q ve deliklerdeki toprağı başparmağıyla temizliyor. Henry yoldaşının omuzlarındaki yaprakları silkiyor. Sigaraları ve kutu biraları var. Anna onlarla beraber içmek istemiyor, yok artık, tabii ki hayır.

Q, Henry’e ateş uzatıyor, başparmağından ateş çıkıyor. Bir bedenle haşır neşir olan bir cerrah gibi ellerini mezara sokuyor, kemikler çatırdıyor, ikinci kafatasını çıkarıyor. Q kafatasını yanagında tutuyor, sanki Anna’ya benzerliği göstermek istiyor.

“Meşe ağacı,” diyor Anna. “Bayan Schwermuth bir keresinde bana burada birçok insanın asıldığını söyledi.”

“Dünyaya masum gelinir, ölüme günahkâr gidilir.”

“Ve ip bize hep kazanan olmadığımızı gösterir.”

Gülüyorlar. Anna gülmüyor. Kafataslarını tokuşturuyorlar. “Ölüme” içiyorlar. Henry kafatasına da bir yudum teklif ediyor.

“Kim-“ Anna tereddüt ediyor. “Nesiniz siz?”

Q pardösüsünü çıkarıyor ve Anna’nın omuzlarına asıyor. Henry mezarın üzerinden atlıyor, kafatasının alt çenesini ritmik bir

şekilde açıp kapatırken kemik sesleri çıkıyor, Q ona katılıyor, onlar artık aktör ve bu son perde. Anna değil ama seyircileri mezar.

Beraber, düşünceli bir şekilde konuşuyorlar: “Biz- sizin olmak istediğiniz: kaygısız ve vakarlıyız. Güç ve hiciv, intikam düzenli, hırsız şerefli. Eski şarkıların öfkesiyiz biz, her daim vahşi, her daim iyi.” Sessizlik. “Biz boğazı düğümlüler ve şarkılarla ölmeyenler.”

Henry kafatasının ağzına sigarasını sıkıştırıyor. Bekliyorlar. Tarla ateşe aşına çıtırdıyor.

Sigara sönüyor. Kafataslarını dikkatlice tekrar mezara koyuyorlar. Çıplak ellerle üzerlerine toprak örtüyorlar. Anna ceketinin cebinden Schramm’ın tabancasını çıkarıyor ve onu da mezara koyuyor. Onlara yardım ediyor.

Anna’ya çiftliğe kadar eşlik ediyorlar, şapkalarını çıkartıyorlar, önünde nazıkçe eğiliyorlar. Vedaları uzun sürmüyor. Ve işte gidiyorlar. Biri uzun ve güzel, diğer kısa ve tıknaz eşit olmayan iki farklı karartı Uckermark’ın tarlaları arasından geçiyorlar.

Çok yorgunuz, kuşlar bizi hiç düşünmüyor. Şafak vakti alacakaranlık, kiremitler, tarlalardaki taşlar: hepsi nemli. Dilsiz Suzi gölün kıyısındaki dolambaçlı yoldan gidiyor. Sis gölün üzerinde asılı duruyor. Bayan Kranz toplanıyor. Suzi yardım teklif ediyor. Hayır. Yaşlı kadın sazlıkların arasından ağır ağır ilerliyor. Suzi'ye tabloyu gösteriyor. Dudakları mavimsi. Suzi'nin gözleri bir sağa bir sola bakıyor. Yaklaşıyor. Bayan Kranz onun fikrini öğrenmek istiyor.

Suzi işaret ediyor. "Ben- sanatçı- değil." Suzi gülümsüyor.

Bayan Kranz kendini işaret ediyor: "Sanatçı- değil."

Suzi hafiften utanıyor, kafasını sallıyor.

Bir zamanlar Schielke'nin çiftliğinin olduğu yerde çamurlu zemine saplanmış içinde hâlâ bir tonbalığı kutusu olan bir buzdolabı var. Suzi gülümsüyor. Buradan bakınca, Fürstenfelde yok. Tabii ki şiş kalkacak, hava festival için iyi olacak, ama an itibarıyla orada köy yok, hikâyeler yok, mucizeler yok. Suzi ve gölün kıyısında kuşüzümü çalılılarıyla çevrili bir patika var.

Çocukken sarışın, adamken siyah saçlı olan şu Suzi. Sırtı düz, Suzi. Babası acı kuşüzümü suyu içer. Sırtı düz: baba. Yeni yapılan binalardan önceki hayatı: koyunları gütmek. Kahvaltıda yarım kalan bir sürü cümle. Şimdi onu bırakalım. Suzi gülüyor.

Magdalene von Blankenburg, sabahları sahilde ıhlamur ağacının altında yoga yapar. Bugün belki fazla ıslak. Yoga pantolonları, en iyi pantolonlar. Suzi çalılıkların arkasında şatoyu seçebiliyor, küçük kuleleri sisin içinde bir masaldaki gibi yükseliyor. Kanı mavi akan bir aristokrat ne istediğini söylediğinde her şey böyle görünür. Suzi alnındaki saçları geriye tarıyor.

Suzi'nin babası işe giderken onu da yanın alır. Etrafta dolaşırlar. Baba üniformalı, sırtında bir dalgıcinkine benzer bir tüp. Küçük Suzi, yabancı oturma odalarında babasını bekler. Babası insanların teklif ettiği her şeyi alır.

Dilsiz Suzi çitlerden tırmanıyor. Elini dikkatlice çalılığa sokuyor. Bekliyor. Elinin tersinde örümcek, minik örümcek. Suzi'nin babası sinekleri havada yakalar. Suzi göle işiyor. Sis örtüsünün altında ortalık biraz ısınıyor.

Arkasına barok bir şatoyu almış her güzel kadın biraz daha güzel görünür. Magdalene'nin görüntüsü: Eddie'nin evinden eşyaları sürüyerek çıkarmanın telafisi. Sarışın, gözleri gri mavi. Bizden biri olabilirdi. Göl susuyor. Böcekler bir şeyler sezinliyor. Hava-yı. Yoga minderi. Yoga pantolonları. Yoga saç örgüsü. Yoga kitabı. Yoga kitabı değil, Hugo von Hofmannstahl.

Magdalene güneşi selamlıyor. Suzi buna ne dendiğini bilmiyor. Sis dağılıyor. Babasının Suzi'ye söylediği tek tamamlanmış cümle: "Şimdi bana doğruyu söyle, yalan söyleme Süleyman." Son resim: Babasında kot gömlek, kot ve kamuflej sırt çantası var. Ağzı acı ve sevgi dolu kuşüzümü suyu kokusu geliyor. Ara sıra geçinmek içi para geliyor, bazen bir mektup. Her şey yolunda. Suzi gülümsüyor, güneş işte burada.

Magdalene yumuşak bir şekilde güneşte dalgalanıyor. Suzi anne-yi unutuyor, Gölow, Lada, babayı unutuyor. Suzi dünyadaki bütün zamanların tek sahibi. Magdalene şimdi kitap okuyor. Okuyormuş gibi yapıyor. Hava daha sıcak değil, ama yeterince iyi. Suzi kazağını çıkarıyor, yere koyuyor. Atletli. Magdalene Suzi'yi biliyor. Burada oltasını çok attı. Bazen şans eseri dondurmacıda karşılaştıklarında selam veriyor ama Suzi ona selam vermiyor.

Suzi zar zor duyulabilen bir sesle ıslık çalıyor. Bir fare sazlıkların arasından çıkıp etrafı kokluyor. Suzi çimlere bir jelibon bırakıyor. Fare hemen kapıyor.

Gölde ufak bir zıplama. Sazlıklarda bir şey parıldıyor. İki fare oradan oraya koşuşturuyor. Suzi gülümsüyor. Bir jelibon daha ikram ediyor. Islık çalıyor. Ona parlayan şeyi getiriyorlar. Hafifçe eğilmiş, güzellik kraliçelerinin taktığı taca benziyor. Ama daha güzel. Tabii ki daha güzel. Çünkü Magdalen'in.

Güzel.

Fareler gitti.

Güzel.

Suzi oraya gidiyor. Magdalene'ye tacı veriyor. Magdalene ona sesli kitap okuyor. Cümlelerin arasında ona bakışını hissedebiliyor, atletine, ejderhasına, ellerine, yanaklarına ve şakaklarına. Bakışlarını güneşle beraber göz kapaklarında hissetmek için gözlerini kapatıyor.

Hugo von Hofmannsthal gülüyor.

Bayan Kranz tam teçhizatlıydı ama gölün ve rüzgârın soğuğu yaşlı kemiklerine işleyip ellerini ve hatıralarını dondurdu. Bayan Kranz tamamen dondu, tamamen hatırladı ve keyfi yerinde değil ve yaptığı tablodan memnun olmaması da şaşırtıcı değil.

Ve şimdi de fırının önünde Bayan Zieschke onu neşeli bir halde yakalıyor. Tanrım, böyle neşeli olmak için daha vakit çok erken ama Zieschke şu duygusal parlamaları sürekli tetikte olan insanlardan. *Nordkurier* gazetesini savaş alanında zaferden sonra bayrağı sallayan bir asker gibi sallıyor. Bayan Kranz gazetede! Tam sayfa! Resimli! Şu anda gülünecek bir sebep hatırlamasa da fotoğrafta gülümsüyor Bayan Kranz ve tabii ki Bayan Zieschke ona sokağın ortasında haberi yüksek sesle okumayacak. Bayan Kranz fırıncının karısını fırına doğru itiyor ve işte onu sakinleştirmek için bir yol: Bayan Zieschke'ye dün geceki resmi gösteriyor. "Evet," diyor, "açık arttırma için bunu yaptım." İşe yarıyor: Bayan Zieschke'nin heyecanı kayboluyor.

"Ha," diyor.

Bayan Kranz gazeteyi alıyor ve fırıncının karısına ona sıcak bir süt getirmesini istiyor. Biraz merak ediyor. Biyografisinin ve kariyerinin olduğu giriş kısmını geçiyor çünkü hepsini biliyor. Saç şekli ve sigarasını içiş şekliyle ilgili olan orta kısma bir göz atıyor. Bol bol övüldüğü resme bakıp başını sallıyor. Sadece son kısmı doğru düzgün okuyor.

Ana Kranz kendisini yerel tablolar resmeden bir ressam olarak görmüyor. Belli bir ülke ve kültürle ilişkilendirmekten hoşlanmıyor. Ama resimleri bir memleketi resmediyor – Uckermark'ımızın kırsal bölgelerini. Tabloları hatıralarımızı, hatta ilk o resimle haberdar olduğumuz hatıralarımızı gösteriyor. Çocukluğumuz, anne

babalarımızın, dedelerimizin ve ninelerimizin genç yüzlerini, zamanın girdabına kapılıp giden üç neslin işlerini ve günlük hayatlarını. Kranz'ın tabloları geçmişe yapılan bir yolculuk.

Ana Kranz yerel tablolar resmeden bir ressam değil. O bizim ressamımız. Buradan bir ressam. Doksanıncı doğum gününde onun için her şeyin en güzelini diliyoruz ve memleketimiz için yaptığı eserler için şükranlarımızı sunuyoruz.

Abartılı ama idare eder diye düşünüyor Bayan Kranz. Gerisini salla gitsin. Doğum günün de zaten daha haftaya cumartesi.

Bir sonraki müşterinin gelmesiyle fırından kaçıyor. Eklem yerlerindeki ağrıdan hava değişikliğini anlıyor Bayan Kranz ama en çok mavi gökyüzünden. Evine dönen yaşlı bir kadın. Hatıralar için süslenmişti ama işe yaramadı. Hatıraları kandıramazsın.

Bayan Kranz gece resmini beceremedi. Köy için üzülüyor. Schwermuth, Zieschke ve yaratıcı komite ondan açık arttırma için özel bir şey bekliyordu. Hatta Hirtentäschel resim hakkında bir şeyler söyleyebilmek için önceden görmek istedi. Bu resim hakkında söylenecek çok bir şey yok. Bayan Kranz bunu Suzi'nin güzel gözlerinde ve birkaç saniyeliğine alkışlamayı kesen Bayan Zieschke'nin gözkapaklarında gördü.

Gördüğünden ve bildiğinden daha çok şey şeyi resmetmek istedi ama sadece altı kadını biliyordu ve sadece gecenin griliğini gördü. Bu gece öyle bir gece. Onun yerinde olsaydı köy ne görürdü diye hayal etti ve en ufak bir fikri bile yoktu.

Bayan Kranz evde mürver suyu içiyor, dişlerini fırçalıyor ve gecenin resmi karşısında yatağına uzanıyor ve gecenin resmi gri ve kasvetli. Gözlerini kapatıyor. Pencereden güneş, güneş ne görür ve ne bilirse onunla yüzünü boyuyor.

Böyle bir güneş Bayan Kranz'ın en sevdiği resmin üzerinde de parlıyor. Evet, gazeteci sorduğunda inkâr da etse en çok sevdiği bir resim var diye düşünüyoruz. Bayan Kranz'ın en sevdiği resmin adı:

Kraatz'daki köy yolundaki *Romanyalı Hasat İşçilerinin Karavanının Önündeki Romanyalı*.

Romanyalılar saati beş avroya elma ve çilek toplar, marul toplayıp kuşkonmaz keserler. Bazıları her yıl gelir. Onların köyde arkadaş edindiklerini düşünebilirsin. Manu'nun yerinde dondurma yerler, bir tanesi bazen Uli'nin yerine bira içmeye gider ve Romence bir şiir okur ama başka yerlerden evlenirler, müzikal tınılı şehirlerinde, Baia Mare ve Vişeu de Sus.

Birkaç yıl önce Kraatz'daki köy yoluna onların kalması için karavanlar kondu. Buğday sarısı, portatif ısıtıcı, çalışma yerlerini, tarlaları uzaktan gören bir pencere, tahmini on beş metrekare, tahmini iki yüz kırk avro, tahmini altı kişi için dört yatak, sigara içilmez; hepsi sigara içiyor.

Ve geçen yıl: bu çevredeki Neo-Naziler, uyuyakalıp toplantıyı kaçıran bizimkiler Rico ve Luise hariç. Kamp ateşleri, birlik ve beraberlik, karavanın yanında mangallar, pogo dansı ve titrek karavanlarla dalga geçmeler ve sabah saatlerinde elbette polisler.

Ardından, karavanların birinin üzerinde büyük, eğik harflerle *Rumänen Raus*, Romanyalılar Dışarı yazısı göründü ama biraz kısık bir sesle, çünkü sarı zemin üzerine beyaz spreylenmiş yazıydı ve ünlem işareti yoktu. Ve uykulu bir Romanyalı bir karavanından çıkana kadar orada kaldı. Romanyalı bir sigara içimlik slogana baktı, bant ve tuvalet kâğıdı getirdi ve "*raus*" kelimesindeki "*r*" harfini "*H*" harfine çevirip *Rumänen* kelimesinden sonra bir tire işareti koydu. Şimdi artık "Romanyalı-Evi" diye okunuyor. Bir dakika bile sürmedi, burnunu temizledi, karavanın önündeki merdivenlere oturdu ve ekmeğini yedi.

Bu Bayan Kranz'ın en sevdiği resim. Bu Bayan Kranz'ın Romanyalı. Kısa boylu bir adam, eşofmanlı, atletli, evinin önünde kahvaltı yapıyor, yüzünde sabah güneşi. Kolunun üst tarafında bir dövme: kalbin içinde “B” ve “D” harfleri ve 1997.

Bunun Bayan Kranz'ın en sevdiği resmi olduğunu düşünüyoruz çünkü onu Romanyalıya adadı ve ona gönderdi. Ve şimdi, belki de Baia Mare'de, belki de Vişeu de Sos'da asılı duruyor: 2012'de Uckermark'da bir sabah.

Festivalden önceki sabah, köy gizli bir özdeyişi söyleyip tarlanın etrafını üç kez yürümez; tarladan çalmasınlar diye kuşların yemesi için her köşeye tahıl serpmez, köy o gizli özdeyişi artık unuttu.

Parlak renkli ipek kurdelelerle süslenmiş bir kız topluluğu tarlaları adımlayıp tarla hayaletlerine ve koboldlara¹⁸ bağırarak şöyle seslenmez: Biz buradayız, uzak durun, kış bile bize ait. Kızlara şarkı söyleyen oğlanlar eşlik etmez ve yaşlılar ateşin etrafında dans ederek festivali başlatmak için gençlerin dönmesini hanlarda içtenlikle beklemez.

Köy göğüslerine küçük çiçek demetleri illeştirmez ve eski şarkıları söyleyerek dostça oturmazlar ve festivalden önceki gece yağmur yağdığında şunu söylemezler:

“Kutsal Anna yağmur indir, cennetten bize lütuf getir.” Aziz Anna Gününde yağmur yağıp yağmaması köyün umurunda değildir; kimse, *yardım et Tanrım, Meryem, kutsal Aziz Anna, yardım et bize Tanrım* diye fısıldamaz ve Aziz Anna günü aslında temmuzdadır.

Harmanı ilk döven kişi Anna Tacı’nı yapmaz ve çiçeklerle dokunmuş taç henüz evlenmemiş bir kızın başına konmaz, şeytanla işbirliği yapan bir kadının başına dikenlerle dokunmuş taç konmaz. Taç giymiş hiç kimse ateşin etrafında dans etmez ya da ateşte yanmaz ve beyaz giyinmiş çocuklar festival masalarının arasından koşuşturamazlar, tırmıklar renkli kurdelelerle süslenmez ve renkli kurdeleler rüzgârda uçuşmaz. Bazen rüzgâr yoktur.

¹⁸ Yerin altında kıymetli madenleri koruduğuna inanılan cin. Ç.N.

Kıdemli yurttaşlar uyandı. Imboden sabah ezgzersizini yapıyor: bir-iki-üç.

Bayan Steiner sabah duasını yapıyor. Bayan Steiner'ın altın düş-leri, beyaz saçları: Genç bir kadinken insanlar ona nasıl da bakar-lardı. O zamanlar saçları kızıldı ve kedileriyle yalnız kalmayı ter-cih ederdi ya da dışarıda, Kiecker Ormanı'nda şifalı otlar arardı. Zor, zor. Böylece Steiner inananların arasına katıldı ve insanların arasında daha çok görülmeye özen gösterdi. Çok geçmeden daha az insan bakmaya başladı, erkekler hariç, çünkü çirkin değildi. Bugün saçları beyaz ve gözlerinde kayıtsızlık var.

Bayan Steiner, Netto ve Saturn gibi mağazalar için reklam bro-şürleri dağıtıyor. Bir keresinde hoşuna giden yürüyüş ayakkabı-ları indirimde girdiğinde Prenzlau'daki Globetrotter mağazasında alışveriş bile yaptı. Hâlâ eski ormanda dolaşmayı seviyor. Önce beş kediyle başladı, şimdi on beş kedisi var ama bugün bu kadar kediyle en fazla huysuz damgası yersin.

Eğer dikkat etmezse, saçlarını ayırdığı yerlerde kızıl saç kökleri görünüyor.

Bayan Steiner üç koca eskitti; her biri evlendikten dokuz ay son-ra öldü. Zor, zor. Geçmişe bakıp birisi hesap yapabilir. Birisi bir şey söyleyebilir ama başka bir şey kastedebilir.

Ama kimse bir şey söylemiyor, sadece zavallı Bayan Steiner: üç koca ve çocuksuz. Mütedeyyin. Reklam broşürleri dağıtması la-zım.

Sabah duasını tek duyan biziz. Ve bu bir dua değil ya da fısılda-yarak söylemen gereken bir şey, ateşin varsa titreyerek. Kediler miyavlıyor, karınları aç.

Öfkemle savaşıyorum, yedi şeytanla.

Birinci şeytan kulak veriyor, ikincisi yol gösteriyor

Üçüncüsü şımartıyor, dördüncü şeytan hırpalıyor

Beşincisi bağlıyor onu, altıncısı kör ediyor

Yedinci şeytan onu bana getiriyor

Bayan Steiner dudaklarını küçük taş bir figürün kafasına koyuyor ve gözlerini kapatıyor. Bu, Meryem Ana'nın annesi ve dulların azizi Aziz Anne'nin heykeli.

Kıdemli yurttaşlar geriniyor. Kıdemli yurttaşlar yastıklarını silkeliyor.

Köy kahve makinasıyla kahve makinalarını uyandırıyor. Yumurtalar çok pişmiş oluyor, balıkçılar ağlarını çekiyor. Ditzsche kendisini ve kümesini temizliyor, tavukların kanatlarının altına bakıyor. Fırın kahve ikram ediyor, pudingli simit ve portakal suyunu satıyor, sadece Bayan Kranz ödemedi sığıştı ama belki de süt de ikramdı.

Dua vakti için çalacak çan yok. Festivalin akustik habercileri, bir matkabın delme sesi ve çamurda tekerlekleri saplanıp kalmış bir otobüsün motor sesi. Matkap sesinden Lada sorumlu. Lada şu anda yapmakta olduğu şeyi yapmaması gerektiğini biliyor, ama Lada bunu genelde bilir. Lada anıt taşın üzerinde zaten var olan deliklerin yanına delikler açıyor. İlk pencereden ona bir küfür savrulması uzun sürmüyor. Klasik: Matkap çok fazla ses çıkarıyor ve Lada şikâyetleri duymuyor. Ya da duyuyor ama umurunda değil. Bütün gece çalıştı, sinirlenenlerden daha yorgun ve yorgun olanlar her zaman haklıdır.

Bunun haricinde köyün şikâyet etmek için pek bir sebebi yok. Yeni bir gün başlıyor ve kimse ölmedi. Ve bu tabancalar işin içinde olmasına rağmen olmadı. Bay Schramm kendisini ve kimseyi vurmadı. Bayan Kranz boğulmadı.

Fürstenfelde, Uckermark, nüfus: değişiklik yok.

Haneye tecavüz de oldu, bir ya da iki, ama bir şey çalınmadı. Bize ait olanları elimizde tutma konusunda bir sıkıntı yok. Halkevi'nde ne oldu? Cam kırığı, elektrik kesintisi ve Eddie öldüğü için bu suçu da ona atamayız. Polis rapor edilecek bir şey olmadığını rapor etmek için bizi aramayı zaten sevmiyor.

Az sonra ilk konuklar gelirler. Bazı navigasyon aletleri Friedhofsweg'i ve onun uzantısı mesire yerini geçilebilir bir yol olarak

gösteriyor. Yolun yarısında da büyük bir park yeri olması lazım. Bu tabii ki genelde tam bir saçmalık olarak görünüyor. Bir kere *Sat 1* yayın otobüsü Friedhofsweg'in arabayla geçilebilir bir yol olduğunu teyit edemiyor. Tabii bir dağ bisikleti değilsen. *Sat 1* yayın otobüsü park yerinin varlığını da teyit edemiyor ya da en iyi ihtimalle orası göl olabilir. Friedhofsweg direk olarak oraya çıkıyor. Sağda mezarlık duvarı, solda şehrin surları, ileride de su. Dönüş yapacak hiçbir yer yok. Yağmurlu havalarda zemin bataklıktır. Yayın otobüsü bunu teyit edebilir. Tekerleklerin sesi ve geri gitme uyarı sesi yıkılmış anıtın üzerinde süzülüyor, bip bip bip, yarasalar havalanıyor. Britta Hansen, Norveç hırkasıyla yolcu koltuğunda. Yol konusunda şoförü, adına Jörg diyelim, uyardı ama yarım ağızla, çünkü buraya son gelişinden bu yana uzun zaman geçti. Büyükbabası her daim bizimle, yolun kenarındaki yumuşak zeminde yatıyor. "Buraya gelince, deli gibi hüzünleniyorum," diyor kadın. Jörg'ün başka sorunları var. Jörg vites arttırıyor. Bip bip bip.

Yirmi metreden az bir mesafeden, suyun kenarında çanlar bu büyük aracı seyrediyor. Zangoç çalar saatini kurmadı. Şanslı günü, çünkü çanlar evde değil. Bir kere olsun şöyle doya doya uyuyabilir. Johann zangoçluk sınavına girmeye karar verdi. Baba, Anne'ye o sırada göz kulak olacak. Ama çanlar bir şekilde tekrar yukarıya çekilmeli. Zangocu endişelendirmek istemedi. Bu yüzden Lada'ya mesaj attı ve Lada hemen cevap verdi: "Olur. Kaç para vereceksin?" Ve hemen arkasından: "Şöyle yapacağız. Sana yardım ediyorum. Eddie'nin yerine gelip bedavaya bana yardım ediyorsun." Ve birkaç dakika sonra: "Benim Golf'u gölden çıkarıyoruz tamam."

Ulli sosisleri aldı ve garajı açtı. Servis tabaklarındaki etleri kokteyl şemsiyeleriyle süsledi. Bunlar tabii daha çok kürdan görevi görüyor. Şimdi servis tabakları iki taburenin üzerinde bekliyor ve sosis için daha çok erken. Ama "piyizlenmeye" başlandı. Ulli, yeni binalardaki birkaç emekliyle günün maçlarını tartışıyor. Her cumartesi aynı ritüel: Ulli bahis kuponlarını alır, oranlar ve

günün en ilginç maçı üzerine seyircilerine kısa ve şiirsel ifadelerle bir nutuk atar:

“Hannover deplasmanda

Borrussia Dortmund’a karşı

Sahadan çıkamaz.”

Sonra kuponlarını ve hayallerini işaretlerler. Bugün emeklilere ayrıca kazıkazan kartı veriyor. Havada kazıyan bozuk paraların sesleri.

Ulli kazanan insanları da gördü ve bir gün yine kazanan birileri olacak. Aşağıda festival başladı, Ulli ise her zamanki gibi. Yani hemen hemen. Dünden kalan bardakları yıkıyor. Normalde müşteriler kendi bardaklarını yıkar, bazen lavabonun önünde kuyruk olur. Millet birbirine nasıl daha iyi yıkanacağına dair püf noktaları verir (ne kadar bulaşık deterjanı kullanılacağı, küçük süngerle en iyi yöntem bu, bardaklar nasıl kurulur vs).

Imboden içeriye giriyor, biraz heyecanlı. Ulli acaba gördü mü? Neyi gördü mü? Tamam, o zaman Ulli’nin onunla gelmesi lazım ama önce ikisine de yolda içmek için bir bira lazım. Kutlanacak bir şey var.

Bu anıt taşı. Anıttan tahtadan küçük bir tabela sallanıyor. Ulli, Lada’nın tahta tabelayı Imboden’in mutlu gözlerinin önünde okuyor. Bahisçi emekliler de onlara katıldı. İnsanlar Ulli’nin şerefine içmeye başladılar. Panoda yazanlardan dolayı hem biraz mutlu hem de biraz utandı ve tabelada yazanlar doğru da olsa o da hafif utanarak kendi şerefine içiyor:

JUAN STEFFEN GÜNEY AMERİKADA BARIŞ
GÖRÜŞMELERİNİ AÇTI

ULLI FÜRSTENFELDE’DE GARAJI AÇTI

Ulli kafasını sallıyor, herkes kafasını sallıyor. Şimdi ne olacak? Bir şey olamayacak, gün devam edecek.

Imboden Bayan Reiff'a gidiyor. Zangoçla randevusu var. Onlar eski dostlar. Eskiden Eddie de onlara katılırdı. Kahve ve elmalı kek ve konferans var. İkisi de konferansları seviyor. Burada daha sık konferans olsa daha iyi olurdu, ama olsun.

Imboden zangoca tabeladan bahsediyor, zangoç geçirdiği kaza-
dan. Söylemedikleri şeyler daha heyecanlı. Zangoç artık zangoç
olmak istemediğini, sadece Gustav olmak istediğini söylemiyor
ve Imboden ise tekrar garaja gitmeye başladığını söylemiyor.
İkisi de aynı sebepten susuyor: Utanıyorlar. Imboden Gustav'ın
garajı çok takmadığını biliyor. Onu rahatsız eden oraya giden in-
san tipleri. Temelde Imboden kendisinin de o kadar saf ve temiz
olduğunu düşünmüyor ama o kadar da kirli değil. Ama bilhassa
Imboden içtiğinde bunu fark ediyor. Temelde bununla da bir
sorunu yok ama onun kendisiyle beraber içmesini tercih eder. Bu
onların daha iyi insanlar olmalarıyla alakalı bir şey değil, sadece
Imboden'e bu şekilde en azından göz kulak olabilir.

Konferanstan sonra (bir dalgıç göllerimizin dibinde yatan şey-
lerle ilgili slayt gösterisi sundu; mesela bir bazuka ve bir çama-
şır makinası), yaşlılar günün geri kalanı için plan yapıyorlar. Az
sonra, saat on ikide, zangoç, Johann'ın sınavını yapması lazım.
Sınavın olmamasına karar verdi. Çanlardan birini onun çalması
lazım ve yapamayacak. Yapmak da istemiyor. Bunu delikanlıya
nasıl açıklayacağını bilmiyor. Saat on ikide ayrıca antifaşist bi-
siklet turu var. Imboden'in orada olması lazım. Belediye başkan
yardımcısı olarak gitmemelik yapamaz.

Bu noktada yanlış anlamalara mahâl vermemek için bir husu-
su açıklığa kavuşturmak gerek. Bu önleyici bir antifaşist bisiklet
turu, çünkü ırkçılığın bizde savaştan beri öyle net bir profili yok.

Sadece Ulli'nin yerinde Mesut Özil ulusal marşı yine söylemediğinde, bazı insanlar Mesut Özil Almanya için gol attığında sevinmemeleri gerektiğini düşündüler. Sadece ulusal marşı söyleyenler Almanya için gol atabilir. Ve biz gerçekten sevinmediklerini düşündük ama işin aslı öyle değil. Çünkü işler kötü giderken Podolski golü atıp maçı kazananınca herkes sevindi.

Neyse, antifaşist bisiklet turu fikrini Bayan Schwermuth buldu ve yirmi katılımcı hesapladı. Saat on iki ve Halkevi'nin önünde seksen kişi var. Alarm düdükleri, şaka olsun diye birisi "IG Heavy Metal" bayrağı getirmiş, Prenzlau ve Woldegk'den bisikletle gelenler var.

Saat on ikiyi beş geçiyor ve Bayan Schwermuth daha ortalarda yok. Geleceğini de pek sanmıyoruz. Ama sonra bir bisiklet zili duyuluyor ve Bayan Schwermuth çivili miğferi bisiklet kasketiyle değiştirmiş ve gülerek rüzgâr gibi Marx caddesine doğru gidiyor: "Durmak yok, hadi, herkes beni takip etsin!"

Genel olarak baktığımızda, antifaşist bisiklet turu başarılıydı ama tamamen de başarılı değildi. Köyde üç tur attıktan sonra bittiği için değil, Rico ve Luise o saatte daha uyanmadıkları için.

Üçüncü turda Templin Bisiklet Takımı katıldı. Bizim şerefimize bir zaman sürüşü yaptılar, Templin–Fürstenfelde–Templin. Antifaşist bisikletçiler genelde zillerini çaldılar, zaman sürüşü yapan bisikletçiler genelde el salladılar çünkü onların zilleri yoktu. Her gram ağırlık bir gram fazla. Bayan Schwermuth kısa bir süre bir spor bisikletinin dümen suyuna girdi. Herkes mutluydu.

Etkinlik papaz evinde son buldu. Bayan Schober bisikletçiler için üç tane kirazlı kek pişirmişti ve bu tabii ki çok az kirazlı kek demektir. Hirtentäschel, İsrail eleştirisi maskesi altında toplumda artan antisemitizm üzerine yarım saat süren bir konuşma yaptı. Hirtentäschel, konuşmasının sonunda, İsrail'i eleştirirken -bilerrek ya da bilmeyerek- nasıl antisemitist olunmayacağını gösteren üç cümleyi örnek olarak verdi.

Bayan Schwermuth mutlu. Keklerden, bisikletçilerden, Hirtentäschel'e gelen alkışlardan dolayı mutlu. Ama çok az insan onun gibi kurabiyeleri çiğneyip, arkadaşların ve konukların arasında çok az vakit geçirip, kendi organize ettiği bir etkinliği böyle erkenden bırakıp gider. Tabii aslında o kadar mutlu değilsen ve diğer insanların da endişelenmesini istemiyorsan.

Sokağa çıkınca Bayan Schwermuth'un gözlerinden yaşlar geliyor. İnsanlar yürüyüş yapıyor, el sanatları atölyelerinin açık kapılarını açıyorlar, bisküvi kutularının kapaklarını tıkırdatıyorlar. Köy kendisine sorular soruyor, köy yeteneklerini gösteriyor. Hemen eve varmak istiyor. Bayan Schwermuth ellerini gözlerine götürüyor.

Gün, uzun süre demlenmiş kahvenin acılığı, üzerine tarçın serpilmiş elmalı kekin tatlılığı ve acı-tatlı at gübresi kokuyor. Halkevi'nin önünde demirci bir atı okşuyor, onu sakinleştirmeye çalışıyor. Etraflarını ateşli bir kız kalabalığı sarmış. Kızlar kendilerine söz verildiği gibi büyük adamın ve büyük hayvanın büyüleyici bir şey yapmalarını istiyor.

Birisi Bayan Schwermuth'a sesleniyor. Bu Halkevi'nin penceresinden Zieschke. Telaşlı görünüyor, sesi minnettar geliyor. "Tanrım, Johann, seni görmek ne güzel" ve Halkevi'nde görevi ondan devralabilir mi? Herkes ondan bir şeyler istiyor ve o mekânı çok iyi tanımıyor. Ayrıca açık arttırmaya hazırlanması lazım.

Bayan Schwermuth kirpiklerini kırparak gözyaşlarını uzaklaştırıyor.

Halkevi çok hareketli. Kaliforniyalı bir emekli ile Neubrandenburg'dan gezmeye gelenler, tek masayı kullanmak için kibar bir rekabet içinde. Emekli masaya klasör dosyadaki atalarını yaymak istiyor, onlar da alüminyum folyo sarılı piknik malzemelerini yaymak istiyorlar.

Bayan Schwermuth oturuyor. Masası, takvimi, kendi klasör dosyası. Kaliforniyalı emekli, "Atalarım ile ilgili bana yardım edecek kişi siz misiniz?" diye soruyor.

Kahvaltı kanalından gelenler orada. Ditzsche'nin iç avlusunu, Halkevi'nin seramik sobalı, kuyulu iç avlusu kadar sevmediler ve Ditzsche'den tavuklarından birini getirmesini ve çekimleri burada yapmayı istediler. Ditzsche için fark etmez. Tıraş oldu, en küçük gömleğini giydi ve pantolonunun içine soktu.

Zieschke için o kadar insan arasından Halkevi'nde röportaj veren Ditzsche olması fark ederdi. Ama ne yaparsın: Televizyon televizyondur ve bu programın "Seyahat Ateşi" bölümüydü. Belki buradan bir virüs çıkar ve Fürstenfelde ateşi vakası çıkardı. Ditzsche ve tavuklarından bile gelse bizden çıkan bir şey iyi olurdu.

Bayan Schwermuth şu anda Ditzsche'nin ne anlattığını duymuyor. Bodrum kapısını arkasından kapatıyor. Kaliforniyalı emeklinin sorusuna verilebilecek tek bir cevap vardı: "Bodrum katında, sizin için getireyim."

İç avluda sessizlik istendi. Kamera çalışıyor ve Ditzsche kucagındaki tavukla konuşmaya başlayabilir. Sunucunun saçları şampuan kokuyor ve bu Ditzsche'yi sakinleştiriyor, çünkü kendisinin de şampuan koktuğunu düşünüyor ve bu ortak bir noktalarının olduğunu gösteriyor. Röportajın sonunda, seyircilere özel bir şey söylemesine müsaade var mı diye soruyor ve mektuplar ve Stasi hakkında bir şeyler söylüyor ve belki de bunun canlı yayınlandığını düşünüyor ama birkaç gün sonra gösterilecek ve Ditzsche sadece beş saniye görünecek, bir de üç saniyelik tavuğunun yakın plan çekimi. Mahrem yerler, Tanrı'ya şükür, kesilecek ve geriye sadece şu kalacak: "Benim adım Dietmar Dietz ve bu Alman Cücesi Reichshuhn". Renk: siyah-beyaz Kolombiya.

Ama yıldız falı bölümü canlı yayınlanıyor. Britta Hansen izleyicileri memleketinden selamlıyor ve bu sefer yıldız falını

Schiller'den bir alıntı ile bitiriyor: "Gerçeğin ötesine cüret edemeyenler, hakikati fethedemezler."

Burada hiçbir bodrum, çanları duyamayacak kadar derinde değildir. Yumuşak ve uyumlu sesler -*Yaşlının sanki keyfi yerinde*- Fürstendfelde'nin üzerinde dalgalanıyor. Johanna bu senin oğlun ve biz sınavı geçeceğini biliyoruz, hayır bilmiyoruz ama geçmesini istiyoruz. Nihayetinde bir işe yaramayan aktivitelerde kendini ispatlamak şahane bir şey. Bir şeyi neden yaptığımız değil yapmamız önemlidir ve işe yarama meselesine gelince, bir şeyin işe yarayıp yaramadığına kim karar verebilir ki?

Mesela antifaşist bisikletçileri ve onların kasklarını ele alalım: Şu anda kilisenin önünde toplanmış durumdalar ve Hirtentäschel onlara meleşini gösteriyor ve hikâyesini anlatıyor ve Bayan Steiner, Bay Hirtentäschel'e güzel güzel bakıyor. Böyle şeylerde onun kendine has yöntemleri vardır. Hirtentäschel tam olarak konsantre olamıyor. Her neyse, bisikletçilerin birçoğu hâlâ kasklarını takıyor çünkü bir bisiklet kaskını kafana bir kere geçirdin mi, kemerleri sıkılmıyorsa, uyumak için yatağa gidene kadar çıkarmak için bir sebep yoktur. Ve birçok insan, "Bu bisiklet kasklarına ne gerek var, bisiklete binmiyorsan bunlar bir işe yaramaz," diyebilir. Yani bunu çanlarla paralel bir şekilde düşünmek gerek. Bisikletçiler önce çanlara pek dikkat etmediler, ama şimdi renkli kaskların içindeki kafalarını yukarıya kaldırıyorlar ve kuvvetli, sert ve sonra tatlı melodiler geleneksel çanlardan dökülüyor – tamam melodiler dökülmez ama bir dinle. Johann bir şeyler çalıyor, küçük bir ezgi, *onun* ezgisi ve bisikletçiler hemen heyecanlanıyorlar ve insanları hemen heyecanlandıran bir şeyden daha faydalı ne olabilir ki? Johann üç çanı da kendisi çalıyor. Bu zor bir şey, her bir çan için bir zangoça ihtiyacın var ama delikanlı çok dikkatli ve bunu yapmaktan zevk alıyor. Zaten genelde başarılı olmak için bu yeterli ve Johann'ın elleri artık eskisi gibi yumuşak değil. Zangoç şapkası kafasında. Hakkını veriyor. Lada ve Suzi de onunla beraber yukarıda, jelibon yiyorlar. Lada aşağıya köyüne

bakıyor ve Lada bir jelibonu aşıya tükürüyor, havada uçuyor ve işte şimdi ne demek istediğimizi anlıyorsun: Bazen bisiklete binmesen de bisiklet kaskı takmak faydalıdır.

Çanların sesleri yavaş yavaş susuyor, ezgi sona erdi.

Bisikletçiler tereddüt ediyor. Şimdi alkışlarsa tuhaf kaçabilir, çünkü Fürstenfelde'nin çanları hep böyle güzel mi çalıyor bilmiyorlar. Birisi lezzetli soslu sandviçi her gün yapıyorsa onu alkışlamazsın. Yaşlı zangoç içtenlikle alkışlayarak onların kararsızlığını gideriyor. Birisi başlayınca da diğerleri için onu takip etmek zor değildir.

Bayan Schwermuth Halkevi'ndeki yerine geri döndü. Oğlunun ses verdiği çanların yankıları hâlâ kulaklarda ve Kaliforniyalı zar zor dinleyebiliyor. Emeklinin gerçekten Fürstenfelde'yi kastediyor oluşundan memnun. Ama bir keresinde Amerika'dan gelen Polonyalı hemşerisi yanlış gelmişti. Bayan Schwermuth üzülerken Polanya'daki Boleskowice'ye gitmesi gerektiğini söyledi. "Burada bir sürü, bir sürü insan yaşadı," dedi adama. "Köylüler, kontlar, cadılar ve hırsızlar... ama Mennonitesler yaşamadı. İnan bana, yoksa bilirdim."

Evet, kesinlikle bilirdi.

1599 yılında, Anna Festivali'nin arifesinde kudretli bir rüzgâr sabah öfkeyle gelip evlere büyük hasar vererek, çatıları uçurup ambarları talan etti. Büyük bir keklik sürüsü de şehre doğru geliyordu ve rüzgâr onları sokaklara serpti. Önce halk panikle kaçıştı ama çok geçmeden daha iyi bir fikir akıllarına geldi: kaçamadıkları için bu kuşları yakalamak ve onları festival yemeği için pişirmek.

Bunun festivalde olabilecek tuhaf olaylar için bir işaret olup olmadığını söylemek bize düşmez. Aynı gün, kötü şöhretli haydutlar ve caniler Hinnerk Lievenmaul ve uzun bacak Kuno olarak bilinen Kunibert Schivelbein yakılarak idam edildiler.

Hükümlülerin odun ateşinde yakılacağı tarih çok önceden çanlar çalınarak ilan edilmişti ve gösteriyi izlemeye gelenler keklik yiyordu. Alevler çoktan günahkârların paçalarını yalamaya başlamıştı. Ve sonra rüzgâr son bir kez esti ve kıvılcımları şehre taşıyıp yangını başlattı.

Ey tekinsiz dostlukları tekinsiz kılan cevherler! O ne büyük bir kargaşa ve huzursuzluktu ki Lievenmaul ve Schivelbein tabanları yağladı. Çocukları alçakların sanki dumanlara karışıp gittiğini söylediler.

Tanrı'ya şükür daha büyük bir felaketin önüne geçildi ve yalnızca dört ev yandı. Dumanlar dağıldığında, hırsızlar kaçmıştı. Bazıları yangını kıvılcımların değil, haydutları kaçırmak isteyen arkadaşlarının çıkardığını söyledi. Bazıları da ateşi usulsüz yakıp herkesi tehlikeye attıkları için Prenzlau'daki yetkili mercileri suçladı. İki adamı ateşte yakalım derken az kalsın yüzlerce kişiyi öldüreceklerdi. Bartholomeus Schutte adında bir adam ağzında kor halinde bir odun parçası olan bir tilki gördüğünü iddia etti. Bahsi geçen tilkinin o halde demirciye girdiğini ve binanın yanıp kül olduğunu söyledi.

Mamafih, hırsızlar yine kaçtılar ve bundan memnun olmadıklarını herkes söylemeyecektir.

Ama kargaşa esnasında, alevler söndürüldüğünde caniler bir soygun daha işlediler. Bu sefer zangocun önce aşk ile infazı, sonra da yangını haber verdiği çanları çaldılar. Son söz söylenene kadar çan çalınmayacağının taahhüdünü alarak bahsi geçen zangocu bağlayıp çan kulesinde bıraktılar.

Çanlar Derin Göl'ün kenarında bulundular. Hinnerk Lievenmaul ve uzun bacaklı Kuno olarak bilinen Kunibert Schivelbein kayıkçı tarafından karşıya geçirilirken çanların sandal için çok ağır gelip orada bırakıldıkları düşünüldü.

v

Her şey kısa süreli çarpışmalar şeklinde oldu. Festival Derin Göl'ün yanında yapılan açık arttırmayla başlıyor. Hemen ardından müzik çalınıyor ve Ditzsche dans ediyor. Hemen ardından köy yemeklere dalıyor, domuzlar şişlerde dönüyor, içiliyor, duruma göre bir cadı ya da bir kukla yakılıyor.

Bayan Kranz biraz dalgın görünüyor, belki de yorgundur. Bira içilen bir bankın ortasında oturuyor ve çok geçmeden arkadaşlar ve komşularla etrafı sarılıyor. Gölow ona su getiriyor, Imboden elini öpüyor; bu işte çok iyi değil ama yapmakta ısrar ediyor, neyse. Sürekli birileri geliyor, ona dokunuyor -bundan hoşlanmıyor ama tahammül ediyor- onun halini hatırlarını soruyor, tabloyu soruyor. Burada oturduğunu söylüyor, yani keyfi yerinde, resme gelince soran kişinin az sonra göreceğini söylüyor. Resim hâlâ açık arttırma için kullanılan bira masasına dayalı olarak duruyor. Beyaz bir örtüye sarılı. Dün gece olduğundan en az iki katı büyüklüğünde ama bunu bilen çok kimse yok.

Rahat bir hava hâkim. Bankların arasında bir domuz geziniyor, *Ses ve Duman* şarkısı doğaçlama söyleniyor, insanlar eşlik ediyor, burada iki yüz kişi falan olmalı. Çoğunu gecedan tanıyoruz.

Ortalıkta dolaşan domuz, hayatı bağışlanan domuz. Domuzlardan söz açılmışken, geçen yılki mini domuzdan sonra Gölow yine özel bir şey getirdi. Nesillerdir ailesinde olan tahtadan oyulmuş insan kafalı bir domuz yavrusu figürü. Elli santimetreye yakın uzunluğundaydı ve Gölow onun dost canlısı yüzünü severdi. Kısa bir süre önce atılan imzayı keşfetti: Sağ arka ayağının altına *Wegener* ismi oyulmuştu. Araştırmalar -Bayan Schwermuth tarafından yürütülen- bize bu yavru domuzun dört yüz yaşında olması gerektiğini bildiriyor. O zamanlar Fürstenfelde'de bu

isimde kadın bir oymacı vardı ve domuz yavrusuyla ilgili bir hikâye vardı. Gölow bunu duymak ister miydi?

Zieschke birasını açıyor. Bu kadar çok insan geldiği için memnun. Özellikle Bayan Kranz'ı selamlamak istiyor. "Hanımlar, Beyler, Dostlar," diyor Zieschke. Tablonun üzerindeki örtüyü kaldırıyor, örtü yere düşüyor.

İnsanlar dizlerine kadar suya girmiş Derin Göl'de hareket etmeden duruyorlar. Kimse yüzmüyor, kimsenin saçları ıslak değil. Suyun derinliğinden mi korkuyorlar? Hava sakin, rüzgâr yok. Göl ince bir buz tabakasının altındaymış gibi pürüzsüz. Güneş parlıyor. İki genç adam birbirlerine bakıyorlar, suyu havaya püskürtmeye hazır elleri suyun içinde. Yüzlerinde haylaz bir ifade var, kasları kusursuz. Üçüncü ise diğer tarafta büyük parlak renkli bir mayo giymiş onlara bakıyor. İnce kolları gövdesinden kablo gibi sarkıyor. Oyunun başlamasını bekliyor ve sanki diğer ikisi tarafından su sıçratılacak olan o. Johann, bu Johann olmalı ve diğer ikisi de, kurt ve ejderha dövmeli olanlar Lada ve Dilsiz Suzi. Onlardan çok da uzak olmayan bir yerde vücutlarında yaşlılıktan kaynaklı kahverengi lekeler olan üç kişi. Zangoç iki büklüm, düşünceli; güneş şapkasıyla Imboden ve Eddie! Eddie yaşıyor, Eddie sanki gölü biraz gevşetmek istiyor gibi suyun içinde bir tornavida tutuyor. Bakalım başka kimler varmış? Birisi keman çalıyor. Bu Zieschke. Tek bir nota bile duyulmuyor. Bay Schramm da orada. Bay Schramm sigara içiyor. Kafasını arkaya atmış, uzun boylu adam sigarasının tadını çıkarıyor. Bayan Schwermuth da burada. Rügen Adası üzerindeki kireç kayalıkları gibi beyaz, şişman ve tuhaf. Yanındakiler Hawai desenli etekler giymiş Anna'ya doğru bakıyorlar, neşeliler, suyun üzerinde yürümeyi başarmış her insanın olabileceği kadar neşeliler. Anna, tek parça bir mayonun içinde, yüzme başlığı, yüzme gözlükleri ve geniş sırtıyla bir işe yoğunlaşmış insanlar gibi güzel. Biraz profesyonel yüzücülere benziyor. Kararlıyız, rahatlamışız, mest olmuşuz. Bu Fürstenfelde. Birisi yüzme kolluklarıyla hokkabazlık yapıyor. Havaya attığı dört renkli top bu güneşli havayla uyumlu. Bu Hirtentäschel. Yeteneklerini göstermek istiyor ama bunu sadece kendisi içi

yaptığını söyleyecektir: meditasyon için. Ah Uwe, bir kere olsun eskiden ne olduğuna kafayı takmak yerine aslında neler yapabileceğinin havasını at. Başka kim var? Bayan Steiner, şişme bir yastığın üzerinde tarot kartlarıyla Bayan Schober'in geleceğini okuyor: Bayan Schober'in geleceği iyi görünmüyor. Ditzsche bir kenarda tek başına. Sorun değil, birkaç kişi daha bir kenarda tek başına. Dilsiz Suzi'nin annesi, dondurmacı Manu, Poppo von Blankenburg. Ama Ulli'nin iki ailesi var. Birisi yeni binalardaki içiciler, diğeri de kendi ailesi. Bunların arasında içmeyi seven ama çok da abartmayan bir çift var. Kırmızı kel kafa ve üzerinde "GEO-Spezial Alaska" yazan kazağıyla bu Gölow olmalı. Yanındaki şişme yatağın üzerinde zarif bir kadın uzanıyor. Bayan Reiff eski bir sandalın içinde. Birkaç kişi çıplak halde voleybol oynuyor. Sanki insanlar suyun içinden gözümüzün alabildiği her yere bitkiler fışkırtıyorlar. Bu Fürstenfelde. Kayıkçı da burada, bak, iskelede. Sakalı, uzun sakalı ve şapkası ile yılın sonsuza kadar sürecekle olan bu güzel günü için fazla sıcak giyinmiş. Diğer insanları süzüyor, aklında ne var? Fürstenfelde onun için sığ sulardaki akisler. Gölün karşısına geçmek için birisini mi çağırıyor? Acele etmiyor. Bekleyebilir, beklemeli, daha yapacak çok şeyimiz var. Kayıkhanede bir ışık yanıyor. Ne kadar çok bakarsak, o kadar çok kararacak, gece olacak. Güldenstein parlıyor. İnsanlar hâlâ burada. Bay Schramm sonsuza kadar süren bu son sigaranın gerçekten tadını çıkarıyor olmalı.

En önde sağ eliyle yaptığı küçük hareketlerle Bayan Kranz. Onu ressam sehпасından tanıyoruz.

Ve sonra Zieschke, bira şişesini açık arttırmayı yaptığı masanın üzerine vuruyor ve açık arttırma başlıyor. Kim on veriyor?

Anna'nın muhtemelen yakılmayacak olmasından memnunuz. Kamp ateşinin yanında duruyor ve yanan bir odunu havaya kaldırıp on avro teklif ediyor; ama biz daha fazla teklif ediyoruz, biz yirmi avro teklif ediyoruz.

TEŞEKKÜRLER

Sezgileri, ince zekâları, araştırmacı yetenekleri, yüreklendirmeleri ve bu kitaba desteklerinden dolayı Christine Marth, Martin Mittelmeier, Maria Motter, Thomas Pletzinger ve Katja Sämänn.

TEŞEKKÜRLER

Verdikleri bilgiler ve konukseverliklerinden dolayı Fürstenberg, Fürstenfelde, Fürstenwalde, Fürstenwerder ve Prenzlau sakinleri ve ayrıca bahsi geçen yerlerin müzeleri ve tarihsel bir bakış açısı edinmemi sağlayan yerel tarih birlikleri.

SAŠA STANIŠIĆ ŞENLİK TEN ÖNCE

66

"Muhteşem ve tuhaf bir gösteri."

Kirkus Reviews

"Bu etkileyici ve coşkulu tasvirde, bizim tarihle olan ilişkimiz ve geçmişini hatırlama sorumluluğumuz gibi ciddi meselelerin konusu açılıyor ama gülünç olan roman asla kendini çok ciddiye almıyor. Ve sonuç hem ağırbaşlı, hem de eğlendirici oluyor."

Publishers Weekly

"Şenlikten Önce her bakımdan büyük bir kitap: canlı, tutkulu ve bilge."

Stephen Sparks

Fürstenfelde köyünde şenlikten önceki gece. Köy uykuda. Kayıkçı hariç; o öldü. Ve köyünü ilk kez gece resmetmek isteyen gece körü ressam Bayan Kranz. Çanları çalmak isteyen bir zangoç ve çırağı; tek sorun ise çanlar yerinde değil, gitmiş. Bir tilki yavruları için yumurta arıyor ve Bay Schramm hayatı bırakmak için sigarayı bırakmaktan daha fazla sebep keşfediyor.

Birisi köy arşivinin kapısını açıyor ama uykusuzları korkutan çalınan şey değil, açık bırakılan kapıdan kaçanlar. Eski hikâyeler, efsaneler ve masallar sokaklarda insanlarla beraber dolaşılıyor. Ve hepsi, içinde eski sakinlerin ve yeni gelenlerin, ölümlerin ve yaşayanların, zanaatkarların, emeklilerin ve futbol takımı forması giymiş asil hırsızların olduğu mozaik bir köy yaşamını ve uzun bir geceyi anlatan bir romanda bir araya geliyor.

Hepsi, şenlikten önceki bu son gecede bir şeyi nihayete erdirmek istiyor.

99

ISBN: 978-605-82074-0-0

paltoyayinevi.com twitter.com/PaltoYayinevi facebook.com/PaltoYayinevi